

Uniunea Administratorilor
Autorizați din Moldova

Institutul Național al Justiției
National Institute of Justice

MANUALUL ADMINISTRATORULUI AUTORIZAT

Chișinău • 2015

CZU 347.73(075)
M 30

Recenzenți:

Nicolae CLIMA, *inspector-judecător principal în inspecția judiciară de pe lângă Consiliul Superior al Magistraturii*

Sergiu BRÎNZA, *doctor habilitat în drept, profesor universitar*

Coordonator:

Svetlana NOVAC, *director executiv la Institutul Național al Justiției, judecător în demisie*

Autori:

Lilian POPA, *licențiat în drept, administrator autorizat - capitolele I, X*

Boris BIRCA, *licențiat în drept, judecător, Curtea de Apel Chișinău - capitolele II, XI*

Irina SELEVESTRU, *master în drept, administrator autorizat, membru al comisiei de autorizare și disciplină pe lângă Ministerul Justiției al RM - capitolele III, VII*

Carolina CATAN, *doctor în drept, administrator autorizat - capitolul IV*

Vladimir BALAN, *licențiat în drept, master în științe economice, administrator autorizat, președintele Comisiei pentru deontologie și formare profesională a Uniunii Administratorilor Autorizați din Moldova - capitolele V, VI*

Nicolae CRAIU, *licențiat în drept, judecător, Curtea de Apel Chișinău - capitolele VIII, XII*

Marcel LUNGU, *licențiat în drept, profesor universitar, administrator autorizat - capitolul IX*

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

**Manualul administratorului autorizat/Lilian Popa, Boris Birca, Irina Selevestru [et al.] ; coord.: Svetlana Novac ; Inst. Naț. al Justiției. – Chișinău : S. n., 2015 (F.E.-P. „Tipografia Centrală”). – 232 p.
500 ex.
ISBN 978-9975-53-583-0.
347.73(075)
M 30**

ISBN 978-9975-53-583-0.

© Institutul Național al Justiției, 2015

CUPRINS

Lista abrevierilor	9
Cuvânt-înainte	10
Capitolul I. PARTICIPANȚII LA PROCESUL DE INSOLVABILITATE	12
1. Debitorul insolvabil. Statutul procesual-juridic	12
2. Creditorii. Formele de participare a creditorilor în cadrul procesului de insolvabilitate	19
2.1. <i>Noțiunea de creditor. Clasele de creditorii în procesul de insolvabilitate</i>	19
2.2. <i>Adunarea creditorilor – organul reprezentativ al creditorilor</i>	22
2.3. <i>Comitetul creditorilor – organul executiv al creditorilor</i>	23
3. Administratorul autorizat. Statutul procesual-juridic	24
4. Competența instanțelor de judecată în cadrul procesului de insolvabilitate	29
Capitolul II. CONDIȚIILE DE INTENTARE A PROCESULUI DE INSOLVABILITATE ȘI ACȚIUNILE PRELIMINARE	32
1. Cererea introductivă depusă de debitor, conținutul și actele anexate	32
2. Cererea introductivă depusă de creditor, conținutul și actele anexate	38
3. Admiterea, restituirea, retragerea cererii introductive	42
4. Încheierea de admitere a cererii introductive	47
4.1. <i>Conținutul încheierii de admitere a cererii introductive</i>	47
4.2. <i>Perioada de observație</i>	48
4.3. <i>Măsurile de asigurare</i>	52
4.4. <i>Raportul administratorului provizoriu</i>	57
4.5. <i>Tabelul preliminar al creanțelor</i>	58
Capitolul III. PROCEDURA SIMPLIFICATĂ A FALIMENTULUI	61
1. Subiecții procedurii simplificate	61
1.1. <i>Întreprinzătorul individual, gospodăria țărănească, titularul patentei de întreprinzător - particularități</i>	61
1.2. <i>Persoanele juridice</i>	69

1.3. Societățile comerciale și necomerciale dizolvate	70
1.4. Alte tipuri de debitori	72
2.2. Hotărârea de intentare a procedurii de insolvabilitate	
cu inițierea procedurii simplificate a falimentului	73
2.1. Dispozițiile instanței la emiterea hotărârii	74
2.2. Efectele deschiderii procedurii simplificate	77
2.3. Acțiunile lichidatorului în cadrul procedurii simplificate	
a falimentului	78
Capitolul IV. PROCEDURA DE INSOLVABILITATE	81
1. Intentarea procedurii de insolvabilitate	81
1.1. Hotărârea de intentare a procedurii de insolvabilitate	81
1.2. Recursul în procedura de insolvabilitate	83
2. Efectele intentării procedurii de insolvabilitate	88
2.1. Aspecte generale privind efectele deschiderii procedurii	
de insolvabilitate	88
2.2. Clasificarea efectelor procedurii de insolvabilitate	90
3. Situația unor acte juridice ale debitorului	92
3.1. Regimul actelor juridice ale debitorului	92
3.2. Contestarea actelor juridice ale debitorului	95
4. Masa debitoare	96
4.1. Considerații generale	96
4.2. Inventarierea bunurilor din averea debitorului	98
Capitolul V. ÎNAINȚAREA ȘI VALIDAREA CREAȘTELOR	102
1. Cererea de admitere a creanțelor. Conținutul și condițiile de înaintare	102
1.1. Statutul juridic al cererii de admitere a creanțelor.	
Conținutul și procedura de înaintare	102
1.2. Termenele de înaintare a creanțelor. Repunerea în termen	104
1.3. Consecințele nedepunerii cererilor de admitere a creanțelor	
și/sau respingerea cererii de repunere a lor în termen	107

2. Verificarea creanțelor înaintate. Tabelul definitiv al creanțelor	110
2.1. <i>Competența, procedura și termenul de verificare a creanțelor înaintate față de debitor</i>	110
2.2. <i>Tabelul definitiv al creanțelor. Modul de întocmire și conținutul acestuia</i>	114
3. Procedura de validare a creanțelor. Depunerea și examinarea contestațiilor la creanțele acceptate sau neacceptate în Tabelul definitiv al creanțelor	118
3.1. <i>Statutul juridic al contestației</i>	118
3.2. <i>Persoanele împuternicite a depune contestații împotriva creanțelor admise sau neadmise în Tabelul definitiv al creanțelor. Procedura și termenul de depunere</i>	119
3.3. <i>Procedura de examinare a contestațiilor împotriva creanțelor admise sau neadmise în Tabelul definitiv al creanțelor</i>	123
3.4. <i>Validarea creanțelor</i>	125
3.5. <i>Efectele nedepunerii contestațiilor în privința creanțelor acceptate sau neacceptate în Tabelul definitiv al creanțelor</i>	127
Capitolul VI. TRANZACȚIA	131
1. Statutul juridic. Condițiile de încheiere	131
2. Forma și conținutul tranzacției	132
3. Condițiile și consecințele confirmării sau neconfirmării tranzacției	134
3.1. <i>Confirmarea tranzacției și efectele confirmării</i>	134
3.2. <i>Refuzul confirmării tranzacției și efectele survenite</i>	136
3.3. <i>Încetarea valabilității tranzacției</i>	137
Capitolul VII. FALIMENTUL	139
1. Temeiuri de intrare în procedura falimentului	139
1.1. <i>Debitorul nu și-a declarat intenția de a se restructura</i>	139
1.2. <i>Alți participanți nu au declarat intenția de a restructura debitorul</i>	142
1.3. <i>Nepropunerea în termen a unui plan de către debitor</i>	144

1.4. Falimentul ca urmare a neexecutării planului procedurii de restructurare	147
1.5. Acceptarea propunerii lichidatorului de trecere în faliment	148
1.6. Încheierea de intrare în faliment. Prevederi.	151
2. Efectele intrării în faliment	154
2.1. Desemnarea lichidatorului	154
2.2. Acțiunile lichidatorului în cadrul procedurii de faliment	156
2.3. Alte efecte	162
Capitolul VIII. PROCEDURA DE RESTRUCTURARE	165
1. Dispoziții generale privind restructurarea	165
1.1. Persoanele care pot propune restructurarea	166
1.2. Termenul de manifestare a intenției de propunere a planului	166
2. Aplicarea procedurii de restructurare	168
2.1. Persoanele responsabile de elaborarea planului	168
2.2. Planul de restructurare, formele, structura, conținutul	169
3. votarea și confirmarea planului	175
3.1. Convocarea și desfășurarea adunării de examinare și votarea planului.....	175
3.2. Confirmarea/neconfirmarea planului de către instanță. Consecințele	177
4. Executarea planului	179
4.1. Modul de executare a planului	179
4.2. Supravegherea realizării planului	180
4.3. Efectele nerealizării planului	182
Capitolul IX. VALORIFICAREA MASEI DEBITOARE ȘI DISTRIBUIREA ACESTEIA ÎNTRE CREDITORI	183
1. Valorificarea masei debitoare	183
1.1. Valorificarea prin vânzare a masei debitoare neafectate cu garanții	183
1.1.1. Aspecte generale	183
1.1.2. Vânzarea la licitație cu strigare	184

1.1.3. Licităția repetată cu strigare	187
1.1.4. Vânzarea la licitații cu reducere	187
1.1.5. Vânzarea prin negocieri directe	188
1.1.6. Vânzarea prin concurs	190
1.2. Valorificarea prin vânzare a masei debitoare afectate cu garanții ...	191
1.3. Vânzarea întreprinderii (afacerii) debitorului	192
1.4. Specificul vânzării unor categorii de bunuri	194
1.4.1. Vânzarea creanțelor pecuniare și a drepturilor litigioase	194
1.4.2. Vânzarea valorilor mobiliare și a cotelor de participare	194
1.4.3. Vânzarea bunurilor perisabile sau a bunurilor supuse depreciării imminente, a fructelor și a recoltelor	196
1.5. Alte forme de valorificare a masei debitoare	197
2. Distribuirea masei debitoare (produsului) între creditori	197
2.1. Distribuirea produsului obținut din valorificarea masei debitoare ...	197
2.2. Transmiterea masei debitoare în proprietatea creditorilor în contul stingerii creanțelor	199
2.3. Stingerea benevolă a creanțelor de către asociații (membrii, asociații) debitorului sau de către terți	201
Capitolul X. RĂSPUNDEREA MEMBRILOR ORGANELOR	
DE CONDUCERE ALE DEBITORULUI	202
1. Natura juridică a răspunderii patrimoniale	203
2. Cercul persoanelor responsabile de insolvabilitatea debitorului	205
3. Condițiile și cerințele impuse de lege în vederea angajării răspunderii patrimoniale	207
4. Măsuri asigurătorii, procedura de executare silită a patrimoniului persoanelor prevăzute la art. 248 alin. (1) LI și destinația sumelor obținute din executare	214
Capitolul XI. ÎNCETAREA PROCESULUI DE INSOLVABILITATE	217
1. Încetarea procesului de insolvabilitate sub formă de faliment simplificat, efecte	217
2. Încetarea procesului de insolvabilitate sub formă de faliment, efecte	219

3. Încetarea procesului de insolvabilitate sub formă de procedură de restructurare, efecte	221
4. Încetarea procesului de insolvabilitate sub formă de restructurare accelerată, efecte	222
5. Alte modalități de încetare a procesului de insolvabilitate	223
Capitolul XII. PROCEDURA ACCELERATĂ DE RESTRUCTURARE	225
1. Aspecte generale privind procedura accelerată de restructurare	225
1.1. <i>Depunerea cererii și intentarea procedurii</i>	225
1.2. <i>Particularitățile înaintării, validării și contestării creanțelor</i>	226
2. Aplicarea procedurii accelerate de restructurare	229
2.1. <i>Planul procedurii accelerate de restructurare, structura, conținutul</i>	229
2.2. <i>Votarea și confirmarea planului</i>	229
2.3. <i>Efectele confirmării/neconfirmării planului</i>	230

LISTA ABREVIERILOR

- Alin.** – alineat
- Art.** – articol
- Cap.** – capitol
- CEDO** – Convenția Europeană a Drepturilor Omului
- CP RM** – Codul Penal al Republicii Moldova
- CC RM** – Codul Civil al Republicii Moldova
- CM RM** – Codul Muncii al Republicii Moldova
- LI** – Legea Insolvabilității nr. 149 din 29.06.2012
- Pct.** – punct
- Subpct.** – subpunct

Cuvânt-înainte

Societatea care activează într-un mediu economic ce se caracterizează printr-o instabilitate majoră trebuie să posede un grad înalt de flexibilitate, în special luând în considerare că în Republica Moldova, pe lângă influența negativă a factorilor economici (cerere scăzută, nivel redus al puterii de cumpărare etc.), influențează negativ și factorii juridici (elaborarea legilor cu privire la activitatea economică fără să fie respectate interesele agenților economici, modificarea frecventă a actelor normative etc.), creând astfel obstacole adiționale.

Este bine cunoscut faptul că societățile mici mai ușor fac față perturbărilor și fluctuațiilor economice și politice. Însă, în sectoarele economiei Republicii Moldova există și întreprinderi mai mari, care nu dispun de destulă flexibilitate ca să activeze cu succes. În aceste situații, intervine instituția insolabilității, având calitatea de „sanitar” al economiei, impunând subiecții de drept să-și reorganizeze activitatea prin instituirea anumitor restricții în activitate prevăzute de Legea insolabilității, nr.149/2012.

Protagonistul instituției insolabilității este administratorul autorizat, rolul căruia este de a acționa ca un administrator de criză; astfel, activitatea acestuia constă în îmbinarea intereselor creditorilor cu posibilitățile reale ale debitorului.

Situația din ultimii ani atestă că, pe măsura dezvoltării relațiilor din sectorul privat și apariției instabilității economico-financiare a subiecților de drept, activitatea administratorului autorizat devine din ce în ce mai necesară.

Odată cu intrarea în vigoare a Legii insolabilității, nr.149/2012, și, mai nou, a Legii cu privire la administratorii autorizați, nr.161/2014, a fost liberalizată profesia de administrator în procedurile de insolabilitate, fiind redenumită în administrator autorizat, activitate care anterior se regăsea în cadrul activităților de întreprinzător.

De aptitudinile profesionale ale administratorului autorizat depinde și soarta debitorului, administratorul autorizat urmând să depună toată diligența ca prin metode cât mai puțin „dure” pentru debitor să atingă scopul urmărit – restituirea cât mai eficace a creanțelor creditoare.

Necesitatea elaborării prezentului manual derivă din lipsa unei alte surse care ar îmbina aspectul legislativ cu cel practic și care ar explica modul de aplicare a prevederilor legale în activitatea profesională a administratorului autorizat.

La început de cale, în ce privește liberalizarea profesiei de administrator autorizat, menționăm că Manualul administratorului autorizat nicidecum nu poate fi considerat o lucrare completă și încheiată. Prin materia tratată în acest manual și scopul propus la elaborarea lui, el urmează a fi abordat ca o lucrare continuă, în care interpretarea și explicarea modului de aplicare a normelor juridice în materie de insolabilitate urmează a continuată în timp, cu reeditări și actualizări periodice.

Prezentul manual are ca suport legislația adoptată în domeniu, dar și experiența de administrator autorizat și judecător a tuturor celor care au contribuit la apariția lui.

Este destinat administratorilor autorizați, judecătorilor, avocaților etc. și sperăm că va fi de real folos și altor persoane interesate de studierea instituției insolabilității.

Autorii

CAPITOLUL I. PARTICIPANȚII LA PROCESUL DE INSOLVABILITATE

1. Debitorul insolubil. Statutul procesual-juridic

Potrivit art.4 alin.(1) din LI, participanți la procesul de insolabilitate sunt: administratorul provizoriu, administratorul insolabilității, lichidatorul, creditorii, adunarea creditorilor, comitetul creditorilor, debitorul sau, după caz, reprezentantul debitorului, alte organe și persoane stabilite în această lege.

În contextul normei legale citate, este de menționat că noțiunea de participant la procesul de insolabilitate desemnează, pe de o parte, persoanele cărora le este destinat acest proces judiciar complex și, pe de altă parte, organele care sunt abilitate prin lege să-l aplice.

Sunt destinatari ai procesului de insolabilitate acei participanți, care urmează să suporte consecințele deschiderii procesului, fie să fie beneficiarii acestora. Fac parte din această categorie debitorul și creditorii, asupra cărora consecințele procesului de insolabilitate se produc direct și nemijlocit, dar și asociații sau acționarii debitorului, asupra cărora aceste prevederi se răsfrâng indirect.

Instanța de judecată (insolabilitate), administratorul provizoriu, administratorul insolabilității, lichidatorul reprezintă organele procesului de insolabilitate. Datorită importanței pe care acești participanți la proces o au, legiuitorul le-a reglementat distinct atribuțiile.

În calitate de persoane ce contribuie la desfășurarea procesului de insolabilitate se vor considera acei subiecți, care participă la proces, dar asupra cărora actele de dispoziție ale instanței de judecată nu au influență în raport cu patrimoniul acestora. Aici putem menționa specialistul, expertul și alte persoane de specialitate, chemate să ajute *administratorul provizoriu, administratorul insolabilității, lichidatorul și instanța de judecată (insolabilitate) în domenii, în care sunt necesare cunoștințe de specialitate.*

În calitate de alte organe care participă la desfășurarea procesului de insolabilitate se vor considera și acele organe de stat, a căror participare este obligatorie la examinarea cauzelor de insolabilitate a debitorilor cu genuri specifice de activitate. De exemplu, în cazul examinării cauzelor de insolabilitate a asociațiilor de economii și împrumut, participarea reprezentantului Comisiei Naționale a Pieței Financiare este obligatorie (art.245 alin.(2) LI).

Extrem de important este și faptul că participanții la procesul de insolabilitate trebuie să asigure efectuarea cu celeritate a actelor și operațiunilor prevăzute de lege, precum și realizarea, în condițiile legii, a drepturilor și obligațiilor celorlalți participanți la aceste acte și operațiuni (art.4 alin.(2) LI).

Debitor în cadrul procesului de insolabilitate este acel participant la proces, persoană fizică sau persoană juridică, indiferent de forma juridică de organizare și tipul de proprietate, aflat în stare de incapacitate de plată sau de supraîndatorare, care a depus sau față de care s-a depus cerere introductivă în condițiile legii.¹

Astfel, pentru a întruni calitatea de debitor în cadrul procesului de insolabilitate urmează să fie întrunite cumulativ următoarele condiții.

1. Persoana juridică sau persoana fizică care practică activitate de întreprinzător trebuie să fie înregistrată în Republica Moldova în modul stabilit de lege.

Calitatea de debitor în cadrul procesului de insolabilitate o pot avea doar persoanele fizice înregistrate în modul stabilit de lege, care, prin desfășurarea unei activități de întreprinzător își asumă drepturi și obligații și poartă răspundere cu întreg patrimoniul lor.

În art.1 alin.(2) din LI, legiuitorul stabilește categoriile de persoane fizice care pot avea calitate de debitor în cadrul procesului de

¹ Hotărârea explicativă nr.2 din 24.03.2014, pct. 4.1 a Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, cu privire la aplicarea în practica judiciară a Legii insolabilității

insolvabilitate. Potrivit legii, din această categorie fac parte întreprinzătorii individuali și titularii patentei de întreprinzător.

La rândul său, potrivit Legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr.845 din 03.01.1992, din categoria întreprinzătorilor individuali fac parte: întreprinderea individuală care se echivalează cu întreprinzătorul individual și gospodăria țărănească (de fermier). Particularitățile insolvabilității întreprinzătorului individual și gospodăriei țărănești (de fermier) sunt reglementate de art.136 și art.232-235 LI în redacția nr.149 din 29.06.2012.

În același timp, apare problema privind persoanele fizice care practică activitate de întreprinzător, dar care nu sunt înregistrate în modul prevăzut de lege. Pot oare avea aceste persoane calitatea de debitor în cadrul procesului de insolvabilitate?

Codul civil al Republicii Moldova stabilește în art.26 alin.(2) că persoana care practică activitate de întreprinzător fără înregistrarea de stat nu poate invoca lipsa calității de întreprinzător. Astfel, constatăm că norma legală respectivă stabilește doar calitatea de întreprinzător a persoanei fizice, fără să ceară îndeplinirea unei condiții esențiale prevăzute de lege în vederea întrunirii calității de debitor în cadrul procesului de insolvabilitate, și anume: înregistrarea acesteia într-o formă organizatorico-juridică.

Prin urmare, persoanele fizice care practică activitate de întreprinzător fără a fi înregistrate în modul stabilit de lege nu pot avea calitate de debitor în cadrul procesului de insolvabilitate.

În concluzie, calitatea de debitor în cadrul procesului de insolvabilitate o pot avea următoarele persoane fizice care practică activitate de întreprinzător: *întreprinderea individuală, gospodăria țărănească (de fermier) și titularul patentei de întreprinzător*, cu condiția ca aceste persoane să fie înregistrate în modul stabilit de lege.

Pot avea calitate de debitor în cadrul procesului de insolvabilitate următoarele persoane juridice de drept privat, care sunt constituite și înregistrate în modul prevăzut de lege:

- societățile comerciale (societatea pe acțiuni, societatea cu răspundere limitată, societatea în nume colectiv, societatea în comandită);
- cooperativele (de întreprinzător, de consum, de producție);
- întreprinderile de stat și municipale;
- organizațiile necomerciale (asociații, fundații, instituții).

Potrivit art.1 alin.(3) din LI, nu cad sub incidența primei condiții, respectiv nu pot avea calitate de debitor în cadrul procesului de insolabilitate:

- a) statul, unitățile administrativ-teritoriale;
- b) persoanele juridice de drept public. La acestea se referă:
 - Parlamentul, Guvernul, Aparatul Președintelui;
 - organele administrației publice centrale (ministere, servicii, agenții etc.);
 - organele administrației publice locale;
 - instanțele de judecată;
 - organele de drept și de control (Curtea Constituțională, Procuratura, Banca Națională a Moldovei, Comisia Națională a Pieței Financiare, Comisia Electorală Centrală, Compania Națională de Asigurări în Medicină, Casa Națională de Asigurări Sociale etc.).
 - persoanele care exercită profesii libere sau de interes public, precum avocații, notarii, administratorii de insolabilitate.

De asemenea, nu pot avea calitate de debitor în cadrul procesului de insolabilitate băncile comerciale: procedura de lichidare a acestora este reglementată de Legea instituțiilor financiare nr.550 din 21.07.1995.²

² Legea instituțiilor financiare, nr.550 din 21.07.1995. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr.78-81, art.199

2. Persoana juridică sau persoana fizică care practică activitate de întreprinzător trebuie să se afle în stare de insolvabilitate (incapacitate de plată sau de supraîndatorare).

În actuala reglementare, insolvabilitatea este definită ca situație financiară a debitorului caracterizată prin incapacitatea de a-și onora obligațiile de plată, constatată prin act judecătoresc de dispoziție (art.2 din LI).

La rândul său, incapacitatea de plată semnifică situația financiară a debitorului caracterizată prin incapacitatea de a-și executa obligațiile pecuniare scadente, inclusiv obligațiile fiscale. În acest caz esențial este coraportul dintre activele și pasivele debitorului. Incapacitatea de plată presupune că activul este egal cu pasivul sau prevalează pasivul, însă în acest din urmă caz plățile nu pot fi efectuate din lipsa de lichidități (insolvabilitate relativă).

Supraîndatorarea se caracterizează ca fiind situația financiară a debitorului, a cărei răspundere este limitată prin lege la valoarea patrimoniului său, în care valoarea bunurilor nu mai acoperă obligațiile existente ale acestuia. În acest caz vorbim despre insolvabilitate absolută, deoarece chiar și transformarea activelor debitorului în numerar nu va satisface integral creanțele creditorilor săi. De menționat că, reieșind din reglementarea art.10 din LI, supraîndatorarea poate fi invocată doar în privința persoanelor juridice.

3. Debitor poate fi doar persoana juridică sau persoana fizică care practică activitate de întreprinzător, care a depus sau față de care s-a depus cerere introductivă în condițiile legii.

Exigențele impuse de legiuitor față de cererile introductive depuse de creditor, debitor, alte persoane indicate în lege, persoanele împuternicite să depună cerere introductivă în numele debitorului vor fi analizate în alt titlu al prezentei lucrări. Aici important este de reținut că calitatea de debitor în cadrul procesului de insolvabilitate o poate avea doar persoana juridică sau persoana fizică care întrunește cumulativ condițiile prevăzute de lege, analizate în prezentul capitol.

În ceea ce privește obligațiile debitorului, răspunderea lui procesuală, precum și reprezentarea acestuia în cadrul procesului de insolabilitate, acestea sunt prevăzute și reglementate destul de explicit în art.83-88 din LI. Totuși, în legătură cu faptul că în jurisprudență deseori întâlnim destule confuzii legate de statutul juridic al reprezentantului debitorului în cadrul procesului de insolabilitate, vom analiza succint condițiile de desemnare și atribuțiile acestui participant la procesul de insolabilitate.

Astfel, potrivit art. 88 din LI, după intentarea procedurii de insolabilitate sau a procedurii falimentului, Adunarea Generală a acționarilor/asociațiilor debitorului va desemna pe cheltuiala lor un reprezentant persoană fizică pentru a reprezenta interesele debitorului și ale acționarilor/asociațiilor acestora pentru a participa la procedură din contul debitorului.

Dacă acest reprezentant nu a fost desemnat în termen de 10 zile de la data publicării hotărârii privind intentarea procedurii de insolabilitate, instanța va desemna un reprezentant al debitorului din rândul persoanelor specificate la art.247 din Legea insolabilității.

Important de reținut că, după ridicarea dreptului de administrare, debitorul este reprezentat de administratorul insolabilității/lichidator, care îi conduce și activitatea comercială, iar mandatul reprezentantului debitorului va fi redus la reprezentarea intereselor acționarilor/asociațiilor prin exercitarea atribuțiilor specificate la art.88 alin.(3) din LI, inclusiv prin formularea contestațiilor în cadrul procesului.

Conform art.88 LI după intentarea procedurii de insolabilitate sau a procedurii falimentului, adunarea generală a acționarilor/asociațiilor debitorului va desemna pe cheltuiala lor un reprezentant persoană fizică pentru a reprezenta interesele debitorului și ale acționarilor/asociațiilor acestora și pentru a participa la procedură din contul debitorului.

Dacă nu este desemnat un astfel de reprezentant în termen de 10 zile lucrătoare din data publicării hotărârii privind intentarea pro-

cedurii de insolvabilitate sau a procedurii falimentului, instanța de insolvabilitate desemnează un reprezentant al debitorului din rândul persoanelor specificate la art. 247.

După ridicarea dreptului de administrare, debitorul este reprezentat de administratorul insolvabilității/lichidator, care îi conduce și activitatea comercială, iar mandatul reprezentantului debitorului va fi redus la reprezentarea intereselor acționarilor/asociațiilor.

Instanța de insolvabilitate decide, conform demersului administratorului insolvabilității/lichidatorului, căror persoane specificate la art. 247 li se vor aplica, după caz, prevederile art. 83–85.

Aici este important că toate actele de procedură în cadrul procedurii de insolvabilitate vor putea fi îndeplinite **doar** de către persoana desemnată ca reprezentant al debitorului în condițiile art.88 LI. Astfel, orice contestație, recurs, alte acte depuse de alte persoane, decât cele desemnate de organele de conducere sau de către instanță, vor fi restituite de instanță, ca depuse de persoane neîmputernicite.

Corespunzător, începând de la intentarea procedurii de insolvabilitate, nimeni din numele debitorului nu mai poate îndeplini nici o acțiune, inclusiv depune recurs împotriva acestei hotărâri, decât persoana numită expres în condițiile art.88 LI.

Dacă debitorul nu va numi un reprezentant în termenul de 10 zile de la momentul pronunțării hotărârii, administratorul va veni în instanță cu demers de numire a unui reprezentant din rândul persoanelor specificate la art. 247, și doar persoana desemnată prin Încheiere va putea contesta hotărârea de intentare a procedurii de insolvabilitate. Această normă în niciun caz nu încalcă dreptul debitorului la un recurs efectiv, or legea îi atribuie expres organului suprem de conducere (adunare a asociațiilor) să aibă un rol activ în procedură și să desemneze persoane concrete care să îi reprezinte.

Astfel, recursul depus de către o persoană neîmputernicită în condițiile art.88 LI va fi restituit ca depus fără împuterniciri.

2. Creditorii. Formele de participare a creditorilor în cadrul procesului de insolabilitate

2.1. Noțiunea de creditor. Clasele de creditorii în procesul de insolabilitate

Potrivit art.2 LI, în calitate de creditor în cadrul procesului de insolabilitate poate fi recunoscută persoana fizică sau persoana juridică, care deține un drept de creanță asupra patrimoniului debitorului și care poate face dovada creanței sale față de acest patrimoniu în condițiile Legii insolabilității.

Însă, faptul existenței unei creanțe față de debitor nu duce la apariția calității procesuale de creditor în cadrul procesului de insolabilitate. Astfel, un creditor devine participant la procesul de insolabilitate doar dacă întrunește cerințele de a fi creditor îndreptățit să participe la proces.

Un astfel de creditor, conform art.53 alin.(3) din LI, este acel titular al unui drept de creanță, care a formulat și căruia i s-a validat, total sau parțial, o cerere de înaintare a creanței prin includere în tabelul definitiv al creanțelor și care are dreptul de a participa și de a vota la adunarea creditorilor, inclusiv asupra unui plan de restructurare, de a fi desemnat în calitate de membru al comitetului creditorilor, de a participa la distribuțiile de fonduri rezultate din restructurarea debitorului sau din lichidarea masei debitoare, de a fi informat sau notificat cu privire la desfășurarea procedurilor și de a participa la orice altă procedură reglementată de această lege.

Creditorii își exercită drepturile în mod colectiv prin intermediul adunării creditorilor și al comitetului creditorilor și asigură realizarea caracterului colectiv și egalitar al procesului de insolabilitate.

Aceasta nu înseamnă însă că, în cadrul procesului, creditorii nu-și exercită unele drepturi sau obligații și în mod individual. Este situația când creditorii sunt în concurs între ei, iar acest concurs se exercită egalitar în cadrul aceleiași clase de creditorii. Drept exemplu în acest sens poate servi votul exercitat pentru admiterea planului procedurii

de restructurare, când creditorii votează pe clase, iar în cadrul clasei respective fiecare creditor are un vot egal cu al celui alt creditor din aceeași clasă.

Prin contrast cu creditorii îndreptățiți să participe la procesul de insolvență, creditorii care nu și-au înregistrat în termen creanțele sau ale căror creanțe nu au fost validate (admise la masa credală) vor fi considerați străini de procesul de insolvență, astfel că aceștia nu dobândesc drepturi în proces și nici nu au obligații specifice.

Din punct de vedere procesual, în dependență de prioritatea pe care o au la satisfacerea creanțelor, creditorii se împart în creditori garanțați și creditori chirografari.

Creditorii garanțați reprezintă clasa de creditori ale căror creanțe față de debitor au apărut înainte de intentarea procesului de insolvență și sunt asigurate prin garanții reale. Acești creditori sunt îndreptățiți la satisfacerea prioritară a capitalului împrumutat, a dobânzii și a cheltuielilor aferente din contul bunului gajat (ipotecat).

Potrivit art.50 din LI, la categoria de creditori garanțați se atribuie creditorul care deține un bun sau un titlu în asigurarea dreptului său; creditorul care are un drept de retenție și creanțele persoanelor fizice, născute din contracte de investiții în construcția de locuințe. În partea negaranțată a creanțelor, acești creditori sunt creditori chirografari.³

Creditorii chirografari reprezintă clasa de creditori ale căror creanțe față de debitor au apărut înainte de intentarea procesului de insolvență și nu sunt asigurate prin garanții.

Creditorii chirografari, la rândul lor, se împart în două categorii:

1) Creditorii ale căror creanțe au apărut înainte de intentarea procesului de insolvență. Creanțele acestora care se împart în următoarele ranguri:

³ Pct.12.1-12.4 din Hotărârea explicativă nr.2 din 24.03.2014 a Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, cu privire la aplicarea în practica judiciară a Legii insolvenței

Rangul I. Creanțele din dăunarea sănătății sau din cauzarea morții;

Rangul II. Creanțele salariale față de angajați, cu excepția persoanelor indicate la art.247 LI (membrii organelor de conducere ale debitorului), și remunerația datorată conform drepturilor de autor;

Rangul III. Creanțele pentru creditele acordate de Ministerul Finanțelor, creditele interne și externe acordate cu garanție de stat, impozitele și alte obligații de plată la bugetul public național;

Rangul IV. Creanțele de restituire a datoriei față de rezervele materiale ale statului;

Rangul V. Alte creanțe chirografare care nu sunt de rang inferior;

Rangul VI. Creanțe chirografare de rang inferior care se divizează în:

- dobânda la creanțele creditorilor chirografari calculată după intentarea procesului;
- amenzile, penalitățile și alte sancțiuni financiare (pecuniare), precum și cele cauzate de neexecutarea obligațiilor sau de executarea lor necorespunzătoare;
- creanțele din prestațiile gratuite ale debitorului;
- creanțele legate de rambursarea creditelor de capitalizare și/ sau împrumuturile unui asociat, acționar sau membru al debitorului ori ale persoanelor afiliate sau interdependente și alte asemenea creanțe;
- creanțele salariale ale persoanelor indicate la art.247 LI.

2) Creditori ale căror creanțe au apărut în legătură cu intentarea procesului de insolabilitate (creditori ai masei). Creanțele acestora se divizează în:

1. creanțe care au apărut în legătură cu cheltuielile procesului de insolabilitate, acestea fiind:

a) cheltuielile de judecată care includ sumele plătite persoanelor care au contribuit la înfăptuirea justiției (martori, experți, specialiști), cheltuielile suportate de instanța de judecată la efectuarea actelor de procedură (înștiințarea părților, cheltuieli de căutare a părții, cheltuieli de executare a actelor de procedură etc.);

b) cheltuielile suportate în legătură cu remunerația și recuperarea cheltuielilor administratorului provizoriu și a administratorului insolabilității/lichidatorului.

2. creanțe care au apărut în legătură cu cheltuielile în privința masei debitoare, și anume:

a) cheltuielile apărute în legătură cu acțiunile de administrare, valorificare și distribuire a masei debitoare a administratorului insolabilității/lichidatorului, inclusiv impozitele, taxele, alte obligații de plată, care nu țin de cheltuielile procesului;

b) cheltuielile rezultate din obligațiile contractuale realizate în legătură cu intentarea procesului de insolabilitate;

c) cheltuielile rezultate din obligațiile apărute din îmbogățirea fără justă cauză a masei debitoare.

Este esențial a reține că, potrivit art.43 din LI, din masa debitoare se acoperă în primul rând cheltuielile procesului de insolabilitate și obligațiile masei debitoare.

Creanțele creditorilor chirografari care au apărut înainte de intentarea procesului de insolabilitate se execută conform rangului acestora. Creanțele următorului rang se execută numai după executarea în totalitate a creanțelor rangului precedent. În caz de insuficiență a masei debitoare, satisfacerea creanțelor în cadrul aceluiași rang se efectuează proporțional.

2.2. Adunarea creditorilor - organul reprezentativ al creditorilor

Totalitatea creditorilor debitorului insolabil, care au formulat și cărora le-a fost admisă, total sau în parte, cererea de admitere a creanței, formează adunarea creditorilor.

Adunarea creditorilor reprezintă acel organ colegial nejurisdicțional, deliberativ și fără personalitate juridică, care constituie cadrul juridic în care creditorii discută și aprobă, în condițiile legii, actele și operațiunile privind desfășurarea procesului de insolabilitate față de debitorul insolabil. Atribuțiile adunării creditorilor, procedura de convocare și desfășurare a adunării creditorilor, temeiurile și efectele

anulării hotărârilor adunării creditorilor sunt expres prevăzute de art. art.54-58 din LI.

Prezintă importanță însă faptul că, potrivit art.54 alin.(3) din LI, adunarea creditorilor nu este în drept să soluționeze chestiunile care, conform legii, sunt atribuite administratorului insolvenței/lichidatorului sau debitorului, cu excepția cazurilor în care au fost incluse în ordinea de zi a adunării creditorilor la inițiativa acestui organ.

2.3. Comitetul creditorilor – organul executiv al creditorilor

Un alt organ colegial nejurisdicțional, prin care creditorii participă la procesul de insolvență este comitetul creditorilor. Acesta se instituie de instanța de insolvență prin hotărârea de intentare a procesului respectiv, care își exercită atribuțiile prevăzute de lege până la convocarea adunării creditorilor. Ulterior, componența acestui organ poate fi menținută, revocată, suplinită sau redusă de adunarea creditorilor (art.60 LI)

Atribuțiile și răspunderea membrilor comitetului creditorilor, modul de funcționare a acestui organ, contestațiile depuse împotriva hotărârilor comitetului creditorilor, procedura de soluționare a acestora sunt prevăzute la art. art.61-62 LI.

Comitetul creditorilor nu reprezintă societatea insolventă, doar acordă sprijin administratorului/lichidatorului și se limitează la adoptarea de hotărâri pe marginea problemelor atribuite de lege. Comitetul creditorilor nu poate formula cereri, demersuri în instanță, decât în situații strict determinate de lege. Președintele comitetului creditorilor doar convoacă ședințele comitetului creditorilor, iar în caz de paritate de voturi decide prin votul său. Alte atribuții, drepturi în cadrul procedurii președintele comitetului nu le are, acesta nefiind în drept să conteste încheieri, hotărâri sau să depună cereri. Unica cerere pe care o poate depune comitetul creditorilor este cererea de destituire a administratorului/lichidatorului în conformitate cu art.71 LI.

3. Administratorul autorizat. Statutul procesual-juridic

În acest capitol vom analiza condițiile de desemnare, demisie și destituire a administratorului autorizat (administratorul provizoriu, administratorul insolabilității, lichidatorul), atribuțiile, răspunderea și criteriile de remunerare a acestuia.

Potrivit art.4 alin.(1) din LI, legiuitorul atribuie la categoria de participanți la procesul de insolabilitate și administratorul provizoriu, administratorul insolabilității și lichidatorul.

Concepuți drept fiind unii din actorii importanți ai proceselor de insolabilitate, legiuitorul moldav a adoptat și a pus în aplicare, începând cu 01.01.2015, Legea cu privire la administratorii autorizați, nr.161 din 18.07.2014, care constituie cadrul juridic general pentru autorizarea, suspendarea și încetarea activității profesionale a administratorilor desemnați potrivit legii să exercite atribuții în procesele de insolabilitate sau de dizolvare a persoanelor juridice de drept privat și a întreprinzătorilor individuali.

În sensul Legii cu privire la administratorii autorizați, noțiunea de administrator autorizat semnifică orice persoană fizică investită potrivit legii cu atribuții de supraveghere și/sau administrare a persoanelor juridice de drept privat sau a întreprinzătorilor individuali aflați în proces de insolabilitate sau de dizolvare.

Astfel, începând cu 01 ianuarie 2015, pot fi desemnate în calitate de administrator provizoriu, administrator al insolabilității și lichidator al debitorului în cadrul proceselor de insolabilitate numai persoanele fizice autorizate în condițiile Legii cu privire la administratorii autorizați și incluse în Registrul administratorilor autorizați.

Prezintă importanță și faptul că desemnarea administratorului provizoriu și fixarea remunerației acestuia, desemnarea administratorului insolabilității sau, după caz, a lichidatorului, care vor administra procesul de insolabilitate, destituirea sau acceptarea cererii de demisie a administratorului insolabilității/lichidatorului etc., țin de competența exclusivă a instanței de insolabilitate (art.5 LI).

Totodată, urmează a fi delimitate atribuțiile administratorului provizoriu, administratorului insolabilității, lichidatorului în cadrul procesului de insolabilitate.

Potrivit art. 63 alin.(1) LI în coroborare cu dispozițiile Legii cu privire la administratorii autorizați, administratorul insolabilității și administratorul provizoriu sunt persoane fizice autorizate în condițiile legii și incluse în Registrul administratorilor autorizați, desemnate de către instanța de insolabilitate să exercite atribuțiile prevăzute de lege în perioada de observație, în procesul de insolabilitate și în procedura de restructurare a debitorului.

Astfel, prin încheierea de admitere spre examinare a cererii introductive, instanța de insolabilitate va desemna un administrator provizoriu propus de debitor sau creditorul care a inițiat procedura, care urmează să-și exercite atribuțiile prevăzute de lege (art.25 LI) în perioada de observație a debitorului. Atribuțiile administratorului provizoriu încetează în momentul desemnării administratorului insolabilității/lichidatorului de către instanța de insolabilitate sau al respingerii cererii introductive în lipsa temeiului de insolabilitate (art.25 alin.(8) LI).

Ulterior, în cazul intentării procedurii de insolabilitate sau procedurii de restructurare față de debitor, instanța de insolabilitate va desemna administratorul insolabilității.

În context similar, art.63 alin.(2) LI stabilește că lichidatorul este o persoană fizică desemnată de către instanța de insolabilitate să conducă activitatea debitorului în cadrul procedurii falimentului și al procedurii simplificate a falimentului și să exercite atribuțiile stabilite de lege sau de instanța de judecată.

Cu titlu de novație în actuala reglementare, legiuitorul stabilește la art.65 LI, că după desemnarea de către instanța de insolabilitate a administratorului/ lichidatorului, la prima adunare a creditorilor convocată după ședința de validare, creditorii pot propune un alt administrator/lichidator. Instanța poate respinge propunerea

adunării creditorilor numai dacă cel propus nu întrunește condițiile stabilite de lege.

În ceea ce privește atribuțiile principale și drepturile administratorului insolabilității și ale lichidatorului, acestea sunt stabilite la art.66 LI și nu pot fi remise unor alte persoane sau organe ori reprezentate și exercitate de ele. *Instanța de insolabilitate poate stabili, la cerere sau din oficiu, administratorului/lichidatorului, prin încheiere, orice alte atribuții, cu excepția celor trecute în competența exclusivă a judecătii în condițiile legii.*

Totuși, administratorul insolabilității/lichidatorul poate fi asistat de avocat sau de jurisconsult în exercițiul atribuțiilor și poate elibera mandat, în condițiile legii, la încheierea sau la exercitarea unor acte juridice ori procesuale care nu presupun exercițiul atribuțiilor lor exclusive (art.66 alin.(4) LI).

Potrivit legii, acțiunile administratorului insolabilității/lichidatorului trebuie să fie orientate spre păstrarea, majorarea și valorificarea cât mai eficientă a masei debitoare prin toate mijloacele legale disponibile, pentru executarea cât mai deplină a creanțelor creditorilor.

În acest context putem menționa cu titlu de exemplu, că una din atribuțiile administratorului insolabilității/lichidatorului constă în colectarea datoriilor față de debitor și în recuperarea silită a bunurilor debitorului aflate în posesiunea unor terți.

În ceea ce privește motivele și procedura de destituire sau de demisie a administratorului insolabilității/lichidatorului, acestea sunt prevăzute și expuse destul de explicit de legiuitor în art.71 LI.⁴

Răspunderea disciplinară, civilă (materială), contravențională sau penală a administratorului autorizat (administratorul provizoriu, administratorul insolabilității, lichidatorul) este reglementată de

⁴ Pct. 10.5-10.6 din Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție a RM nr.2 din 24.03.2014, cu privire la aplicarea în practica judiciară a Legii insolabilității

Legea insolvenței, Legea cu privire la administratorii autorizați, nr.161 din 18.07.2014 și de alte legi, conform cadrului legal al Republicii Moldova.

Cât privește remunerația administratorului provizoriu, precum și recuperarea cheltuielilor suportate de el, este de menționat că cuantumul de remunerare a administratorului provizoriu este stabilit de instanța de insolvență în mărime fixă în conformitate cu dispozițiile art.25 alin.(6) LI care se suportă din patrimoniul debitorului.

Totodată, la art.32 alin.(2) LI stabilește că dacă în patrimoniul debitorului nu există bunuri ori acestea sunt insuficiente pentru acoperirea cheltuielilor procesului de insolvență, remunerarea administratorului provizoriu și acoperirea cheltuielilor, suportate de acesta în perioada de observație a debitorului, le suportă membrii organelor de conducere și asociații/acționarii sau membrii debitorului în mod solidar, în baza unui act judecătoresc de dispoziție.

Administratorul insolvenței/lichidatorul de asemenea are dreptul la remunerație și la restituirea cheltuielilor aferente (art.70 alin.(1) LI).

Remunerația se constituie din onorariul fix, stabilit de comitetul creditorilor, sau, după caz, de adunarea creditorilor prin negocieri, în cuantumul *stabilit de legiuitor în art.70 alin.(3) LI, care se plătește lunar din patrimoniul debitorului și, onorariul de succes sub formă procentuală, care se stabilește de comitetul creditorilor sau, după caz, de adunarea creditorilor și se achită din contul creditorilor* în funcție de volumul și de complexitatea administrării, în cuantumul de cel mult 5% din sumele distribuite creditorilor în urma valorificării masei debitoare și/sau din suma creanțelor stinse prin compensare, cu transmiterea în natură în contul datoriei a bunurilor din masa debitoare. În cazul în care statul este creditor majoritar, onorariul de succes sub formă procentuală se stabilește în baza unei grile aprobate prin hotărâre de Guvern.

Onorariul de succes se reține de administrator/lichidator, la data distribuirii masei debitoare, din sumele repartizate creditorilor în contul stingerii creanțelor validate, iar în cazul stingerii creanțelor prin

compensare, acesta se achită de creditor cu 5 zile înainte de data transmiterii în natură a bunurilor din masa debitoare (art.70 alin.(8) LI).

Legislația expres prevede că, dacă onorariul administratorului insolvenței/lichidatorului a fost stabilit de comitetul creditorilor sau, după caz, de adunarea creditorilor în conformitate cu prevederile legale, diminuarea, printr-o încheiere judecătorească ulterioară a onorariului negociat și confirmat de organele creditorilor, este lipsită de temei legal, fiind în contradicție cu voința creditorilor.

Pe lângă onorariul fix și cel de succes, comitetul sau adunarea creditorilor poate decide acordarea unei plăți unice administratorului insolvenței/ lichidatorului în cazul în care acesta propune un plan de restructurare acceptat de creditorii și confirmat de instanța de insolvență.

Totodată, legea prevede că, dacă debitorul nu dispune de bunuri sau că bunurile lui nu pot acoperi cheltuielile procedurii de insolvență sau ale procedurii falimentului, achitarea onorariului fix administratorului insolvenței/lichidatorului, precum și compensarea cheltuielilor aferente, se trec în mod solidar, prin încheiere judecătorească, în obligația organelor de conducere ale debitorului, consemnate la art.247 LI⁵.

Prin noțiunea de cheltuieli (de validare, administrare și valorificare) se subînțelege sumele sau valorile plătite sau de plătit pentru lucrările executate și serviciile prestate, pentru plata personalului (onorariul fix al administratorului/lichidatorului, salariul contabil, jurist, paznic etc.) și a altor obligații contractuale sau legale, cheltuielile efectuate în cadrul activităților desfășurate în scopul executării atribuțiilor stabilite de lege privind administrarea întreprinderii debitoare, acțiunile de verificare a creanțelor creditorilor, stabilirea a cuantumului masei debitoare, inventarierii, valorificării acesteia, precum și expresia valorică a consumurilor de muncă vie și materializată.

⁵ Pct.10.4 din Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.2 din 24.03.2014 cu privire la aplicarea în practica judiciară a Legii insolvenței

Cheltuielile administratorului insolabilității/lichidatorului de administrare, validare și valorificare a masei debitoare se constituie din totalitatea cheltuielilor suportate sau ce urmează să le suporte inclusiv onorariile fixe ale administratorului/lichidatorului. Corespunzător, conform art.52 LI, în primul rând din masa debitoare se vor restitui administratorului/lichidatorului onorariul fix, alte cheltuieli și ulterior celelalte cheltuieli în ordinea stabilită la acest articol.

4. Competența instanțelor de judecată în cadrul procesului de insolabilitate

Potrivit art.355 și art.38 din CPC, competența jurisdicțională și teritorială de judecare în primă instanță a cererilor de declarare a insolabilității aparține Curții de Apel în a cărei circumscripție își are sediul debitorul insolubil.

În ceea ce privește competența materială a instanței de judecată (insolabilitate), urmează de menționat că aceasta dispune de competență exclusivă la judecarea în cadrul procesului de insolabilitate a litigiilor ce țin nemijlocit de masa debitoare și de circumstanțele relevante cauzei.

Principalele competențe ale instanței de insolabilitate sunt prevăzute de art.5 alin.(5) LI și explicațiile în acest sens fiind oferite la pct.2.2-2.6 în Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție a RM cu privire la aplicarea în practica judiciară a Legii insolabilității, nr.2 din 24.03.2014.

În acest context este de menționat și faptul că una din cauzele modificării reglementărilor privind insolabilitatea este condiționată de confuziile privind rolul instanței de judecată în cadrul procesului de insolabilitate și coraportul atribuțiilor acesteia cu atribuțiile organelor de conducere ale creditorilor și administratorului insolabilității/lichidatorului.

Respectiv, este esențial a stabili clar rolul instanței de judecată în cadrul procesului de insolabilitate, pentru a reduce la maximum

orice confuzie legată de poziția procesuală a instanței de judecată și de coraportul acesteia cu ceilalți participanți la proces.

Reieșind din art.5 al II, instanța de insolabilitate are un rol de supraveghere și dirijare a procesului de insolabilitate în cadrul căruia participă prin adoptarea anumitor acte de dispoziții (hotărâri sau încheieri) în scopul confirmării sau anulării anumitor acțiuni sau acte apărute pe parcursul întregului proces.

Scopul de bază al instanței de judecată constă în examinarea circumstanțelor de fapt și de drept în vederea confirmării judecătorești a unei acțiuni sau act întreprins de protagoniștii procesului de insolabilitate.

Astfel, instanța de judecată în niciun caz nu poate substitui voința participanților la proces și decide asupra unei sau altei modalități de desfășurare a procesului ori asupra sorții debitorului insolabil. Ca rezultat, instanța de insolabilitate:

- va confirma sau va infirma existența sau inexistența temeiurilor de insolabilitate, dar în niciun caz nu poate decide trecerea la o procedură de lichidare sau la una de restructurare;
- va valida sau confirma contestarea creanței creditorului, dar în niciun caz nu se va putea opune unei creanțe, chiar și împotriva unei creanțe vădit netemeinice, dacă nimeni din participanții la proces nu o contestă;
- va dispune prin încheiere trecerea la procedura de faliment sau de restructurare, dar aceasta nu va fi nimic altceva decât confirmarea hotărârii creditorilor luate în cadrul adunării de raportare;
- va putea examina ilegalitatea acțiunilor legate de valorificarea masei debitoare, însă activitatea propriu-zisă va rămâne la libera voință a administratorului insolabilității/lichidatorului și a creditorului.

Prin urmare, atât pentru instanță, cât și pentru participanții la proces este important a conștientiza că soarta debitorului și masei debitoare ține doar de decizia și activitatea organelor nejurisdicțio-

nale (administratorul insolvenței/lichidator, adunarea creditorilor, comitetul creditorilor), instanța de insolvență fiind doar cea care garantează respectarea drepturilor atât ale debitorului, cât și ale creditorilor, care legitimează adoptarea unei sau altei decizii a organelor nejurisdicționale.

O atenție deosebită urmează a fi acordată așa-numitelor atribuții manageriale, administrative ale instanței de insolvență. Astfel, reieșind din art.5 alin.(7) LI, instanța de insolvență nu are în competența sa atribuții manageriale, acestea se execută doar de către administratorul provizoriu, administratorul insolvenței/lichidator sau, în mod excepțional, de către debitor, dacă nu i s-a ridicat dreptul de a-și administra patrimoniul. Instanța de insolvență doar supraveghează actele manageriale sub aspectul oportunității și nu se poate implica în realizarea lor.

Trebuie să reținem, de asemenea, că potrivit art.5 alin.(8) din LI, hotărârile și încheierile instanței de insolvență sunt definitive și executorii din momentul pronunțării.

În ceea ce privește contestarea încheierilor și hotărârilor instanței de insolvență, același art.8 stabilește că hotărârile și încheierile instanței de insolvență pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile expres prevăzute de Legea insolvenței.

Specificarea încheierilor și hotărârilor instanței de insolvență susceptibile de recurs, instanța competentă în examinarea și soluționarea recursului, efectele admiterii și casării totale sau parțiale a actelor de dispoziție a instanței de insolvență, dispozițiile privind incompatibilitatea etc. sunt reglementate de art.5, 8, 37, 38 LI, inclusiv prin explicațiile oferite la pct. 3.1-3.9 din Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție a RM cu privire la aplicarea în practica judiciară a Legii insolvenței, nr.2 din 24.03.2014.

CAPITOLUL II. CONDIȚIILE DE INTENTARE A PROCESULUI DE INSOLVABILITATE ȘI ACȚIUNILE PRELIMINARE

Procesul de insolabilitate, conform art.9 din LI, se intentează doar în temeiul unei cereri de intentare a procesului de insolabilitate (denumită în continuare cerere introductivă).

Cererea introductivă poate fi depusă de debitor, creditor, alte persoane indicate în Legea insolabilității.

Prin alte persoane, în sensul LI, se au în vedere:

– organul de stat autorizat să reglementeze activitatea de asigurare (Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Asigurărilor și Fondurilor Nestatale de Pensii), în cazul insolabilității unei societăți de asigurări (alin.(1) art.236);

– autoritatea de stat abilitată cu funcții de reglementare pe piața valorilor mobiliare (Comisia Națională a Valorilor Mobiliare), în cazul insolabilității participanților profesioniști la piața valorilor mobiliare (alin.(1) art.241);

– Comisia Națională a Pieței Financiare, în cazul insolabilității unei asociații de economii și împrumut (alin.(1) art.245).

1. Cererea introductivă depusă de debitor, conținutul și actele anexate

Legislația în vigoare prevede atât dreptul, cât și obligația debitorului de a depune cerere introductivă.

Astfel, conform art.13 alin.(1) LI, debitorul este în drept să depună cererea introductivă în situația în care există pericolul intrării lui în incapacitate de plată când, în mod previzibil, nu-și va putea executa la scadență obligațiile pecuniare.

În așa caz debitorul poate depune cerere introductivă de intentare a procedurii accelerate de restructurare. Aceasta reiese din

conținutul alin.(1) art.219 LI care prevede că „debitorul aflat în dificultate financiară este în drept să depună în instanța de insolabilitate cererea introductivă motivată de intentare a procedurii accelerate de restructurare...” Iar scopul pe care îl urmărește debitorul în acest caz rezidă în salvagardarea întreprinderii aflate în dificultate financiară pentru a-și continua activitatea, a păstra locurile de muncă și a acoperi creanța prin aplicarea unui plan.

Dimpotrivă, art.14 LI îl obligă pe debitor să depună cererea introductivă dacă există unul din temeiurile prevăzute la art.10, adică dacă este în stare de insolabilitate (incapacitate de plată ori supraîndatorare). Debitorul este obligat să depună cererea introductivă și în cazul în care:

- executarea integrală a creanțelor scadente ale unui sau ale mai multor creditori poate cauza imposibilitatea satisfacerii integrale la scadență a creanțelor celorlalți creditori;
- în cadrul lichidării, care se efectuează conform altor legi, devine evident că debitorul nu poate satisface integral creanțele creditorilor.

Mai mult ca atât, legea îl obligă pe debitor să facă acest lucru imediat, dar nu mai târziu de expirarea a 30 de zile calendaristice din data survenirii situației indicate în art.14. De menționat că în lege nu este expres prevăzut pragul limită al datoriei de la care debitorul este obligat să depună cererea introductivă. Iar la alin.(4) art.14 LI se prevede expres că „dacă debitorul nu depune cererea introductivă în cazurile și în termenul prevăzut în prezentul articol, persoana care, în conformitate cu legislația în vigoare, are dreptul de a reprezenta debitorul, asociații cu răspundere nelimitată și lichidatorul debitorului răspund subsidiar în fața creditorilor pentru obligațiile apărute după expirarea termenului prevăzut la alin. (3). Aceste persoane sunt trase la răspundere penală în conformitate cu legea”.

În practică în majoritatea cazurilor debitorul depune cerere introductivă în cazul când este în incapacitate de plată ori când este supraîndatorat. Au drept să depună cerere introductivă din numele

debitorului care nu este persoană fizică organul executiv, persoana care, în conformitate cu legislația în vigoare, deține dreptul de reprezentare a debitorului, asociații cu răspundere nelimitată și lichidatorii debitorului.

Totodată, legislația în vigoare prevede și răspunderea debitorului pentru depunerea cererii introductive cu rea-credință (insolvabilitate fictivă), persoanele culpabile purtând răspundere pentru prejudiciile cauzate creditorilor prin depunerea cererii.

La art.16 LI legiuitorul specifică conținutul cererii introductive a debitorului.

Astfel, conform alin.(1) al aceluiași articol, în cererea introductivă a debitorului trebuie să se indice:

- a) codul fiscal și numerele conturilor bancare ale debitorului;
- b) valoarea creanțelor creditorilor, mărimea dobânzilor și a penalităților aferente. Descifrarea creanțelor este necesară, avându-se în vedere că la constatarea insolvabilității debitorului nu se iau în calcul valoarea creanțelor constituite din penalități și/sau sancțiuni financiare aferente neexecutării obligațiilor și orice obligație de plată față de asociații debitorului;
- c) temeiul creanțelor și termenele de executare a lor, cu specificarea creanțelor decurgând din daunele cauzate vieții și sănătății, precum și a creanțelor salariale față de angajații debitorului. Necesitatea indicării termenului de executare este evidentă, dat fiind că la soluționarea chestiunii de intentare a insolvabilității pe temei de incapacitate de plată se iau în vedere doar creanțele scadente;
- d) suma datoriilor la bugetul public național;
- e) motivarea temeiului insolvabilității; reieșind din situația reală, debitorul singur hotărăște care temei de insolvabilitate îl invocă, însă în mod obligatoriu acesta urmează a fi indicat;
- f) datele despre cererile de chemare în judecată a debitorului primite spre examinare de către instanța de judecată, precum și despre titlurile executorii asupra bunurilor debitorului. Necesitatea

prezentării acestei informații reiese din obligația instanței de fond de a suspenda procesele unde în calitate de pârât figurează debitorul. În practică această informație în cererile introductive este indicată foarte rar, iar instanțele judecătorești nu solicită prezentarea acestei informații nici la examinarea cererii introductive în fond; ca urmare, în unele cazuri și după intentarea procesului de insolvabilitate continuă examinarea unor cauze, care urmau să fie suspendate din momentul intentării procesului de insolvabilitate, debitorul fiind reprezentat de persoane neîmputernicite de administratorul insolvabilității/lichidator;

g) date despre bunurile debitorului, inclusiv despre mijloacele bănești și creanțele lui;

h) candidatura propusă la funcția de administrator al insolvabilității/lichidator. În practică se întâlnesc și cazuri când lipsește o astfel de propunere; în așa caz, instanța de insolvabilitate este în drept să solicite debitorului propunerea unei astfel de candidaturi. Însă, această omisiune nu împiedică examinarea cererii introductive, judecătorul fiind în drept să desemneze în mod aleatoriu candidatura administratorului insolvabilității/lichidatorului.

La alin.(2) al acestui articol se prevede că în cerere debitorul poate solicita și motiva aplicarea procedurii de restructurare.

Cu toate că în alin.(1) nu este expres indicat că în cererea introductivă urmează ca debitorul să-și expună opțiunea de deschidere a procedurii generale (procedurii de insolvabilitate), fie de deschidere a procedurii simplificate sau de aplicare a procedurii de restructurare, aceasta este necesară; or, debitorul este cel care cunoaște cel mai bine situația sa patrimonială reală și care este, în viziunea lui, cea mai eficientă cale.

Dreptul de opțiune al debitorului persoană juridică are o singură limitare legală, prevăzută la art.219 alin.(2) LI în conformitate cu care „nu poate formula cerere introductivă de restructurare accelerată debitorul care, în ultimii 5 ani până la hotărârea de deschidere

a procesului, a fost supus unei astfel de proceduri sau care, la data depunerii cererii introductive, se află în proces de insolabilitate”.

Mai mult ca atât, de opțiunea debitorului depind și argumentele invocate în cererea introductivă. De pildă, în cazul în care debitorul persoană juridică solicită aplicarea procedurii simplificate a falimentului, afară de probarea stării de insolabilitate, urmează să probeze și faptul că nu deține nici mijloace financiare și nici alte bunuri.

Conform art.17 LI, la cererea introductivă a debitorului se anexează:

a) copia de pe statutul său sau de pe contractul de asociere; aceste acte sunt necesare pentru a se putea verifica dacă cererea introductivă a fost semnată de persoană împuternicită;

b) lista participanților (membrilor săi); anexarea acestei liste are drept scop identificarea persoanelor, care pe parcurs pot fi atrase la răspunderea subsidiară solidară prin prisma art.15 LI;

c) bilanțul contabil la data ultimului raport financiar; aceste documente reflectă situația reală financiară și rezultatele economice ale activității debitorului, precedente depunerii cererii introductive;

d) documente care atestă componența și valoarea bunurilor sale dacă este persoană fizică (întreprinzător individual);

e) datele din registrele publice despre bunurile sale, inclusiv despre bunurile gajate; necesitatea prezentării acestor date este evidentă, deoarece de existența bunurilor și de valoarea lor, ori de lipsa acestora depinde soluția adoptată de instanță pe marginea cererii introductive a debitorului;

f) lista creditorilor și debitorilor, cu specificarea datoriilor creditoare și debitoare, adreselor și datelor de identificare ale creditorilor și debitorilor; în acest document urmează a fi indicați creditorii din evidența contabilă, ceea ce permite stabilirea existenței și suficienței masei creditoriale pentru stingerea pe viitor a creanțelor. Afară de aceasta, în baza acestei liste urmează a fi notificați creditorii cunoscuți despre admiterea spre examinare a cererii introductive cu propunerea ca aceștia să înainteze creanțele față de debitorul insolabil și referința;

g) dovada notificării proprietarului, a cărei lipsă însă nu împiedică admiterea spre examinare a cererii introductive; în practică astfel de notificări rar se anexează la cererea introductivă, iar instanța de insolabilitate nu tot timpul obligă debitorul să prezinte această notificare.

Afară de anexele indicate expres în acest articol la cererea introductivă a debitorului, urmează a fi anexată și declarația prevăzută la art.85 alin.(2) LI, prin care debitorul declară că informația prezentată instanței de insolabilitate despre patrimoniul debitorului și despre activitatea lui de întreprinzător este adevărată și completă. Această declarație are ca scop excluderea cazurilor de introducere prematură cu rea-credință a cererii introductive (de exemplu pentru a suspenda un proces sau o executare silită, ori pentru a întrerupe calcularea dobânzilor și penalităților).

În practică, pentru a admite spre examinare cererea introductivă a debitorului, instanța de insolabilitate solicită și anexarea la ea a unui extras de la Camera Înregistrării de Stat. O astfel de cerință este întemeiată, pentru a verifica dacă persoana care a semnat cererea introductivă are astfel de împuterniciri. Uneori debitorii prezintă procese-verbale ale adunărilor fondatorilor (asociaților), la care este ales un alt administrator. Însă, din diferite motive, la Camera Înregistrării de Stat aceste modificări nu au fost înregistrate. În așa împrejurări este în drept să depună cerere introductivă persoana care este înregistrată în mod corespunzător la Camera Înregistrării de Stat.

Afară de aceasta, în cazurile când cererea introductivă este semnată de un reprezentat al debitorului, împuternicit prin procură sau mandat, extrasul de la Camera Înregistrării de Stat permite a verifica dacă procura sau mandatul este semnat de o persoană împuternicită. Evident că procura sau mandatul urmează a fi anexat la cererea introductivă în original.

La art.1 alin.(4) LI se prevede că „procesul de insolabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi”. Conform art.167 alin.(1) lit.b) CPC, la

cererea de chemare în judecată se anexează dovada de plată a taxei de stat. Iar art.84 CPC prevede că se impune cu taxă de stat și cererea de declarare a insolvenței.

Deci, la cererea introductivă urmează să fie anexată și dovada achitării taxei de stat în cuantumul prevăzut de Legea taxei de stat – în mărime de 2000% din unitatea convențională (care este egală cu 20 lei), adică 400 lei.

De menționat că documentele indicate mai sus sunt esențiale pentru o soluționare justă și legală, în termenele prevăzute de lege, a cererii introductive depuse de debitor.

2. Cererea introductivă depusă de creditor, conținutul și actele anexate

Spre deosebire de debitor, creditorul poate depune cererea introductivă dacă are un interes legitim în intentarea procesului de insolvență și dacă își poate argumenta creanțele și temeiurile de intentare a procesului de insolvență.

Conform art.18 alin.(3) LI, creditorul este limitat în dreptul de a iniția procesul de insolvență în cazul în care debitorul se află în proces de restructurare, cu excepția cazului în care creanța a apărut după intentarea procesului de insolvență.

Cerințele față de conținutul cererii introductive depuse de creditor, precum și actele care urmează a fi anexate la cererea introductivă a creditorului, diferă de cerințele față de cererea introductivă depusă de debitor.

Astfel, conform alin.(1) art.20 LI, în cererea introductivă a creditorului trebuie să se indice:

a) denumirea, numele și prenumele creditorului și ale debitorului, sediul/adresa, alte date de identificare ale acestora, confirmate prin registrul public corespunzător. Necesitatea indicării corecte a acestor date nu trezește dubii, deoarece aceasta ar putea influența competența teritorială la admiterea spre examinare a cererii introductive;

b) valoarea creanțelor creditorului, mărimea dobânzii și a penalităților aferente. Precizarea creanțelor creditorului este necesară, or, la constatarea insolabilității debitorului nu se ia în calcul valoarea creanțelor constituite din penalități și/sau din alte sancțiuni financiare aferente neexecutării obligațiilor (art.11 alin.(3) lit. a) LI).

c) temeiul creanțelor și termenul executării lor; în cerere urmează să se indice prin ce se confirmă existența creanței și faptul dacă aceasta este exigibilă;

d) mențiuni despre alte probe ce confirmă creanța creditorului;

e) propunerea candidaturii la funcția de administrator provizoriu pe perioada de observare a debitorului;

f) alte date considerate de creditor ca fiind necesare pentru examinarea cererii.

În conținutul cererii introductive depuse de creditor urmează să fie invocată și motivarea temeiului insolabilității. Cu toate că în majoritatea cazurilor ca temei de insolabilitate creditorul invocă temeiul general de intentare a insolabilității (incapacitatea de plată a debitorului), el poate invoca și existența temeiului special de intentare a insolabilității (supaîndatorarea).

Conform alin.(2) art.20 LI, la cererea introductivă se anexează:

a) documentele ce adeveresc obligațiile debitorului față de creditor, mărimea datoriilor la aceste obligații, temeiul intentării procesului de insolabilitate, alte documente care justifică cererea creditorului. Deoarece insolabilitatea debitorului reprezintă o condiție necesară pentru intentarea procesului de insolabilitate, creditorul urmează să prezinte probe care ar confirma existența ei. În practică, întru confirmarea existenței datoriei (creanței), creditorul prezintă contracte, facturi fiscale, dispoziții de plată etc., care, în viziunea creditorului, confirmă existența datoriei, precum și faptul că aceste creanțe sunt scadente. Însă pentru ca creanțele invocate să poată duce la intentarea insolabilității este necesar ca acestea să fie certe, lichide și exigibile;

b) dovada notificării prealabile a debitorului de către creditor. Modalitatea notificării prealabile este prevăzută la alin.(2) art.19 LI, potrivit căreia notificarea prealabilă se consideră făcută dacă, până la depunerea cererii introductive, debitorul a fost informat de către creditor sau de executorul judecătoresc, sau, în cazurile prevăzute expres de Codul fiscal, de către organele abilitate despre faptul că se află în întârziere ori despre înaintarea spre executare a titlului executoriu sau a unui alt document echivalent în condițiile prevăzute expres de Codul de executare. Însă, este insuficient de a prezenta doar copia notificării, expediată pe adresa debitorului, ori copia încheierii de admitere spre executare de către executorul judecătoresc, sau de restituire fără executare a titlului executoriu, urmând a fi prezentate dovezi că notificarea, ori încheierea în cauză, expediată la adresa juridică a debitorului, a fost de acesta recepționată. Pentru aceasta este obligatorie expedierea acestora cu aviz de recepție. Va fi considerat legal notificat debitorul și în cazul când notificarea sau încheierea expediată pe adresa juridică a debitorului, confirmată prin extrasul public corespunzător, s-a întors fără a fi înmănat; or, conform art.67 alin.(4) CC „toate documentele și scrisorile intrate la sediu se consideră recepționate de persoana juridică”;

c) copia de pe hotărârea irevocabilă a instanței de judecată sau copia de pe hotărârea arbitrală irevocabilă, ori copia de pe hotărârea judecătorească irevocabilă privind recunoașterea hotărârii judecătorești sau a hotărârii arbitrale străine, ori decizia (hotărârea) organului abilitat prin legea executorie la acel moment. De menționat că creanța confirmată printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă îndeplinește toate cele trei condiții expuse mai sus (este certă, lichidă și exigibilă).

În pct. 4.2 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la aplicarea în practica judiciară a Legii insolvenței, nr.2 din 24.03.2014, este menționat că „...nu este obligatoriu ca creanța să

fie probată doar prin copia de pe hotărârea irevocabilă a instanței de judecată sau copia de pe hotărârea arbitrală irevocabilă, ori copia de pe încheierea judecătorească irevocabilă privind recunoașterea hotărârii judecătorești sau a hotărârii arbitrale străine, ori decizia (hotărârea) organului abilitat prin legea executorie la acel moment”. Și în pct.5.3 al acestei Hotărâri este indicat că „la cererea introductivă creditorul deponent anexează documentele ce adevăresc obligațiile debitorului față de creditor și, ca oricare alt creditor care ulterior își înaintează creanțele sau se alătură la cererea introductivă, de asemenea nu este obligat să-și întemeieze creanțele exclusiv pe copia de pe hotărârea irevocabilă a instanței de judecată (a ordonanței judecătorești), titlu executoriu etc.”

Reieșind din cele expuse, creditorul singur se apreciază ce documente urmează a fi prezentate întru susținerea cererii introductive. Principalul este ca probele prezentate să confirme cu certitudine starea de insolabilitate a debitorului.

În practică instanța de insolabilitate solicită anexarea la cererea introductivă a extraselor din registrele publice corespunzătoare atât în privința creditorului, cât și în privința debitorului. Necesitatea anexării acestora reiese din art.20 alin.(1) lit. a) LI și sunt necesare pentru a verifica dacă cererea introductivă a fost depusă de o persoană împuternicită (în cazul când este necesară înregistrarea creditorului într-un registru public corespunzător). Iar prezentarea extrasului din registru în privința debitorului este necesară pentru ca instanța să se aprecieze dacă este competentă să judece cazul, precum și pentru a verifica dacă debitorul a fost notificat legal. În practică se întâlnesc cazuri când notificarea este expediată pe adresa conducătorului debitorului, dar nu pe adresa juridică a debitorului.

La fel ca și la cererea introductivă a debitorului, urmează a fi anexată dovada achitării taxei de stat în același quantum ca și debitorul (400 lei); or, în art.84 CPC se menționează că taxa de stat

se achită le depunerea cererii introductive, ceea ce înseamnă ca la depunerea cererii introductive taxa de stat se achită atât de debitor, cât și de creditor.

Deoarece la examinarea cererii introductive depuse de creditor participă debitorul și administratorul/lichidatorul, la documente urmează să fie anexate copiile de pe cererea introductivă și de pe înscrisuri și pentru ei.

3. Admiterea, restituirea, retragerea cererii introductive

Conform alin.(1) art.21 LI „instanța de insolabilitate este obligată să admită spre examinare cererea introductivă depusă de creditor cu respectarea prevederilor Codului de procedură civilă”. Cu toate că în acest articol se face trimitere doar la cererea introductivă depusă de creditor, cu certitudine că aceleași cerințe sunt și față de cererea debitorului, care de asemenea trebuie să fie depusă cu respectarea prevederilor Codului de procedură civilă.

Astfel, la etapa admiterii spre examinare a cererii introductive instanța de insolabilitate va verifica în primul rând dacă cererea introductivă corespunde condițiilor generale prevăzute la art.166, 167 CPC, precum și condițiilor prevăzute la art.16, 17 și 20 LI.

Instanța de insolabilitate va verifica:

respectarea competenței jurisdicționale - curtea de apel de drept comun în a cărei circumscripție își are sediul debitorul insolubil. Anume din aceste considerente este necesară prezentarea extrasului din registrul public corespunzător în care este înregistrat debitorul, atât la înaintarea cererii introductive de către debitor, cât și de creditor;

depunerea cererii introductive doar de către subiecții prevăzuți de lege (debitor, creditor, autoritățile împuternicite în conformitate cu art.236 alin.(1), art. 241 alin.(1), art.245 alin.(1) LI);

existența împuternicirilor persoanei care depune cererea pentru persoana juridică;

indicarea temeiului de insolabilitate pretins și actele doveditoare;

respectarea cerinței privind certitudinea creanței. În cazul în care creditorul își întemeiază cererea introductivă în baza unei hotărâri judecătorești arbitrale irevocabile, este evident că aceasta urmează să fie anexată în mod obligatoriu;

notificarea debitorului înainte de depunerea cererii introductive.

Suplimentar, instanța urmează să verifice prezentarea dovezilor de achitare a taxei de stat, precum și prezentarea copiilor de pe cererea introductivă și de pe înscrisuri pentru debitor și administratorul provizoriu. Înscrisurile anexate, conform prevederilor art.167 alin.(1) lit.a) CPC, urmează a fi certificate în modul stabilit (de exemplu, hotărârea irevocabilă trebuie să fie autentificată de instanța care a emis această hotărâre).

La art.22 alin.(1) LI se prevede că „instanța de insolabilitate restituie fără examinare cererea introductivă întocmită cu încălcarea prevederilor art.20”, adică în cazul în care conținutul acesteia nu corespunde exigențelor art.20 alin.(1) și nu au fost anexate documentele indicate în alin.(2) al aceluiași articol.

Urmează a fi restituite fără examinare și cererile introductive de intentare a procesului de insolabilitate formulate de creditori către debitorul în privința căruia a fost inițiată procedura accelerată de restructurare a debitorului (art.219 alin.(3) LI).

Cu toate că Legea insolabilității nu prevede expres, în cazul când creditorul nu a prezentat dovada achitării taxei de stat, ori dacă înscrisurile anexate nu sunt certificate în modul corespunzător, sau nu au fost anexate copii de pe cererea introductivă și actele anexate la ea pentru debitor, instanța, conform art.171 CPC, poate adopta o încheiere de a nu da curs cererii introductive, cu acordarea unui termen pentru înlăturarea neajunsurilor; or, conform art.1 alin.(4) LI, procesul de insolabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă.

În cazul înlăturării acestora în termenul acordat de instanță cererea introductivă se admite spre examinare. În caz contrar se restituie

fără examinare, ceea ce nu-l împiedică pe creditor să depună cererea introductivă în mod repetat, după înlăturarea neajunsurilor.

Spre deosebire de cererea introductivă a creditorului, în cazul în care debitorul a depus cererea introductivă în temeiul art.14 LI, dar nu a anexat la ea documentele prevăzute la art.17 LI, instanța de insolvabilitate admite spre examinare cererea solicitând prezentarea documentelor în ordinea dezbaterilor judiciare. Alte neajunsuri depistate în cererea introductivă a debitorului (cum ar fi, de pildă, neachitarea taxei de stat) pot fi înlăturate în același mod.

Legea insolvabilității prevede posibilitatea restituirii cererii introductive depuse de debitor în temeiul art.13 din Legea insolvabilității în cazul depunerii de către debitor a cererii de intentare procedurii accelerate de restructurare cu încălcarea prevederilor art.219 alin.(1) LI.

Însă pot fi restituite fără examinare cererile introductive atât ale creditorului, cât și ale debitorului în cazurile prevăzute de art. 170 CPC, și anume: când Curtea de Apel nu este competentă să judece cererea introductivă, cererea introductivă nu este semnată ori este semnată de o persoană neîmputernicită a o semna, cererea a fost depusă în numele persoanei interesate de către o persoană neîmputernicită.

Dacă la depunerea cererii introductive au fost respectate prevederile Codului de procedură civilă și ale Legii insolvabilității, aceasta urmează a fi admisă spre examinare.

Procedura de admitere spre examinare a cererii introductive este prevăzută de art.21 LI. Conform alin.(2) al acestui articol, despre admiterea spre examinare a cererii introductive instanța de insolvabilitate adoptă imediat o încheiere, dar în cel mult 3 zile de la data depunerii.

În privința cererii depuse de creditor, în alin.(5) art. 21 LI este indicat că instanța de insolvabilitate, admițând cererea introductivă spre examinare, dispune punerea sub observație a debitorului prin desemnarea unui administrator provizoriu și aplică măsuri de asigurare a creanțelor creditorilor.

Alta este procedura de admitere spre examinare a cererii introductive depuse de debitor.

Conform art.21 alin.(6) LI, dacă în cererea introductivă debitorul declară că se află în stare de insolvabilitate și își exprimă intenția de a lichida sau de a-și restructura activitatea, instanța de judecată va adopta, în cel mult 10 zile lucrătoare, cu citarea debitorului, o hotărâre de intentare a procesului de insolvabilitate fără drept de recurs, obligându-l, după caz, să prezinte un plan al procedurii de restructurare.

În așa cazuri instanța de insolvabilitate adoptă, în termen de 3 zile, o încheiere de admitere spre examinare a cererii introductive, prin care stabilește data examinării cererii introductive, precum și înlăturarea neajunsurilor depistate.

După cum vedem, legiuitorul a prevăzut examinarea acestei cereri într-un termen restrâns (nu mai târziu de 10 zile de la primirea cererii introductive).

Însă, în unele cazuri debitorul, declarând în cererea introductivă că se află în stare de insolvabilitate, solicită intentarea procedurii de insolvabilitate, fără a-și exprima intenția de a lichida sau de a-și restructura activitatea.

La admiterea spre examinare a acestor cereri, practica judiciară merge pe două căi.

În unele cazuri cererea introductivă a debitorului se admite spre examinare, dispunându-se punerea debitorului sub observație prin desemnarea unui administrator provizoriu și se aplică măsuri de asigurare.

În alte cazuri se aplică prevederile art.21 alin.(6) LI, cererea se admite spre examinare și se stabilește data examinării cererii introductive într-un termen ce nu depășește 10 zile.

Optimă este cea de-a doua variantă, întru argumentarea acesteia fiind invocate următoarele considerente.

Articolul 16 LI prevede că în cererea introductivă depusă de debitor urmează să se indice candidatura propusă la funcția de admi-

nistrator al insolvenței/lichidator, spre deosebire de cererea introductivă depusă de creditor (art.20 alin.(1) lit.e) LI), unde se indică propunerea candidaturii la funcția de administrator provizoriu pe perioada de observare. Ținând cont de faptul că în cazul punerii sub observație a debitorului desemnarea administratorului provizoriu, reiese că la admiterea spre examinare a cererii debitorului nu este necesară aplicarea perioadei de observație.

Unul dintre scopurile punerii debitorului sub observație este stabilirea existenței temeiurilor de intentare a procedurii de insolvență; or, cercetând documentele prezentate de către debitor, în raport, administratorul provizoriu urmează să propună intentarea procesului de insolvență, fie intentarea procedurii simplificate a falimentului, ori să constate solvența debitorului. Însă toată această informație o conține cererea introductivă a debitorului și documentele anexate. Astfel, desemnarea unui administrator provizoriu ar avea drept scop verificarea suplimentară a argumentelor invocate de debitor. Însă, mai bine ca debitorul nimeni nu știe situația reală. Mai mult ca atât, debitorul anexează la cererea introductivă declarația că informația prezentată de el este adevărată și completă. Or, în cazul indicării datelor neveridice, el poate fi tras la răspundere penală pentru insolvență intenționată sau fictivă. Afară de aceasta, punerea sub observație a debitorului duce la tergiversarea examinării cererii introductive a debitorului și la suportarea cheltuielilor suplimentare (remunerația administratorului provizoriu și cheltuielile suportate de acesta pe perioada de observație).

În același timp, în practică deseori debitorul singur solicită aplicarea perioadei de observație cu desemnarea unui administrator provizoriu. Deoarece legislația în vigoare expres nu interzice aplicarea perioadei de observație în privința debitorului, după caz, instanța de insolvență decide dacă este necesară ori nu punerea debitorului sub observație.

De menționat că în unele cazuri debitorul solicită aplicarea perioadei de observație cu rea-credință, urmărind scopul suspendării executării unor hotărâri judiciare ori transmiterea bunurilor gajate. Iar după expirarea termenului de examinare a cererii introductive își retrage cererea.

Cererea introductivă poate fi retrasă de deponent până la adoptarea unei hotărâri de intentare a procesului de insolabilitate sau de respingere a cererii introductive (alin.(1) art.31 LI). Însă, renunțarea la cererea introductivă nu privează persoanele care s-au alăturat acestei cereri de dreptul de a solicita examinarea pricinii în fond. După caz, dacă este necesară întocmirea de către creditorii care s-au alăturat la cererea introductivă a unei cereri suplimentare pentru argumentarea existenței temeiului de insolabilitate, instanța poate acorda un termen suplimentar.

Instanța de insolabilitate va dispune încetarea procesului doar dacă renunțarea debitorului sau creditorului nu contravine legii și nu încalcă drepturile și interesele legitime ale altor persoane.

4. Încheierea de admitere a cererii introductive

4.1. Conținutul încheierii de admitere a cererii introductive

După cum a fost menționat mai sus, conform art.21 alin.(5) LI, prin încheierea de admitere a cererii introductive instanța de insolabilitate va dispune:

- punerea sub observație a debitorului prin desemnarea unui administrator provizoriu;
- aplicarea măsurilor de asigurare.

Un articol separat care ar prevedea ce mai trebuie să conțină această încheiere (cum ar fi art.34 în privința hotărârii de intentare a procedurii de insolabilitate) Legea insolabilității nu conține.

În practică, în încheierea de admitere a cererii introductive, afară de punerea debitorului sub observație și aplicarea măsurilor de asigurare, instanțele de insolabilitate obligă administratorul provizoriu:

– să notifice despre aplicarea măsurilor de asigurare registrele publice, precum și alte persoanele vizate în art.26 alin.(1) din Legea insolvenței, inclusiv IFS teritorial;

– să notifice toți creditorii din evidența contabilă prezentată de debitor în conformitate cu art.27 alin.(3) LI privind înaintarea creanțelor și prezentarea unei referințe asupra cererii introductive;

– să prezinte până la o dată concretă un raport cu privire la executarea măsurilor de asigurare, în care se expună poziția sa pe marginea cererii introductive, precum și tabelul preliminar al creanțelor.

Prin încheiere instanța de insolvență obligă debitorul:

– să transmită administratorului provizoriu informațiile solicitate, documentele legate de activitatea debitorului, inclusiv ștampila. Indicarea acestor obligații ale debitorului este bine venită, deoarece eschivarea debitorului de la îndeplinirea indicațiilor instanței de insolvență poate avea urmări pentru debitor;

– ca în perioada de observație deciziile privind gestionarea patrimoniului să fie luate doar cu acordul prealabil al administratorului provizoriu.

De asemenea, în această încheiere instanța stabilește data examinării cererii introductive.

Încheierea dată nu se supune niciunei căi de atac.

Copia acestei încheieri se expediază în decurs de 2 zile lucrătoare debitorului, cu propunerea ca acesta să depună, în termen de 10 zile calendaristice, o referință prin care contestă sau recunoaște existența stării de insolvență.

4.2. Perioada de observație

Conform prevederilor art.2 LI, perioada de observație este perioada cuprinsă între data admiterii cererii introductive spre examinare și data intentării procedurii de insolvență sau data confirmării planului procedurii de restructurare, sau, după caz, data intrării în faliment.

Definiția perioadei de observație dată în acest articol conține unele neclarități.

Dacă este cert că perioada de observația începe să curgă din momentul emiterii încheierii de admitere spre examinare a cererii introductive, nu este clar până când ea se întinde. Or, conform acestei definiții, perioada de observare se poate extinde și după intentarea procesului de insolabilitate, până la petrecerea adunării de raportare a creditorilor, deoarece atât intentarea procedurii de restructurare (art.114 alin.(7) LI), cât și intrarea în faliment (art.115 alin.(1) LI) se dispune de instanță în timp de 5 zile de la adunarea de raportare.

Aceiași art.2 LI conține noțiunile de „procedură de restructurare”, „procedură accelerată de restructurare”, „procedura falimentului” și „procedura falimentului simplificat”. Înlocuirea sintagmei „planul procedurii de restructurare” cu sintagma „planul procedurii accelerate de restructurare” și a sintagmei „data intrării în faliment” cu sintagma „data intrării în procedura falimentului simplificat” ar înlătura aceste neclarități.

Or, din conținutul Legii insolabilității reiese că perioada de observație se finalizează odată cu adoptarea unei hotărâri în fond pe marginea cererii introductive.

În perioada de observație activitatea debitorului depinde de măsurile de asigurare aplicate de instanță. În cazul în care nu i s-a ridicat dreptul de administrare în perioada de observație, debitorul poate să continue activitățile curente și să efectueze plăți către creditorii cunoscuți, care se încadrează în condițiile obișnuite de exercitare a activității curente sub supravegherea administratorului, iar în cazul ridicării dreptului de administrare ele efectuează această activitate sub conducerea administratorului provizoriu.

În alin.(2) art.23 LI se menționează că activitățile curente sunt tranzacțiile și operațiunile financiare propuse de către debitor pentru a fi efectuate în perioada de observație, în cursul normal al activității economice, și anume:

a) continuarea activității contractante, conform obiectului de activitate;

b) efectuarea operațiunilor de încasări și de plăți aferente acestora;

c) asigurarea finanțării cheltuielilor curente.

Însă, în cazul în care actele, operațiunile și plățile care depășesc condițiile menționate la alin.(2) art.23 LI, este necesară implicarea instanței de insolabilitate. În acest caz administratorul provizoriu urmează să se adreseze cu o cerere, în care să solicite aprobarea prealabilă de către instanța de insolabilitate a acestor acțiuni. Pe marginea acestei cereri instanța emite, în cel mult 5 zile de la primirea cererii, o încheiere, care poate fi atacată cu recurs în condițiile legii. Din conținutul acestui articol reiese că pot fi atacate cu recurs atât încheierea de admitere, cât și cea de respingere a unei astfel de cereri.

Conform art.23 alin.(6) LI, în perioada de observație instanța de insolabilitate va examina demersurile administratorului provizoriu, precum și cererile creditorilor sau ale debitorului privind încălcarea drepturilor sale de către administratorul provizoriu în perioada de observație, acestea se examinează în ședință publică cu citarea administratorului provizoriu sau, după caz, și cu citarea creditorului care a depus cererea în cel mult două săptămâni de la primirea cererii sau demersului, cu excepția cazurilor a căror procedură este reglementată aparte de Legea insolabilității.

Administratorul provizoriu are împuternicirea de a se adresa către instanța de insolabilitate cu solicitarea de a dispune participarea organelor de conducere la executarea atribuțiilor sale, precum și poate sesiza instanța în legătură cu orice problemă care cere soluționare din partea ei.

În această perioadă administratorul provizoriu poate depune cererea de aplicare ca măsură de asigurare a înlăturării debitorului de la gestionarea patrimoniului, în cazul când consideră necesară aplicarea acesteia (când această măsură de asigurare nu a fost aplicată

de instanță din oficiu). Administratorul provizoriu poate să depună o cerere pentru a i se ridica debitorului dreptul de administrare a întreprinderii. Nu este lipsit administratorul provizoriu nici de dreptul de a depune cerere de demisie din această funcție, în cazul când din diferite motive nu-și poate îndeplini obligațiile.

În perioada de observație administratorul urmează să întreprindă măsuri pentru preluarea actelor și ștampilelor debitorului, iar în cazul când acestea nu sunt prezentate de către membrii organelor de conducere - pentru reconstituirea acestora în măsura posibilităților.

Preluarea acestor documente este necesară pentru întocmirea raportului privind executarea măsurilor de asigurare, precum și stării debitorului (prezentarea acestui raport este una dintre sarcinile de bază ale administratorului provizoriu), dar și pentru îndeplinirea altei obligații: de a notifica, în cel mult 10 zile lucrătoare, creditorii din evidența contabilă pentru înaintarea creanțelor certe și exigibile asupra patrimoniului debitorului și prezentarea unei referințe asupra cererii introductive.

În practică administratorul provizoriu deseori nu găsește debitorul pe adresa juridică înregistrată la Camera Înregistrării de Stat. Ca urmare, apar dificultăți la întocmirea raportului și nu este posibilă notificarea potențialilor creditori.

De menționat că administratorul provizoriu urmează să notifice creditorii cu aviz de recepție; or, prezentarea de la poștă a listei creditorilor pe adresa cărora a fost expediată notificarea nu confirmă recepționarea de către aceștia a notificărilor. La expedierea notificării creditorilor din evidența contabilă este de dorit verificarea adresei juridice a creditorilor persoane juridice, deoarece în unele cazuri notificările sunt expediate pe adrese greșite. În ambele cazuri notificarea nu va avea efectul așteptat, iar la examinarea cererilor de repunere în termen a cererilor de admitere a creanțelor notificările date nu vor fi acceptate de instanță.

Ca urmare a înaintării acestor notificări în perioada de observație, creditorii sunt în drept să depună referințe asupra cererii introductive. În această perioadă și debitorul urmează să depună referință față de cererea introductivă, la care anexează actele indicate la art.17 LI. Despre necesitatea prezentării acestei referințe debitorul este înștiințat de către instanța de insolvabilitate, odată cu expedierea pe adresa acestuia a copiei cererii introductive și a încheierii de admitere spre examinare a cererii introductive.

La examinarea cererilor introductive, atât debitorul, cât și creditorii foarte rar se folosesc de acest drept al lor.

Uneori, în privința unuia și aceluiași debitor sunt depuse mai multe cereri introductive de diferiți creditori, dar și de debitor, nesoluționate la momentul admiterii spre examinare a cererii introductive. În așa cazuri, în perioada de observație instanța de insolvabilitate urmează să ia măsuri pentru conexarea tuturor acestor cereri într-o procedură comună. De menționat că toate cererile se conexează la dosarul în care a fost admisă prima cerere introductivă, iar măsurile de asigurare (inclusiv desemnarea administratorului provizoriu) se anulează de drept și nu produc efecte, afară de măsurile de asigurare aplicate prin încheierea de admitere a primei cereri introductive.

4.3. Măsurile de asigurare

Spre deosebire de Codul de procedură civilă, care prevede că asigurarea acțiunii se face la cererea participanților la proces (art.21 alin.(6) CPC), Legea insolvabilității prevede că măsurile de asigurare a creanțelor creditorilor se aplică de instanță și din oficiu (alin. (1),(2),(3) art.24 LI). Mai mult ca atât, aplicarea unor măsuri de asigurare (cum ar fi desemnarea administratorului provizoriu în cazul admiterii spre examinare a cererii introductive a creditorului) este obligatorie pentru instanța de insolvabilitate.

Instanța de insolvabilitate poate aplica măsuri de asigurare prevăzute atât de Codul de procedură civilă, cât și de Legea insolvabilității.

Astfel, instanța de insolvență aplică următoarele măsuri de asigurare:

- numește administratorul provizoriu; de menționat că instanța este obligată să numească administratorul provizoriu propus de persoana care solicită intentarea procesului de insolvență;
- pune sub sechestrul bunurilor debitorului și corespondența lui comercială;
- suspendă urmărirea individuală ale creditorilor și executările silită asupra bunurilor debitorului, precum și curgerea prescripției dreptului de a cere executarea silită a creanțelor acestora contra debitorului;
- pune sub interdicție înstrăinarea de către debitor a bunurilor sale ori decide că acestea să poată fi înstrăinate doar cu învoirea expresă a administratorului provizoriu.

Altă măsură de asigurare prevăzută la art.24 alin.(2) lit.b) LI - înlăturarea debitorului de la gestionarea patrimoniului - poate fi aplicată de instanță la cererea motivată a creditorilor sau a administratorului provizoriu ori din oficiu.

Unele măsuri de asigurare pot fi aplicate doar la înaintarea unei cereri motivate în acest sens. Astfel, „suspendarea curgerii dobânzilor, a majorărilor sau a penalităților de orice fel, sau a oricăror alte cheltuieli aferente creanțelor născute anterior perioadei de observație” ca măsură de asigurare poate fi aplicată doar la cererea motivată a debitorului. Legea nu indică expres dacă cererea de aplicare a acestei măsuri de asigurare poate fi înaintată de debitor când el însuși a depus cererea introductivă, ori aceasta a fost depusă de creditorii.

Reieșind din principiul că se permite ceea ce nu se interzice, debitorul poate depune o astfel de cerere în toate cazurile.

Însă în practică, această măsură de asigurare nu se aplică prin încheierea de admitere spre examinare a cererii introductive depuse de creditorii; or, în cazul depunerii cererii introductive de către credi-

tori, debitorul află despre aceasta după admiterea spre examinare a cererii. În așa cazuri, instanța va adopta, pe marginea cererii debitorului de aplicare a acestei măsuri de asigurare, o încheiere separată, care nu poate fi atacată.

Apare întrebarea dacă această măsură de asigurare poate fi aplicată în cazul emiterii încheierii de admitere spre examinare a cererii introductive a debitorului prin prisma art.21 alin.(6) LI, conform căruia, în asemenea caz, prevederile art. 23-29 LI nu se aplică.

Răspunsul este unul afirmativ, ținând cont de prevederile pct.6.5 al Hotărârii Plenumului Curții Supreme de Justiție cu privire la aplicarea judiciară a Legii insolvenței, nr.2 din 24.03.2014, conform căruia în așa caz pot fi aplicate unele măsuri de asigurare.

Conform art.25 alin.(2) din Legea insolvenței „creditorii care au înaintat cerere introductivă ori administratorul provizoriu pot adresa oricând instanței de insolvență o cerere pentru a i se ridica debitorului dreptul de administrare, având ca justificare pierderile continue din patrimoniul acestuia sau lipsa probabilității de realizare a unui plan rezonabil de activitate a întreprinderii și/sau eschivarea acestuia de la executarea atribuțiilor sale”. Evident că o astfel de cerere urmează a fi motivată.

Această măsură de asigurare nu poate fi aplicată prin încheierea de admitere spre examinare a cererii introductive, chiar dacă în cererea introductivă se solicită așa ceva, deoarece o astfel de cerere se examinează în termen de 10 zile lucrătoare de la depunere, cu citarea administratorului provizoriu, creditorilor care au înaintat cererea introductivă și a reprezentantului debitorului. Încheierea de ridicare a debitorului de la administrarea întreprinderii poate fi contestată cu recurs.

De menționat că această măsură de asigurare nu este identică cu cea prevăzută la art.24 alin. (2) LI fiind mai dură; or, în acest caz, administratorul se înlătură nu doar de la gestionarea patrimoniului (de la dreptul de a întreprinde acțiuni și de a încheia acte ce se referă la

patrimoniul său), dar și de la conducerea afacerii acestuia. Ca urmare, administratorul nu poate face nicio operațiune sau act juridic ce intră în sfera dreptului de administrare.

Altă măsură de asigurare care poate fi aplicată în perioada de observație este aducerea forțată a debitorului spre audiere. Deoarece până a adopta hotărârea pe marginea cererii introductive este necesară audierea administratorului debitorului, în cazul când acesta nu se prezintă benevol, instanța de insolabilitate poate aplica această măsură de asigurare. Instanța de insolabilitate poate aplica aducerea forțată a administratorului și în cazul când acesta se eschivează de la îndeplinirea în perioada de observație a prevederilor Legii insolabilității ori a obligațiilor ce se conțin în încheierea de admitere a cererii introductive.

Suplimentar, instanța de insolabilitate poate aplica și măsurile de asigurare prevăzute la art.175 CPC, interzicând debitorului săvârșirea unor anumite acte (de pildă, interzicerea modificării documentelor de constituire, interzicerea efectuării modificărilor de către CÎS).

Deoarece măsurile de asigurare au ca scop prevenirea modificării stării în care se află bunurile debitorului, judecătorul apreciază în fiecare caz aparte necesitatea aplicării măsurilor concrete de asigurare.

Măsurile de asigurare acționează până la data intentării procesului de insolabilitate sau până la data respingerii cererii introductive, sau până la data încheierii unei tranzacții în modul stabilit.

Astfel, din momentul emiterii unei hotărâri pe marginea cererii introductive, măsurile de asigurare aplicate prin încheierea de admitere a cererii introductive decad de drept și nu mai este necesar de a menționa acest lucru în hotărârea de admitere ori de respingere a cererii introductive. Corespunzător, nu este necesară nici adoptarea unei încheieri de anulare a acestor măsuri de asigurare. Însă, în practică deseori de către administratorii insolabilității/lichidatori sunt înaintate cereri de anulare a măsurilor de asigurare aplicate la etapa

de admitere a cererii, prevederile legii în acest sens nefiind acceptate de unele organe (de pildă OCT, Registrul bunurilor imobile etc.).

Legea insolvenței prevede (art.24 alin.(7) LI) că instanța de insolvență este în drept să ridice, la cerere, printr-o încheiere motivată, măsurile de asigurare aplicate, până la adoptarea unei hotărâri pe marginea cererii introductive, în modul stabilit de CPC, cu excepția instituirii administratorului provizoriu. Nu este indicat concret cine poate depune o astfel de cerere. Nu este clar dacă pot depune o astfel de cerere potențialii creditori care la acest moment figurează în lista creditorilor sau în tabelul preliminar. Răspunsul ar fi că pot depune astfel de cereri doar participanții la proces care figurează la etapa perioadei de observație, și anume: creditorul care a depus cererea, debitorul și administratorul provizoriu. În practică anume aceste persoane și înaintează astfel de cereri.

Spre deosebire de dispozițiile art.180 alin.(1) CPC, care prevăd dreptul instanței care a adoptat măsurile de asigurare de a le anula din oficiu, din conținutul art.24 alin.(7) LI nu reiese un astfel de drept al instanței de insolvență.

Cererea de ridicare a măsurilor de asigurare se examinează conform prevederilor art.180 alin.(2) CPC, cu înștiințarea participanților la proces despre data, ora și locul examinării cererii, însă lipsa lor nu împiedică examinarea problemei.

Pe perioada observației instanța nu poate anula măsura de asigurare „instituirea administratorului provizoriu”. Însă, în practică sunt cazuri când administratorul provizoriu desemnat de instanță nu-și poate executa obligațiile ori solicită demisia. În așa caz, instanța de insolvență va desemna un alt administrator provizoriu, propus de persoana care a depus cererea introductivă. În cazul în care nu este o astfel de propunere, administratorul provizoriu va fi numit de instanță aleatoriu din lista administratorilor.

4.4. Raportul administratorului provizoriu

Administratorul provizoriu urmează, în termenul stabilit de instanță în încheierea de admitere spre examinare a cererii introductive, care nu poate depăși 45 de zile lucrătoare, urmează să prezinte un raport cu privire la activitatea sa pe perioada de observație. În funcție de circumstanțele cauzei, instanța va putea prelungi termenul de depunere a acestui raport cu 15 zile lucrătoare.

În raport administratorul provizoriu se expune asupra:

- executării măsurilor de asigurare;
- notificării registrelor și organelor indicate în art.26 alin.(1) LI despre aplicare măsurilor de asigurare;
- notificării creditorilor despre înaintarea creanțelor și referinței;
- propunerii hotărârii ce urmează a fi adoptată pe marginea cererii introductive.

La raport se anexează și înscrisurile corespunzătoare care confirmă expedierea notificărilor și dovada recepționării lor, răspunsurile primite, cererile creditorilor privind înaintarea creanțelor și referințele acestora (în cazul când acestea au fost expediate doar pe adresa administratorului provizoriu). Pentru ca instanța să poată verifica dacă notificările au fost expediate pe adresa tuturor creditorilor din evidența contabilă, urmează să fie anexată lista creditorilor, cu indicarea adreselor.

Administratorul provizoriu va verifica documentele contabile ale debitorului și va solicita, după caz, informațiile și explicațiile necesare de la alte persoane.

În raport administratorul insolabilității va propune admiterea ori respingerea cererii introductive. Evident că această propunere nu trebuie să fie una declarativă, dar urmează a fi motivată. Astfel, dacă va propune intentarea procedurii simplificate a falimentului, administratorul provizoriu va prezenta înscrisurile care confirmă existența temeiului de insolabilitate, dar și lipsa ori insuficiența bunurilor

necesare pentru a acoperi cheltuielile procesului. Dacă va propune respingerea cererii introductive, de asemenea trebuie să indice motivele (de exemplu, că a fost anulată hotărârea pe care creditorul își întemeia cererea etc.). În procesul examinării cererii introductive în ședință publică instanța va supune dezbaterii propunerea administratorului provizoriu și, în hotărârea adoptată pe marginea cererii introductive, se va expune și asupra acestei propuneri.

4.5. Tabelul preliminar al creanțelor

Administratorul provizoriu urmează să întocmească și să prezinte instanței tabelul preliminar de creanțe, care cuprinde creanțele născute înainte de perioada de observație, înregistrate de administratorul provizoriu în urma verificării lor, suma solicitată de creditor, suma acceptată și rangul de prioritate.

Legea insolvenței a stabilit un termen limită de 30 de zile calendaristice de la data notificării pentru prezentarea cererii de admitere a creanțelor, iar termenul de verificare și de consemnare a creanțelor stabilit în tabelul creanțelor este de 15 zile lucrătoare. Tabelul preliminar se înregistrează în instanța de insolvență odată cu raportul sau separat, până la data limită indicată în încheierea de admitere a cererii introductive. Dacă instanța nu a indicat un termen concret, tabelul preliminar urmează a fi depus îndată ce a fost întocmit, dar nu mai târziu de data examinării cererii introductive, ținându-se cont de faptul că creanțele incluse în tabelul preliminar (dar și faptul neincluzerii creanței în tabel ori rangul de preferință) nu se contestă.

Administratorul provizoriu va întocmi tabelul preliminar al creanțelor ce rezultă din datele evidenței contabile a debitorului și din cererile de admitere a creanțelor înaintate de creditori.

Creanțele se supun procedurii de verificare conform procedurii stabilite la capitolul V, secțiunea 1, **Înaintarea și validarea creanțelor**, din Legea insolvenței.

În privința verificării cererilor de admitere a creanțelor prezentate spre a fi admise și înregistrate la masa credală, art.142 LI stabilește procedura de verificare a acestora, distingând două categorii de creanțe: creanțe supuse procedurii de verificare și creanțe exceptate de la aceasta. Ca regulă, se supun verificării toate cererile de admitere a creanțelor. Constituie excepție de la această regulă:

1) creanțele constatate prin titluri executorii necontestate. Verificarea acestor creanțe nu se impune în temeiul autorității lucrului judecat. În cazul în care până la depunerea cererii debitorul a achitat parțial datoria prin plată, creanța va fi inclusă doar pentru partea care nu a fost achitată. Se consideră titluri executorii hotărârile judecătorești executorii, hotărârile arbitrale executorii;

2) creanțele bugetare rezultând dintr-un document executoriu necontestat în termenele prevăzute de legi speciale. La acestea se atribuie creanțele care constau din impozite, taxe, amenzi și alte venituri bugetare și accesoriile acestora - dobânzi, penalități și majorări de întârziere.

Administratorul provizoriu va verifica amănunțit fiecare cerere pentru a stabili legitimitatea, valoarea exactă și prioritatea fiecărei creanțe, solicitând după caz reprezentantului debitorului explicații, informații și documente suplimentare.

Stabilirea legitimității creanței înseamnă constatarea justificării creanței, prin determinarea temeiului acesteia (a faptului sau actului juridic din care a izvorât creanța); cu alte cuvinte, stabilirea faptului dacă documentele prezentate confirmă ori nu existența creanței înaintate. Iar prin stabilirea priorității creanței se înțelege stabilirea dacă creanța conține ori nu o cauză de preferință (contract de gaj, de ipotecă etc.), ce permite recunoașterea acesteia ca garantată, precum și rangul acestei creanțe. Administratorul provizoriu verifică și valoarea exactă a creanței, ori nu tot timpul documentele anexate confirmă suma creanței indicată în cerere.

Dacă în urma verificării creanțele vor fi confirmate pe deplin sau parțial, administratorul provizoriu le va trece în tabelul preliminar, precizând că sunt chirografare, garantate, sub condiție sau nescadente. Creanțele introduse în tabelul preliminar se prezumă a fi valabile și corecte. În tabelul preliminar, administratorul provizoriu va preciza numele sau denumirea creditorului, iar dacă creanța este garantată – va preciza titlul din care izvorăște garanția.

Totodată, administratorul provizoriu, îndată după întocmirea tabelului preliminar, urmează să comunice debitorului și creditorilor ale căror creanțe sau drepturi de preferință au fost trecute parțial în tabelul preliminar sau respinse, precizând motivele. Creanțele introduse de administratorul provizoriu în tabelul preliminar se atribuie masei credale cu titlu provizoriu fără drept de vot. Iar perioada provizorie a acestor creanțe durează până la data confirmării lor în ședința de validare a creanțelor în cadrul procesului de insolvență sau al procedurii simplificate a falimentului, cu înregistrarea acestora în tabelul definitiv.

CAPITOLUL III. PROCEDURA SIMPLIFICATĂ A FALIMENTULUI

1. Subiecții procedurii simplificate

1.1. Întreprinzătorul individual, gospodăria țărănească, titlul patentei de întreprinzător – particularități

- **Întreprinzătorul individual**

În corespundere cu art.13 din Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr. 845 din 03.01.1992, activitatea de muncă individuală are caracterul muncii de întreprinzător și se poate desfășura în formă de organizare a întreprinderii individuale.

Întreprinderea individuală este numită și *întreprindere – persoană fizică*. Întreprinderea individuală presupune activitatea de sine stătătoare a fondatorului. Legea însă prevede expres posibilitatea implicării mai multor persoane (membri de familie ai fondatorului, directorul, salariații etc.), dar în astfel de condiții activitatea nu va mai fi individuală, ci colectivă.⁶

De asemenea, din dispozițiile Legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderi reiese că întreprinderea individuală nu este persoană juridică, însă, potrivit art.3 alin.(4) al acesteia, ea devine subiect de drept în momentul înregistrării de stat.

Pe de altă parte, întreprinderea individuală nu are patrimoniu propriu, acesta fiind inseparabil de patrimoniul fondatorului. Fondatorul dedică o parte din bunurile sale activității aducătoare de profit, fără a fi rupte din patrimoniul său. Odată ce bunurile personale destinate activității rămân în proprietatea și chiar în posesiunea fondatorului, iar cele dobândite din activitatea de întreprinzător intră în patrimoniul lui, nu poate fi vorba de nașterea și existența unui

⁶ I. Adam, N.S. Codruț, "Legea procedurii insolvenței. Comentarii și explicații", București, Editura C.H.BECK, 2006

subiect distinct de drept. Mai mult decât atât, în lipsa unui patrimoniu propriu, întreprinderea individuală nu poartă răspundere, căci pentru obligații răspunde fondatorul cu întreaga sa avere.⁷

Astăzi, procedura simplificată a falimentului prevăzută pentru întreprinzătorul individual nu trebuie înțeleasă ca având caracter punitiv, ea nu are ca scop pedepsirea debitorului aflat în dificultate financiară, ci satisfacerea cât mai efectivă a creanțelor creditorilor acestuia, așa cum rezultă și din prevederile Legii insolvenței nr.149 din 29.06.2012.

Procesul de insolvență se întindează în baza cererii introductive, în prezența unui temei legal: incapacitatea de plată sau supraîndatorirea debitorului. Supraîndatorirea este un temei special, prevăzut de lege doar în cazul debitorului persoană juridică, responsabilă de obligațiile sale în limita patrimoniului său.⁸

Conform art.31 din Legea cu privire la înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, activitatea întreprinzătorului individual încetează în cazul decesului confirmat prin hotărâre judecătorească sau prin certificat de deces eliberat de organul de stare civilă competent. Respectiv, nu poate fi intentat proces de insolvență împotriva moștenitorilor întreprinzătorului individual.

Dacă acesta a decedat într-un moment după depunerea cererii introductive, dar până la examinarea acesteia, instanța va înceta procesul; conform art.36 alin.(1) LI, dacă debitorul persoană fizică decedează pînă la intentarea procedurii de insolvență, instanța de insolvență va decide încetarea procesului. Însă, în cazul decesului debitorului după intentarea procedurii de insolvență, procesul va continua, în conformitate cu alin.(2) art.36 LI, moștenitorii luând locul debitorului în proces chiar dacă au acceptat moștenirea în măsura în care pasivele nu depășesc activele masei succesoriale.

⁷ I.Turcu Falimentul. Actuala procedură. Tratat. Ediția a V-a, completată și actualizată. București, Lumina-Lex, 2005

⁸ A. C. Târsia. Reorganizarea persoanei juridice de drept privat, București, Hamangiu, 2012

Remarcăm faptul că procedura simplificată a falimentului poate fi intentată la cererea debitorului sau a creditorilor.

Întreprinzătorul individual este în drept să depună cerere introductivă, dacă există pericolul intrării lui în incapacitate de plată când, în mod previzibil, nu-și va putea executa la scadență obligațiile pecuniare. Mai mult, legea îl obligă să depună cerere introductivă, dacă acesta a intrat în incapacitate de plată.

Din coroborarea art.14 și art.136 LI, rezultă că întreprinzătorul individual trebuie să se adreseze în instanța de insolvență în termen de 30 de zile de la data intrării în incapacitate de plată; în caz contrar, asupra lui se vor aplica în modul corespunzător prevederile care stabilesc răspunderea subsidiară în fața creditorilor pentru obligațiile apărute după expirarea acestui termen, inclusiv răspunderea penală. Întrucât întreprinzătorul însuși este subiect al drepturilor și obligațiilor în cadrul raporturilor juridice, chiar dacă acesta angajează un administrator sau împuternicește în alt mod un terț să încheie actele juridice în numele și pe contul său, asupra ultimului nu urmează a fi aplicate normele care prevăd răspunderea organului executiv al persoanei juridice.

Legea dispune că, odată cu intentarea procedurii de insolvență, întreprinzătorii individuali intră în procedura simplificată a falimentului, fără a le fi aplicată procedura de observație. Procedura falimentului semnifică procedură de insolvență concursuală colectivă și egalitară care se aplică debitorului în vederea lichidării patrimoniului acestuia pentru acoperirea pasivului.⁹

Conform art. 14 LAÎ "întreprindere individuală este întreprinderea care aparține cetățeanului, cu drept de proprietate privată, sau membrilor familiei acestuia, cu drept de proprietate comună. Patrimoniul întreprinderii individuale se formează pe baza bunurilor

⁹ I. Adam C.N.Savu, Câteva considerații referitoare la procedura simplificată, în Lumina Legii nr.85/2006 privind procedura insolvenței, publicate în Revista Română de Drept Comercial, 2007, nr.3

cetățeanului (familiei) și altor surse care nu sînt interzise de legislație. Antreprenorul-posesor al întreprinderii individuale poartă răspundere nelimitată pentru obligațiile acesteia cu întreg patrimoniul său..." Membrii familiei-posesori ai întreprinderii individuale poartă răspundere nelimitată solidară pentru obligațiile acesteia cu întreg patrimoniul lor.

Astfel, în calitate de persoană fizică, întreprinzătorul răspunde pentru obligațiile sale cu tot patrimoniul său, cu excepția bunurilor care, conform legii, nu pot fi urmărite (art.27 C.C., art. 14 L.A.Î.).

La particularitățile procedurii se atribuie divizarea proprietății comune a soților. Or, potrivit prevederilor art.2 LI, noțiunea de *masă debitoare* reprezintă bunuri, inclusiv mijloace bănești în numerar și fără numerar, în monedă națională și în valută străină, aflate în proprietatea debitorului la data intentării procesului de insolvență, dobândite sau recuperate pe parcursul acestuia, cu excepția bunurilor care, potrivit legii, nu sunt pasibile de executare silită.

Potrivit prevederilor art.39 alin (2), (3) LI, proprietatea deținută de debitor în comun cu terții este raportată cu titlu provizoriu la masa debitoare, indiferent de acordurile încheiate între ei. În caz de litigiu între coproprietarii bunului inclus în masa debitoare, partajarea se face într-un proces separat de către instanța de insolvență pe al cărei rol se află cauza. Debitorul răspunde pentru obligații doar cu partea sa din proprietatea comună.

Bunurile aflate în proprietatea comună în devălmășie a soților se includ în masa debitoare. Debitorul răspunde pentru obligații doar cu partea sa din proprietatea comună în devălmășie, urmând ca instanța de insolvență să separe cota corespunzătoare din proprietatea comună în conformitate cu dispozițiile art. 26 C.F.

Mai mult ca atât, este de menționat că, potrivit prevederilor art.48 alin.(7) LI, dacă administratorul insolvenței/lichidatorul achită în termen sumele convenite solicitantului separării sau partajării bunului din masa debitoare, instanța de insolvență va atribui,

prin hotărâre asupra fondului, în proprietatea debitorului întregul bun incluzându-l în masa debitoare.

La alin.(9) al aceluiași articol se prevede că, sumele achitate de administratorul insolvenței/lichidator sau de persoana care solicită separarea bunului, sau de unul dintre coproprietari pentru ceilalți, precum și sumele rezultate din vânzarea bunului, vor fi împărțite de către instanța de insolvență potrivit dreptului real sau dreptului personal al fiecărui proprietar sau coproprietar.

Este remarcabil faptul că, în conformitate cu prevederile art.25 CF, împărțirea proprietății în devălmășie a soților poate fi făcută atât în timpul căsătoriei, cât și după desfacerea ei, în baza acordului dintre soți. În caz de neînțelegere, determinarea cotei-părți a fiecărui soț în proprietatea în devălmășie, precum și împărțirea acesteia în natură, se face pe cale judecătorească.

De asemenea, este important menționat și faptul că, la împărțirea proprietății în devălmășie, instanța judecătorească, la cererea soților, stabilește bunurile ce urmează a fi transmise fiecăruia dintre ei. Dacă unuia dintre soți îi sunt transmise bunuri care depășesc cota ce-i revine, celuilalt soț i se poate stabili o compensație bănească sau de altă natură.

Dacă bunurile comune au fost împărțite în timpul căsătoriei, acestea devin bunuri personale ale soților, iar bunurile care nu au fost împărțite, precum și bunurile dobândite ulterior de către soți, sunt proprietate în devălmășie a acestora.

Articolul 26 din C.F. prevede că, la împărțirea proprietății în devălmășie a soților și determinarea cotelor-părți din aceasta, părțile soților sunt considerate egale dacă contractul matrimonial nu prevede altfel. Instanța judecătorească este în drept să diferențieze cotele-părți în proprietatea în devălmășie a soților, ținând cont de interesele unuia dintre soți și/sau de interesele copiilor minori.

La împărțirea proprietății în devălmășie a soților, datoriile comune se împart între ei proporțional cotelor-părți ce le-au fost repartizate.

Legiuitorul a prevăzut la art.136 LI posibilitatea aplicării procedurii de restructurare asupra întreprinzătorului individual în cazul în care, după aplicarea procedurii simplificate a falimentului, se constată că întreprinzătorul dispune de capacități viabile care ar permite redresarea solvabilității lui.

Un moment important ține de situația în care debitorul-persoana fizică decedează. Conform art. 31 LAI, activitatea întreprinzătorului individual încetează în cazul decesului confirmat prin hotărâre judecătorească sau prin certificat de deces eliberat de organul de stare civilă competent. Respectiv, nu poate fi intentat proces de insolabilitate împotriva moștenitorilor întreprinzătorului individual. Însă, dacă debitorul/persoană fizică va deceda după intentarea procedurii de insolabilitate, procesul va continua, în conformitate cu alin. (2) art. 36, moștenitorii luând locul debitorului în proces chiar dacă au acceptat moștenirea în măsura în care pasivele nu depășesc activele masei succesoriale.

- **Gospodăria țărănească (de fermier)**

Conform art.2 din Legea privind gospodăriile țărănești (de fermier) nr. 1353 din 03.11.2000, gospodăria țărănească este o întreprindere individuală bazată pe proprietatea privată asupra terenurilor agricole și asupra altor bunuri, pe munca personală a membrilor de familie, având ca scop obținerea de produse agricole, prelucrarea lor primară și comercializarea, cu preponderență, a propriei producții agricole.

Gospodăria țărănească este o întreprindere individuală care desfășoară activitate de întreprinzător în agricultură. Gospodăria țărănească se fondează de către o persoană fizică având capacitate deplină de exercițiu, care depune la autoritatea administrației publice locale (primărie) din localitatea unde își are domiciliul sau unde se află terenul cu destinație agricolă o declarație de constituire în formă autentică.

Gospodăria țărănească este administrată de un conducător, de regulă, fondatorul acesteia sau de un alt membru de familie. Con-

ducătorul, potrivit legii, organizează activitatea gospodăriei, încheie contracte, inclusiv de angajare, ține evidența contabilă, îndeplinește alte operațiuni.

Pot fi membri ai gospodăriei țărănești membrii de familie ai fondatorului, inclusiv soțul, copiii, părinții, frații și nepoții. Fondatorul răspunde pentru obligațiile gospodăriei țărănești cu tot patrimoniul său.

În numele gospodăriei țărănești, dreptul și obligația de a depune cerere introductivă îl are conducătorul gospodăriei. Conform art.232 LI cererea introductivă privind intentarea procesului de insolabilitate a gospodăriei țărănești (de fermier) poate fi înaintată de conducătorul gospodăriei doar cu acordul scris al tuturor membrilor ei. LI stabilește că, pe lângă documentele prevăzute la art.17, conducătorul gospodăriei țărănești (de fermier) anexează la cererea introductivă documente privind:

- a) componența și valoarea patrimoniului gospodăriei;
- b) componența și valoarea bunurilor aflate în proprietatea membrilor gospodăriei, precum și sursele acestor bunuri;
- c) mărimea veniturilor estimate pentru încheierea sezonului de lucrări agricole.

Legea dispune că, odată cu intentarea procedurii de insolabilitate, gospodăriile țărănești intră în procedura simplificată a falimentului, fără a le fi aplicată procedura de observație.

Potrivit Legii cu privire la gospodăriile țărănești (de fermier) nr. 1353 din 03.11.2000, conducătorul gospodăriei este fondatorul, legea făcând distincție între fondator și membri. De asemenea, art. 247 LI indică în calitate de organ de conducere al gospodăriei țărănești pasibil de răspundere pe fondatorul gospodăriei, nu și pe membrii ei. Aceste reglementări îi creează conducătorului gospodăriei țărănești o situație dificilă; astfel, el nu va putea depune cerere introductivă fără acordul tuturor membrilor și, totodată, el va suporta răspunderea ce derivă din coroborarea art.14, 136, 233, 247 LI.

Este de atras atenția și asupra faptului că art.1 LI prevede că aceasta se aplică întreprinzătorilor individuali, iar la art. 247 indică în calitate de membri ai organelor de conducere ale debitorului pe debitorul persoană fizică ce desfășoară activitate individuală de întreprinzător și pe fondatorul întreprinderii individuale sau al gospodăriei țărănești.

De asemenea, din normele legii care reglementează particularitățile insolabilității gospodăriilor țărănești rezultă că debitor în procedura de insolabilitate este însăși gospodăria țărănească, care, potrivit art. 88 LI în termen de 10 zile de la intentarea procedurii trebuie să/și desemneze reprezentantul, iar membrii gospodăriei țărănești deși nu au o calitate procesuală separată, poartă răspundere solidară nelimitată pentru obligațiile acesteia cu întreg patrimoniul lor.

Legea insolabilității face referire și la separarea patrimoniului, atunci când stipulează la art.234 că bunurile membrilor gospodăriei țărănești, precum și bunurile din proprietate pentru care există probe că au fost procurate din venituri ce nu sunt proprietate comună a membrilor gospodăriei, nu se includ sau, respectiv, se exclud din masa debitoare.

- **Titularul patentei de întreprinzător**

Persoana fizică este în drept să desfășoare activitate de întreprinzător dacă a obținut, în modul stabilit, patentă de întreprinzător. Aceasta este un certificat nominativ, eliberat de autoritatea publică competentă, care atestă dreptul titularului de a desfășura un anumit timp activitatea de întreprinzător indicată în ea.

Potrivit art.2 al legii cu privire la patenta de întreprinzător nr.93 din 15.07.1998, titular al patentei de întreprinzător poate fi persoana fizică (cetățean al Republicii Moldova, cetățean străin, apatrid) care are capacitate deplină de exercițiu și locuiește permanent în Republica Moldova. În baza patentei de întreprinzător se pot desfășura numai activitățile indicate în anexa la această lege.

Persoana fizică doritoare a desfășura activitate de întreprinzător prezintă Inspectoratului Fiscal teritorial de la domiciliu sau din locul în care intenționează să desfășoare activitate (sau primăriei, dacă în localitate nu există oficiu al Inspectoratului Fiscal) o cerere, la care anexează, în dependență de genul de activitate, anumite acte. Activitatea dată nu se înregistrează în Registrul de Stat al întreprinderilor și organizațiilor. Activitatea în baza patentei nu presupune ținerea evidenței contabile și statistice și nici efectuarea operațiunilor de casă.

Titularul de patentă răspunde pentru obligațiile asumate în activitatea de întreprinzător cu tot patrimoniul său, excepție făcând bunurile care, potrivit legii, nu pot fi urmărite (art. 3 Legea cu privire la patenta de întreprinzător nr.93 din 15.07.1998).

Astfel, modul de aplicare a LI asupra titularului patentei de întreprinzător este similar întreprinzătorului individual inclusiv modul de valorificare a masei debitoare și de separare a bunurilor aflate în proprietatea comună în devălmășie.

1.2. Persoanele juridice

Referitor la categoria persoanelor juridice, dispoziția de la art.134 alin.(1) lit. b) LI se aplică tuturor formelor juridice de societăți comerciale și necomerciale.

La admiterea unei cereri introductive, instanța de insolabilitate va numi un administrator provizoriu, care va avea obligația de a verifica dacă debitorul dispune de bunuri pentru satisfacerea creanțelor creditorilor. Administratorul provizoriu va exercita atribuțiile conform art.23 LI și va determina, în temeiul unui raport, dacă debitorul este în stare de insolabilitate și dacă acesta dispune de masă debitoare. Este esențial a determina cuantumul costului acestor bunuri. Or, adeseori costul de bilanț al bunurilor diferă esențial de costul de piață, adică de valoarea care va putea servi la stingerea creanțelor masei, precum și a creanțelor creditorilor. În situația dată legea pune pe sea-

ma administratorului, ca fiind un bun profesionist, determinarea costului bunurilor, precum și prognozei cheltuielilor procesului pentru a vedea și a aduce în fața instanței un coraport al acestora.

Cu siguranță, în situația în care registrele publice atestă că debitorul nu deține niciun bun și/sau actele contabile ale debitorului denotă aceeași situație - administratorul provizoriu va cere instanței inițierea procedurii simplificate a falimentului.

Situația e alta dacă debitorul depune cererea introductivă și, conform art.21 alin (6) LI își exprimă intenția de a se lichida. Legea stabilește că instanța, fără a aplica perioada de observație, va emite hotărâre de inițiere a procedurii de insolvabilitate. Însă, în situația când debitorul nu-și manifestă intenția de a se restructura, declară că nu dispune de bunuri suficiente care vor acoperi creanțele creditorilor, instanța, prin hotărârea de intentare a procedurii de insolvabilitate, va dispune și intentarea procedurii simplificate a falimentului, pentru a evita costurile procedurii de observație.

Pentru a intra în procedura simplificată a falimentului legea mai cere ca niciun creditor sau terț să nu se ofere să avanseze ori să garanteze sumele corespunzătoare. Legiuitorul nu stabilește termenul la care creditorul sau un terț poate propune avansarea cheltuielilor sau garantarea; or hotărârea de intentare a procedurii de insolvabilitate se ia în ședință, însă nu se citează creditorii. Reieșind din prevederile art.27 LI, administratorul provizoriu notifică toți creditorii cunoscuți despre admiterea spre examinare a cererii introductive. Corespunzător aceștia cunosc data la care se va examina raportul administratorului provizoriu și, dacă sunt interesați, cel târziu în ziua ședinței la care se examinează întrebarea privind intentarea procedurii de insolvabilitate vor propune avansarea sau garantarea avansării cheltuielilor procesului.

1.3. Societățile comerciale și necomerciale dizolvate

Potrivit art.59 C.C., persoanele juridice de drept privat pot avea scop lucrativ (comercial) și scop nelucrativ (necomercial).

Astfel, legiuitorul determină că organizațiile necomerciale sunt în drept să desfășoare orice activitate neinterzisă de lege care ține de realizarea scopurilor prevăzute de statut sau care decurg din ele.

O societate comercială dispăre ca entitate economică, socială și juridică odată cu lichidarea ei. Lichidarea unei societăți comerciale constă dintr-un ansamblu de operații care, după dizolvarea societății, au ca obiect realizarea elementelor de activ (transformarea activului în bani) și plata creditorilor, în vederea partajului activului net rămas între asociați.

Conform art.86 alin.(2) și (3) CC, dizolvarea persoanei juridice are ca efect deschiderea procedurii lichidării, cu excepția cazurilor de fuziune și dezmembrare. Persoana juridică continuă să existe și după dizolvare în măsura în care este necesar pentru lichidarea patrimoniului. Deci, după cum rezultă din această dispoziție, lichidarea este precedată de dizolvarea societății comerciale. În cazul dizolvării, calitatea de persoană juridică a societății comerciale se menține numai pentru o anumită perioadă, în vederea lichidării, pe când lichidarea marchează dispariția definitivă a persoanei juridice.

Cauzele care conduc la dizolvarea benevolă a societății, conform art.86 CC sunt:

- expirarea termenului stabilit pentru durata ei;
- atingerea scopului pentru care a fost constituită sau imposibilitatea atingerii lui;
- hotărârea organului ei competent;
- hotărârea judecătorească în cazurile prevăzute la art.87 CC;
- insolvabilitatea sau încetarea procesului de insolvabilitate în legătură cu insuficiența masei debitoare;
- persoana juridică cu scop nelucrativ sau cooperativa nu mai are niciun participant;
- alte cauze prevăzute de lege sau de actul de constituire.

Dizolvarea societății poate fi judiciară, aceasta în cazul în care:

- constituirea ei este viciată;
- actul de constituire nu corespunde prevederilor legii;

- nu se încadrează în prevederile legale referitoare la forma ei juridică de organizare;
- activitatea ei contravine ordinii publice;
- nu a depus, în decurs de 12 luni de la expirarea termenelor stabilite de lege, dări de seamă contabile, fiscale și statistice;
- capitalul ei social este sub mărimea minimă obligatorie mai mult de 6 luni;
- există alte situații prevăzute de lege;
- dacă aceasta contravine interdicțiilor stabilite de prevederile CC pentru forma ei juridică de organizare sau dacă activitatea ei contravine grav actului de constituire.

Conform art.93 CC, dacă din bilanțul provizoriu de lichidare rezultă un excedent al pasivelor față de active, lichidatorul depune cerere introductivă privind intentarea procesului de insolvabilitate. Intentarea procesului de insolvabilitate față de persoana juridică constituie temei pentru încetarea procedurii de lichidare a acesteia. Conform art.138 alin.(2) LI și art.14 alin.(2) lit.b) LI, odată cu constatarea faptului că activele societății aflate în proces de dizolvare sunt insuficiente pentru satisfacerea creanțelor, lichidatorul este obligat ca, în termen de 30 de zile, să adreseze în instanța de insolvabilitate o cerere introductivă. În cazul în care nu va depune cererea, acesta va răspunde subsidiar pentru creanțele apărute după data respectivă.

1.4. Alte tipuri de debitori

Se referă la debitorii care nu sunt îndreptățiți să beneficieze de procedura de restructurare prevăzută de Legea insolvabilității. Aceștia conform art. 138 LI sunt doar întreprinderile dizolvate, declarate insolubile. În acest sens articolul dat sună: "Nu se aplică procedură de observare și cea de restructurare față de o întreprindere dizolvată, declarată insolubilă".

Debitorul, care a intrat în procedura accelerată de restructurare, față de care instanța nu a confirmat planul acceptat de adunarea creditorilor, nu va putea solicita aplicarea față de el ulterior a procedurii

de restructurare. Art.224 alin.(4) LI stabilește expres că depunerea în astfel de cazuri de către creditorii a cererii introductive va avea ca efect doar intentarea procedurii falimentului.

Nu sunt îndreptățiți să beneficieze de procedura de restructurare debitorul care, în ultimii 5 ani de până la hotărârea de deschidere a procedurii, a fost supus unei astfel de proceduri sau care, la data depunerii cererii introductive, se află în proces de insolabilitate (art. 219 alin.(2) LI).

2. Hotărârea de intentare a procedurii de insolabilitate cu inițierea procedurii simplificate a falimentului

Instanța emite hotărâre de intentare a procedurii de insolabilitate cu inițierea procedurii simplificate a falimentului fără aplicarea perioadei de observație pentru:

- întreprinzătorul individual - art. 36 alin.(3) LI;
- gospodăria țărănească - art.233 alin.(1) LI;
- societăților dizolvate anterior formulării cererii introductive - art.138 alin.(3) LI.

Specificul emiterii hotărârii de intentare a procedurii de insolabilitate cu inițierea procedurii simplificate a falimentului ține de faptul că instanța va emite hotărâre și nu încheiere în termen de cel mult:

- 30 de zile de la data înregistrării cererii introductive depuse de întreprinzătorul individual, conducătorul gospodăriei țărănești, lichidatorul întreprinderii aflate în proces de dizolvare;
- Concomitent cu intentarea procedurii de insolabilitate, în cazul în care în perioada de observație se constată lipsa de bunuri sau insuficiența de bunuri pentru acoperirea cheltuielilor procesului de insolabilitate.

Dacă debitorul-persoană fizică a decedat după depunerea cererii introductive, dar până la examinarea acesteia, instanța va emite încheiere de încetare a procesului conform art.36 alin.(1) LI.

2.1. Dispozițiile instanței la emiterea hotărârii

Prin hotărârea instanței de judecată de intentare a procedurii de insolvență cu inițierea procedurii simplificate a falimentului se confirmă starea de drept – caracterizată prin situația de jure a incapacității de plată a unui subiect de drept.

În mod imperativ, prin hotărârea de inițiere a procedurii simplificate a falimentului, instanța de insolvență va dispune:

- ridicarea dreptului de administrare al debitorului. Deși conform art.75 alin.(1) LI din momentul intentării procedurii de insolvență activitatea organelor de conducere ale debitorului se suspendă, respectiv ele sunt înlăturate prin efectul legii, totuși legea cere ca în hotărâre să fie expres stabilit faptul că este ridicat dreptul debitorului (se are în vedere a organelor de conducere al acestuia) de a-și conduce activitatea, de a-și administra bunurile din avere și de a dispune de acestea. Prevederile respective sunt aplicabile și bunurilor pe care debitorul le-a dobândit ulterior deschiderii procedurii;

- desemnarea lichidatorului, stabilirea atribuțiilor acestuia. Desemnarea lichidatorului are loc conform art.63 LI – la cererea persoanei care a depus cererea introductivă, sau, în lipsa unei astfel de cereri de către instanța de insolvență din lista administratorilor autorizați. Excepție de la regula dată face situația în care instanța va emite hotărâre de trecere în procedura simplificată a falimentului la cererea adunării creditorilor – art.137 alin.(2) LI când în calitate de lichidator va fi numit administratorul propus de către adunarea creditorilor. Atribuțiile vor fi similare celor indicate la intentarea procedurii falimentului. Atribuțiile lichidatorului reies din prevederile art. 66 LI respectiv, instanța se va limita la o frază mai generală referitor la atribuțiile lichidatorului, cum ar fi, de exemplu: "A împuternici lichidatorul să exercite toate atribuțiile în vederea administrării și reprezentării societății, valorificării și distribuirii masei debitoare, precum și alte atribuții prevăzute de lege, în măsura în care sunt necesare pentru terminarea tuturor operațiunilor procedurii falimentului simplificat.";

- predarea în cel mult 5 zile lucrătoare a gestiunii patrimoniului de la debitorul/administratorul provizoriu către lichidator, împreună cu actele indicate în art.134 LI. Aici instanța va putea veni în ajutorul lichidatorului și va putea dispune, de exemplu: "A obliga reprezentanții organului afacerilor interne și ai altor organe de drept, la cererea scrisă sau verbală a lichidatorului să asigure ordinea publică și să participe la exercitarea atribuțiilor acestuia". Se atrage atenția lichidatorului, că în cazul în care debitorul nu va preda ștampila sau documentele de strictă evidență, acesta va publica un avis în Monitorul Oficial despre nevalabilitatea acestora și ulterior fie va confecționa o altă ștampilă din numele întreprinderii debitoare, fie pe acte va aplica ștampila sa.

- obligarea lichidatorului să efectueze notificarea intentării procedurii de insolabilitate și intrării debitorului în procedura falimentului. Notificările au menirea de a stopa modificarea stării bunurilor debitorului și de a înregistra în registrele publice persoana cu drept de administrare a bunurilor debitorului. Astfel, anume în sarcina lichidatorului revine obligația de a informa organul cadastral, alte organe ce dețin registre publice, precum și organul fiscal, creditorii cunoscuți. Specific este situația cu privire la informarea executorilor judecătorești. Legea nu prevede expres informarea acestora despre intentarea procedurii de insolabilitate, dar executorii dețin informații despre creditorii pe care îi are debitorul insolubil. Art.104 alin.(2) din Codul de Executare pune în sarcina executorului judecătoresc transmiterea documentelor executorii lichidatorului, precum și informarea creditorilor despre necesitatea înaintării creanțelor sale în procedura de insolabilitate. Lichidatorul va face comunicarea îndată după pronunțarea hotărârii de deschidere a procedurii (în cazul în care debitorul a prezentat toate informațiile prevăzute de art.28 LI) ori îndată după ce lichidatorul a descoperit existența creditorilor, sau a bunurilor supuse înregistrării. Importanța comunicării este de-

terminată de necesitatea de a asigura opozabilitatea față de terți a deschiderii procedurii și de a evita modificarea situației juridice a bunurilor respective, de către foștii administratori ai debitorului, după deschiderea procedurii. Deși legea nu prevede, este necesar ca în notificare să fie cuprinsă solicitarea ca instanțele, autoritățile și instituțiile abilitate să efectueze aceste mențiuni și să remită lichidatorului extrase care ar demonstra efectuarea modificărilor incluse.

- Stabilirea termenul-limită, pentru creditorii, de înregistrare a cererii de validare a creanțelor; termenul de verificare a creanțelor de către lichidator, de întocmire și de comunicare a tabelului lor definitiv; data, ora și locul ședinței de validare a creanțelor.

- Întru prevenirea modificării stării bunurilor societății debitoare, în perioada derulării procedurii simplificate de faliment, instanța va putea dispune aplicarea următoarelor măsuri de asigurare: a sista orice modificare legată de statutul juridic al societății debitoare sau al bunurilor ei, fără învoirea expresă a lichidatorului; a pune sub sechestru corespondența comercială a societății debitoare; a suspenda urmărirea individuale ale creditorilor și executările silite asupra bunurilor societății debitoare, precum și curgerea prescripției dreptului de a cere executarea silită a creanțelor acestora contra societății debitoare; a suspenda calcularea penalităților, dobânzilor și altor plăți aferente datoriilor creditoare ale societății debitoare; a interzice instituțiilor financiare în care societatea debitoare are deschise conturi, de a dispune fără un ordin al lichidatorului de mijloacele existente în conturile societății debitoare, și să prescrie ca toate achitățile cu societatea debitoare să fie executate numai prin contul bancar de acumulare, gestionat de lichidator; a interzice achitarea dividendelor, efectuarea altor plăți legate de valorificarea hârtiilor de valoare, achitarea veniturilor pe cotele de participație, distribuirea profitului între asociații societății debitoare, răscumpărarea sau procurarea de către debitor a acțiunilor plasate, sau achitarea contravalorii părții

de participație, separarea cotei de participație din masa debitoare în legătură cu ieșirea sau excluderea debitorului din lista asociaților. Instanța, conform art.5 LI, va putea anula sechestrile aplicate pe patrimoniul societății debitoare, precum și măsurile de asigurare sau de limitare a societății debitoare sau a lichidatorului în dreptul de administrare și de valorificare a masei debitoare aplicate de alte instanțe de judecată sau de organele abilitate în acest sens și va menține numai măsurile de asigurare aplicate de instanța de insolabilitate care vor fi ridicate de către lichidator la cererea acestuia;

De asemenea, conducându-se de numărul creditorilor din tabelul preliminar de creanțe, instanța de insolabilitate poate institui un comitet al creditorilor din 3 sau 5 reprezentanți ai creditorilor cu cele mai mari ca valoare creanțe garantate sau creanțe chirografare.

Potrivit prevederilor legale, hotărârea de intentare a procedurii simplificate de faliment devine executorie din momentul pronunțării, dar poate fi contestată cu recurs în termen de 15 zile.

Dispozitivul hotărârii de intentare a procedurii simplificate de faliment se publică în termen de 10 zile din data adoptării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Cheltuielile de publicare se atribuie la cheltuielile de judecată.

2.2. Efectele deschiderii procedurii simplificate

Referitor la efecte imediate ale adoptării hotărârii de intentare a procedurii simplificate a falimentului, menționăm următoarele:

- are loc trecerea la următoarea fază a procedurii;
- are loc numirea lichidatorului și încetează de drept împuternicirile administratorului provizoriu;
- are loc încetarea de drept a măsurilor de asigurare aplicate în perioada de observație;
- se legitimează începutul activității organelor nejurisdicționale – adunarea creditorilor, comitetul creditorilor.

Etapele procedurii simplificate a falimentului:

Etapa I – preluarea masei debitoare de la debitor/administratorul provizoriu, inventarierea masei debitoare. Acestea urmează a fi făcute de lichidator împreună cu debitorul, fie cu președintele comitetului creditorilor, fie cu o persoană desemnată de instanța de judecată.

Etapa a II-a – desfășurarea ședinței de validare conform regulilor generale. Convocarea adunării creditorilor/comitetului pentru determinarea modului de valorificare a masei debitoare (dacă există), determinarea cheltuielilor procesului, valorificarea propriu-zisă a masei debitoare și ulterior formarea bilanțului de lichidare.

Etapa a III-a – aprobarea raportului final și bilanțului de lichidare. Pentru aceasta, în maxim 15 zile de la formarea tabelului definitiv și valorificarea masei debitoare (în caz că există), debitorul va prezenta în instanța de judecată proiectul bilanțului de lichidare, raportul final și actul de carențe, care urmează a fi aprobate și confirmate de instanța de judecată.

Etapa a IV-a – încetarea procedurii de insolvență. Astfel după aprobarea bilanțului de lichidare, lichidatorul va realiza distribuția finală, iar în caz că nu sunt bunuri, instanța de judecată urmează să adopte odată cu bilanțul de lichidare și hotărârea de încetare a procedurii de insolvență cu dispunerea lichidării debitorului.

2.3. Acțiunile lichidatorului în cadrul procedurii simplificate a falimentului

Rolul procesual al lichidatorului este de bază, deoarece odată cu numirea acestuia are loc trecerea dreptului de administrare și dispoziție asupra masei debitoare de la debitor sau organele sale executive la lichidator. Statutul procesual al lichidatorului este unul specific, întrunind în sine mai multe aspecte.

În aceeași procedură administratorul îndeplinește câteva roluri simultan:

- reprezentant al instanței de judecată care are sarcina de desfășurare a procedurii de lichidare;
- reprezentant al creditorilor ca persoană ce urmărește asupra îndepărtării oricăror acțiuni ce ar prejudicia creditorii prin reducerea masei debitoare;
- reprezentant al debitorului ca gestionar principal al acestuia.

Lichidatorul rămâne a fi figura centrală în ce privește determinarea cuantumului creanțelor înaintate față de patrimoniul debitorului, determinarea și încasarea creanțelor debitorilor debitorului, valorificarea masei debitoare și luarea măsurilor pentru restituirea bunurilor în masa debitoare conform criteriilor stabilite de legea insolabilității. Atribuțiile conferite de legiuitor acestuia sunt reglementate de prevederile art.66 LI.

Lichidatorul își exercită atribuțiile sub supravegherea instanței de insolabilitate. Acțiunile lichidatorului sunt orientate spre păstrarea, majorarea și valorificarea cât mai eficientă a masei debitoare prin toate mijloacele legale disponibile.

Din punctul de vedere al desfășurării procedurii simplificate a falimentului, sarcinile imediate care urmează a fi soluționate după adoptarea hotărârii de intentare sunt:

1. Determinarea cercului de creditori și investiția acestora în drepturi fapt ce urmează a fi realizat în cadrul adunării de validare;
2. Determinarea clara a masei debitoare și întreprinderea măsurilor necesare pentru acumulare, conservare și păstrare a acesteia;
3. Valorificarea rapidă a masei debitoare, distribuirea produsului obținut din valorificarea masei
4. Întocmirea bilanțului final și raportului de lichidare.

Pe parcursul desfășurării procedurii simplificate a falimentului, acțiunile lichidatorului sunt similare celor din procedura de faliment, cu excepția că acesta preia masa debitoare dacă există de la debitor și notifică și creditorii despre inițierea procedurii.

În cazul lipsei masei debitoare, instanța de insolabilitate, odată cu aprobarea bilanțului de lichidare, adoptă o hotărâre de încetare a procesului, prin care dispune și radierea debitorului din registrul de stat în care este înscris.

Lichidatorului îi revine și obligația de informare a registrelor publice despre lichidarea debitorului, publicarea Hotărârii de lichidare în Monitorul Oficial, precum și depunerea hotărârii la Camera Înregistrării de Stat în vederea emiterii deciziei de radiere a debitorului din Registrul de Stat al Întreprinderilor și Organizațiilor.

CAPITOLUL IV. PROCEDURA DE INSOLVABILITATE

1. Intentarea procedurii de insolvabilitate

1.1. Hotărârea de intentare a procedurii de insolvabilitate

Procedura de insolvabilitate este un ansamblu de norme, conform cărora se urmărește obținerea fondurilor necesare întru acoperirea creanțelor, prin participarea concursuală a tuturor creditorilor, diferențiați pe categorii în funcție de natura și rangul creanței, fie prin restructurarea debitorului, fie prin faliment. Procedură în care, de regulă, debitorul intră după o perioadă de observație.

În derularea ei, procedura de insolvabilitate se prezintă ca un conglomerat de activități de natură juridică, managerială, economică, care fac corp comun într-o procedură de ansamblu unică.

În baza aprecierii temeiurilor de insolvabilitate și a faptelor constatate în cadrul examinării cererii introductive, instanța de insolvabilitate decide asupra intentării procedurii de insolvabilitate sau asupra respingerii cererii introductive.

În cazul pronunțării unei hotărâri de constatare a insolvabilității debitorului și de intentare a procedurii de insolvabilitate, aceasta devine executorie din momentul pronunțării, iar dispozitivul hotărârii se înmânează administratorului desemnat imediat.

Instanța de insolvabilitate, prin hotărârea de intentare a procedurii de insolvabilitate, dă apreciere concluziilor din raportul administratorului provizoriu, prevede mărimea revendicărilor asupra cărora obiecțiile debitorului și/sau ale creditorilor au fost respinse ori considerate ca fiind întemeiate, desemnează administratorul insolvabilității și instituie, după caz, comitetul creditorilor.

În hotărârea de intentare a procedurii de insolvabilitate, instanța de judecată indică: a) denumirea/numele și prenumele, sediul/adresa, codul fiscal, domeniul de activitate al debitorului; b) numele, prenumele, adresa administratorului insolvabilității; c) locul, data și

ora ședinței de validare a mărimii creanțelor (ședința de validare) și, după caz, locul, data și ora adunării creditorilor de audiere a raportului administratorului insolvenței (adunarea de raportare); d) ora intentării procesului de insolvență.

În ce privește dispozitivul hotărârii, acesta trebuie să conțină notificarea intentării procedurii de insolvență care va cuprinde: a) termenul-limită de înregistrare a cererii de admitere a creanțelor, în vederea întocmirii tabelului definitiv, care va fi de până la 45 de zile calendaristice de la data intentării procedurii, precum și un apel special adresat creditorilor garantați de a preciza neîntârziat bunurile asupra cărora dețin un drept de preferință; b) termenul de verificare a creanțelor, de întocmire și de comunicare a tabelului definitiv, care nu va depăși 15 zile lucrătoare de la expirarea termenului prevăzut la lit.a); c) data ședinței de validare a creanțelor, care nu va depăși 30 de zile calendaristice de la expirarea termenului prevăzut la lit.b).

Prin hotărârea de intentare a procedurii de insolvență, instanța de insolvență va institui un comitet al creditorilor în modul prevăzut la art.60 LI și va împuternici administratorul insolvenței să preia în posesiune și administrare, inclusiv prin executare silită, bunurile ce aparțin masei debitoare.

De menționat că dispozitivul hotărârii de intentare a procedurii de insolvență se remite spre publicare de către administrator, în termen de 2 zile lucrătoare din data adoptării, în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Instanța de insolvență afișează hotărârea de intentare a procedurii de insolvență în incinta sa, iar administratorul autorizat o expediază în mod obligatoriu debitorului, registrului de stat al persoanelor juridice și registrului de stat al întreprinzătorilor individuali, Inspectoratului Fiscal de Stat teritorial, băncilor în care debitorul are conturi și, după caz, registrelor în care se înregistrează gajul, organului cadastral teritorial, Comisiei Naționale a Pieței Financiare, registrelor de stat ale transporturilor, ministerului de ramură, altor instituții și autorități relevante, în fiecare caz concret.

Hotărârea de intentare a procedurii de insolvabilitate servește drept temei pentru introducerea mențiunilor în registrele respective.

Din data primirii copiei autentificate de pe hotărârea de intentare a procesului de insolvabilitate, instituțiile și organele menționate supra înscriu consemnările convenite la rubrica debitorului sau a bunurilor debitorului și sistează orice altă înregistrare legată de statutul juridic al debitorului sau al bunurilor acestuia; astfel, orice înscriere privind înregistrarea sau modificarea statutului juridic al debitorului sau al bunurilor lui se va efectua doar la cererea administratorului insolvabilității.

Odată cu hotărârea de intentare a procedurii de insolvabilitate, administratorul insolvabilității expediază o notificare tuturor creditorilor cunoscuți pentru ca aceștia să formuleze și să-și înainteze creanțele față de debitorul insolubil în cadrul termenului prevăzut.

Practic, procedura de insolvabilitate reunește toți creditorii debitorului, în realizarea intereselor și drepturilor acestora, spre deosebire de executarea silită, unde fiecare creditor procedează în mod individual la urmărirea bunurilor debitorului, iar concursul mai multor creditori asupra aceluiași bun nefiind o regulă.

1.2. Recursul în procedura de insolvabilitate

Recursul este reglementat ca o cale de atac, de reformare și nesuspensivă de executare, prin care se urmărește modificarea sau casarea unei hotărâri în cadrul procesului de insolvabilitate. Controlul judiciar exercitat pe această cale reprezintă una din modalitățile prin care instanța judecătorească ierarhic superioară verifică, în condițiile legii, temeinicia și legalitatea hotărârilor pronunțate de instanța de insolvabilitate.

Conform prevederilor art.8 LI, hotărârile și încheierile instanței de insolvabilitate pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de această lege.

Hotărârea de intentare a procedurii de insolvență poate fi atacată cu recurs de către debitor, iar hotărârea de respingere a cererii introductive poate fi atacată cu recurs de către participanții la proces și nu afectează consecințele acțiunilor legale întreprinse de administratorul provizoriu sau ale acțiunilor legale întreprinse față de acesta.

Din data respingerii cererii introductive ca fiind neîntemeiată sau admiterii recursului și casării integrale a hotărârii de intentare a procesului de insolvență cu respingerea cererii introductive, actele de asigurare sau de executare efectuate în temeiul unei astfel de hotărâri sau încheieri pierd puterea legală, dacă instanța de recurs nu dispune altfel.

În cazul în care instanța de recurs admite recursul și modifică hotărârea primei instanțe de intentare a procesului de insolvență sau o casează parțial, sau pronunță o nouă hotărâre fără a restitui pricina spre rejudecare și fără a respinge cererea introductivă, măsurile de asigurare și actele de executare efectuate se mențin în vigoare în măsura în care instanța de recurs nu prevede altfel.

În cazul în care instanța de recurs admite recursul și casează integral sau parțial hotărârea, restituind pricina spre judecare în primă instanță, actele de asigurare și de executare aplicate în cadrul procedurii se mențin în vigoare în măsura în care instanța de recurs nu prevede altfel.

Conform pct.3 al Hotărârii Plenumului Curții Supreme de Justiție a RM cu privire la aplicarea în practica judiciară a Legii insolvenței nr. 2 din 24.03.2014, pot fi contestate cu recurs următoarele încheieri pronunțate de instanța de insolvență:

- încheierea de autorizare a operațiunilor și plăților care depășesc condițiile menționate la alin.(2) al art.23 din lege (art.23 alin.(3) LI);
- încheierea emisă pe marginea demersului administratorului provizoriu (art.23 alin.(6) LI) - poate fi contestată de către părțile vizate;
- încheierea de ridicare totală sau parțială a dreptului debitorului de a administra întreprinderea odată cu desemnarea unui admi-

nistrator provizoriu (art.25 alin.(3) LI) - poate fi contestată doar de către debitor;

– încheierea de anulare a hotărârii adunării creditorilor (art.59 alin.(3) LI) - poate fi contestată de către orice creditor chirografar sau garantat;

– încheierea de respingere a cererii de anulare a hotărârii adunării creditorilor (art.59 alin.(3) LI) - poate fi contestată de către orice solicitant;

– încheierea de destituire a membrului comitetului creditorilor (art.60 alin.(13) LI) - poate fi contestată de către cel destituit;

– încheierea instanței de anulare a hotărârii comitetului creditorilor sau de respingere a contestației (art.62 alin.(10) LI) - poate fi contestată de către persoanele vizate în ea;

– încheierea de respingere a propunerii unui alt administrator de către adunarea creditorilor (art.65 alin.(1) LI) - poate fi contestată de către orice creditor;

– încheierea privind aplicarea amenzii administratorului/lichidatorului (art.67 alin.(2) LI) - poate fi contestată de către administrator/lichidator;

– încheierea de aplicare a amenzii pentru neexecutarea cerințelor administratorului (art.68 alin.(9) LI) - poate fi contestată de către administrator și persoana amendată;

– încheierea de obligare a organelor de conducere ale debitorului la achitarea onorariului fix administratorului (art.70 alin.(13) LI) - poate fi contestată de către persoanele vizate;

– încheierea de destituire a administratorului (art.71 alin.(4) LI) - poate fi contestată de către administrator;

– încheierea de respingere a propunerii comitetului creditorilor (art.71 alin.(4) LI) - poate fi contestată de către orice membru al comitetului sau (după caz) de creditor;

– încheierea de respingere a cererii de demisie (art.71 alin.(6) LI) - poate fi contestată de către administrator;

– încheierea de refuz al confirmării modului, termenelor, prețului și condițiilor de valorificare a masei debitoare (art.117 alin.(9) LI) - poate fi contestată de către lichidator;

– încheierea instanței de înscriere a bunului din masa debitoare în registrul public (art.117 alin.(17) LI) - poate fi contestată de către persoana interesată;

– încheierea pronunțată pe marginea opoziției făcute de debitor, creditor sau administrator la vânzarea bunului grevat cu garanții (art.131 alin.(6) LI) - poate fi contestată de către părțile vizate;

– încheierea de trecere a bunului în posesia creditorului garantat (art.131 alin.(9) LI) - poate fi contestată de către persoanele vizate în încheiere;

– încheierea în privința contestării creanței sau contestarea trecerii unei creanțe în tabel (art.144 alin.(4) și (9) LI): cea prevăzută la alin.(4) poate fi contestată de către creditorul a cărui creanță nu a fost validată, cea prevăzută la alin.(9) - poate fi contestată de către orice parte interesată;

– încheierea de repunere în termen a cererii de admitere a creanței (art.145 alin.(3) LI) - poate fi contestată de către administrator/lichidator, debitor, creditor;

– încheierea privind respingerea contestației planului de distribuție (art.156 alin.(3) LI) - poate fi contestată de către creditor;

– încheierea privind rectificarea planului de distribuție (art.156 alin.(4) LI) - poate fi contestată de către administrator/lichidator și creditor;

– încheierea de respingere a cererii de distribuție ulterioară (art.161 alin.(3) LI) - poate fi contestată de către solicitant;

– încheierea de distribuție ulterioară (art.161 alin.(4) LI) - poate fi contestată de către debitor;

– încheierea instanței de refuz în confirmarea tranzacției (art.169 alin.(3) LI) - poate fi contestată de către partea interesată;

– încheierea de admitere sau respingere a cererii de revocare (art.173 alin.(4) LI) - poate fi contestată de către participanți;

– încheierea instanței de aprobare a hotărârii adunării creditorilor privind aplicarea procedurii de restructurare sau privind neadmiterea restructurării debitorului (art.183 alin.(2) LI) - poate fi contestată de către persoana care a depus planul, de către administrator, debitor sau creditorii.

În cadrul procesului de insolabilitate pot fi contestate cu recurs următoarele hotărâri:

– de intentare a procesului de insolabilitate (art.37 alin.(1) din LI). Această hotărâre poate fi contestată doar de către debitor.

Dacă cererea introductivă este depusă de către debitor și acesta declară că se află în stare de insolabilitate și își exprimă intenția de a se lichida sau de a-și restructura activitatea, instanța va adopta hotărârea de intentare a procesului de insolabilitate în cel mult 10 zile, aceasta fiind fără drept de recurs (art.21 alin.(6) LI);

– hotărârea de respingere a cererii introductive (art.37 alin.(2) LI). Poate fi contestată de către participanții la proces (debitor, creditor sau, după caz, organul de stat autorizat care a depus cererea introductivă);

– hotărârea de validare a popririi (art.126 alin.(10) LI). Poate fi contestată numai de către terțul poprit;

– hotărârea de încetare a procesului de insolabilitate (art.180 alin.(3) LI). Poate fi contestată de către participanți;

– hotărârea privind confirmarea planului procedurii de restructurare sau respingerea confirmării planului (art.207 LI). Beneficiază de drept de recurs creditorii, administratorul insolabilității și debitorul;

– hotărârea cu privire la respingerea unei noi cereri introductive (art. 217 alin.(6) LI). Poate fi atacată de către creditorii.

– hotărârea de confirmare a planului și de încetare a procedurii accelerate de restructurare a debitorului (art.224 alin.(6) LI). Poate fi contestată doar de către creditorii în decurs de **5 zile de la publicare**;

– hotărârea de suportare parțială a datoriilor creditorului de către membrii organelor lui de conducere (art.248 alin.(6) LI). Poate fi contestată de către persoanele vizate.

În ceea ce privește efectul suspensiv al recursului, acesta nu suspendă executarea hotărârilor și a încheierilor instanței de insolvență, însă ele pot fi suspendate de instanța de recurs la cererea motivată a recurentului.

2. Efectele intentării procedurii de insolvență

2.1. Aspecte generale privind efectele deschiderii procedurii de insolvență

Un obiectiv esențial pentru o procedură de insolvență eficientă este instituirea unui mecanism de protecție, care să asigure nediminuarea valorii bunurilor averii debitorului.

Conform prevederilor art.74 alin.(1) LI, prin hotărârea de intentare a procedurii de insolvență, dreptul debitorului de a administra și de a dispune de bunurile incluse în masa de procedură este transmis administratorului insolvenței/lichidatorului.

În fapt, înlăturarea debitorului de la administrarea patrimoniului constă în neputința debitorului de a mai administra și culege venituri, de a continua activitatea, prin interdicția de a mai reprezenta interesele patrimoniale în instanță, imposibilitatea de a mai contracta, de a înstrăina sau greva bunurile.

Prima reglementare legală în acest sens apare în Codul comercial francez din anul 1807, sub denumirea de „*dessaisissement*”, cu înțelesul de deposedare.

Considerăm incorectă teoria exproprierii și apelăm la opinia exprimată de către instanțele constituționale ale altor țări, prin care just s-a concluzionat de a respinge excepția de neconstituționalitate în privința textului legal ce prevede ridicarea dreptului debitorului de a administra patrimoniul.

În acest sens Curtea Constituțională a României a arătat că textul prevede ridicarea dreptului de administrare al debitorului în scopul protejării patrimoniului, a activelor debitorului, al prevenirii gospodăririi nechibzuite a acestora, ce ar putea cauza noi pierderi și împie-

dica satisfacerea creanțelor. Încredințarea dreptului de administrare al debitorului unor persoane calificate și responsabile nu încalcă dreptul de proprietate al asociaților și este conformă prevederilor constituționale, potrivit cărora condițiile și limitele exercitării dreptului de proprietate sunt prevăzute de lege (Decizia Curții Constituționale a României nr.478 din 17 mai 2007).

Conform prevederilor art.74 alin.(2) LI, orice act de dispoziție al debitorului asupra unui bun din masa debitoare efectuat după intentarea procedurii de insolabilitate este nul.

Pentru preluarea administrării bunurilor debitorului, LI pune la îndemâna administratorului o serie de măsuri care au drept scop de a facilita acțiunile acestuia.

Astfel art.74 alin.(4) LI stipulează că prin hotărâre de intentare a procedurii de insolabilitate instanța de insolabilitate dă dispoziții instituțiilor financiare la care debitorul are disponibil în conturi să nu dispună de acestea fără un ordin al administratorului insolabilității/lichidatorului. În același sens art.66 alin.(1) lit.b) LI prevede dreptul administratorului insolabilității la deschiderea, examinarea, sigilarea, sechestrarea încăperilor de producție, a depozitelor, spațiilor comerciale și administrative, altor asemenea; evacuarea bunurilor și a persoanelor din încăperile ocupate ilegal; inventarierea patrimoniului debitorului, partajarea lui, adoptarea de măsuri pentru conservarea masei debitoare. Mai mult ca atât, conform lit.g) a aceleiași norme legale, administratorul insolabilității solicită instanței de a dispune participarea colaboratorilor organelor afacerilor interne la executarea atribuțiilor.

Totodată, legislația în vigoare prevede și sancțiuni pentru persoanele care nu respectă prevederile ce vizează desesizarea debitorului de la administrarea patrimoniului. În acest sens, art.74 alin.(4) LI, prevede că încălcarea dispozițiilor judecătorești privind interdicția debitorului de a gestiona contul bancar atrage răspunderea instituțiilor financiare pentru prejudiciul adus, precum și o amendă judiciară de 10% din suma operată.

Astfel, putem menționa că desesizarea debitorului constă în ridicarea dreptului său de a administra bunurile din avere și de a dispune de ele. Aceasta intervine în toate cazurile procedurii de insolvabilitate și începe odată cu intentarea procesului, menținându-se până la finalizarea procedurii de faliment sau aprobarea planului de reorganizare a activității.

2.2. Clasificarea efectelor procedurii de insolvabilitate

În urma intentării procesului de insolvabilitate intervin și alte efecte, care constituie niște consecințe logice ale efectelor menționate supra. În acest sens, în subsidiar, intervin:

- ✓ suspendarea activității organelor de conducere ale debitorului;
- ✓ achitățile cu debitorul se fac numai prin contul bancar de acumulare, gestionat de administratorul insolvabilității/lichidator;
- ✓ orice garanție de executare a obligațiilor urmează a fi acordată doar de către administratorul insolvabilității/lichidator, cu autorizarea adunării sau a comitetului creditorilor;
- ✓ sechestrarea patrimoniului debitorului, alte măsuri de asigurare sau de limitare a debitorului, administratorului insolvabilității/lichidatorului în dreptul de administrare și de valorificare a masei debitoare aplicate de alte instanțe de judecată sau de organele abilitate în acest sens se anulează de drept și se aplică în exclusivitate numai de către instanța de judecată care a intentat procedura de insolvabilitate;
- ✓ interdicția asociaților debitorului la separarea cotei de participație din masa debitoare în legătură cu ieșirea sau cu excluderea debitorului din lista asociaților sau la partajarea averii lui;
- ✓ interdicția răscumpărării sau procurării de către debitor a acțiunilor plasate, ori interdicția achitării contravalorii părții de participație;
- ✓ interdicția achitării dividendelor, distribuirii profitului între asociații debitorului, efectuării altor plăți legate de valorificarea hârtiilor de valoare.

✓ suspendarea cauzelor cu privire la bunurile din masa debitoare în care debitorul este pârât, iar reclamantul este creditor chirografar și care sunt pendinte la data intentării procedurii de insolvabilitate până la reluarea de către creditorul chirografar sau până la încetarea procedurii de insolvabilitate.

Măsura suspendării are rolul de a-i proteja pe creditori și de a da eficiență caracterului concursual, colectiv și egalitar al procedurii de insolvabilitate, evitându-se astfel ca asupra averii debitorului să se exercite acțiuni individuale de urmărire sau executare silită.

O problemă aparte constituie modul de aplicare a prevederilor art.79 alin.(4) LI: - cauzele cu privire la bunurile din masa debitoare, în care debitorul este pârât, iar reclamantul este creditor chirografar și care sunt pendinte la data intentării procedurii de insolvabilitate, se suspendă până la reluare de către creditorul chirografar sau până la încetarea procedurii de insolvabilitate. Creditorii chirografari sunt în drept să depună cerere de înaintare a creanțelor în instanța de insolvabilitate. Procedura suspendată poate fi reluată de creditorul chirografar în cazul nevalidării creanțelor în cadrul procedurii de insolvabilitate.

Un efect al intentării procesului de insolvabilitate este și suspendarea calculării accesoriilor creanțelor, efect ce este valabil pentru toți creditorii indiferent de rang și temeiul apariției. O astfel de concluzie este firească, reieșind și din caracterele procesului de insolvabilitate.

Această concluzie reiese din caracterul suspendării, ce intervine de drept. Astfel, suspendarea examinării procesului, calculării accesoriilor creanței, anulării sechestrului și altor măsuri de asigurare, suspendarea termenului de prescripție nu poate forma obiectul unor dezbateri judiciare.

3. Situația unor acte juridice ale debitorului

3.1. Regimul actelor juridice ale debitorului

Procedura de insolvabilitate prevede abilitatea legală a administratorului procesului de insolvabilitate în analiza clauzelor contractelor debitorului, în curs de executare, pentru denunțarea sau continuarea lor, în baza obligației de maximizare a averii debitorului.

Dacă după intentarea procedurii de insolvabilitate s-au făcut prestații debitorului în executarea obligațiilor față de acesta, deși prestațiile trebuiau să revină masei debitoare, ele se consideră valabile dacă terțul nu cunoștea la data executării faptul intentării procedurii de insolvabilitate.

Se prezumă necunoașterea în cazul în care terțul a executat prestațiile înainte de data la care a fost publicat dispozitivul hotărârii de intentare a procedurii.

Contractele debitorului cu privire la chiria și la arenda bunurilor imobile se mențin cu efectele respective pentru masa deitoare, de asemenea se mențin și raporturile de arendă și de chirie ale debitorului, în calitate de locatar, cu privire la alte bunuri asupra cărora există un drept de garanție al unui terț care a finanțat cumpărarea sau producerea lor.

Contractele de locațiune sau de arendă asupra bunurilor imobile, în care debitorul este locatar sau arendaș, pot fi reziliate de către administrator/lichidator fără a se ține seama de termenul pentru care au fost încheiate, ci doar de termenul legal pentru reziliere.

La rândul său, cealaltă parte poate cere, în calitate de creditor chirografar, repararea prejudiciului adus de încetarea înainte de termen a raporturilor de locațiune sau de arendă.

Dacă administratorul/lichidatorul înstrăinează un bun imobil, o încăpere pe care debitorul le dădea în locațiune sau în arendă, iar dobânditorul ia locul debitorului în raporturile de locațiune și de arendă, dobânditorul poate rezilia contractele de locațiune și de arendă, ținând cont de termenul legal de reziliere.

Contractul de locațiune sau de arendă, în care debitorul are calitatea de locatar sau de arendaș, nu poate fi reziliat de cealaltă parte după depunerea cererii introductive din cauza unei întâzieri cu plata chiriei sau arendeii care a apărut până la depunerea cererii introductive sau din cauza înrăutățirii stării patrimoniale a debitorului.

În cazul în care un bun mobil vândut debitorului și neplătit integral de acesta este, la data deschiderii procesului, în curs de transmitere (în tranzit) sau se află încă în posesiunea vânzătorului, iar alte persoane nu au intrat în posesiunea acelui bun, vânzătorul poate re-întra în posesiunea lui. În acest caz, vânzătorul restituie orice plată făcută de debitor în avans pentru bunul respectiv, având dreptul de a înainta o creanță în calitate de creditor chirografar pentru cheltuielile aferente acestei tranzacții.

Dacă debitorul este parte într-un contract de vânzare-cumpărare ce prevede transferul unor bunuri sau titluri de valoare, cotate la o bursă de mărfuri sau de valori mobiliare sau la o altă piață, la o anumită dată sau într-o perioadă determinată, iar scadența survine sau perioada expiră după data intentării procedurii de insolvabilitate, atunci diferența dintre prețul de cumpărare și prețul cotate, la data menționată, la bursă sau la piața din locul de livrare ori (dacă nu poate fi stabilit locul) la cea mai apropiată bursă sau piață, va fi achitată în masa debitoare, dacă aceasta este o datorie debitoare sau va constitui o creanță chirografară, dacă este o datorie creditoare.

În cazul rezilierii contractelor individuale de muncă încheiate de debitor cu angajații săi se aplică prevederile legale privind lichidarea și reorganizarea extrajudiciară a întreprinderii. Astfel, conform prevederilor art. 86 alin.(1) lit. b), c) al Codului Muncii, angajatorul este în drept să concedieze salariații de la unitate în legătură cu lichidarea acesteia ori în legătură cu reducerea numărului sau a statelor de personal doar cu condiția respectării prevederilor art.88 CM (situație ce ar putea apărea în cadrul procedurii de reorganizare a activității).

O altă interdicție referitor la desfacerea contractelor individuale de muncă este prevăzută de LI. Astfel, nu se admite disponibilizarea personalului în cadrul procedurii pe motiv că întreprinderea (afacerea) debitorului este vândută ca un complex patrimonial unic sau că este preluată de o altă persoană conform planului procedurii de restructurare.

În cazul în care contractul colectiv de muncă prevede anumite acțiuni a căror efectuare afectează masa debitoare, administratorul/lichidatorul și organul reprezentativ al angajaților trebuie să adopte măsuri de reducere, reciproc acceptabilă, a acestor acțiuni.

Cauzele cu privire la bunuri din masa debitoare, în care debitorul este reclamant și care sunt pendinte la data intentării procedurii de insolvabilitate, pot fi preluate de către administrator/lichidator în starea în care se găsesc. Dacă administratorul/lichidatorul nu preia cauza, ea poate fi continuată de oricare dintre părți.

Conform LI, creanțele creditorilor sunt examinate de către administrator/lichidator pentru a se stabili posibilitatea aplicării procedurii de achitare prin compensare. Astfel, în cazul în care un creditor chirografar este, la momentul intentării procedurii de insolvabilitate, îndreptățit în baza legii sau a contractului la compensare, acest drept nu este afectat de intentarea procedurii.

Conform aceleiași norme legale, compensarea este exclusă dacă creanțele împotriva cărora se face compensarea devin necondiționate și scadente înainte ca această compensare să poată avea loc. De asemenea, compensarea nu poate fi aplicată dacă: a) creanța creditorului față de masa debitoare a apărut după intentarea procedurii de insolvabilitate; b) creditorul a obținut dreptul de creanță față de debitor de la un alt creditor după intentarea procedurii de insolvabilitate.

Compensarea poate fi aplicată chiar dacă creanțele debitorului față de creditor, conform condițiilor existente la data intentării procedurii de insolvabilitate, încă nu au ajuns la scadență.

3.2. Contestarea actelor juridice ale debitorului

Legea insolabilității stabilește că pe tot parcursul perioadei de observație, al procedurii de insolabilitate, al procedurii falimentului și/sau al procedurii de restructurare administratorul/lichidatorul poate introduce în instanța de insolabilitate acțiuni în vederea anulării următoarelor acte juridice dacă ele afectează bunurile debitorului:

a) orice act juridic fictiv sau fraudulos încheiat de debitor în ultimii 3 ani precedenți intentării procedurii de insolabilitate, care a afectat drepturile creditorilor;

b) transferurile cu titlu gratuit din partea debitorului făcute în ultimii 3 ani precedenți înaintării cererii introductive, cu excepția actelor de îndeplinire a unor obligații morale sau actelor pentru binele public (de sponsorizare), în care generozitatea donatorului este proporțională patrimoniului său;

c) tranzacțiile încheiate în ultimii 3 ani precedenți înaintării cererii introductive, în care prestația debitorului este vădit mai mare decât cea primită;

d) transferurile de proprietate de la debitor către un creditor în contul unei datorii anterioare sau în folosul acestuia din urmă, efectuate în ultimele 4 luni precedente înaintării cererii introductive, care au ca efect creșterea sumei pe care creditorul ar urma să o primească în cazul lichidării debitorului;

e) transferurile de proprietate de la debitor către un creditor în contul unei datorii anterioare sau în folosul acestuia din urmă, efectuate în ultimele 4 luni precedente înaintării cererii introductive, la care creditorul nu avea dreptul sau care nu ajunseră la scadență;

f) acordarea gratuită a unui gaj sau a unei ipotecii, a oricărei alte garanții pentru o creanță care era neasigurată în ultimele 4 luni anterioare înaintării cererii introductive sau pentru o creanță a unui acționar sau asociat al debitorului într-o perioadă similară, dacă aceste creanțe nu au ajuns la scadență până la data intentării procedurii de insolabilitate;

g) orice acte încheiate și garanții acordate de către debitor după înaintarea cererii introductive.

În completare la cele menționate supra, LI prevede că temei de anulare îl formează obiectul tranzacțiilor contrare intereselor debitorului și patrimoniului acestuia, care pot fi anulate pe temeiul părților care au încheiat tranzacția, și anume: tranzacțiile încheiate de debitor în ultimele 24 de luni precedente înaintării cererii introductive, dacă acestea sunt în dauna intereselor creditorilor, cu următoarele persoane:

a) cu un asociat în comandită sau cu un asociat care deține cel puțin 20% din capitalul social al debitorului, atunci când debitorul este societate în comandită sau societate în nume colectiv;

b) cu un asociat (acționar) care deține cel puțin 20% din capitalul social al debitorului, atunci când debitorul este societate pe acțiuni sau societate cu răspundere limitată;

c) cu o persoană care se încadrează în prevederile art.247 alin.(1);

d) cu un coproprietar – asupra unui bun comun indivizibil;

e) cu o persoană care se încadrează în prevederile art. 63 alin.(6).

Deci, reieșind din norma legală menționată, constatăm că pentru anularea unor astfel de tranzacții urmează a fi întrunite cumulativ trei condiții, și anume:

- subiecții tranzacției să fie debitorul și una din persoanele prevăzute expres de lege;
- caracterul prejudiciabil al tranzacției pentru debitor;
- tranzacțiile/transferurile cu caracter patrimonial să nu fie efectuate în baza unei licitații publice, în condițiile legii.

4. Masa debitoare

4.1. Considerații generale

Masa debitoare constă din totalitatea bunurilor și drepturilor patrimoniale, inclusiv cele dobândite în cursul procedurii de insolvență, care pot face obiectul executării silite în condițiile stipulate de Codul de procedură civilă.

Configurația masei debitoare este determinată nu doar de existența unei mase de bunuri materiale, ci și de existența drepturilor și obligațiilor/datoriilor cu valoare economică asupra bunurilor respective.

Masa debitoare servește la executarea creanțelor patrimoniale ale creditorilor.

Din punct de vedere juridic, bunurile materiale, corporale, precum și drepturile asupra acestor bunuri, alcătuiesc masa debitoare, iar din punct de vedere economic, urmează a fi luate în considerare și valoarea bunurilor, și orice alte resurse pecuniare dobândite prin exploatare.

Din punct de vedere contabil, la categoria masei debitoare sunt atribuite toate bunurile ce participă la desfășurarea mai multor circuite economice, respectiv și activele circulante constituite din valorile economice deținute de debitor sub forma stocurilor, creanțelor, investițiilor financiare și disponibilităților bănești.

În ceea ce privește proprietatea deținută de debitor în comun cu terții, aceasta este raportată cu titlu provizoriu la masa debitoare indiferent de acordurile încheiate între ei, iar în caz de litigiu între coproprietarii bunului inclus în masa debitoare, partajarea se face într-un proces separat de către instanța de insolvabilitate pe al cărei rol se află cauza, debitorul fiind ținut să răspundă doar cu partea sa din proprietatea comună.

Bunurile aflate în proprietatea comună în devălmășie a soților se includ în masa debitoare, iar debitorul răspunde pentru obligații doar cu partea sa din proprietatea comună în devălmășie, urmând ca instanța de insolvabilitate să separe cota corespunzătoare din proprietatea comună în conformitate cu normele generale de drept.

Legea insolvabilității prevede și categoriile de bunuri ce nu se includ în masa debitoare. Astfel, conform prevederilor art.40 LI, nu se includ în masa debitoare bunurile scoase din circuitul civil, bunurile care, în conformitate cu Codul de procedură civilă, nu sunt pasibile de executare silită și drepturile patrimoniale inalienabile ale debitorului.

Fondul social de locuințe, instituțiile preșcolare și obiectivele de infrastructură comunală vor fi valorificate/lichidate în conformitate cu LI, în cazul în care bunurile nominalizate nu vor putea fi valorificate/lichidate, vor fi transmise necondiționat, autorităților administrației publice locale în starea în care se află la data transmiterii lor, iar finanțarea întreținerii acestor obiective se efectuează de la bugetele respective.

În vederea asigurării pazei și integrității bunurilor incluse în masa debitoare, după intentarea procedurii de insolvență sau a procedurii simplificate a falimentului, administratorul și/sau lichidatorul va lua neîntârziat în primire și administrare toate bunurile care aparțin masei debitoare. Mai mult ca atât, conform prevederilor LI, administratorul/lichidatorul, în baza hotărârii de intentare a procedurii de insolvență și/sau a încheierii instanței de insolvență, impune, prin executare silită, predarea bunurilor aparținând masei debitoare care se găsesc la debitor sau la terți, cu evacuarea forțată a persoanelor care le dețin în posesie sub orice formă.

În baza actului judecătoresc menționat supra, administratorul/lichidatorul va dispune prin ordin intrarea, reținerea, ridicarea, eliberarea, evacuarea, instalarea, sigilarea și sechestrarea bunurilor incluse în masa debitoare.

Referitor la statutul juridic și forța executorie a actelor emise de administrator/lichidator în scopul executării hotărârii de intentare a procesului de insolvență și/sau încheierii judecătorești privind preluarea bunurilor ce aparțin masei debitoare, acestea se asimilează actelor emise de executorul judecătoresc.

4.2. Inventarierea bunurilor din averea debitorului

Stabilirea masei debitoare constă în îndeplinirea unui ansamblu de operațiuni și acte juridice de către administratorul insolvenței/lichidatorul, în vederea identificării în mod scriptic și factual a valorilor patrimoniale existente în patrimoniul debitorului antrenat în cadrul unei proceduri de insolvență.

Administratorului insolabilității/lichidatorului îi revine obligația de a întocmi un inventar al tuturor bunurilor corporale și incorporale care aparțin masei debitoare.

La art.2 din Legea contabilității inventarierea este definită drept procedeu de control și autentificare documentară a existenței elementelor contabile care aparțin și /sau se află în gestiunea temporară a entității.

Inventarul este întocmit de o comisie de inventariere constituită de administratorul insolabilității/lichidator din reprezentanți ai creditorilor sau din specialiști/experti în domeniu, în prezența debitorului, dacă nu se cauzează o întârziere dezavantajoasă, iar actul de inventar este semnat de administratorul insolabilității/ lichidator, de membrii comisiei de inventariere și, după caz, de către debitor prin reprezentantul său desemnat în procedura de insolabilitate.

În ceea ce privește procedura de realizare a inventarierii, LI prevede că dacă patrimoniul debitorului poate fi inventariat într-o singură zi, administratorul insolabilității/lichidatorul va putea să procedeze imediat la inventariere fără a aplica sigiliile. În toate celelalte cazuri, se va proceda la inventariere în cel mai scurt timp posibil.

Referitor la participarea debitorului la inventarierea patrimoniului, legea impune obligația acestuia de a participa la inventariere, iar în cazul în care acesta nu se prezintă, debitorul nu va putea contesta datele din inventar.

În cazul în care debitorul nu prezintă documentele activității economice și de evidență contabilă în modul prevăzut de lege, inventarul bunurilor lui se face conform documentelor și altor probe reconstituite de către administratorul insolabilității/lichidator.

Dacă, în urma notificărilor, administratorul insolabilității/lichidatorul nu identifică niciun bun, inventarul se încheie în baza comunicărilor transmise în scris de autoritățile relevante.

În inventar trebuie să fie descrise toate bunurile identificate ale debitorului și să se indice valoarea contabilă sau, dacă aceasta lipsește, valoarea lor aproximativă de la data inventarierii.

În cazul în care valoarea bunului depinde de lichidarea sau de restructurarea întreprinderii, administratorul insolvenței/ lichidatorul va angaja, cu aprobarea comitetului creditorilor, un expert evaluator, pe cheltuiala debitorului, pentru a evalua, bunurile atât separat, cât și în ansambluri în stare de funcționare, după caz.

În toate cazurile, cu excepția cazului când patrimoniul debitorului poate fi inventariat într-o sigură zi, administratorul insolvenței/lichidatorul, înainte de inventariere, va pune prin ordin sub sechestru și sigiliu: încăperile, magazinele, magaziile, depozitele, birourile, corespondența comercială, arhiva, dispozitivele de stocare și de prelucrare a informației, contractele, mărfurile și orice alte bunuri mobile sau imobile aparținând patrimoniului debitorului sau care se află pe teritoriul și/sau în posesia debitorului.

Totodată, LI prevede anumite excepții de la această regulă. Astfel, nu vor fi puse sub sechestru și sigiliu:

- a) obiectele care trebuie valorificate de urgență, pentru a se evita deteriorarea lor materială sau pierderea din valoare;
- b) registrele de contabilitate;
- c) cambiile și alte titluri de valoare scadente sau care urmează a fi scadente în scurt timp și nici acțiunile ori alte titluri de participație ale debitorului, care vor fi luate de lichidator pentru a fi încasate sau pentru a se efectua activitățile de conservare cerute;
- d) numerarul, în monedă națională și valută străină, pe care administratorul insolvenței/lichidatorul îl va depune la instituția financiară în contul patrimoniului debitorului.

Documentele întocmite de administratorul insolvenței/lichidator, certificând că sechestrurile și sigiliile au fost aplicate, vor fi trimise instanței de judecată care examinează cazul de insolvență.

În ceea ce privește modalitatea de luare în posesie a bunurilor debitorului de către administratorul procesului de insolvență/lichidator, art.109 LI stipulează că, pe măsura desfășurării inventarierei, administratorul insolvenței/ lichidatorul ia în posesie bunurile, devenind depozitarul lor judiciar, și adoptă măsurile necesare pentru

conservarea, păstrarea și paza lor, și numai cu consimțământul comitetului creditorilor sau, după caz, al adunării creditorilor, bunurile introduse în masa debitoare se remit, contra semnătură, spre păstrare și pază debitorului. În cazul în care comitetul sau adunarea creditorilor nu este de acord cu remiterea bunurilor din masa debitoare spre păstrare și pază debitorului sau în cazul în care debitorul refuză să preia bunurile, administratorul insolabilității/ lichidatorul predă bunurile, în bază de contract de depozit sau de pază, unui terț, care va avea dreptul la remunerație și la compensarea cheltuielilor de păstrare a bunurilor.

Persoana căreia i s-au remis spre păstrare bunuri poartă, în conformitate cu legislația, răspundere pentru prejudiciul cauzat intenționat sau din culpă. Însușirea sau înstrăinarea bunurilor remise spre păstrare atrage răspundere contravențională sau penală în conformitate cu legislația.

Dacă bunul introdus în masa debitoare este expus degradării sau dacă a suferit schimbări ce implică pericolul deprecierei sale și nu mai este timp pentru înlăturarea acestui pericol, persoana căreia i s-a dat bunul spre păstrare va informa la timp administratorul insolabilității/lichidatorul, care este obligat să organizeze vânzarea bunului în condițiile Legii insolabilității.

Administratorul insolabilității/lichidatorul este în drept să vândă bunul introdus în masa debitoare și în cazul în care păstrarea lui implică cheltuieli disproporționale.

De menționat că, pe lângă prevederile Legii Insolabilității, inventarierea trebuie să corespundă normelor și reglementărilor Legii contabilității și Regulamentului Ministerului Finanțelor privind modalitatea de realizare a inventarierii și de consemnare a rezultatelor acesteia, aprobat prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 60 din 29.05.2012.

Creditorii, la rândul lor, monitorizează cu atenție procedura de inventariere a masei debitoare, dat fiind interesul lor ca masa debitoare să existe și să fie cât mai consistentă, deoarece în acest mod șansele de recuperare a creanțelor lor sunt mai mari.

CAPITOLUL V. ÎNAINȚAREA ȘI VALIDAREA CREANȚELOR

1. Cererea de admitere a creanțelor. Conținutul și condițiile de înaintare

1.1. Statutul juridic al cererii de admitere a creanțelor. Conținutul și procedura de înaintare

Reieșind din sensul Legii insolabilității, cererea de admitere a creanțelor reprezintă în sine o cerere prin care pretinsul creditor al debitorului insolubil își înaintează în instanța de insolabilitate creanțele sale, pentru includerea în tabelul definitiv al creanțelor, cu scopul de a participa la procedura colectivă de satisfacere a creanțelor, aplicând instrumentele și drepturile acordate de această lege.

Cererea de admitere a creanțelor are același regim juridic ca și cererea de chemare în judecată. În acest sens, cererea de admitere a creanțelor urmează să întrunească aceeași formă și același conținut ca și o cerere de chemare în judecată, cuprinzând, în special, numele/denumirea creditorului, domiciliul/sediul, suma datorată, temeiul creanțelor, precum și mențiuni cu privire la eventualele drepturi de preferință sau garanții. La cerere se anexează documentele justificative din care izvorăsc creanțele și actele de constituire de garanții. Având în vedere că cererea de admitere a creanțelor este înaintată împotriva patrimoniului debitorului, este evident că debitorul (întreprinderea insolubilă) este partea adversă în cererea de admitere a creanțelor și, pornind de la normele generale de depunere a unei cereri de chemare în judecată, reglementate de Codul de procedură civilă, aceasta urmează a fi depusă în instanța de insolabilitate în două exemplare, dintre care unul pentru instanța de insolabilitate și unul pentru debitor, în persoana administratorului insolabilității.

După cum reiese din sensul și scopul LI, înaintarea creanțelor față de debitorul insolubil nu presupune intentarea unei acțiuni civile de către fiecare creditor în parte împotriva debitorului, dar prezentarea creanțelor sale certe pentru verificare de către administratorul insolvenței și includerea în registrul creditorilor, materializat prin Tabelul definitiv al creanțelor. Este evident că pentru confirmarea creanțelor sale pretinsul creditor urmează să anexeze la cererea de admitere a creanțelor probele ce confirmă creanța sau actele care au servit temei de apariție a obligației debitorului. În cazul în care creditorul pretinde că creanța deținută dispune și de un drept de preferință sau de garanție, acesta urmează să specifice în cerere expres atât dreptul de garanție deținut, temeiul apariției acestuia, cât și bunurile asupra cărora se răsfrânge garanția sau preferința. Astfel, în cazul în care instituția bancară pretinde de a fi recunoscută în calitate de creditor garantat în cadrul procesului de insolvență a unui debitor insolubil, urmează să specifice concret, în temeiul cărui contract de gaj, ipotecă pretinde la existența dreptului de garanție, după cum și bunurile concrete din care urmează a fi recuperate creanțele sale în temeiul actelor deținute.

Este de remarcat că cererea de admitere a creanțelor, pentru a fi considerată valabil exprimată, urmează a fi depusă în instanța care examinează cauza de insolvență a debitorului. O astfel de cerere nu se va aprecia ca fiind depusă dacă ea a fost transmisă doar în adresa administratorului insolvenței sau a debitorului.

Aceeași procedură de depunere a cererilor de admitere a creanțelor este obligatorie de a fi respectată de către toți creditorii, indiferent de temeiul apariției acestora și de documentele ce confirmă creanța creditorului, adică inclusiv pentru creanțele întemeiate pe hotărâri judecătorești, arbitrale irevocabile sau titluri executorii.

Este de remarcat că regula privind confirmarea prin cerere de admitere a creanței se aplică și asupra dreptului de garanție sau preferință, creditorul urmând să specifice în cererea de admitere a crean-

ței și toate drepturile de garanție pe care le deține împotriva debitorului sau bunurile acestuia, concretizând expres și concret bunurile din care pretinde de a fi recuperată preferențial sau garantat creanța.

Un aspect important de care urmează a se ține cont la depunerea cererilor de admitere a creanțelor este faptul că, potrivit art. 140 LI, cererile de admitere a creanțelor pot fi înaintate împotriva debitorului insolubil, în instanța de insolabilitate, doar în partea ce ține de creanțele apărute față de debitor, până la data deschiderii procedurii sau intentării procesului de insolabilitate. Creanțele se consideră că au apărut până la data intentării procesului de insolabilitate față de debitor, dacă raporturile juridice pe care se bazează creanța au apărut până la data intentării procesului de insolabilitate. Creanțele apărute după data intentării procesului de insolabilitate, inclusiv în ziua intentării procesului, au statut de creanțe ale masei debitoare și se execută în ordinea generală, nefiind aplicabilă procedura de depunere a cererii de admitere a creanțelor descrisă mai sus.

1.2. Termenele de înaintare a creanțelor. Repunerea în termen

Cererile de admitere a creanțelor se depun în instanța de insolabilitate în termenul stabilit prin hotărârea instanței privind deschiderea procedurii de insolabilitate. Potrivit art. 34 alin.(5) LI, dispozitivul hotărârii de deschidere a procedurii, trebuie să conțină notificarea intentării procedurii de insolabilitate care va cuprinde termenul-limită de înregistrare a cererii de admitere a creanțelor, în vederea întocmirii tabelului definitiv, care va fi de pînă la 45 de zile calendaristice de la data intentării procedurii, precum și un apel special adresat creditorilor garantați de a preciza neîntârziat bunurile asupra cărora dețin un drept de preferință. Termenul de 45 zile, prevăzut de LI, este un termen-limită, adică maxim, care urmează a fi stabilit prin hotărârea instanței de insolabilitate, în interiorul căruia creditorii sunt în drept de a depune în instanța de judecată cererile de admitere a creanțelor față de debitor cu anexarea tuturor probelor ce confirmă

creanța pretinsă. Legea nu stabilește un termen minim care urmează a fi acordat creditorilor, de către instanța de insolvabilitate, pentru depunerea cererilor de admitere a creanțelor, însă este evident că acest termen urmează să fie unul rezonabil, suficient ca dispozitivul hotărârii privind deschiderea procedurii de insolvabilitate sau de faliment simplificat să fie publicat în Monitorul Oficial al RM, să fie adus la cunoștința publicului și, respectiv, ca cei interesați să-și înainteze creanțele sale față de debitor.

Legea insolvabilității stabilește două modalități de notificare a creditorilor despre intentarea procesului de insolvabilitate și, respectiv, despre necesitatea înaintării creanțelor sale față de debitor, precum și despre termenul-limită de depunere a cererilor în instanța de judecată. Prima modalitate este prin publicarea dispozitivului hotărârii judecătorești în Monitorul Oficial al RM, care reprezintă o modalitate generală de notificare și se referă la un cerc nelimitat de persoane. A doua modalitate constă în expedierea de către administratorul insolvabilității pe adresa tuturor creditorilor cunoscuți a copiiilor hotărârii de intentare a procesului de insolvabilitate față de debitor și a unei notificări către creditor prin care îl informează despre necesitatea înaintării creanțelor în instanța de insolvabilitate și termenul-limită pentru depunerea cererilor. Este de remarcat că LI stabilește obligația administratorului insolvabilității de a notifica creditorii debitorului doar dacă aceștia îi sunt cunoscuți și, respectiv, dacă dispune de datele de contact ale acestora. Având în vedere că în o mare parte din cauze reprezentantul debitorului (organele de conducere înlăturate de la gestionarea întreprinderii) nu conlucrează cu administratorul insolvabilității, fie din cauza imposibilității de a fi găsite, fie din motivul refuzului ultimilor de a prezenta documentele contabile, notificarea creditorilor este limitată doar la publicarea dispozitivului.

În cazul în care, din motive întemeiate, pretinsul creditor a omis termenul de înaintare a creanțelor în instanța de insolvabilitate, acesta este în drept de a solicita instanței de a-i repune în termen cererea

depusă tardiv, prezentând concomitent și argumentele, probele ce confirmă motivele de repunere în termen.

Articolul 145 alin.(2) LI stabilește motivele exhaustive care pot servi temei de repunere în termen a cererii de înaintare a creanțelor, și anume:

- a) existența unor circumstanțe legate de persoana creditorului;
- b) existența unor circumstanțe legate de obiectul creanței;
- c) nu s-a respectat procedura de notificare a intentării procesului.

Repunerea în termen a cererii de înaintare a creanțelor sau refuzul de a repune în termen are loc prin încheierea instanței de insolabilitate care este cu drept de recurs.

Având în vedere că încheierea de repunere în termen este cu drept de recurs, este oportun ca verificarea creanței și, respectiv, stabilirea ședinței de validare a creanțelor creditorului întârziat să se desfășoare după ce încheierea de repunere în termen va deveni irevocabilă, pentru a asigura securitatea raporturilor juridice.

Se atenționează că, fiind depusă tardiv o cerere de admitere a creanțelor, urmează să fie respectate și prevederile art.116 CPC, potrivit căruia creditorul care a omis termenul este obligat să solicite repunerea în termen și să invoce temeiurile de repunere odată cu depunerea în instanța de insolabilitate a cererii de admitere a creanțelor. Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Astfel, chiar dacă pretinsul creditor solicită repunerea în termen și prezintă probe ce confirmă omiterea întemeiată a termenului de procedură nominalizat, repunerea în termen urmează a fi respinsă dacă de la momentul când creditorul a aflat despre intentarea procesului de insolabilitate față de debitor și până la data depunerii în instanță a cererii de admitere a creanței împreună cu cererea de repunere în termen au expirat 30 de zile.

După repunerea în termen a cererii de admitere a creanțelor, verificarea și includerea acestora în Tabelul definitiv al creanțelor se vor desfășura după procedura generală. La etapa examinării cererii de repunere în termen părțile nu se expun asupra temeiniciei sau netemeiniciei creanței, iar instanța de insolvență nu este în drept să se pronunțe odată cu repunerea în termen și asupra validării sau nevalidării creanței. Cererile de admitere a creanțelor depuse în termen și cererile repuse în termen au același regim juridic și oferă drepturi egale.

1.3. Consecințele nedepunerii cererilor de admitere a creanțelor și/sau respingerea cererii de repunere a lor în termen

Apărarea pe cale judiciară a drepturilor pretinse ca fiind încălcate sau dreptul de acces la justiție presupune stabilirea unor procedee legale care ar oferi tuturor creditorilor posibilitatea de a-și înainta creanțele lor față de debitorul insolvent și, respectiv, de a-și putea argumenta temeinicia acestor creanțe în fața instanței de judecată.

Potrivit art.1 alin.(1) LI, scopul legii este instituirea cadrului juridic privind stabilirea unei proceduri colective pentru satisfacerea creanțelor creditorilor din contul patrimoniului debitorului.

Articolul 140 alin. (1) LI stipulează imperativ că dacă are o creanță față de debitor născută anterior datei deschiderii procedurii, creditorul înaintează în scris creanța, indiferent de tipul ei, printr-o cerere de admitere a creanțelor adresată instanței de judecată care examinează cauza de insolvență a debitorului.

Alineatul (3) al aceluiași articol stipulează că creanțele neconfirmate prin cerere de admitere a creanței nu se includ în Tabelul definitiv al creanțelor și nu se satisfac conform procedurii stabilite de această lege.

Conform art.145 alin.(1) LI, cu excepția cazului în care notificarea intentării procesului s-a făcut cu încălcarea dispozițiilor acestei legi, titularul de creanțe, anterioare intentării procesului, care nu depu-

ne cerere de validare a creanțelor până la expirarea termenului de înaintare a creanțelor prevăzut prin hotărârea instanței de insolabilitate, este decăzut, în ceea ce privește creanțele respective, din următoarele drepturi:

- a) de a participa și de a vota la adunarea creditorilor;
- b) de a înainta și de a retrage candidatura administratorului insolabilității/ lichidatorului;
- c) de a participa la distribuirile de sume în cadrul procedurii de restructurare și/sau al procedurii falimentului;
- d) de a-și realiza creanțele împotriva debitorului, a membrilor ori asociațiilor acestuia;
- e) de a înainta propuneri de restructurare a debitorului.

Din prevederile legale enunțate reiese cu certitudine că cadrul legal stabilit de LI reglementează modalitatea de recuperare colectivă a creanțelor creditorilor doar în strictă conformitate cu prevederile LI. Drept consecință a neexercitării drepturilor oferite de LI creditorilor și, în special, a nedepunerii cererii de admitere a creanțelor în instanța de insolabilitate, LI prevede expres decăderea creditorului din dreptul de a pretinde această creanță de la debitor, după cum și din dreptul de a se realiza în alt mod în cadrul procesului de insolabilitate împotriva debitorului.

În acest sens, este evident că pretinsul creditor care deține o creanță față de debitor la data intentării procesului de insolabilitate și care nu și-a înaintat-o, în cadrul procesului de insolabilitate, în instanța de insolabilitate sau dacă o asemenea cerere a fost depusă, dar a fost respinsă ca fiind tardivă, nu mai este în drept de a mai pretinde în oricare alt mod executarea creanței sale sau apărarea dreptului pretins ca fiind încălcat, deoarece acesta nu a beneficiat de procedura legală de apărare a dreptului său.

Reieșind din prevederile art.53 LI, din momentul admiterii cererii introductive spre examinare, creditorii nu mai pot solicita debitorului executarea creanțelor în mod individual. Toate acțiunile împotriva

debitorului sunt exercitate în numele creditorilor de către adunarea creditorilor și de comitetul creditorilor, cu excepția cazurilor în care lege nominalizată prevede în mod expres exercitarea dreptului de către creditor în mod individual.

Potrivit art.76 LI, înaintarea creanțelor de către creditorii are loc în strictă conformitate cu reglementările privind procedura de insolabilitate.

În condițiile date se constată că este greșită practica conform căreia creditorii care au omis termenul de depunere a cererilor de admitere a creanțelor în instanța de insolabilitate, stabilit prin hotărârea de deschidere a procedurii de insolabilitate și care se referă la toți creditorii debitorului, fără nicio excepție, se adresează în instanțele de judecată de drept comun, conform procedurii civile generale pentru obținerea încasării prin hotărâre judecătorească a creanțelor pretinse de la debitor.

Conform art.140 alin.(7) LI, sub incidența prezentului articol cad și creanțele întemeiate pe hotărâri judecătorești sau pe hotărâri arbitrale irevocabile, sau pe titluri executorii.

Astfel, reieșind din norma legală sus-indicată, actul juridic din care rezultă creanța creditorului față de debitorul insolubil nu are nicio importanță și nu poate substitui procedura de înaintare a creanțelor în cadrul procesului de insolabilitate, nici titlurile executorii emise în favoarea creditorilor; or, termenele și procedura de înaintare a creanțelor față de debitorul insolubil sunt aceleași pentru toți creditorii.

În acest sens, instanța judecătorească, de drept comun, în fața căreia a parvenit cererea de încasare a creanțelor de la un debitor aflat în procedură de insolabilitate, urmează în primul rând să verifice respectarea de către creditor (reclamant) a procedurii prealabile, și anume: de depunere în instanța de insolabilitate a cererii de admitere a creanțelor prevăzute de LI pentru apărarea drepturilor sale, iar în cazul constatării neadresării în instanța de insolabilitate cu cererea de admitere a creanțelor, este în drept să scoată cererea de pe rol și să nu admită soluționarea abuzivă a unei astfel de cereri.

2. Verificarea creanțelor înaintate. Tabelul definitiv al creanțelor

2.1. Competența, procedura și termenul de verificare a creanțelor înaintate față de debitor

Reieșind din prevederile art. 142 LI, competența exclusivă de a verifica creanțele înaintate de creditori pentru includerea în Tabelul definitiv al creanțelor și validarea acestora aparține administratorului insolabilității/lichidatorului. Atribuția administratorului insolabilității/lichidatorului de verificare exclusivă a creanțelor pretinse de creditori rezultă din calitatea acestuia de reprezentant al întreprinderii debitoare, fiind unica persoană împuternicită a verifica corespunderea sau nu a creanței pretinse de creditor cu datele contabilității debitorului, după cum și temeiul de apariție a creanței, data nașterii obligației pecuniare, expirării sau nu a termenilor de prescripție pentru apărarea pe cale judiciară a drepturilor încălcate.

Dreptul de a verifica și, respectiv, de a accepta o anumită creanță înaintată de creditor nu poate fi exercitat nici de reprezentantul debitorului în cadrul procesului de insolabilitate (din considerentul că acesta nu reprezintă întreprinderea debitoare, dar numai asociații acesteia), nici de către organele creditorilor de administrare a debitorului insolubil, deoarece acestea nu pot interveni în atribuțiile exclusive ale administratorului insolabilității/lichidatorului prevăzute la art. 66 LI.

Administratorul insolabilității/lichidatorul porcede la examinarea cererilor de admitere a creanțelor înaintate de creditori imediat după depunerea acestor cereri în instanța de insolabilitate și urmează să finalizeze procedura de verificare în termenul-limită acordat prin hotărârea instanței de judecată privind deschiderea procedurii de insolabilitate sau faliment simplificat. Conform art.34 alin.(5) lit.b) LI, termenul-limită de verificare a creanțelor pretinse de potențialii creditori este de cel mult 15 zile lucrătoare din data expirării termenului stabilit prin aceeași hotărâre judecătorească pentru depunerea cererilor de admitere a creanțelor. Instanța este în drept

de a stabili un termen mai mare sau mai mic în interiorul termenului-limită de 15 zile, pentru verificarea creanțelor, ținând cont de tipul întreprinderii, mărimea acesteia, genurile de activitate, reieșind din raportul prezentat de administratorul provizoriu sau din materialele anexate la dosar. În această privință, în cazuri excepționale, instanța de insolvabilitate poate prelungi termenul de verificare cu încă cel mult 15 zile. Asemenea prelungiri se permit, de regulă, în cazul în care debitorul dispune de un număr foarte mare de creditori, când evidența contabilă a debitorului nu este ținută în mod corespunzător sau în general nu există, precum și în cazul în care natura creanțelor înaintate implică necesitatea verificării complexe atât a documentelor prezentate de creditori, a celor deținute de debitor, cât și a informațiilor deținute de alte organe.

Verificarea creanțelor presupune atât verificarea temeiniciei creanțelor pretinse de creditori, legalitatea actelor anexate la cererile de admitere a creanțelor, cât și verificarea priorității fiecărei creanțe, inclusiv dacă acestea au apărut până sau după intentarea procesului de insolvabilitate și dacă cererile de admitere a creanțelor au fost depuse sau nu în termenul stabilit de instanță.

Termenul de 15 zile lucrătoare acordat pentru verificarea creanțelor prevede și obligația administratorului insolvabilității/lichidatorului de a întocmi și a prezenta instanței de insolvabilitate, în interiorul aceluiași termen, a Tabelului definitiv al creanțelor, care reflectă rezultatele verificării cererilor de admitere a creanțelor.

Legea insolvabilității prevede și excepții când creanțele pretinse de creditori nu se supun procedurii de verificare. Aceste excepții referindu-se la creanțele întemeiate pe titluri executorii sau la creanțele bugetare întemeiate pe documente executorii. Cu toate acestea, excepția data este relativă; or, potrivit aceluiași norme legale, administratorul insolvabilității/lichidatorul poate invoca obiecții și, respectiv, să nu accepte o creanță chiar dacă aceasta este întemeiată pe un document executoriu, însă acest document a fost contestat în modul

prevăzut de lege, a expirat termenul de punere spre executare silită, există probe că creanța pretinsă în temeiul unui document executoriu a fost stinsă total sau parțial, precum și dacă o astfel de creanță nu a fost înaintată în instanța de insolvență în termenul stabilit prin hotărârea de deschidere a procedurii de insolvență sau prin alt act judiciar.

În partea ce privește creanțele bugetare întemeiate pe documente executorii, în conformitate cu Codul fiscal al RM, putem identifica două documente executorii și anume:

1) Decizia organului fiscal emisă în conformitate cu art.249 CF asupra cazului de încălcare fiscală, prin care organul fiscal dispune încasarea la bugetul public național a impozitelor, taxelor, contribuțiilor de asigurări sociale, medicale, amenzilor și penalităților.

2) Hotărârea de executare silită a obligațiilor fiscale emisă în conformitate cu prevederile art.196 alin.(5) CF.

Ambele acte administrative emise de organul fiscal sunt obligatorii pentru executare de către persoana vizată în ele, însă sunt și susceptibile de a fi contestate, în conformitate cu prevederile Legii contenciosului administrativ, în termen de 30 de zile din momentul aducerii la cunoștință.

În cazul în care organul fiscal pretinde admiterea creanțelor în temeiul actului de verificare sau contului contribuabilului, bazate pe declarațiile debitorului insolvent, o astfel de creanță nu este bazată pe document executoriu și, respectiv, poate fi verificată fără nicio limitare de către administrator/lichidator.

Verificarea în sine a creanței se manifestă prin acceptarea ei de către administratorul insolvenței, în cazul în care ca urmare a examinării cererii și probelor creditorului în contrapondere cu datele contabilității s-a constatat că aceasta este veridică. Acceptarea creanței poate fi totală sau parțială, în cazul în care administratorul/lichidatorul stabilește corespunderea datelor sau creanței doar în parte. În cazul în care creanța pretinsă de creditor nu se confirmă prin datele

contabilității sau documentele prezentate de creditor nu corespund criteriilor unor acte justificative ce dau naștere unei obligații pecuniare, administratorul insolvenței/lichidatorul înlătură sau nu acceptă creanța dată spre a fi validată.

În situația în care administratorul/lichidatorul nu dispune de documentele contabile ale debitorului insolvent sau evidența contabilă este dusă necorespunzător, incomplet și, respectiv, nu poate fi luată ca bază la contrapunerea datelor prezentate de creditor, acesta urmează să examineze și să aprecieze veridicitatea creanței pretinse de creditor reieșind din sursele disponibile.

Astfel, în primul rând urmează a fi verificate actele prezentate de creditor sub aspectul dacă acestea confirmă sau nu apariția dreptului de creanță pentru creditor în raport cu debitorul, dacă documentele anexate la cerere sânt întocmite în conformitate cu exigențele legale, dacă nu au expirat termenele de prescripție pentru apărarea pe cale judiciară a drepturilor pretinse, după cum și dacă persoana care a depus cererea dispune de împuternicirile corespunzătoare.

În al doilea rând, apelând la sursele indirecte disponibile administratorului insolvenței/lichidatorului, la informațiile și documentele acumulate în vederea aprecierii stării financiare a debitorului, solvabilității și insolvenței acestuia, creanțele și documentele ce dau naștere acestora vor fi contrapuse cu datele rulajului bancar al debitorului, cu datele rapoartelor financiare eliberate de Direcția de statistică, cu informațiile despre activitatea debitorului eliberate de organul fiscal și cu alte informații relevante.

În cazul în care administratorul insolvenței/lichidatorul constată neconcordanța documentelor anexate de pretinsul creditor la cererea de admitere a creanțelor cu exigențele legale sau cu datele disponibile din sursele indirecte acumulate pe parcursul procesului, administratorul/lichidatorul este în drept de a nu accepta creanța pretinsă de creditor și de a o înlătura din tabel, prin neinclusiunea ei spre validare.

Concomitent cu verificarea temeiniciei creanței pretinse de fiecare creditor, administratorul/lichidatorul urmează să examineze, să verifice și să aprecieze gradul de prioritate a fiecărei creanțe înaintate. În acest sens, administratorul/lichidatorul va verifica dacă creanța înaintată de creditor se pretinde a fi una garantată prin careva bunuri din masa debitoare sau dacă nu se pretinde a fi o astfel de creanță. În același timp, dacă creditorul pretinde că creanța este garantată, urmează a se verifica prin care anume bunuri din masa debitoare se pretinde a fi garantată, dacă actele anexate confirmă într-adevăr dreptul de garanție, în conformitate cu prevederile legale, după cum și faptul dacă bunurile în privința cărora se pretinde a exista un drept de garanție au fost sau nu stabilite în masa debitoare, în urma inventarierii, dacă figurează sau nu în evidența contabilă. Acest aspect este important din considerentul că, indiferent dacă creditorul deține actele ce confirmă dreptul său de garanție asupra unor bunuri, dar acestea nu există, acesta nu va fi acceptat în calitate de creditor garantat, ci ca unul chirografar, în temeiul art.142 alin.(6) LI.

În același timp, administratorul/lichidatorul, în conformitate cu prevederile art.43 LI, urmează să aprecieze dacă creanța pretinsă de creditor are un grad de prioritate față de alte creanțe sau, dimpotrivă, dispune de impedimente ce impune atribuirea creanței la un rang inferior.

2.2. Tabelul definitiv al creanțelor. Modul de întocmire și conținutul acestuia

După verificarea creanțelor înaintate de către creditori, deținute până la data intentării procesului de insolvență/faliment simplificat față de debitorul insolvent, administratorul insolvenței/lichidatorul întocmește Tabelul definitiv al creanțelor.

Tabelul definitiv al creanțelor reprezintă un registru în care administratorul insolvenței/lichidatorul reflectă toate cererile de admitere a creanțelor înaintate de preținșii creditori față de patrimoniul

debitorului, în termenul stabilit de instanța de insolabilitate, prin hotărârea de deschidere a procedurii de insolabilitate, precum și rezultatele verificării acestor cereri.

Se remarcă că în Tabelul definitiv al creanțelor sunt incluse de către administratorul insolabilității/lichidator absolut toate cererile înaintate de creditori, indiferent de faptul dacă, ca urmare a verificării lor și a documentelor anexate, administratorul insolabilității/lichidatorul apreciază că unele creanțe urmează a fi acceptate integral, parțial sau înlăturate. Specificarea tuturor cererilor are loc la rubrica cererilor înaintate.

În același timp, se atenționează că în Tabelul definitiv al creanțelor se includ doar acele cereri care au fost depuse în termenul stabilit de instanța de insolabilitate. Indiferent de faptul dacă la data depunerii cererii de admitere a creanțelor a fost sau nu întocmit de către administratorul insolabilității/lichidator Tabelul definitiv al creanțelor sau dacă acesta a fost sau nu depus la dosarul procedurii de insolabilitate a debitorului, acesta nu poate include și cererile parvenite după termenul-limită stabilit de către instanța de insolabilitate. Includerea în tabel a cererilor întârziate va putea avea loc doar după examinarea repunerii în termen a acestora de către instanța de insolabilitate și după stabilirea de către instanță a unei noi ședințe speciale de validare a creanțelor tardive.

În altă rubrică a Tabelului definitiv al creanțelor administratorul insolabilității/lichidatorul va specifica creanța pretinsă de către creditor. În cazul în care creanța înaintată de creditor este exprimată total sau parțial în valută străină, reflectarea acesteia va avea loc atât în valuta în care a fost înaintată, cât și la valoarea echivalentă a acesteia în lei, conform cursului oficial al valutei concrete stabilit de Banca Națională a Moldovei, la data intentării procesului de insolabilitate față de debitor. Valoarea tuturor creanțelor exprimate în valută va fi reflectată printr-o sumă unică în lei, care va include și valoarea creanței înaintate inițial în lei.

O altă rubrică a Tabelului definitiv al creanțelor înaintate împotri-va patrimoniului debitorului va conține temeiul creanței pretinse de către creditor spre validare. În calitate de temei al creanței se va avea în vedere temeiul apariției obligației pecuniare a debitorului față de creditor sau a obligației de a transmite creditorului o anumită sumă de bani, ca de exemplu: contractele de credit, de împrumut, vânzare-cumpărare, fidejusiune, ipotecă, facturi fiscale, dispoziții de plată, bonuri de plată în numerar, însoțite de cecul aparatului de casă, declarațiile debitorului (în cazul obligațiilor la bugetul public național), deciziile organelor fiscale de calculare a impozitelor, amenzilor, penalităților ș.a. Având în vedere că contractele de credit, de gaj, ipotecă, împrumut ș.a nu constituie în sine documente ce confirmă obligația pecuniară, ci doar intenția părților în acest sens, este necesar ca la contractele date creditorul să anexeze și documentele de plată către debitor, precum și actul de verificare a obligațiilor neexecutate la data intentării procesului de insolabilitate, semnat cel puțin unilateral.

Următoarea rubrică a Tabelului definitiv al creanțelor urmează să conțină, potrivit art.143 LI, creanțele acceptate sau admise de către administratorul insolabilității/lichidator. Admiterea creanțelor de către administrator/lichidator reprezintă rezultatul verificării cererii de admitere a creanțelor înaintate de către pretinsul creditor și a documentelor ce confirmă creanța pretinsă în raport cu datele contabilității debitorului (dacă aceasta există) sau cu informațiile disponibile.

Admiterea poate fi totală sau parțială, în dependență de suma pe care administratorul a considerat-o întemeiată sau confirmată. Admiterea sau acceptarea creanțelor de către administrator/lichidator este echivalentă cu recunoașterea acțiunii sau a sumei pretinse de creditor, confirmând astfel lipsa cărorva obiecții în acest sens.

În cazul în care administratorul/lichidatorul a admis parțial sau a înlăturat integral creanța pretinsă de către creditor, acesta va specifica suma neacceptată în următoarea rubrică a Tabelului definitiv al creanțelor, care va cuprinde creanțele înlăturate sau contestate. De

menționat că LI conține noțiunile de „creanțe înlăturate” și „creanțe neacceptate”, referindu-se astfel la creanțele care nu au fost admise de către administrator. În aceeași rubrică se specifică și creanțele care sunt contestate de către debitor sau creditor, în cazul în care aceștia nu sunt de acord cu rezultatul verificării efectuate de către administrator/lichidator, considerând neîntemeiată acceptarea anumitor creanțe sau nefondată înlăturarea altor creanțe. Spre deosebire de creanțele înlăturate de la validare, care sunt specificate în tabel de către administrator/lichidator la momentul întocmirii acestuia, creanțele contestate de către reprezentantul debitorului și al creditorilor sunt specificate în tabel de către judecătorul în procedura căruia se află cauza de insolvabilitate, prin aplicarea inscripției corespunzătoare „contestat”, cu specificarea sumei și autorului contestației.

Următoarea rubrică a Tabelului definitiv al creanțelor conține informația privind rangul de prioritate al creanței pretinse de creditor, conform aprecierilor administratorului insolvabilității/lichidatorului, luându-se în considerare prevederile art.43 LI și categoria de creanțe la care se atribuie cea pretinsă. Concomitent, în cazul în care se pretinde existența unui drept de preferință care garantează executarea creanței creditorului din bunurile debitorului și acest drept se confirmă prin actele anexate la cererea de admitere a creanțelor, administratorul va face în tabel mențiunea privind rangul garantat al creanței. La acest capitol se atenționează că, potrivit art.142 alin.(2) LI indiferent de faptul dacă la cerere au fost anexate actele confirmative ale garanției executării creanței, dar administratorul a constatat că bunurile date nu există în masa debitoare, acesta va atribui creanței respective statutul de creditor chirografar, atribuind-o la rangul corespunzător de creanțe chirografare, potrivit art.43 LI.

Una dintre principalele rubrici ale Tabelului definitiv al creanțelor este rubrica care specifică creanțele validate de către instanța de insolvabilitate. În această rubrică sunt incluse creanțele care au fost verificate de către administrator/lichidator și, ca urmare, au fost ac-

ceptate total sau parțial și propuse spre validare, iar în termenul prevăzut de lege nu a parvenit în instanța de insolvabilitate nicio contestație împotriva acestor creanțe. Validarea în sine a creanțelor incluse în tabel se confirmă de către judecător prin aplicarea semnăturii în dreptul fiecărei creanțe, confirmând astfel lipsa cărorva contestații împotriva creanței date.

Pe lângă rubrica „Creanțe validate” art.143 alin.(7) LI prevede că Tabelul definitiv al creanțelor urmează să conțină și rubrica „Creanțe cu titlu provizoriu”, în care judecătorul urmează să specifice suma pe care o va admite cu titlu provizoriu, pe perioada cât va dura examinarea contestației în privința creanței date. Această înscriere este o prerogativă a instanței de insolvabilitate și nu o obligație; or, aceasta poate atribui statutul provizoriu unei creanțe doar în cazul în care poate motiva necesitatea dată și dacă creanța înaintată de creditor și probele anexate prezintă suficientă credibilitate. Este important a se ține cont de faptul că înscrierea unei creanțe la rubrica „Creanțe cu titlu provizoriu” trebuie să fie precedată de încheierea motivată a instanței de insolvabilitate, emisă în urma examinării cererii creditorului care solicită atribuirea unui asemenea titlu creanței sale. Procedura de recunoaștere a unei creanțe cu statut provizoriu este reglementată de art.144 alin. (4) LI.

3. Procedura de validare a creanțelor. Depunerea și examinarea contestațiilor la creanțele acceptate sau neacceptate în Tabelul definitiv al creanțelor

3.1. Statutul juridic al contestației

Contestația împotriva creanțelor admise sau neadmise în Tabelul definitiv al creanțelor reprezintă obiecții depuse în instanța de insolvabilitate împotriva modului de verificare a creanțelor de către administratorul insolvabilității/lichidator și, respectiv, împotriva rezultatului acestei verificări reflectate în acest tabel.

Având în vedere că cererea de admitere a creanțelor este, potrivit art.141 alin.(1) LI, echivalentă unei cereri de chemare în judecată, iar Tabelul definitiv al creanțelor are statutul unei hotărâri judecătorești definitive (art.144 alin.(8) LI), contestația împotriva creanțelor neadmise sau admise parțial sau total de către administratorul insolvenței/lichidator în Tabelul definitiv al creanțelor reprezintă, de fapt, o modalitate de apărare judiciară a creditorului, în cadrul procedurii colective de satisfacere a creanțelor creditorilor din contul patrimoniului debitorului.

Astfel, apărarea drepturilor creditorilor pretinse a fi încălcate prin neadmiterea creanței lor în tabel de către administratorul insolvenței/lichidator sau prin includerea în tabel, în mod neîntemeiat, a creanței unui alt creditor pe calea depunerii contestației împotriva acestor includeri sau neinclusiuni, este o procedură obligatorie pentru toți creditorii debitorului insolvent.

Contestația împotriva creanțelor admise sau neadmise în tabel reprezintă o cale prealabilă colectivă de soluționare a litigiului apărut în privința creanței creditorilor față de debitorul insolvent, care, în caz de nesoluționare, acordă creditorului dreptul de a apela la procedura generală de apărare judiciară a drepturilor încălcate prin înaintarea unei acțiuni în procedură contencioasă.

Neutilizarea de către creditor a procedurii prelabile de apărare a drepturilor pretinse a fi încălcate, pe calea depunerii contestației împotriva creanțelor admise sau neadmise în Tabelul definitiv al creanțelor, exclude posibilitatea adresării lui ulterioare în procedura contencioasă de soluționare a litigiului.

3.2. Persoanele împuternicite a depune contestații împotriva creanțelor admise sau neadmise în Tabelul definitiv al creanțelor. Procedura și termenul de depunere

De dreptul de a depune contestații împotriva creanțelor admise sau neadmise în Tabelul definitiv al creanțelor de către administratorul insolvenței/lichidator dispune, potrivit art.144 alin. (1) LI, doar

debitorul și creditorii. Administratorul insolabilității/lichidatorul nu poate depune contestații împotriva creanțelor admise sau neadmise de el însuși în tabel.

De dreptul de a depune contestații din numele debitorului dispune doar reprezentantul debitorului, ales de asociații, acționarii acestuia sau desemnat de instanța de insolabilitate în modul prevăzut de lege.

Contestația debitorului poate să se refere atât la includerea de către administratorul insolabilității/lichidator în Tabelul definitiv al creanțelor a unor creanțe considerate neîntemeiate, tardive, cât și la neinclusiunea unor creanțe. Cu toate că reprezentantul debitorului apără interesele asociaților, acționarilor în cadrul procesului de insolabilitate, legea nu prevede careva limitări în privința limitei contestațiilor care pot fi înaintate împotriva creanțelor creditorilor.

Conform art.143 alin.(6) LI, contestațiile debitorului nu se opun validării creanței.

Potrivit pct.13.5 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.2 din 24.03.2014, instanța va valida creanța chiar dacă ea este vădit neîntemeiată, dacă în afară de debitor nimeni nu o contestă. În această privință nu se exclude alăturarea sau susținerea contestației debitorului de către creditori sau administratorul insolabilității/lichidator.

Un alt subiect care este în drept de a depune contestații în privința creanțelor acceptate sau neacceptate de administratorul insolabilității/lichidator îl constituie creditorii debitorului.

În acest sens, atragem atenția că la art.144 alin.(1) LI, prin creditori se subînțelege toate persoanele care au depus cereri de admitere a creanțelor în instanța de insolabilitate, în termenul-limită prevăzut prin hotărârea de deschidere a procedurii de insolabilitate și, respectiv, care au fost incluse în Tabelul definitiv al creanțelor. Apariția și, respectiv, existența dreptului de a depune contestație împotriva creanțelor admise sau neadmise în Tabelul definitiv al creanțelor nu sunt

determinate sau condiționate de faptul dacă administratorul a acceptat creanța creditorului dat sau dacă instanța a validat-o. Or, art.144 alin. (1) LI prevede expres că creditorii pot să formuleze contestații atât în privința creanțelor și drepturilor de preferință admise în tabel, cât și în privința creanțelor neadmise. Mai mult ca atât, la etapa înaintării contestațiilor niciunul din creditori încă nu este validat de către instanța de insolabilitate, respectiv aceștia aflându-se în poziții egale.

Potrivit art.144 alin. (2) LI, contestațiile se depun în scris la instanța de judecată care examinează cazul de insolabilitate cu cel puțin 3 zile înainte de data ședinței fixate pentru examinarea valabilității creanțelor incluse în tabelul definitiv.

Din norma citată supra rezultă că contestațiile se depun doar în instanța de insolabilitate, doar în scris și doar cu cel puțin 3 zile înaintea ședinței de validare a creanțelor.

În această privință atenționăm și asupra prevederilor art.143 alin. (6) LI, potrivit cărora o creanță acceptată și inclusă de administratorul insolabilității/ lichidator în Tabelul definitiv al creanțelor se consideră validată dacă, cu cel puțin 3 zile lucrătoare înainte de ședința de validare, nu a fost contestată de debitor sau de un creditor ori dacă contestația ridicată a fost înlăturată.

Coroborând ambele articole, rezultă că termenul-limită de depunere a contestațiilor la creanțele admise sau neadmise în tabel este de 3 zile lucrătoare înaintea ședinței de validare a creanțelor. În acest sens, dacă ședința de validare a creanțelor este numită pentru data de 10 decembrie 2015, care cade într-o zi de joi, atunci, conform normei citate, ultima zi de depunere a contestațiilor este data de 4 decembrie, dacă contestația se depune direct în instanța de judecată, sau 6 decembrie (zi de duminică), dacă aceasta este depusă prin intermediul oficiului poștal. Asemănător, dacă data ședinței de validare este 09.12.2015, ultima zi de depunere a contestațiilor este 03.12.2015, ori 3 zile lucrătoare urmează să fie integrale, în acest termen neintrând nici data ședinței de validare, nici data depunerii contestației.

Având în vedere că norma legală prevede că contestațiile se depun în instanța de insolvență și în scris, nu se vor lua în considerare și, respectiv, nu se vor aprecia ca fiind depuse contestațiile pe adresa administratorului insolvenței/lichidatorului sau altor organe, instituții, după cum nici contestațiile declarate verbal în cadrul ședințelor de judecată sau în afara acestora. Contestațiile depuse contrar procedurii prevăzute de lege rămân fără examinare.

La fel, potrivit art.144 alin.(2) LI, contestațiile înaintate după termenul prevăzut de lege se declară tardive și se restituie fără a fi examinate.

Este de remarcat că LI nu prevede procedura și nici posibilitatea de repunere în termenul de înaintare a contestațiilor. Nespecificarea repunerii în termen și stabilirea imperativă că contestațiile depuse cu omiterea termenului se declară tardive și se restituie fără examinare sunt determinate de faptul că în cazul de față legea stabilește un termen care se calculează în urmă și nu pentru viitor. Este evident că termenul scurs până la ședința de validare nu mai poate fi restabilit, iar instanța nu are nici drept și nici posibilitatea să repună creditorul sau debitorul în termenul din trecut. Mai mult ca atât, nu poate fi restabilit termenul de depunere a contestației în privința unei creanțe deja validate.

Urmărind prevederile art.143 alin.(6) LI, o creanță acceptată și inclusă de administratorul insolvenței/lichidator în Tabelul definitiv al creanțelor se consideră validată dacă, cu cel puțin 3 zile lucrătoare înainte de ședința de validare, nu a fost contestată de debitor sau de un creditor ori dacă contestația ridicată a fost înlăturată. Din dispoziția acestui articol reiese că validarea creanței creditorului necontestată în termen se produce automat, la împlinirea termenului de contestare, iar instanța de insolvență doar confirmă prin semnătura în tabel această validare și lipsa contestațiilor depuse în termen. În caz contrar, prin repunerea în termen a contestației s-ar afecta grav drepturile creditorului deja validat, prin încălcarea principiului securității raporturilor juridice.

3.3. Procedura de examinare a contestațiilor împotriva creanțelor admise sau neadmise în Tabelul definitiv al creanțelor

Examinarea contestațiilor împotriva creanțelor admise sau neadmise în Tabelul definitiv al creanțelor poate avea loc atât în cadrul ședinței de validare a creanțelor, cât și în cadrul unei ședințe speciale. Examinarea contestațiilor în cadrul ședinței de validare poate avea loc în cazul în care părțile sunt gata de examinare în această ședință și nu solicită un termen suplimentar pentru a lua cunoștință și a prezenta contra-argumente.

De regulă, examinarea contestațiilor se desfășoară în cadrul unei ședințe speciale stabilite de instanța de insolvență, cu citarea persoanei care a depus contestația, a creditorului a cărui creanță a fost contestată, dacă nu a fost contestată neincluderea în tabel a creanței lui și dacă contestatarul nu coincide cu deținătorul creanței, precum și a administratorului insolvenței/lichidatorului. Părților înmânându-li-se câte un exemplar de contestație și, respectiv, de probe anexate, dacă acestea există.

Conform art.144 alin.(5) LI, până la judecarea irevocabilă a contestației, instanța de insolvență va putea declara, prin încheiere motivată, creanța ca fiind admisă parțial sau integral cu statut provizoriu la masa credală, cu dreptul de a participa și de a vota la adunarea creditorilor, de a înainta și a retrage candidatura administratorului insolvenței/lichidatorului, dar fără dreptul de a participa la distribuirile de sume și de a se realiza împotriva debitorului sau a membrilor ori asociațiilor acestuia.

Această normă are menirea de a asigura posibilitatea creditorilor ce dețin creanțe certe, reieșind din primele aprecieri, de a avea posibilitatea să participe la adunările creditorilor, de a vota asupra întrebărilor incluse în ordinea de zi, precum și de a înainta sau retrage candidatura administratorului. Se atenționează că, prin admiterea creanței cu statut provizoriu la masa credală, creditorul nu se echivalează cu cei validați și incluși în Tabelul definitiv al creanțelor, după

cum nici nu obțin mai multe drepturi decât cele expres prevăzute de art.144 alin.(5), menționat mai sus.

În cadrul ședinței de examinare a contestației, instanța examinează cererea de admitere a creanțelor în raport cu argumentele specificate în contestația debitorului sau a creditorului (care a depus cererea de validare sau a unui creditor terț), precum și poziția administratorului insolabilității/lichidatorului referitor la pretențiile invocate în privința admitterii sau neadmitterii creanțelor în tabel. La ședința de examinare a contestației pot participa și alte persoane interesate, precum alți creditori, care cu toate că nu au depus contestație, sunt în drept să se expună pe marginea contestației depuse, având în vedere că procedura de insolabilitate este o procedură colectivă de urmărire a creanțelor.

Ca urmare a examinării contestației, instanța de insolabilitate fie admite contestația și radiază din tabel creanța acceptată de administrator/lichidator, fie admite contestația și dispune validarea creanței înlăturate din tabel de către administrator, cu specificarea concretă a mărimii creanței validate și rangului ei, fie respinge contestația și validează creanța în modul stipulat de administrator în tabel.

Concomitent, în cazul în care instanța constată, la examinarea contestației, existența unui litigiu de drept, aceasta va dispune radierea din tabel a creanței și va comunica creditorului despre posibilitatea intentării unui proces separat în procedură contencioasă, în instanța de drept comun, pentru confirmarea creanței sale. Constatarea litigiului de drept la examinarea contestației va avea loc în cazul în care pentru confirmarea creanței creditorului instanța urmează să dea apreciere valabilității și temeiniciei probelor, să conchidă mărirea creanței din contrapunerea unui cumul de probe, să aprecieze pretențiile contradictorii între debitor și creditor, să examineze repunerea în termen a creanțelor și a altor circumstanțe ce nu țin de competența instanței de insolabilitate.

Conform pct. 13.7 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 2 din 24.03.2014, constatarea litigiului de drept poate avea loc în

cazurile în care creanța solicitată de creditor pentru a fi admisă nu se confirmă prin probele și argumentele invocate și administrate, iar confirmarea acesteia presupune diverse acțiuni procesuale (efectuarea de expertize, evaluări, probe suplimentare, care urmează a fi apreciate respectiv).

Se remarcă că instanța nu este în drept să facă în Tabelul definitiv al creanțelor alte mențiuni decât cele prevăzute expres de LI și anume: de a consemna faptul validării, în cazul în care nu sunt contestații, de a consemna faptul existenței contestației, precum și faptul admiterii cu statut provizoriu la masa credală, în temeiul încheierii motivate. În urma examinării contestației instanța nu mai poate face mențiuni în tabel în privința creditorului a căruia contestație a fost examinată sau împotriva creanței căruia a fost examinată; or, examinând contestația, instanța își exprimă soluția doar prin încheiere.

Conform art.144 alin.(9) LI, încheierea instanței prin care s-a examinat contestația este susceptibilă de recurs și doar după devenirea ei irevocabilă va servi temei de rectificare a tabelului, rectificarea având loc prin întocmirea de către administrator/lichidator a unui Tabel definitiv al creanțelor actualizat în care se reflectă și creanța validată în urma examinării contestației. Tabelul dat urmează a fi aprobat de instanța de insolabilitate.

3.4. Validarea creanțelor

Validarea creanțelor reprezintă în sine o procedură de confirmare de către instanța de insolabilitate a creanțelor înaintate de creditori în instanță, verificate și admise de administratorul insolabilității/lichidator sau ca urmare a examinării contestațiilor depuse în privința admiterii/neadmiterii lor în tabel.

Potrivit art.143 alin.(7) LI, validarea creanțelor necontestate în modul și termenele prevăzute de lege are loc prin aplicarea de către judecător a semnăturii în Tabelul definitiv al creanțelor, în dreptul creanței ce se validează, la rubrica „Validat”.

În cazul creanțelor contestate, ca urmare a admiterii sau neadmiterii lor în tabel, validarea creanței va avea loc doar prin încheierea instanței de insolvență, care va servi temei de rectificare a Tabelului definitiv al creanțelor, doar după devenirea irevocabilă a încheierii emise asupra contestației (art.144 alin.(9) LI).

Excepție de la această regulă este doar situația în care contestația depusă în privința unei creanțe a fost înlăturată până la sau în cadrul ședinței de validare a creanțelor.

Validarea creanțelor creditorilor se desfășoară în ședință de judecată la care urmează să fie prezent administratorul insolvenței/lichidatorul, pentru a fi audiat de către instanță în privința tabelului întocmit. Legea nu prevede necesitatea prezenței în ședința de validare a altor participanți, cum ar fi creditorii sau reprezentantul debitorului. La validarea creanțelor instanța urmează să se conducă de Tabelul definitiv al creanțelor și de materialele anexate la dosar. Asemenea procedură este determinată de faptul că toate contestațiile în privința creanțelor incluse sau neincluse în tabel urmează a fi depuse cu cel puțin 3 zile înaintea ședinței de validare. Prezența sau absența creditorilor în ședința de validare, precum și contestațiile exprimate în această ședință, nu condiționează cu nimic procedura de validare a creanțelor. La rândul său, instanța de insolvență este în drept să verifice doar dacă au parvenit sau nu careva contestații la creanțele incluse sau neincluse în tabel, stabilind o ședință specială de examinare a acestora, dar nu este împuternicită să verifice din oficiu și alte aspecte ale creanțelor înaintate, cum ar fi temeinicia acestora.

Astfel, conform pct. 13.5 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție a RM cu privire la aplicarea în practica judiciară a Legii insolvenței, instanța de insolvență va valida creanța, chiar dacă aceasta este vădit neîntemeiată, dacă nimeni din participanții la proces nu o contestă.

Potrivit art.143 alin. (8) LI, validarea creanței este echivalentă unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile.

3.5. Efectele nedepunerii contestațiilor în privința creanțelor acceptate sau neacceptate în Tabelul definitiv al creanțelor

După cum s-a indicat în pct. 3.1, contestația împotriva creanțelor neadmise sau admise parțial sau total de către administratorul insolabilității/lichidator în Tabelul definitiv al creanțelor reprezintă o modalitate de apărare judiciară a creditorului, în cadrul procedurii colective de satisfacere a creanțelor creditorilor (procedura de insolabilitate) din contul patrimoniului debitorului. Aceasta reprezintă o procedură obligatorie pentru toți creditorii care dețin o creanță față de debitor, la data intentării procesului de insolabilitate.

Conform art.76 LI, înaintarea creanțelor de către creditori are loc în strictă conformitate cu reglementările privind procedura de insolabilitate.

Conform art.143 alin. (5) LI, la expirarea termenului de verificare, administratorul/lichidatorul depune imediat Tabelul definitiv al creanțelor în instanța de judecată care examinează cazul de insolabilitate a debitorului. Creditorii și debitorul au acces la acest tabel și pot face contestații față de creanțele admise de administrator/lichidator în tabel, precum și asupra celor înlăturate.

Potrivit art.143 alin.(8) LI, consemnarea judecătorului în Tabelul definitiv consolidat al creanțelor are efectul unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile pentru toate creanțele validate, conform valorii și rangului lor, precum și pentru debitor, administrator/lichidator și pentru toți creditorii chirografari și creditorii garanți.

Conform art.144 alin.(2) LI, contestațiile se depun în scris la instanța de judecată care examinează cazul de insolabilitate cu cel puțin 3 zile înainte de data ședinței fixate pentru examinarea valabilității creanțelor incluse în tabelul definitiv. Contestațiile înaintate după termenul prevăzut se declară tardive și se restituie fără a fi examinate.

Pornind de la reglementarea prevăzută la art.76, 143 alin.(5), alin. (8), art.144 alin.(2) LI, rezultă că nedepunerea contestațiilor în privința creanțelor admise sau neadmise de administratorul insolabilității/

lichidator sau depunerea tardivă a acestora reprezintă un accept din partea creditorului a datelor incluse în Tabelul definitiv al creanțelor de către administrator/lichidator în privința creanței sale. Prin nedepunerea contestației și confirmarea de către instanța de insolabilitate a Tabelului definitiv al creanțelor împotriva patrimoniului debitorului se confirmă lista deplină a tuturor creditorilor debitorului insolubil, precum și mărimea, natura și rangul creanței.

După cum prevede art.145 alin.(1) LI, în cazul nedepunerii cererii de admitere a creanțelor în cadrul procesului de insolabilitate, analogic și în cazul nedepunerii contestațiilor împotriva neadmiterii, totale sau parțiale, în tabel a creanței sale, creditorul este decăzut, în ceea ce privește creanțele respective, din următoarele drepturi:

- a) de a participa și de a vota la adunarea creditorilor;
- b) de a înainta și de a retrage candidatura administratorului insolabilității/lichidatorului;
- c) de a participa la distribuirile de sume în cadrul procedurii de restructurare și/sau al procedurii falimentului;
- d) de a-și realiza creanțele împotriva debitorului, a membrilor ori asociațiilor acestuia;
- e) de a înainta propuneri de restructurare a debitorului.

În condițiile date aprobarea de către instanța de insolabilitate a Tabelului definitiv al creanțelor reprezintă o hotărâre definitivă și irevocabilă atât în privința creanțelor validate, cât și în privința celor neacceptate, nevalidate și necontestate în modul prevăzut de LI.

Conform art.140 alin.(7) LI, sub incidența prezentului articol cad și creanțele întemeiate pe hotărâri judecătorești sau pe hotărâri arbitrale irevocabile, sau pe titluri executorii.

Astfel, este evident că nedepunerea contestației împotriva admiterii sau neadmiterii unei creanțe în Tabelul definitiv al creanțelor, cu cel puțin 3 zile înaintea ședinței de validare a creanțelor, lipsește deținătorul acestei creanțe de a mai apela la alte proceduri de apărare pe cale judiciară a drepturilor sale aferente creanței deținute față de debitorul insolubil.

În acest sens, creditorul nu este în drept să depună cerere de chemare în judecată, în procedură contencioasă, conform regulilor generale; or, LI stabilește o procedură colectivă de apărare a drepturilor creditorilor împotriva patrimoniului debitorului insolubil, obligatorie pentru toți, creditorii fiind puși în condiții egale și dispunând de aceleași mijloace de apărare judiciară a drepturilor sale.

Admiterea de către instanța de drept comun a cererilor de chemare în judecată depuse de creditorii care nu au beneficiat de drepturile oferite de LI, prin depunerea cererii de validare a creanțelor în termenul stabilit de instanța de insolabilitate, precum și prin nedepunerea cu 3 zile înaintea ședinței de validare a contestațiilor împotriva neadmiterii creanței sale, ar însemna o ignorare de către instanța de drept comun a normelor imperative prevăzute de LI, după cum și o încălcare vădită a principiului egalității tuturor persoanelor în fața legii și al egalității părților în drepturi procedurale, consfințite de art.22 și 26 CPC.

Potrivit art.22 CPC, justiția în pricinile civile se înfăptuiește pe principiul egalității tuturor persoanelor, independent de cetățenie, rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere, origine socială, serviciu, domiciliu, loc de naștere, precum și al egalității tuturor organizațiilor, indiferent de tipul de proprietate și forma de organizare juridică, subordonare, sediu și de alte circumstanțe.

Conform art.26 alin.(4) CPC, egalitatea părților în drepturile procedurale este garantată prin lege și se asigură de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât niciuna dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

Admiterea cererii de chemare în judecată depusă de o persoană care nu a beneficiat de drepturile și procedura prevăzută de LI reprezintă, pe de o parte, acordarea unor privilegii ilegale acesteia în

raport cu restul creditorilor care au participat la procedura colectivă de apărare a drepturilor împotriva debitorului, iar, pe de altă parte, o încălcare și a principiului securității raportului juridic; or, după finalizarea procedurii judiciare prevăzute de LI privind apărarea drepturilor creditorului se inițiază o nouă procedură judiciară referitor la același obiect, fapt inadmisibil.

Mai mult ca atât, se creează situația când creditorul, care a depus cerere de validare a creanței și a cărei creanță nu a fost admisă, vine după obținerea hotărârii judecătorești în altă procedură judiciară și depune o cerere repetată de validare invocând hotărârea menționată.

Atragem atenția că conform art.140 alin.(7) LI, sub incidența prezentului articol cad și creanțele întemeiate pe hotărâri judecătorești sau pe hotărâri arbitrale irevocabile, sau pe titluri executorii.

Astfel, prezentarea ulterioară în instanța de insolabilitate a hotărârii judecătorești emise în altă procedură nu are nicio valoare și, respectiv, nu poate acorda creditorului dreptul de a depune tardiv sau repetat atât cererea de admitere a creanței, cât și contestația la Tabelul definitiv al creanțelor. În privința acestor creanțe se aplică aceleași reguli ale LI, valabile pentru toți creditorii.

Conform art.144 alin.(5) LI, dacă la examinarea contestației se constată existența unui litigiu de drept, instanța de insolabilitate admite contestația printr-o încheiere motivată, care poate fi atacată cu recurs de către creditorul a cărei creanță nu a fost validată. În acest caz, creanța se radiază din tabel, iar creditorul a cărei creanță nu a fost validată este în drept să intenteze proces separat de confirmare a creanței sau de preluare a procesului pendinte.

Astfel, LI prevede posibilitatea apelării la instanța de judecată, în procedură contencioasă, doar într-un singur caz, și anume dacă la examinarea contestației se constată un litigiu de drept. În acest caz instanța de insolabilitate dispune radierea creanței date din Tabelul definitiv al creanțelor și prin dispozitivul încheierii emise indică creditorului că acesta este în drept să intenteze un proces separat de confirmare a creanței litigioase sau să preia procesul pendinte.

CAPITOLUL VI. TRANZACȚIA

1. Statutul juridic. Condițiile de încheiere

Tranzacția reprezintă un acord încheiat între debitor și creditori, iar, după caz, și cu participarea terțelor persoane, prin care părțile convin referitor la modalitatea și termenele de achitare a creanțelor. Tranzacția este echivalentă unei tranzacții de împăcare între participanții la procedura de insolvență a debitorului, care devine executorie din momentul confirmării ei de către instanța de insolvență și are ca efect încetarea procesului de insolvență.

Încheierea tranzacției poate avea loc la orice etapă de examinare a procesului de insolvență: atât până la intentarea procesului de insolvență, cât și după intentarea acestuia.

Inițiator al încheierii tranzacției poate apărea debitorul, prin intermediul organelor sale de conducere, precum și terțele persoane.

Hotărârea de a încheia tranzacția cu creditorii în perioada de observație se ia de către organele de conducere ale debitorului, iar pentru valabilitatea acesteia nu este necesară coordonarea sau aprobarea administratorului provizoriu. În cazul în care inițiativa debitorului de a încheia tranzacția este înaintată după intentarea procesului de insolvență, restructurare, faliment, competența de a decide încheierea tranzacției din numele debitorului aparține administratorului insolvenței/lichidatorului.

Din partea creditorilor, competentă să decidă încheierea tranzacției și să accepte conținutul acesteia este adunarea creditorilor. Hotărârea se consideră adoptată dacă pentru încheierea tranzacției și pentru acceptarea conținutului ei au votat majoritatea simplă a creditorilor chirografari și, în unanimitate, creditorii garanțati. La votarea pentru încheierea tranzacției, reprezentanții creditorilor urmează să dispună de împuterniciri speciale, cu indicarea expresă a dreptului de a vota încheierea tranzacției.

Reieșind din prevederile art.162, 163 LI, încheierea tranzacției poate fi decisă la orice stadiu de examinare a procesului de insolvență, inclusiv în perioada de observație și în perioada de după intentarea procesului de insolvență, dar până la ședința de validare a creanțelor. În acest sens, se remarcă că, potrivit art.53 alin. (3), art. 55 alin. (9) și (10) LI, adunarea creditorilor poate fi convocată doar după ședința de validare a creanțelor, după includerea creanțelor în Tabelul definitiv al creanțelor, moment care dă naștere dreptului de vot. În cazul tranzacției conchidem că legea prevede derogări de la regula generală, unde creditorii ar putea participa la vot și ar decide încheierea tranzacției și până la intentarea procesului de insolvență, până la validarea creanțelor. În acest caz se conchide că temei de întocmire a listei creditorilor, a mărimii și a statutului creanțelor lor urmează a fi luat Tabelul preliminar al creanțelor.

2. Forma și conținutul tranzacției

Tranzacția se încheie doar în formă scrisă. Conținutul tranzacției se întocmește de către inițiatorul încheierii ei și se propune creditorilor spre examinare și aprobare. În cazul aprobării tranzacției de către creditorii, aceasta este semnată de către organul împuternicit conform statutului societății, din partea debitorului, și de către persoana împuternicită de către adunarea creditorilor, din partea creditorilor. Dacă la încheierea tranzacției participă și terțele persoane, tranzacția este semnată și de reprezentanții acestora.

Conform art.165 alin.(3) LI, în cazul în care tranzacția prevede eşalonarea, amânarea sau remiterea totală sau parțială a datoriilor debitorului, creditorii chirografari de rangul trei și patru sunt obligați să accepte încheierea tranzacției cu astfel de clauze pentru a se restabili solvabilitatea debitorului. În astfel de condiții, tranzacția se semnează în mod obligatoriu de reprezentanții creditorilor cu creanțe fiscale (bugetare).

Principalele condiții care urmează a fi stipulate în tranzacție sunt cele cu privire la modul și la termenele de achitare a creanțelor va-

lidate. Având în vedere că tranzacția ar putea fi încheiată și la etapa procedurii de observație, ea trebuie să prevadă modul și termenele de achitare a creanțelor incluse și acceptate în tabelul preliminar.

Este de menționat că legea nu prevede careva limitări în privința modalității și termenelor de achitare a creanțelor stipulate în tranzacție. Dimpotrivă, referitor la modalitățile de stingere a creanțelor creditorilor, art.165 alin.(2) LI, stipulează că tranzacția poate să conțină dispoziții de stingere a obligațiilor debitorului prin compensare, prin confuziune, prin remitere totală sau parțială a datoriei, prin novație, prin convertire a datoriilor în cote-părți din capitalul statutar al debitorului sau în acțiuni, prin convertire în acțiuni a obligațiilor și a altor titluri de valoare, prin alte modalități legale de stingere a creanței, dacă modalitatea de stingere a obligațiilor nu încalcă drepturile altor creditori, ale căror creanțe au fost incluse în Tabelul de creanțe și au fost validate.

Negocierea și identificarea concretă a modalității de stingere a creanțelor poate avea loc cu fiecare creditor în parte, iar modalitățile de stingere a datoriilor poate să difere de la un creditor la altul.

Asemănător și în privința termenului de stingere a creanțelor, debitorul poate negocia cu creditorii individual când vor fi stinse în dependență de metoda convenită. Este de remarcat că tranzacției nu-i sunt aplicabile nici termenul-limită stabilit pentru valorificarea bunurilor în cadrul procedurii de faliment, nici termenul-limită stabilit de lege pentru executarea planului procedurii de restructurare. Părțile pot stabili orice termen, dacă este acordul comun al debitorului și creditorului pe creanța ce-i aparține.

La stabilirea condițiilor și a termenului de achitare este important ca creditorii care nu au participat la votare sau care au votat împotriva să nu fie dezavantajați comparativ cu cei care au votat tranzacția.

Legea permite ca creditorii care au votat pentru încheierea tranzacției și asociații debitorului să achite prin mijloace bănești, fie direct sau prin acordarea unui împrumut debitorului, creanțele creditorilor

care au votat împotriva sau care nu au participat la vot. Totodată, creditorii cărora li se achită creanța sunt obligați să accepte executarea menționată. La rândul lor, creditorii, care au stins creanța sau care au acordat cu împrumut debitorului mijloace în acest sens, preiau locul creditorului a cărui creanță s-a stins, subrogându-l în drepturi. Dacă părțile nu convin altfel, debitorul urmează să ramburseze împrumutul în termen de un an, fără dobândă.

3. Condițiile și consecințele confirmării sau neconfirmării tranzacției

3.1. Confirmarea tranzacției și efectele confirmării

Confirmarea tranzacției se dispune de către instanța de insolvență, în cazul în care aceștia i se prezintă întregul pachet de documente prevăzute de lege. În special, potrivit art.167 LI, o condiție premergătoare pentru confirmarea tranzacției este achitarea până la confirmarea ei a tuturor creanțelor masei și a tuturor creditorilor de rangul I și II, prevăzuți la art.43 LI.

Cererea de confirmare a tranzacției se depune în instanța de insolvență de către administratorul insolvenței/lichidator sau de către reprezentantul debitorului în termen de cel mult 10 zile din data încheierii tranzacției, dar nu mai devreme de 5 zile de la același termen. Termenul de 5 zile este rezervat pentru depunerea obiecțiilor și contestațiilor la hotărârea adunării creditorilor privind încheierea tranzacției.

La cererea de confirmare a tranzacției urmează a fi anexate următoarele documente: a) textul tranzacției; b) procesul-verbal al adunării creditorilor care a hotărât încheierea tranzacției; c) lista creditorilor cunoscuți care nu și-au înaintat creanțele împotriva debitorului, adresele și sumele datorate lor; d) tabelul creanțelor validate; e) dovezile de plată a creanțelor creditorilor masei și a creanțelor creditorilor de primul și al doilea rang; f) hotărârea organului de conducere al debitorului privind încheierea tranzacției, în cazul în care necesita-

tea unei astfel de hotărâri este prevăzută de lege; g) contestațiile sau obiecțiile creditorilor care au votat împotriva tranzacției sau care nu au participat la vot, în cazul în care aceste obiecții au fost prezentate în scris; h) alte documente care, potrivit LI, sunt obligatorii.

Examinarea cererii de confirmare a tranzacției are loc în ședință de judecată, toți creditorii urmând să fie citați de către instanța de insolvabilitate fie prin scrisori recomandate, fie prin publicarea unui anunț în Monitorul Oficial al RM. Neprezentarea în ședință de judecată a creditorilor citați legal nu împiedică examinarea cererii de confirmare a tranzacției.

Potrivit art.167 alin.(5) LI, instanța de insolvabilitate poate refuza confirmarea tranzacției dacă se constată că reprezentantul creditorului care a votat pentru încheierea tranzacției și-a depășit împuternicirile prevăzute de statut sau acordate prin procură. În această privință, pentru existența temeiului de refuz în confirmare este obligatoriu ca reprezentantul debitorului să fi cunoscut sau să fi fost obligat să cunoască despre aceste limitări. Cu toate acestea, nu poate servi temei de refuz în confirmarea tranzacției dacă votul reprezentantului care și-a depășit împuternicirile nu a influențat decisiv hotărârea adunării.

Cu toate acestea, legea nu stabilește temeiurile exhaustive care i-ar acorda instanței dreptul de a nu confirma tranzacția. Instanța poate refuza confirmarea tranzacției și în cazul constatării altor circumstanțe ce lezează drepturile creditorilor sau în cazul constatării altor temeiuri de nulitate a hotărârii adunării creditorilor privind încheierea tranzacției.

Conformarea de către instanța de insolvabilitate a tranzacției încheiate de debitor, terțe persoane cu creditorii atrage încetarea procesului de insolvabilitate și a tuturor consecințelor acestui proces. Din data confirmării tranzacției împuternicirile organului executiv al debitorului se restabilesc, iar ale administratorului insolvabilității, lichidatorului încetează.

Imediat după confirmarea tranzacției, debitorul sau terțul care și-a asumat obligația de plată este obligat să treacă la executarea ei. Finalizarea executării tranzacției nu necesită un careva act judecătoresc suplimentar.

3.2. Refuzul confirmării tranzacției și efectele survenite

În cazul în care instanța constată nerespectarea condițiilor prevăzute de lege, aceasta poate refuza în confirmarea tranzacției. În calitate de temei de refuz în confirmare, până a se trece la conținutul tranzacției și la modalitatea de încheiere a acesteia, este neachitarea de către debitor a creanțelor masei și a creanțelor creditorilor de rangul I și II sau faptul că dovada acestor achitări n-a fost prezentată.

În partea ce ține de conținutul tranzacției și de modalitatea de încheiere a acesteia, art.169 alin.(2) LI stabilește următoarele temeuri: a) încălcarea procedurii, stabilite de această lege, de încheiere a tranzacției; b) nerespectarea formei tranzacției; c) încălcarea drepturilor terților; d) existența unor contradicții între condițiile tranzacției și prevederile acestei legi sau ale altor acte normative; e) existența temeiurilor de nulitate absolută prevăzute de legislația civilă.

Aprecierea fiecărui temei în parte ține de competența instanței de insolabilitate, reieșind din contestațiile și obiecțiile parvenite de la creditorii, terți sau din oficiu.

Refuzul instanței de a confirma tranzacția se dispune prin încheiere motivată, care este cu drept de recurs.

Refuzul instanței de a confirma tranzacția nu împiedică părțile de a prezenta o nouă tranzacție, ținând cont de neajunsurile stabilite de instanță la emiterea încheierii de refuz în confirmare.

Emiterea încheierii de refuz în confirmare a tranzacției constituie temei de desfășurare a procesului de insolabilitate în continuare după procedura generală.

3.3. Încetarea valabilității tranzacției

O tranzacție confirmată de către instanța de insolvabilitate își poate înceta valabilitatea în cazul admiterii recursului asupra încheierii de confirmare și, respectiv, casării încheierii instanței de insolvabilitate.

Din momentul casării încheierii de confirmare a tranzacției, instanța dispune redeschiderea procesului de insolvabilitate de la etapa la care a fost confirmată tranzacția, cu excepția cazului când față de debitor a fost deja inițiată o nouă procedură de insolvabilitate.

Dacă până la încheierea tranzacției și confirmarea ei creditorii nu și-au înaintat creanțele lor față de debitor, aceștia sunt îndreptățiți să le înainteze în ordinea generală prevăzută de LI, iar amânările și eșalonările stabilite prin tranzacții își pierd efectul.

Casarea încheierii de confirmare a tranzacției nu constituie temei de restituire de către creditorii a mijloacelor obținute în temeiul tranzacției sau în legătură cu încheierea ei. Excepție de la această regulă constituie doar cazul în care creditorul a primit în mod inequitabil în temeiul tranzacției anumite sume de bani, lezând astfel drepturile și interesele celorlalți creditori. Sumele rambursate debitorului, terțelor persoane se restabilesc în Tabelul definitiv al creanțelor.

O altă modalitate de încetare a valabilității tranzacției este revocarea tranzacției. Cererea de revocare a tranzacției poate fi adresată instanței de insolvabilitate de către creditorul sau creditorii chirografari ce dețin cel puțin $\frac{1}{4}$ din creanțele validate. Temei de solicitare a revocării îl constituie cazul în care există o neexecutare sau o încălcare esențială din partea debitorului a condițiilor tranzacției ce lezează drepturile și interesele legitime ale creditorilor care dispun în cumul de o pătrime din creanțele chirografare validate. Astfel, atât cererea de revocare urmează să fie depusă de cel puțin $\frac{1}{4}$ din creditorii chirografari, cât și lezarea drepturilor de asemenea urmează să afecteze cel puțin $\frac{1}{4}$ din creditorii chirografari.

Revocarea tranzacției poate avea loc doar în privința tuturor creditorilor și nu doar a unei părți din creditori.

Examinarea cererii de revocare a tranzacției are loc în ședință de judecată, stabilită în cel mult 15 zile de la primirea cererii de revocare. La ședință urmează a fi citați toți participanții la procedura de insolabilitate încetată, inclusiv terții care au asigurat executarea tranzacției.

Asupra cererii de revocare a tranzacției instanța se expune prin încheiere care este executorie din momentul pronunțării, însă cu drept de recurs. Consecințele revocării sunt identice cu consecințele casării încheierii de confirmare a tranzacției.

Orice creditor, a cărui creanță a fost inclusă în tranzacția confirmată de instanța de insolabilitate, este în drept de a depune în instanță o nouă cerere introductivă față de debitor în cazul în care acesta nu execută condițiile tranzacției. Nu este obligatorie depunerea unei cereri de revocare a tranzacției. Temei de confirmare a creanțelor atât a creditorului care a depus cererea introductivă, cât și a celorlalți creditori se determină din datele tranzacției. Intentarea unui nou proces de insolabilitate nu este afectat de tranzacția confirmată. În cadrul noului proces de insolabilitate toți creditorii urmează să-și înainteze creanțele.

CAPITOLUL VII. FALIMENTUL

1. Temeiuri de intrare în procedura falimentului

1.1. Debitorul nu și-a declarat intenția de a se restructura, iar creditorii nu cer restructurarea lui; debitorul este decăzut din dreptul de a propune un plan al procedurii de restructurare, iar creditorii nu cer restructurarea lui

Potrivit art.16 LI în cazul depunerii cererii introductive de către debitor, acesta poate solicita și motiva în cerere aplicarea procedurii de restructurare. Totodată, legiuitorul a prevăzut o altă posibilitate a debitorului de a se expune, în cazul depunerii cererii introductive de către creditor – **debitorul prezintă instanței de insolvabilitate o referință la cererea introductivă**, prin care contestă sau recunoaște existența stării de insolvabilitate. Dacă obiectează față de starea de insolvabilitate și dacă obiecțiile sunt recunoscute ulterior de instanța de insolvabilitate ca fiind nejustificate, debitorul nu mai are dreptul să solicite procedură de restructurare. Dacă debitorul nu contestă prin referință că este în stare de insolvabilitate și își exprimă intenția de a-și restructura activitatea, instanța de insolvabilitate adoptă o hotărâre de intentare a procedurii de insolvabilitate, obligându-l să prezinte un plan al procedurii de restructurare.

În cazul în care debitorul va omite posibilitatea declarării unei astfel de cereri, instanța de insolvabilitate, în urma examinării materialelor existente și situației de fapt al debitorului, va emite în acest sens o încheiere cu privire la intentarea procedurii de faliment față de debitorul insolvabil.

Deci debitorul poate să-și declare intenția de a se restructura:

- la depunerea cererii introductive de el singur (art.21 LI);
- la depunerea referinței la cererea introductivă depusă de creditor până la intentarea procedurii de insolvabilitate (art.28 LI);

- după intentarea procedurii de insolabilitate, până la adunarea de raportare a creditorilor, dacă nu a obiectat, la momentul intentării față de starea de insolabilitate (art.188 LI);

Respectiv, dacă în termenele numite debitorul nu și-a declarat **intenția** de a se restructura, instanța va emite o încheiere de intrare în procedura falimentului.

Debitorul este decăzut din dreptul de a propune un plan al procedurii de restructurare:

- dacă la cererea introductivă depusă de creditor, debitorul nu recunoaște starea sa de insolabilitate (art.28 LI);

- dacă, într-un interval de 3 ani anteriori formulării cererilor introductive, a mai fost subiect al unei procedurii de restructurare (art.188 alin.(3) LI);

- dacă administratorul, directorul și/sau asociații debitorului au antecedente penale (art.188 alin.(3) LI);

- dacă debitorul nu a prezentat un plan al procedurii de restructurare în termenul stabilit de adunarea creditorilor (art.114 alin.(8) LI) sau instanța de insolabilitate (art.21, art.204 LI);

- dacă planul propus de debitor nu a fost acceptat de adunarea creditorilor (art.202 (4) LI);

- dacă planul propus de debitor nu a fost confirmat de instanța de insolabilitate;

- dacă în termen de 4 luni din data inițierii procedurii de restructurare debitorul nu a prezentat instanței de insolabilitate niciun plan al procedurii de restructurare acceptat de adunarea creditorilor sau dacă niciun plan nu este confirmat (art.204 LI).

Respectiv, dacă debitorul:

- a depus cererea introductivă nesolicitând restructurarea
- a depus referința obiectând starea de insolabilitate
- nu a depus referința la cererea introductivă
- nu a solicitat adunării creditorilor, la care se decide modul de derulare a procedurii, aplicarea restructurării, atunci se consideră că acesta nu și-a declarat intenția de a se restructura.

Însă, pentru a se încadra în condițiile art.115 alin.(1) lit.a) LI este necesar ca și creditorii să nu ceară restructurarea debitorului. Urmează să analizăm și situația când creditorii pot solicita restructurarea debitorului.

Conform art.10 alin.(3) LI "Temeiul special de intentare a unui proces de insolvabilitate constă în supraîndatorarea debitorului în cazul în care acesta este persoană juridică responsabilă de creanțele creditorilor în limitele patrimoniului său. În acest caz, la baza evaluării patrimoniului debitorului trebuie pusă continuarea activității lui dacă acest fapt este posibil". De aici putem conchide că creditorul care depune cererea introductivă poate solicita prin cerere aplicarea față de debitor a restructurării. Conform art.114 LI, adunarea creditorilor decide intentarea procedurii de restructurare.

Respectiv, după caz, administratorul procesului de insolvabilitate la adunarea de raportare va indica foarte clar dacă debitorul și-a manifestat intenția de a se restructura, iar dacă nu și-a manifestat intenția, administratorul va arăta dacă cineva din creditori a propus restructurarea. La depunerea procesului-verbal al adunării creditorilor unde s-a soluționat întrebarea respectivă, în scrisoarea de însoțire administratorul autorizat sau persoana care a convocat adunarea va solicita instanței aplicarea art.115 alin.(1) lit.a) LI și emiterea încheierii de intrare în faliment. Instanța în termen de 5 zile din momentul primirii solicitării și/sau a procesului-verbal al adunării creditorilor va emite încheierea nominalizată.

Cât privește cel de-al doilea temei - debitorul este decăzut de dreptul de a propune planul se va aplica procedura similară celei dinaintea cu excepția faptului, că la adunarea creditorilor administratorul va indica faptul că debitorul este decăzut din dreptul de a propune un plan al procedurii de restructurare și va solicita creditorilor să se expună asupra cerințelor acestora de restructurare a debitorului. Dacă adunarea creditorilor nu va cere restructurarea debitorului, instanța va emite în termen de 5 zile de la depunerea procesului-verbal al adunării creditorilor încheiere de intrare imediată în faliment.

1.2. Alți participanți nu au propus un plan al procedurii de restructurare, sau niciunul din planurile propuse nu a fost acceptat și confirmat

Conform art.188 LI, dreptul de a propune planul procedurii de restructurare aparține nu doar debitorului, ci și următoarelor persoane, care figurează în calitate de participanți la proces:

- administratorul insolvenței, la cererea adunării creditorilor sau a comitetului creditorilor, ori din proprie inițiativă;
- autoritățile administrației publice centrale sau locale în cazul insolvenței întreprinderilor de importanță vitală pentru economia națională menționate la art.190 alin.(6) LI.

În cazul dat, prin noțiunea de propunere a planului se subînțelege respectarea de către administrator și/sau autorități a termenelor de prezentare a planului. Deci legea nu pune accentul pe prezentarea propriu-zisă a planului, ci pe prezentarea planului în termenele stabilite. Or, nerespectarea termenului de prezentare a planului duce, reieșind din prevederile art.214 LI, la trecerea în procedura falimentului.

1. Administratorul poate prezenta un plan **în termenul stabilit la adunarea creditorilor de raportare** la care s-a aprobat restructurarea debitorului, care, reieșind din prevederile art.114 alin.(7) LI, nu poate depăși 30 de zile de la emiterea încheierii de intentare a procedurii de restructurare. Corespunzător, adunarea creditorilor la aprobarea trecerii în procedura de restructurare va stabili în mod obligatoriu termenul de prezentare a planului de către administrator. În caz de nerespectare a acestui termen, instanța va trece în procedura de faliment prin încheiere în termen de **5 zile de la expirarea termenului stabilit de adunarea creditorilor pentru prezentarea planului**. Ținând cont de faptul că art.115 LI nu stabilește expres cine poate sesiza instanța în cazul respectiv, iar conform art.4 LI în calitate de participanți se consideră creditorii, adunarea creditorilor, comitetul creditorilor, reprezentantul debitorului, încheierea în atare cazuri va putea fi emisă la cererea cel puțin a unui participant, precum și de către instanța din oficiu.

2. Ar fi și situații în care adunarea creditorilor a aprobat aplicarea procedurii de restructurare, dar **nu a arătat termenele** de prezentare de către administrator a planului procedurii de restructurare. În atare caz, instanța în temeiul art.114 alin.(7) LI **va stabili un termen de cel mult 30 de zile de la emiterea încheierii**. După expirarea acestuia instanța va emite încheierea de intrare imediată în faliment.

Termenul de depunere a planului poate fi instituit de instanța de insolabilitate în condițiile art.188 alin.(5), și dacă sunt exprimate mai multe intenții de depunere a unor planuri. În atare situație, termenul de 5 zile pentru emiterea încheierii de intrare imediată în faliment se va calcula **de la expirarea termenului instituit de instanță**, sau în cazul în care a fost prelungit - **de la expirarea termenului prelungit**.

3. Autoritățile administrației publice centrale sau locale pot propune planul încadrându-se în normele generale - în termenul stabilit de adunarea **creditorilor** - doar pentru întreprinderile vitale pentru economia națională, iar lista acestor întreprinderi urmează a fi aprobată de Guvern. La moment Guvernul nu a aprobat o listă a întreprinderilor de importanță vitală pentru economia națională. Aceste întreprinderi de fapt pot fi deduse din importanța lor.

O altă premisă pentru intrarea în procedura imediată a falimentului este **neacceptarea și neconfirmarea** planurilor propuse. Situația este similară. Dacă administratorul sau autoritățile administrației publice centrale sau locale propun totuși adunării un plan de redresare, însă fie adunarea nu-l admite în condițiile și modul stabilit de art.200-202, art.223 LI, fie planul admis de adunare nu a fost confirmat de instanță conform art.204, art.224 LI va genera emiterea încheierii de intrare imediată a debitorului în faliment. Cu alte cuvinte, în cazul în care administratorul sau persoana care a convocat adunarea va prezenta instanței procesul-verbal al adunării creditorilor unde s-a decis, conform art.202 alin(4) LI, respingerea planului procedurii de restructurare și de inițiere a procedurii falimentului, instanța, fie la cererea celui care a depus procesul-verbal, fie din oficiu, va pronunța

încheiere de intrare imediată în procedura falimentului. În cazul în care administratorul sau persoana care a convocat adunarea creditorilor va prezenta instanței procesul-verbal al adunării creditorilor privind acceptarea planului procedurii de restructurare, iar instanța în condițiile art.204 LI va respinge prin hotărâre (art.207 LI) confirmarea planului procedurii de restructurare, aceasta va emite din oficiu, în termen de 5 zile, o încheiere de intrare imediată în procedura falimentului.

Încheierea de intrare în procedura falimentului va fi emisă de instanță și în situația prevăzută de art.204 alin(8) LI – dacă într-un termen de 4 luni fie nu s-a convocat adunarea de acceptare a planului, fie planul nu a fost acceptat de adunare, propunându-se modificarea sau corectarea lui, la expirarea termenului de 4 luni de la emiterea încheierii de inițiere a procedurii de restructurare instanța din oficiu, fie la cererea administratorului sau oricărui creditor urmează să emită încheiere de intentare a procedurii falimentului.

1.3. Nepropunerea în termen a unui plan de către debitor, neacceptarea/neconfirmarea planului propus de debitor

Subliniem faptul că, conform art.21 alin.(6) LI, dacă în cererea introductivă debitorul declară că se află în stare de insolvabilitate și își exprimă intenția de a lichida sau de a-și restructura activitatea, instanța de judecată va adopta, în cel mult 10 zile lucrătoare, cu citarea debitorului, o hotărâre de intentare a procesului de insolvabilitate fără drept de recurs, obligându-l, după caz, să prezinte un plan al procedurii de restructurare.

Totodată, debitorul poate solicita aplicarea planului procedurii de restructurare prin referința depusă la cererea introductivă (art.28 alin.(4) LI) sau într-o cerere expresă adresată instanței de insolvabilitate, dar nu mai târziu de termenul stabilit la adunarea de raportare la care s-a aprobat restructurarea sa (art.188 LI).

În cazul în care adunarea creditorilor de raportare hotărăște restructurarea debitorului, hotărârea se confirmă în cel mult 5 zile de

către instanța de insolvabilitate, care, prin încheiere motivată, dispune intentarea procedurii de restructurare și stabilește un termen, de cel mult 30 de zile de la emiterea încheierii, de propunere a planului procedurii de restructurare.

Corespunzător, lit. c) alin.(1) art.115 LI se va aplica față de debitorul:

- căruia instanța i-a admis cererea introductivă, a intentat procedura de insolvabilitate și a obligat debitorul să prezinte într-un anumit termen planul procedurii de restructurare (art.21 alin.(6) LI). Nerespectarea termenului de prezentare a planului va determina adunarea de raportare să dispună trecerea întreprinderii în procedura falimentului, iar instanța va emite încheiere în termen de 5 zile de la prezentarea procesul-verbal al adunării creditorilor;

- căruia instanța, la admiterea cererii introductive a creditorului, a intentat procedura de insolvabilitate, însă, ținând cont de referința debitorului, i-a acordat termen de prezentare a planului procedurii de restructurare (art.28 alin.(4) LI). Nerespectarea termenului de prezentare a planului va determina adunarea de raportare să dispună trecerea întreprinderii în procedura falimentului, iar instanța va emite încheiere în termen de 5 zile de la prezentarea procesului-verbal al adunării creditorilor;

- căruia adunarea de raportare a creditorilor i-a acceptat aplicarea procedurii de restructurare, însă în termenul stabilit de adunare, acesta nu a prezentat planul procedurii de restructurare. În cazul dat poate să depună cererea de inițiere a procedurii imediate a falimentului administratorul insolvabilității, oricare creditor validat, însuși debitorul sau instanța din oficiu imediat la expirarea termenului stabilit de adunarea creditorilor pentru prezentarea planului;

- căruia adunarea creditorilor i-a acceptat aplicarea procedurii de restructurare, însă în termenul stabilit de instanța de judecată (art.114 alin.(7) LI) acesta nu a prezentat planul procedurii de restructurare. În cazul dat poate să depună cererea de inițiere a procedurii imediate a falimentului administratorul insolvabilității, oricare

creditor validat, însuși debitorul sau instanța din oficiu imediat la expirarea termenului stabilit de adunarea creditorilor pentru prezentarea planului;

- căruia instanța a stabilit expres termenele de prezentare a planurilor în condițiile art.188 alin.(5) LI. Dacă și debitorul, și alți participanți (administratorul) propun planuri de restructurare și nici unul din ei nu prezintă planul, instanța, la expirarea termenului stabilit de instanță, va emite încheierea de intrare în faliment. Cererea o poate depune fie debitorul, fie oricare creditor sau instanța din oficiu;

- căruia, chiar dacă a prezentat în termenul stabilit de adunarea creditorilor/instanța de insolabilitate planul de restructurare, planul nu a fost acceptat de adunarea creditorilor (art.202 (4) lit b) LI). Hotărârea se emite în termen de 5 zile de la prezentarea procesului-verbal al adunării creditorilor la cererea administratorului insolabilității, a persoanei care a convocat adunarea sau a instanței din oficiu;

- căruia chiar dacă a prezentat în termenul stabilit de adunarea creditorilor/instanța de insolabilitate un plan de restructurare, planul a fost acceptat de adunarea creditorilor, dar nu a fost confirmat de instanța de insolabilitate (art.224 alin(2) și (3), art.205, 207 LI). Încheierea se va emite de instanță din oficiu concomitent cu emiterea hotărârii de respingere a confirmării planului procedurii de restructurare/accelerate;

- căruia i s-a acordat posibilitatea de a se restructura, a respectat termenele și a prezentat planul de restructurare, însă nu a fost convocată adunarea creditorilor privind acceptarea planului propus, fie adunarea creditorilor s-a convocat, însă nu a luat deciziile prevăzute de art.202 LI, iar toate acțiunile enumerate au derulat mai mult de 4 luni, atunci instanța din oficiu, sau la cererea administratorului ori a oricărui creditor va emite, în termen de 5 zile de la expirarea a 4 luni din momentul emiterii încheierii de inițiere a procedurii de restructurare o încheiere de intrare imediată în faliment.

1.4. Falimentul ca urmare a neexecutării planului procedurii de restructurare

Dacă, pe parcursul realizării planului procedurii de restructurare, debitorul nu respectă prevederile lui sau planul nu este realizat în termen, comitetul creditorilor sau fiecare creditor poate înainta o nouă cerere introductivă, care va avea ca efect intrarea în faliment și lichidarea patrimoniului debitorului fără a mai fi necesară dovada insolvenței lui (art.217 alin.(1) LI).

Potrivit art.190 LI și art.195 LI, un plan al procedurii de restructurare trebuie să prevadă în mod expres:

- programul de stingere a creanțelor sub forma unui tabel de creanțe, cuantumul sumelor pe care debitorul se obligă să le stingă și/sau să le plătească creditorilor, prin raportare la tabelul definitiv de creanțe și la fluxurile de mijloace bănești aferente planului, precum și termenele la care debitorul urmează să stingă și/sau să plătească aceste sume.
- Dacă creanțele urmează să fie satisfăcute din veniturile întreprinderii, administrată în continuare de către debitor sau de un terț, la planul procedurii de restructurare se anexează un tablou al patrimoniului, în care, dacă este confirmat, se indică valoarea bunurilor și a obligațiilor debitorului. De asemenea, se va specifica cuantumul eventualelor cheltuieli și venituri din perioada de satisfacere a creanțelor, în a căror consecutivitate urmează să fie restabilită solvabilitatea întreprinderii în procesul de executare a planului.

Conform art.211 LI, administratorul insolvenței și/sau reprezentantul debitorului vor prezenta trimestrial **comitetului creditorilor**, dacă a fost constituit, și instanței de insolvență rapoarte asupra situației financiare și a tabloului patrimonial al debitorului, inclusiv perspectivele de realizare a planului procedurii de restructurare.

Astfel, creditorii vor avea în mod obligatoriu programul de stingere a plăților cu indicarea termenelor de stingere, precum și tabloul cheltuielilor, în același rând și **raportul trimestrial** asupra executării acestora.

Corespunzător, în caz de încălcare a acestora, comitetul creditorilor (în persoana președintelui) sau fiecare creditor va putea depune o cerere introductivă privind intrarea în faliment, iar instanța va emite încheiere în termen de 5 zile de la depunerea cererii. Se atrage atenția că în cazul dat legea nu atribuie debitorului dreptul de a solicita intrarea în faliment, deși și acesta, în condițiile în care ar identifica imposibilitatea realizării obligațiilor asumate prin plan, ar putea solicita el însuși intrarea în faliment, în scopul evitării acumulării unor pierderi care să determine reducerea averii sale.

Este foarte importantă și mențiunea indicată la art.211 alin.(5) LI potrivit căreia dacă se constată că debitorul nu își îndeplinește obligațiile a căror executare este supravegheată sau dacă se constată că executarea lor este imposibilă, administratorul insolvenței informează imediat comitetul creditorilor și instanța de insolvență. Prin mențiunea respectivă, instanța va putea verifica din oficiu respectarea programului de plăți, a tabloului patrimonial și va emite încheierea indicată la art.115 alin.(1) lit.d) LI în termen de 5 zile de la informarea făcută de administrator.

Drept urmare, un factor critic în acest sens îl constituie încălcarea de către debitor a condițiilor planului, și absolut nicio relevanță nu au motivele care au dus la neexecutarea planului, sau factorii care au influențat încălcarea acestuia – forțe majore, situația economică, politică etc., debitorul fiind obligat să prevadă maxim situații și minim risc care ar putea genera neexecutarea planului.

1.5. Acceptarea propunerii lichidatorului de trecere în faliment

Potrivit legii insolvenței, în termen de cel mult 100 de zile de la data deschiderii procedurii, administratorul insolvenței are obligația întocmirii raportului amănunțit cuprinzând atât cauzele și împrejurările care au dus la apariția stării de insolvență și persoanele care se fac vinovate, **cât și aprecierea șanselor de restructurare a activității întreprinderii debitoare.**

Or, în cazul în care restructurarea nu este posibilă, administratorul insolvabilității trebuie să evidențieze motivele care nu permit restructurarea și să propună intrarea în faliment a debitorului.

Raportul cuprinzând propunerea de intrare în faliment a debitoarei urmează a fi supus aprobării creditorilor **în prima adunare a acestora**.

În situația în care raportul administratorului insolvabilității privind trecerea directă în procedura falimentului este aprobat de către adunarea creditorilor în modul stabilit la art.57 LI, instanța de insolabilitate va **dispune**, în termen de 5 zile de la prezentarea procesului-verbal al adunării creditorilor, deschiderea procedurii de faliment.

Fiind o procedură în principal în interesul creditorilor, legiuitorul a oferit acestora posibilitatea ca, în cazul în care lichidatorul evidențiază faptul că restructurarea nu este posibilă, să beneficieze de o procedură de faliment rapidă, care să le asigure recuperarea, într-o măsură cât mai mare, a creanțelor.

Conform art.114 LI, lucrările adunării de raportare sunt concentrate în jurul unui singur act - raportul administratorului insolvabilității privind starea economică a debitorului și cauzele ce au provocat starea de insolabilitate, precum și asupra concluziilor date de administrator în cadrul acestuia. Astfel, se deduce obligația administratorului ca la prima adunare/de raportare să propună clar și explicit propunerea privind derularea procedurii în continuare fie de restructurare, fie de faliment.

După caz este esențial a constata că din norma legală se disting următoarele criterii:

- 1) administratorul urmează să propună prin raport intrarea în faliment;
- 2) raportul administratorului urmează să fie aprobat de adunarea creditorilor.

Respectiv, dacă administratorul insolvabilității propune intentarea față de debitor a procedurii falimentului prin raportul său, iar

adunarea aprobă acest raport, va fi irelevantă examinarea întrebării privind aprobarea modului de derulare a procedurii de insolvență; or, aprobarea raportului va determina instanța să emită încheierea nominalizată. Încheierea se emite de instanță în termen de 5 zile de la prezentarea raportului fie la cererea administratorului/a persoanei care a convocat adunarea, fie a instanței din oficiu.

Însă, ar putea exista situația când administratorul prin raport susține propunerea debitorului de intentare a procedurii de restructurare, iar creditorii nu aprobă acest raport și decid trecerea în faliment - prerogativa alegerii procedurii aparține creditorilor. Sau: administratorul prin raportul său nu face o propunere clară creditorilor, iar creditorii aleg opțiunea de a trece în faliment. Ipotețic, s-ar putea determina că în ambele cazuri nu sunt premise pentru instanță de a emite încheierea de intrare imediată în faliment conform art.115 alin.(1) lit.e) LI. Aici este de menționat că, administratorul, reieșind din prevederile art.114 alin.(3) LI, va concluziona că activitatea debitorului poate fi redresată în baza unui plan, va susține propunerea debitorului și/sau a creditorilor de a se restructura și va preciza dacă recomandă planul propus de debitor sau intenționează să propună singur planul. Respectiv, administratorul va indica în raport următoarele:

– dacă debitorul în termenele stabilite și-a manifestat intenția de a se restructura, și a depus un plan de restructurare pe care acesta îl recomandă, respectiv susține propunerea debitorului de a se restructura, sau

– debitorul nu și-a manifestat intenția de a se restructura, dar creditorul care a depus cererea introductivă sau creditorii care s-au alăturat la cererea introductivă solicită restructurarea debitorului, iar administratorul concluzionează că debitorul poate fi redresat în baza unui plan și va elabora și propune un plan dacă adunarea va decide trecerea în procedura de restructurare;

– fie că debitorul și-a manifestat intenția de a se restructura, însă nu a propus în termenul stabilit de instanță un plan de restructurare,

fie că planul propus de debitor administratorul nu-l recomandă, însă administratorul concluzionează că debitorul poate fi redresat în baza unui plan, de aceea va elabora el însuși și va propune un plan dacă adunarea va decide trecerea în procedura de restructurare, sau

– propune intrarea debitorului în faliment.

Deci, dacă administratorul va concluziona că activitatea debitorului nu poate fi redresată în baza unui plan și va propune intrarea în faliment, instanța va emite încheierea de intrare în faliment în termen de 5 zile din momentul prezentării procesului-verbal al adunării creditorilor. Însă dacă administratorul va susține propunerea de restructurare, iar adunarea creditorilor nu va aproba acest raport și va respinge propunerea de restructurare, atunci instanța va emite încheiere de intrare în faliment în temeiul art.114 alin (6) LI – potrivit căruia prima la vot se pune propunerea susținută de administrator, iar neaprobarea propunerii administratorului are ca efect intentarea față de debitor a următoarei proceduri - adică a falimentului.

1.6. Încheierea de intrare în faliment. Prevederi

Potrivit art.115 alin/(2) LI, instanța de insolvabilitate va pronunța, prin încheierea de intrare în faliment, dizolvarea societății debitoare și va dispune:

a) desemnarea unui lichidator.

b) stabilirea atribuțiilor acestuia. De fapt, atribuțiile lichidatorului sunt incluse în art. 66 L.I. Respectiv, instanța va putea formula la general, ca, de exemplu: "a împuternici lichidatorul să exercite toate atribuțiile în vederea administrării și reprezentării societății, valorificării și distribuirii masei debitoare, precum și alte atribuții prevăzute de lege, în măsura în care sunt necesare pentru terminarea tuturor operațiunilor procedurii falimentului".

c) valorificarea masei debitoare. Valorificarea masei debitoare constă dintr-un set de acțiuni prin care lichidatorul evaluează și vinde bunurile incluse în masa debitoare. Însuși dreptul de vânzare a

masei debitoare urmează a fi acordat lichidatorului fie de adunarea creditorilor, fie de comitetul creditorilor, fie de instanța de judecată. În situația în care se intențează procedura falimentului, dreptul lichidatorului de a valorifica masa debitoare îl acordă instanța prin încheierea sa. Deja adunarea sau comitetul va rămâne să decidă modul de valorificare, preturile de start, etc., respectiv, în încheierea de intrare în faliment instanța, deja la atribuții, va dispune acordarea dreptului lichidatorului de a valorifica masa debitoare în condițiile stabilite de legea insolabilității. Însă la caz menționăm că instanța va lua măsuri pentru a asigura posibilitatea lichidatorului de a valorifica masa debitoare. Luând în considerare că toate bunurile debitorului, ca regulă, au aplicate asupra lor multe sechestre ale executorilor judecătorești, iar, conform art.5 LI, în atribuțiile instanței de insolabilitate intră și ridicarea sechestrelor de pe bunurile/patrimoniul debitorului, în încheierea de intrare în faliment instanța urmează să ridice sechestrele aplicate pe bunurile debitorului.

Deoarece art.115 LI stabilește că încheierea de intrare imediată în faliment se ia în termen de 5 zile, instanța nu va emite încheierea dată în ședință. Respectiv, pentru emiterea încheierii de intrare imediată în faliment instanța nu va convoca ședința și nu va mai solicita poziția creditorilor, a debitorului sau a administratorului. Încheierea de intrare imediată în faliment se va înmâna neîntârziat lichidatorului, deoarece acesta urmează să publice dispozitivul în Monitorul Oficial.

Conform art.116 alin.(4) LI, după intrarea în faliment dispozițiile capitolelor II și III se aplică în modul corespunzător, ceea ce ar prezuma și notificarea de către lichidator a tuturor organelor conform art.35 LI și a creditorilor despre intentarea procedurii falimentului față de debitor.

De asemenea, prin încheierea de intrare imediată în faliment, mai ales ca rezultat al eșuării planului, instanța va înlătura debitorul și organele de conducere de la gestionarea întreprinderii și masei debitoare.

Evidențiem faptul că art.115 LI nu prevede posibilitatea contestării cu recurs a încheierii instanței de insolabilitate cu privire la intra-

rea imediată în faliment a debitorului. Însă, conform art.59 LI, hotărârea adunării creditorilor poate fi anulată de instanța de insolvabilitate pentru anumite temeuri indicate în acest articol. În situația în care instanța a emis încheierea de trecere în faliment conform art.115 alin.(1) LI, ar apărea situația în care rezultatele soluționării cererii de anulare a hotărârii va putea influența însăși hotărârea. Conform art.2 LI "Procedura insolvabilității reprezintă procedură de insolvabilitate concursuală colectivă...". Respectiv, este important nu ca temeiurile de formă, ci ca deciziile să fie luate cu majoritatea colectivului de creditori. Astfel, dacă adunarea creditorilor fie a respins propunerea susținută de administratorul insolvabilității de trecere în procedura de restructurare, fie a aprobat raportul acestuia în care s-a propus trecerea în faliment, instanța nu se va implica în legalitatea acestor decizii. Însă hotărârile adunării creditorilor pot fi contestate și pentru încălcări de procedură. În cazul în care hotărârea adunării creditorilor a fost anulată după emiterea încheierii de inițiere a falimentului, încheierea va rămâne perfect valabilă până la convocarea de către lichidator a unei noi adunări a creditorilor. Or, legiuitorul pune accentul pe dorința colectivă a creditorilor și dacă aceasta este clar exprimată, atunci instanța va proceda anume la executarea voinței acestora. În susținerea poziției mai vine și art.117 LI care stabilește și un termen de valorificare a masei debitoare, precum și principiul celerității procedurii; or anularea încheierii de intrare imediată în faliment ar încălca drepturile creditorilor de valorificare și distribuire în mod neîntârziat a masei debitoare. Astfel, în cazul în care după inițierea procedurii falimentului, hotărârea adunării creditorilor va fi anulată de instanța de insolvabilitate, lichidatorul desemnat prin încheierea de intrare în faliment va convoca adunarea creditorilor unde va pune în discuție aceleași întrebări. Doar în situația în care adunarea creditorilor va lua o altă hotărâre (de exemplu de a restructura debitorul), atunci instanța va emite o încheiere motivată conform art.114 alin. (7) LI de intrare în procedura de restructurare a debitorului. Ca rezul-

tat, încheierea de intrare imediată în faliment adoptată își va pierde acțiunea, exact ca și hotărârea de intentare a procesului de insolvență, sau exact ca și situația în care instanța emite încheierea de intrare imediată în faliment ca rezultat al eșuării planului procedurii de restructurare. În situația în care adunarea va menține propunerea de intrare în faliment și va propune același lichidator, acesta va continua lucrările de valorificare a masei debitoare.

Prin încheierea de intrare imediată în faliment instanța nu va aproba procesul-verbal al adunării creditorilor, or, conform art.58 alin.(12) LI, hotărârea adunării creditorilor intră în vigoare la data anunțării rezultatului votării și nu necesită aprobare. Instanța va interveni doar în cazul în care hotărârile adunării vor fi contestate în modul și termenele stabilite.

2. Efectele intrării în faliment

2.1. Desemnarea lichidatorului

După deciderea de trecere în procedura de faliment, adunarea creditorilor va desemna un reprezentant, persoană fizică, care să reprezinte interesele societății și ale acestora și să participe la procedură, pe seama debitorului. După ridicarea dreptului de administrare, debitorul este reprezentat și condus de lichidator.

Astfel, rolul central în cadrul procedurii de faliment îl joacă lichidatorul – persoana desemnată în condițiile legii pentru supravegherea și/sau administrarea debitorului cu competențele stabilite de lege.

La tema dată este important de menționat următoarele.

Conform art.116 LI, instanța va desemna un lichidator la propunerea adunării creditorilor. Apare ca firească întrebarea: dacă în ordinea de zi a adunării de raportare nu este inclusă întrebarea privind numirea lichidatorului, va putea oare adunarea să propună lichidatorul, sau acesta va putea fi numit la o altă adunare? Conform art.55 alin.(6) LI, orice hotărâre a adunării creditorilor asupra unei chestiuni neincluse în ordinea de zi este nulă, cu excepția cazului în care la adunare

participă titularii tuturor creanțelor cu drept de vot. Însă, reieșind din prevederile art.55 alin.(10) LI "După aprobarea tabelului definitiv, prima adunare a creditorilor este prezidată de administratorul insolvenței. Acesta, conform tabelului de creanță aprobat..., ... întocmește și prezintă spre aprobare ordinea de zi, **care poate fi modificată și completată de adunare sau la cererea unui creditor cu drept de vot...**". Respectiv, la prima adunare a creditorilor (de raportare) adunarea poate modifica ordinea de zi. Conform art.1 LI, scopul legii este stabilirea unei proceduri colective pentru satisfacerea creanțelor creditorilor, iar creditorul, fiind participant al procesului de insolvență, urmează să aibă un rol activ în această procedură. Conform art.112 LI, tabelul definitiv, inventarul masei debitoare și raportul evaluării de ansamblu trebuie să fie depuse la dosar și puse la dispoziția participanților la procedură de insolvență pentru a lua cunoștință de ele **cu cel puțin 5 zile înainte de adunarea creditorilor de raportare**. Mai mult, conform art.114 LI, administratorul insolvenței va întocmi și va supune adunării creditorilor un raport și va asigura posibilitatea consultării raportului la sediul său, pe cheltuiala solicitantului. Astfel, dacă la adunarea de raportare în ordinea de zi este inclusă doar chestiunea privind determinarea modului de derulare a procedurii, creditorii urmează să fie pregătiți pentru adunare cu o poziție bine determinată. În situația în care creditorul, studiind din timp raportul administratorului insolvenței, vine cu poziția de a vota trecerea debitorului în procedura falimentului, acesta la începutul adunării va propune modificarea/completarea ordinii de zi cu chestiunea privind propunerea lichidatorului/numirea altui administrator. Însă, în situația în care adunarea creditorilor fie nu a propus modificarea/completarea ordinii de zi, fie nu a propus candidatura lichidatorului, instanța va numi în conformitate cu art.116 LI în calitate de lichidator administratorul insolvenței numit anterior.

Ca o concluzie:

Se propune administratorului insolvabilității la prima adunare a creditorilor să formuleze, pe lângă întrebarea privind aprobarea procedurii de derulare, și întrebarea privind propunerea lichidatorului.

În situația în care la prima adunare a creditorilor în ordinea de zi nu este inclusă întrebarea privind propunerea lichidatorului, iar creditorii vor intenționa să aprobe intentarea procedurii falimentului, la începutul adunării se va decide modificarea/completarea ordinii de zi. În cazul în care adunarea nu va propune un lichidator, precum și în situația în care adunarea nu va modifica/completa ordinea de zi, instanța va numi în calitate de lichidator administratorul insolvabilității. Dacă adunarea va propune un lichidator, instanța va numi lichidatorul propus de adunare.

2.2. Acțiunile lichidatorului în cadrul procedurii de faliment

În sensul Legii insolvabilității, lichidatorul își exercită atribuțiile cu diligența unui bun profesionist, acționând pe propria răspundere. Astfel, în procedura falimentului acțiunile lichidatorului sunt orientate spre păstrarea, majorarea și valorificarea cât mai eficientă a masei debitoare prin toate mijloacele legale disponibile, pentru executarea cât mai deplină a creanțelor creditorilor. Lichidatorul va efectua, dar nu se va limita la următoarele:

1. Notificarea registrelor publice, precum și a creditorilor despre trecerea debitorului în procedura falimentului. Deși această prevedere nu este expresă, ea se deduce din prevederile art.116 alin.(4), art.26 L.I. Legea insolvabilității nu prevede expres notificarea creditorilor despre intrarea întreprinderii debitoare în faliment, de aceea această notificare va rămâne la latitudinea lichidatorului. Obligatoriu însă, lichidatorul va transmite notificarea **numai** acelor creditori ale căror creanțe sunt născute în perioada cuprinsă între data deschiderii procedurii și data intrării în procedura falimentului (art. 116 alin (3) LI).

2. Publicarea încheierii în Monitorul Oficial (art.115 alin.(4), art. 7 LI). Cheltuielile pentru publicarea se atribuie la cheltuielile de judecată, care conform art.43 LI se achită prioritar din masa debitoare.

3. Preluarea masei de la administratorul insolvenței dacă acesta este o altă persoană. Conform art.116 alin.(1) LI, atribuțiile administratorului insolvenței încetează la momentul în care instanța desemnează atribuțiile lichidatorului. Corespunzător, administratorul ca o persoană care gestionează patrimoniul trebuie să transmită pe bază de inventar toate bunurile preluate de la debitor, întocmind în acest sens un act de inventariere (primire-predare). Respectiv administratorul insolvenței va preda și actele acumulate/efectuate în procedura de insolvență. Este una dintre cele mai importante acțiuni ale lichidatorului, în situația în care acesta nu a fost administrator al insolvenței, iar întreprinderea debitoare dispune de bunuri.

4. Continuarea examinării contestațiilor/cererilor de validare a creanțelor depuse tardiv, întocmirea tabelelor creanțelor. Este de menționat, că nu în toate cazurile contestațiile sunt examinate până la prima adunare de raportare. Or, conform art.114 LI, raportarea nu poate depăși 100 zile de la data deschiderii procedurii, iar, conform art.34 LI, termenul total de depunere, verificare și validare a creanțelor poate fi de maxim 90 de zile (45 maxim pentru înaintarea cererilor de validare, 15 pentru verificarea creanțelor, 30 maxim pentru validarea creanțelor). Art.143 LI pentru astfel de situații stabilește că creditorul a cărui creanță este contestată va fi admis spre participare la adunare în baza unei creanțe incluse cu titlu provizoriu. Conform art.143 alin.(10) LI stabilește că "în situația în care s-a dispus convocarea adunării creditorilor ... intrarea în faliment ...sau orice alte acțiuni procesuale în care este necesară confirmarea masei credale, urmează a se întocmi o variantă actualizată a tabelului definitiv, inclusiv a tabelului definitiv consolidat...". Corespunzător, după intrarea debitorului în faliment, examinarea contestațiilor înaintate va continua.

5. Continuarea conducerii activității curente a debitorului. *Activitățile curente reprezintă acele fapte de comerț și operațiuni financiare efectuate de debitor în perioada de insolvabilitate, în cursul normal al comerțului său, cum ar fi:*

a) continuarea activităților contractate, conform obiectului de activitate;

b) efectuarea operațiunilor de încasări și plăți aferente acestora;

c) asigurarea finanțării capitalului de lucru în limite curente.

Dacă debitorul este în faliment, regula generală este că acesta își sistează activitatea. Însă anumite acte sau procese urmează a fi continuate până la sistarea acestei. Lichidatorul va solicita debitorului și/sau administratorului insolvabilității să facă o identificare precisă a activităților pe care acesta intenționează să le desfășoare după deschiderea procedurii și va cuprinde în rapoartele sale lunare și trimestriale un capitol privind desfășurarea și cheltuielile atașate acestor activități. Operațiunile curente trebuie să se desfășoare în sensul pregătirii închiderii controlate a afacerii într-un mod eficient din punct de vedere economic, în sensul reducerii la minimum a pierderilor asociate închiderii operaționale. Contractarea și achitarea serviciilor, cum ar fi energia electrică, gaze naturale, telefonie (doar în limita necesității închiderii afacerii, și nu de producere), vânzare de bunuri perisabile etc., adică acțiuni ce duc la finisarea și încetarea activității întru minimizarea cheltuielilor și pierderilor vor fi efectuate exclusiv de către lichidator.

6. Convocarea și organizarea desfășurării ședințelor comitetului creditorilor pentru aprobarea modului de valorificare a masei debitoare și a oricăror probleme necesare derulării procedurii.

7. Reieșind din textul legii, în cazul existenței bunurilor ce se înregistrează în registrele publice, dar neînscrise în acestea, lichidatorul urmează să adreseze cu o cerere instanței de insolvabilitate care examinează cauza pentru constatarea faptului cu valoare juridică. La rândul său, instanța de judecată va emite în acest sens nu mai târziu de

15 zile de la adresare o încheiere judecătorească privind constatarea faptului cu valoare juridică, care va constitui temei pentru înregistrarea bunului în registrele publice. Respectiv, lichidatorul se va ocupa și de înregistrarea bunurilor în registrele publice.

8. Menținerea sau denunțarea unor contracte încheiate de debitor – se referă la contractele cu executare succesivă, reducerea de personal, încetarea sau menținerea mandatelor și procurilor eliberate de către administratorul insolabilității sau cu acordul lui, este vorba despre contractele de locațiune sau arendă etc.

9. Urmărirea încasării creanțelor în contul debitorului, rezultate din transferul de bunuri sau de sume de bani efectuat de acesta înainte deschiderii procedurii, încasarea creanțelor; formularea acțiunilor pentru încasarea creanțelor debitorului, somarea popriilor, înaintarea cererilor de validare a popriilor etc. Lichidatorul nu ia doar măsuri pentru vânzarea bunurilor existente, ci valorifică și bunurile obținute pe perioada procedurii. Astfel în masa debitoare sunt incluse bunurile existente la momentul intentării procedurii, precum și cele recuperate ulterior intentării ei.

10. Evaluarea bunurilor este o etapă importantă în activitatea lichidatorului. Bunurile din patrimoniul debitorului insolubil se evaluează: în bloc – evaluarea totalității de bunuri din patrimoniul debitorului sau evaluarea subansamblurilor funcționale; individual – evaluarea fiecărui bun din patrimoniul debitorului în parte.

11. Valorificarea masei debitoare este o etapă în cadrul procedurii de faliment preponderent extrajudiciară și presupune doar activitatea organelor nejurisdicționale, adică a lichidatorului, adunării creditorilor sau a comitetului creditorilor. Instanța de judecată are doar un rol de supraveghere a acțiunilor îndreptate spre lichidarea patrimoniului și intervine în măsura în care legea stabilește necesitatea autorizării de către instanța de judecată a anumitor acțiuni sau acte. Vânzarea bunurilor din averea debitorului este cea mai importantă atribuție, dezvoltată de legea insolabilității. Imediat, după intentarea

procedurii falimentului, lichidatorul valorifică și lichidează neîntârziat, în condiții cât mai avantajoase și în timpul cel mai potrivit, masa debitoare numai cu acordul expres al comitetului creditorilor sau al adunării creditorilor, după caz. Legiuitorul acordă lichidatorului un termen de cel mult 10 zile de la data finalizării procesului de evaluare a masei debitoare, în care acesta urmează să prezintă comitetului sau adunării creditorilor un raport despre evaluarea bunurilor și metodele de valorificare, precizându-se modul de vânzare: în bloc sau individual, prin licitație publică, concurs sau negocieri directe, ori într-o combinație a acestor moduri. Drept urmare, la prima adunare a creditorilor sau la comitetul creditorilor convocat imediat după efectuarea evaluării, aceștia vor dispune asupra prețului inițial de vânzare a bunurilor din masa debitoare și asupra modului de vânzare în baza raportului prezentat de lichidator și a evaluării efectuate în conformitate cu legislația. Așadar, în cazul în care pe parcursul a 15 zile din data prezentării raportului, comitetul creditorilor sau adunarea creditorilor nu s-a expus sau nu aprobă propunerile de valorificare a masei debitoare înaintate de lichidator, acesta este în drept să se adreseze instanței de insolvență pentru confirmarea propunerilor sale. Odată cu aprobarea raportului, valorificarea masei debitoare se face sub controlul instanței de insolvență.

12. Întru executarea eficientă a atribuțiilor de bază și ținerii sub control a tuturor acțiunilor îndeplinite, lichidatorul ține un registru, sigilat de către instanța de insolvență, în care consemnează operațiunile efectuate cu bunurile masei debitoare, coordonate cu creditorii, precum și operațiunile de recuperare a bunurilor debitorului. La încheierea procesului, registrul este remis instanței împreună cu raportul final.

13. Încheierea de tranzacții, conform (art.162 LI).

14. Prezentarea de rapoarte instanței de insolvență (art.150 alin.(2), 66 alin.(1) lit. q) LI), precum și sesizarea instanței de insolvență cu orice problemă care ar cere o soluționare de către aceasta.

15. Una dintre atribuțiile lichidatorului constă în introducerea în instanță a cererii de atragere la răspundere subsidiară a persoanelor specificate la art.248 LI, precum și recuperarea sumelor de la acestea.

16. O altă obligație a lichidatorului constă în deschiderea contului de acumulare, pe care se depun sumele provenite din procedura de faliment. Aici ține să menționăm și obligația lichidatorului de a deschide conturi speciale pentru consemnarea sumelor bănești din partea ofertantului acceptat de către instanța de insolvabilitate să stingă creanțele creditorilor în conformitate cu art.146-149 LI.

17. Ultima și cea mai importantă atribuție a lichidatorului în cadrul procedurilor de faliment rezidă în distribuirea masei debitoare în conformitate cu art.150–161 LI.

18. După ce bunurile din masa debitoare au fost valorificate integral, lichidatorul prezintă instanței de insolvabilitate un raport final împreună cu planul de distribuție finală, ale căror copii se remit creditorilor și debitorului. Aceasta este una din ultimele acțiuni ale lichidatorului. Se atrage atenția că legea pune pe seama lichidatorului remiterea copiilor de pe raportul final și a planului de distribuție reprezentantului debitorului și al creditorilor (art.158 LI).

19. Acordul final în desfășurarea procesului de distribuție este ședința de distribuție finală (art.158 LI). Ședința de distribuție finală poate avea loc doar după valorificarea integrală a masei debitoare. În acest sens, de către lichidator se pregătește și se prezintă în instanța de judecată un raport final cu planul distribuției finale. În termen de maximum 30 de zile de la depunerea raportului final, instanța de judecată convoacă creditorii în adunarea finală. Totodată, se admite prezentarea de obiecții la raportul final sau la planul de distribuție, dar depunerea acestora nu trebuie să fie făcută mai târziu de 3 zile de până la data ședinței finale. În cadrul ședinței finale de distribuție, odată cu examinarea raportului final și a planului de distribuție, dar și cu soluționarea contestațiilor contra acestora, instanța de judecată urmează să confirme raportul final al administratorului/lichidatorului

autorizând prin acesta distribuția finală a tuturor fondurilor masei debitoare. Totodată, trebuie să menționăm asupra posibilității distribuției ulterioare a masei debitoare care poate avea loc și după finalizarea procedurii de faliment în conformitate cu art.161 LI.

20. Și cea din urmă acțiune a lichidatorului în cadrul procedurii de faliment este prezentarea hotărârii de încetare a procedurii și de lichidare a întreprinderii debitoare ca subiect de drept în toate registrele publice pentru consemnare, precum și publicarea acesteia în Monitorul Oficial.

2.3. Alte efecte

Actele cu titlu gratuit, precum și celelalte acte, exceptându-le pe cele permise de planul procedurii de restructurare, efectuate între data confirmării planului procedurii de restructurare și data intrării în faliment sunt nule. Conform art.210 alin. (2) LI după ce hotărârea de confirmare a planului procedurii de restructurare devine definitivă și irevocabilă, debitorul reintră în dreptul de administrare a masei debitoare în conformitate cu planul confirmat. Respectiv, după pronunțarea încheierii de intrare în faliment, actele efectuate de către debitor sau administratorul insolvenței, neincluse expres în plan, se vor considera nule de drept. În acest sens, lichidatorul va introduce în instanță acțiuni privind declararea nulității absolute a acestor acte.

Orice transfer, îndeplinire a unei obligații, exercitare a unui drept, act sau fapt, cu excepția celor autorizate de lichidator sau de instanța de insolvență, efectuate de debitor sau de administratorul insolvenței ulterior deschiderii procedurii falimentului sunt nule. Acest efect este întemeiat de faptul că încheierea de intentare a procedurii falimentului se execută imediat. Însă executarea propriu-zisă va tergiversa în limita termenului necesar predării actelor și bunurilor de la administratorul insolvenței către lichidator. Legea expres prevede că în perioada de tranziție sau în perioada în care administratorul

insolvabilității și lichidatorul vor efectua primirea-predarea bunurilor, nici debitorul și nici administratorul insolvabilității nu sunt în drept să înfăptuiască acte care nu vor fi autorizate de lichidator, chiar și dacă actele nu au ca scop prejudicierea masei debitoare.

Nici o dobândă, majorare sau penalitate de orice fel ori cheltuială nu se adaugă creanțelor născute ulterior datei deschiderii procedurii generale și nici procedurii simplificate a falimentului. Unul dintre principalele efecte ale deschiderii procedurii falimentului este cel prevăzut la art.116 alin.(2) LI, reglementând regimul dobânzilor, majorărilor și penalităților de întârziere aferente creanțelor **născute după** deschiderea procedurii.

Respectiv, după deschiderea procedurii de insolvabilitate, administratorul insolvabilității nu va cunoaște care va fi procedura ulterioară aprobată de creditorii, astfel încât acesta va continua activitatea întreprinderii debitoare. Aceasta însă poate genera creanțe suplimentare, care conform art.43 și art.52 LI, se achită preferențial. Însă, conform prevederilor Codului Civil și ale Codului Fiscal, neachitarea în termen a unei obligații va duce la calcularea de dobânzi și penalități. Astfel, prin art.116 LI legiuitorul vine să stopeze cu o prevedere derogatorie de la normele generale privind calcularea dobânzilor și penalităților. Stoparea calculului dobânzilor operează numai față de debitor, nu și față de codebitori.

Un alt efect foarte important este inserat la art.217 LI privind intentarea procedurii falimentului ca rezultat al neexecutării planului procedurii de restructurare conduce la revocarea planului. În acest caz, creditorii ale căror creanțe au fost stinse ca urmare a executării planului sunt obligați să restituie tot ceea ce au primit. Creanțele unor astfel de creditorii se restabilesc în tabelul creanțelor în mărimea corespunzătoare. Revocarea planului procedurii de restructurare nu servește temei pentru restituirea sumelor achitate creditorilor masei și creditorilor cu creanțe de rangul întâi și doi în perioada aplicării planului. Creanțele amânate sau eşalonate prin planul proce-

durii de restructurare, odată cu revocarea acestuia, se restabilesc la scadență. Este efectul întoarcerii a tot ceea ce s-a obținut printr-un plan ineficient. Această regulă vine să disciplineze creditorii pentru a analiza foarte bine planul prezentat de debitor și/sau administratorul insolvabilității în scopul determinării clare a viabilității lui. Ca sancțiune pentru aprobarea unui plan ineficient vine restituirea sumelor primite în temeiul acestui plan în masa debitoare. Aceeași situație se creează și pentru debitor: pe de o parte, art.190 alin.(4) LI îi permite debitorului să propună modificarea sau stingerea garanțiilor reale, amânarea scadenței, modificarea ratei dobânzii, a penalității prin planul propus, iar, pe de altă parte, ca sancțiune pentru neexecutarea planului vine să restabilească tot ceea ce a micșorat prin plan. Astfel, anume lichidatorului îi va reveni obligația de a prezenta în instanță tabelul definitiv consolidat al creanțelor asupra patrimoniului debitorului restabilind tot tabloul creanțelor de până la confirmarea planului.

CAPITOLUL VIII. PROCEDURA DE RESTRUCTURARE

1. Dispoziții generale privind restructurarea

Potrivit LI, restructurarea este o procedură de insolvabilitate ce se aplică debitorului în vederea achitării datoriilor lui, care prevede întocmirea, aprobarea, implementarea și respectarea unui plan al procedurii de restructurare. Procedura în sine constă în realizarea unui set de măsuri financiare, organizatorice, operaționale și juridice orientate spre remedierea financiară și economică a întreprinderii pe bază de capitalizare, reorganizare, de schimbare a structurii activelor și de modificare a procesului operațional de producție, precum și a altor măsuri ce nu contravin legislației în vigoare.

Ca regulă generală, procedura de restructurare se va aplica în situația în care debitorul are șanse reale de redresare a situației sale economice prin măsuri precum: lichidarea unor bunuri pe care le deține în patrimoniu, restructurarea activităților, concedierea unor salariați, închiderea unor subunități de lucru ale debitorului, denunțarea unor contracte oneroase pentru debitor etc.

Gândul de a întinde o mână de ajutor comercianților de bunăcredință, ajunși în pragul falimentului, nu este nou. Doctrina consideră astfel de măsuri ca fiind atât în interesul creditorilor, cât și al întregii societăți.

Fără a ne urca prea mult în istorie, amintim „scrisorile de răgaz” (letters de repit), prin care – în temeiul unor dispoziții din Ordonanța franceză din 1673 asupra comerțului – regele acorda o păsuire față de creditorii comercianților care arătaseră, prin depunerea bilanțului, că nu mai pot face față datoriilor lor comerciale, dând dovadă de onestitate.

Astfel de posibilități ofereau Codul de comerț francez din 1807 și legiuirile inspirate din el, precum și Codul de comerț italian din 1882,

modelul Codului comercial român din 1887, în care figurează moratoriul¹⁰ și concordatul.

Planul de reorganizare va indica perspectivele de redresare în raport cu posibilitățile și specificul activității debitorului, cu mijloacele financiare disponibile și cu cererea pieței față de oferta debitorului și va cuprinde măsuri concordante cu interesele creditorilor și ale membrilor sau asociațiilor/acționarilor, precum și cu ordinea publică, inclusiv în ceea ce privește modalitatea de selecție, desemnare și înlocuire a administratorilor și directorilor.

1.1. Persoanele care pot propune restructurarea

Dreptul de a depune un plan al procedurii de restructurare îl au următoarele categorii de persoane:

a) **debitorul** poate depune planul odată cu cererea introductivă sau cu referința la cererea introductivă a creditorilor, ori într-o cerere expresă adresată instanței de insolvabilitate, dar nu mai târziu de termenul stabilit la adunarea de raportare la care s-a aprobat restructurarea sa;

b) **administratorul insolvabilității** poate propune, la cererea adunării creditorilor sau a comitetului creditorilor, ori din proprie inițiativă, redresarea debitorului în baza unui plan, de la data desemnării sale și până la împlinirea termenului de prezentare a planului, stabilit la adunarea creditorilor de raportare la care s-a aprobat restructurarea debitorului;

c) **autoritățile administrației** publice centrale sau locale pot propune planul în cazul insolvabilității întreprinderilor de importanță vitală pentru economia națională menționate într-o listă aprobată de Guvern.

1.2. Termenul de manifestare a intenției de propunere a planului

Ca o alternativă la cele descrise anterior, este situația în care debitorul poate să declare în cererea introductivă că se află în stare de insolvabilitate și își exprimă intenția de a-și restructura activitatea

¹⁰ Codul comercial român din 1887, art.835-837. Moratoriul înseamnă o pășuire acordată debitorului de tribunal, “ținând mai cu seamă cont de dorința exprimată de majoritatea creditorilor”, convocați în urma cererii debitorului.

(art.21 alin.(6) LI). În această situație, instanța de insolvabilitate va intenta procesul de insolvabilitate, printr-o hotărâre fără drept de recurs, în cel mult 10 zile lucrătoare. Totodată, prin această hotărâre instanța va stabili un termen pentru debitor de depunere a planului de restructurare. Perioada de observație prevăzută de art.23-29 LI în cazul dat nu se aplică.

Deja la prima lor adunare, creditorii pot să decidă asupra planului de restructurare și, în temeiul acestei hotărâri, instanța poate să aplice procedura de restructurare și imediat aplică planul. Pot exista însă situații când creditorii nu sunt de acord cu planul propus de debitor, caz în care ei pot să adopte o hotărâre de aplicare a procedurii planului, dar să propună un termen pentru elaborarea unui alt plan. În situația dată, pentru a evita unele excese, este recomandabil ca debitorul să se adreseze și să discute planul cu creditorii înainte de a se adresa cu cererea introductivă în instanța de judecată.

La elaborarea planului procedurii de restructurare, în afară de persoana care a propus planul, pot contribui în cumul administratorul insolvabilității, creditorii, comitetul creditorilor (dacă este format), reprezentanții angajaților și debitorul.

În cazul în care au fost exprimate mai multe intenții de depunere a unor planuri ale procedurii de restructurare, instanța de insolvabilitate va stabili un termen maxim pentru depunerea lor, astfel încât votarea planurilor admise să se facă la aceeași adunare a creditorilor. În astfel de circumstanțe, instanța de insolvabilitate poate prelungi, la cererea administratorului insolvabilității, a creditorilor sau a debitorului, termenul de prezentare a planului, cu cel mult 30 de zile.

Ca excepție de la regula generală, nu poate propune plan al procedurii de restructurare debitorul care, într-un interval de 3 ani anteriori formulării cererilor introductive, a mai fost subiect al unei proceduri instituite în baza prezentei LI și nici debitorul ai cărui administratori, directori și/sau asociați (membri, participanți) au antecedente penale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.

În cazul în care planul procedurii de restructurare nu este prezentat instanței de insolvență în termenul stabilit de adunarea creditorilor de raportare, instanța poate decide intentarea procedurii falimentului și lichidarea debitorului.

2. Aplicarea procedurii de restructurare

2.1. Persoanele responsabile de elaborarea planului

După cum s-a menționat, responsabilă de elaborarea planului de restructurare în cazul propunerii de către debitor la depunerea cererii introductive este conducerea debitorului, împreună cu asociații și fondatorii.

Apoi, la adunarea de raportare, în cazul în care inițiativa a parvenit din partea administratorului, responsabilitatea de a elabora planul și a-l prezenta spre aprobare îi revine administratorului procesului de insolvență. Aceeași situație este și în cazul în care adunarea creditorilor a decis de a se trece în procedura de restructurare și obligă administratorul procesului de insolvență să elaboreze și să prezinte un plan. Legea nu interzice ca toți participanții la procedura de insolvență să se implice în elaborarea planului. Mai mult ca atât, la art.188 alin.(2) este indicat că, la elaborarea planului procedurii de restructurare, pot contribui în cumul administratorul insolvenței, creditorii, comitetul creditorilor (dacă este format), reprezentanții angajaților și debitorul.

Legislația în domeniu prevede două categorii mari de planuri de restructurare sau de reorganizare a debitorului:

a) planuri bazate pe reducerea activului debitorului (respectiv, lichidarea parțială sau totală a acestuia) în vederea achitării în totalitate a creanțelor restante;

b) planuri care prevăd reorganizarea operațională și/sau financiară a debitorului având drept urmare o restituire a obligațiilor față de creditori în quantum de cel puțin egal cu cel la care s-ar fi îndestulat acesta în cazul în care debitorul s-ar fi lichidat.

2.2. Planul de restructurare, formele, structura, conținutul

Restructurarea, ca operațiune în sine, poate include împreună sau separat următoarele forme:

a) *restructurarea operațională și/sau financiară a debitorului* ce presupune o nouă abordare a activității acestuia (obiect de activitate principal), prin redimensionarea volumului de activitate (reducere ori creștere, după caz), în scopul sporirii lichidităților și a profitului, cu toate consecințele ce decurg de aici (atragere de resurse financiare, disponibilizare, înlocuire ori atragere de resurse umane, stabilirea de noi acorduri comerciale cu furnizorii și beneficiarii debitorului, schimbarea totală ori parțială a conducerii debitorului, prelungirea datei scadenței creanțelor sau modificarea ratei dobânzii ori a penalității sau a altor clauze din cuprinsul contractelor sau a altor izvoare ale obligațiilor debitorului etc.). În cadrul acestei forme de reorganizare este posibilă chiar schimbarea obiectului principal de activitate a debitorului pe perioada aplicării acestei proceduri.

b) *restructurarea corporativă prin modificarea structurii de capital social* ce presupune: fuziunea debitorului, în condițiile legii; modificarea actului constitutiv al debitorului, în condițiile legii; emiterea de titluri de valoare ori de acțiuni de către debitor; reconversia de datorii în acțiuni, în condițiile legii; conversia creanțelor în titluri de valoare, cu excepția creanțelor bugetare etc.

La art.190 alin.(5),lit. (h) și (i) LI, ca măsură adecvată pentru punerea în aplicare a planului procedurii de restructurare, se indică modificarea actului constitutiv al debitorului, în condițiile legii, și majorarea capitalului social al debitorului prin aporturi suplimentare vărsate de asociați (membri) ai debitorului sau terți, inclusiv ca urmare a emisiei suplimentare de acțiuni sau de titluri de valoare.

De asemenea art.17 al Legii privind societățile cu răspundere limitată din 14.06.2007, prevede că: „*actul de constituire poate fi modificat numai prin hotărârea adunării generale a asociaților*”. În cazul dat, instanța de insolvabilitate, înainte de a confirma planul procedu-

rii de restructurare, va convoca adunarea generală a acționarilor, ori adunarea generală a membrilor fondatori pentru a examina întrebarea privind modificarea capitalului social sau a actului de constituire. Legea mai prevede că modificarea actului de constituire fără acordul acționarilor sau membrilor fondatori este posibilă în cazul în care, în procedură de faliment asociații ori acționarii nu ar primi nimic din distribuiri de sume, iar aceștia refuză să participe la planul propus de creditorii. Adică, urmează a fi întrunite aceste două condiții. Atunci când planul de restructurare este depus de debitor, modificarea este posibilă fără acordul acționarilor sau membrilor fondatori, însă pot exista și cazuri când în planul depus de administrator va fi inclusă ca măsură majorarea capitalului social prin aporturi suplimentare ale membrilor fondatori sau acționari. În această situație este necesară convocarea adunării generale a acționarilor/membrilor fondatori pentru examinarea și votarea acestei măsuri, înainte de a fi confirmat planul de către instanța de insolvență.

În art.190 alin.(5), lit.(d) LI, legiuitorul a indicat în calitate de măsură a planului reorganizarea debitorului în condițiile legii. La rândul său, persoana juridică se poate reorganiza doar prin fuziune, dezmembrare și transformare. Procedura de reorganizare a debitorului aflat în insolvență *prin fuziune* are două forme: *contopirea și absorbția*, deosebirea dintre ele constând în efectele juridice pe care le produc.

Fuziunea, în cazurile prevăzute de lege, este posibilă doar dacă autoritatea competentă eliberează autorizația corespunzătoare. În cazul dat, în calitate de autoritate corespunzătoare este Consiliul Concurenței, deoarece fuzionarea societăților comerciale duce la concentrarea capitalului și la crearea unei societăți puternice din punct de vedere economic, care ar putea influența negativ concurența. Potrivit art.20, 25 și 26 ale Legii concurenței, nr.183/2012, Consiliul Concurenței efectuează un control prealabil asupra creării sau fuzionării agenților economici, prin care Plenul Consiliului adoptă o decizie

În acest sens. Controlul vizează prevenirea încălcării legislației privind concurența loială, anume concentrările economice ce ar afecta mediul de afaceri. În lipsa unei decizii pozitive este interzisă fuziunea agentului economic. Mai mult ca atât, în cazul stabilirii unei fuziuni deja efectuate, Plenul Consiliului Concurenței poate decide anularea fuziunii.

De asemenea potrivit art.93 al Legii cu privire la societățile pe acțiuni, pentru înregistrarea societăților reorganizate prin fuziune este necesară autorizația Comisiei Naționale a Pieței Financiare. În cazul existenței unei astfel de măsuri în plan, urmează ca autoritățile corespunzătoare să elibereze autorizațiile prevăzute de Lege. În caz contrar, instanța de insolabilitate va avea temei legal de a respinge confirmarea planului procedurii de restructurare a debitorului;

c) *restructurarea activității prin lichidarea unor bunuri* din patrimoniul debitorului. Aici este de menționat că planul de redresare a activității debitorului poate prevedea: lichidarea tuturor sau a unora dintre bunurile debitorului, separat sau în bloc; distribuirea acestora către creditori în contul creanțelor; lichidarea parțială sau totală a activului debitorului în vederea executării planului (atragerea de resurse financiare); modificarea sau stingerea garanțiilor reale, cu acordarea unor garanții sau protecții echivalente pentru creditorii garanțați etc. În cazul lichidării tuturor bunurilor din averea debitorului ori în situația lichidării totale a activului debitorului, Planul va trebui să cuprindă obligatoriu și aspecte privind redresarea activității acestuia, în caz contrar realizându-se o simplă lichidare a averii debitorului, operațiune care este specifică procedurii falimentului.

Procedura de restructurare se aplică prin încheierea instanței de insolabilitate în temeiul unei hotărâri a adunării creditorilor. Hotărârile adunării creditorilor de aplicare a procedurii de restructurare poate fi una separată la orice etapă după intentarea procesului de insolabilitate în cazul în care debitorul nu a propus un plan odată cu cererea introductivă sau în termenul stabilit imediat după intentarea procedurii de insolabilitate.

La rândul său, încheierea instanței de insolabilitate de aprobare a hotărârii adunării creditorilor privind aplicarea procedurii de restructurare sau privind neadmiterea restructurării debitorului poate fi atacată cu recurs, în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării, de persoana care a depus planul, de administratorul insolabilității, de debitor sau de creditorii.

De asemenea, în cadrul procedurii falimentului, în urma unei analize financiare ample, pot fi constatate circumstanțe esențiale, care ar permite concluzia că solvabilitatea debitorului poate fi restabilă. În situația dată lichidatorul poate din oficiu sau la cererea creditorilor, a reprezentantului debitorului, să convoace în termen de o lună adunarea creditorilor pentru examinarea chestiunii privind încetarea procedurii falimentului și trecerea debitorului la procedura de restructurare.

Planul procedurii de restructurare este compus din partea descriptivă și partea organizatorică.

În **partea descriptivă** se includ anume acele măsuri care urmează a fi întreprinse după intentarea procesului de insolabilitate sau care urmează a fi aplicate pentru a se institui, prin procedura dată, o modalitate de exercitare a drepturilor participanților. Ultima poate cuprinde și date despre temeiurile, oportunitatea și consecințele aplicării planului. Acestea au importanță pentru creditorii ca să decidă asupra planului, iar pentru instanța de insolabilitate ca să-l aprobe.

În **partea organizatorică** se stabilește modalitatea de modificare, prin intermediul planului procedurii de restructurare, a statutului juridic al participanților la procesul de insolabilitate.

Referitor la conținutul planului procedurii de restructurare putem spune că el va indica perspectivele de redresare în raport cu posibilitățile și cu specificul activității debitorului, cu mijloacele financiare disponibile și cu cererea pieței față de oferta debitorului și va cuprinde măsuri legale neinterzise de lege.

Planul procedurii de restructurare va cuprinde, în mod obligatoriu, un program de stingere a creanțelor sub forma unui tabel de creanțe, care mai este numit în literatură program de plată a creanțelor. În el se indică cuantumul sumelor pe care debitorul se obligă să le stingă și/sau să le plătească creditorilor, prin raportare la tabelul definitiv al creanțelor și la fluxurile de mijloace bănești aferente planului, precum și termenele la care debitorul urmează să stingă și/sau să plătească aceste sume.

Obligatoriu este ca programul să prevadă stingerea creanțelor incluse în tabelul creanțelor validate. Termenul de stingere este fixat nu mai târziu de o lună până la expirarea termenului stabilit pentru procedura de restructurare a debitorului. De asemenea stingerea creanțelor de rangul întâi și al doilea poate avea loc nu mai târziu de 6 luni de la data deschiderii procedurii de restructurare.

În mod expres în planul procedurii de restructurare urmează să se indice:

- a) clasele de creditori ale căror creanțe nu vor fi defavorizate prin plan;
- b) tratamentul claselor de creditori ale căror creanțe sunt defavorizate prin reducerea cuantumului lor sau prin reducerea garanțiilor ori a altor accesorii, cum ar fi reeșalonarea plăților în defavoarea creditorului, dacă și în ce măsură debitorul, membrii grupului de interes economic, asociații din societățile în nume colectiv și asociații comanditați din societățile în comandită vor fi exonerati de răspundere;
- c) despăgubirile ce urmează a fi oferite titularilor tuturor claselor de creditori, în comparație cu valoarea estimativă ce ar putea fi primită prin distribuție, în caz de faliment, care se va calcula la data propunerii planului.

O altă condiție nu mai puțin importantă pentru realizarea planului: în el urmează a fi stipulate măsurile de punere în aplicare, cum ar fi:

- a) privarea debitorului de dreptul de administrare sau păstrarea, în întregime sau în parte, a dreptului său de a-și conduce activitatea,

inclusiv a dreptului de dispoziție asupra bunurilor din patrimoniul său, cu supravegherea activității sale de către administratorul insolabilității;

b) modificarea procesului operațional de producție cu reprofilarea lui și încetarea activităților nerentabile, după caz;

c) obținerea de mijloace financiare pentru realizarea planului, proveniența acestora, inclusiv din credite sau împrumuturi de la terți, sau de la asociații (acționarii, membrii) debitorului, sau din încasarea silită a datoriilor debitoare, sau din vânzarea (cesionarea) lor etc.;

d) reorganizarea debitorului în condițiile legii;

e) valorificarea tuturor sau a unor bunuri ale debitorului, separat sau în bloc, libere de orice sarcină, sau vânzarea întreprinderii ca un complex patrimonial unic, ori darea întreprinderii în locațiune împreună cu obligațiile debitorului;

f) modificarea sau stingerea garanțiilor reale, împreună cu acordarea obligatorie, în beneficiul creditorului garantat, a unei garanții sau protecții echivalente, precum novația obligației de garanție prin constituirea unei garanții suplimentare, reale sau personale, ori prin substituirea obiectului garanției cu un alt obiect;

g) amânarea scadenței, modificarea ratei dobânzii, a penalității sau a oricărei alte clauze din contract sau a celorlalte izvoare ale obligațiilor sale;

h) modificarea actului constitutiv al debitorului în condițiile legii;

i) majorarea capitalului social al debitorului prin aporturi suplimentare vărsate de asociați (membri) ai debitorului sau de terți, inclusiv ca urmare a emisiunii suplimentare de acțiuni sau de titluri de valoare;

j) stingerea creanțelor validate prin compensare, prin confuziune, prin remitere a datoriei, prin novație, prin convertire a datoriilor în cote-părți din capitalul social al debitorului sau în acțiuni, prin convertire în acțiuni a obligațiilor și altor titluri de valoare, prin alte modalități legale de stingere a creanțelor.

k) alte măsuri financiare, organizatorice, operaționale și juridice orientate spre remedierea financiară și economică a debitorului ne-interzise de lege.

3. Votarea și confirmarea planului

3.1. Convocarea și desfășurarea adunării de examinare și votarea planului

Odată ce a fost întocmit și depus planul procedurii de restructurare, dar nu mai târziu de 5 zile din data expirării termenului prevăzut pentru depunerea lui, administratorul insolvenței va publica, conform art.6 LI, un anunț privind convocarea adunării creditorilor de examinare cu indicarea celui care l-a propus, a datei când se va vota cu privire la plan în adunarea creditorilor, precum și a faptului că este admisibilă votarea prin corespondență. De la data publicării, se consideră că părțile interesate au luat cunoștință de planul procedurii de restructurare și de data votării acestuia. Orice solicitant poate consulta planul, la sediul debitorului sau administratorului, pe cheltuiala sa.

Ședința adunării creditorilor de examinare a planului procedurii de restructurare, de determinare a dreptului de vot al creditorilor și de votare a planului nu poate avea loc înaintea adunării de validare a creanțelor. Aceste chestiuni pot fi examinate în cadrul unei singure adunări (art.200 alin.(1) LI).

În caz de necesitate, instanța de insolvență poate dispune convocarea unei adunări speciale, în cadrul căreia se va exprima votul cu privire la planul procedurii de restructurare, doar că în acest caz ședința adunării se va convoca cel târziu în 30 de zile de la data adunării de examinare a planului.

După adunarea de examinare, în caz că intervin unele nemulțumiri din partea persoanelor care au depus însuși planul procedurii de restructurare, acesta din urmă va fi supus unor modificări; votul modificărilor poate fi efectuat în cadrul aceleiași adunări.

Legislația Republicii Moldova prevede expres că dreptul de vot al planului procedurii de restructurare îl au doar creditorii ale căror creanțe au fost validate și incluse în Tabelul definitiv al creanțelor.

Deja în baza Tabelului definitiv al creanțelor, administratorul insolvenței întocmește lista creditorilor care dispun de dreptul de a vota planul procedurii de restructurare.

La deschiderea adunării de votare, administratorul insolvenței este obligat să informeze creditorii despre voturile valabile. Votul favorabil fără careva condiții are valoare de acceptare a planului. Votul sub orice condiție se consideră vot negativ.

Potrivit LI, fiecare creanță în valoare de un leu moldovenesc beneficiază de un drept de vot pe care titularul acesteia îl exercită în categoria de creanțe din care face parte creanța respectivă (art.201 alin.(4)). Creanțele care se constituie în categorii distincte și care se votează separat sunt: creanțele care beneficiază de drepturi de preferință, creanțele bugetare, creanțele salariale, creanțele creditorilor garantați și creanțele chirografare.

Planul este considerat acceptat de o anumită categorie de creanțe dacă în categoria respectivă planul este votat de o majoritate absolută (mai mult de jumătate) din valoarea creanțelor din acea categorie. Iar dacă au fost propuse mai multe planuri, atunci votarea se va face în aceeași ședință a adunării creditorilor, în ordinea decisă prin votul creditorilor.

La adunarea creditorilor, în urma votării planului procedurii de restructurare, se va decide asupra acceptării sau respingerea planului. În situația acceptării planului, administratorul autorizat îl va prezenta instanței de insolvență în cel mult 5 zile de la data adunării de votare, iar în caz de respingere a planului, se va recurge la inițierea procedurii falimentului.

3.2. Confirmarea/neconfirmarea planului de către instanță. Consecințele

Deschiderea procedurii de restructurare poate fi cerută de către debitor sau de către oricare creditor, în cazul în care comerciantul se află în stare de insolvență temporară, dar remediabilă, în termenul și în condițiile aplicării măsurilor stabilite prin planul de redresare financiară. În cadrul procedurii de restructurare, la masa debitorului se înscriu numai creanțele ce sunt sau devin scadente la data deschiderii acestei proceduri.

Restructurarea presupune întocmirea și depunerea unui plan de redresare financiară a debitorului care trebuie să cuprindă modalitățile de redresare, sursele de obținere a lichidităților și termenele în care debitorul se obligă sau este obligat să achite creanțele scadente.

Planul procedurii de restructurare trebuie confirmat de către instanța de insolvență; înainte de pronunțarea instanței asupra procesului-verbal al adunării creditorilor prin care planul a fost aprobat, vor fi audiați administratorul insolvenței, comitetul creditorilor (în caz că a fost desemnat) și debitorul. Planul procedurii de restructurare va fi confirmat de către instanța de insolvență, dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții:

- a) cel puțin jumătate plus una din clasele de creditori acceptă sau consideră că acceptă planul;
- b) în cazul existenței a două clase, planul se consideră acceptat dacă clasa cu cea mai mare valoare totală a creanțelor l-a acceptat;
- c) fiecare clasă de creditori defavorizată, care a respins planul, va fi supusă unui tratament corect și echitabil prin plan.

Tratamentul corect și echitabil există atunci când sunt îndeplinite cumulativ în următoarele condiții:

- a) nicio clasă și nicio creanță care resping planul nu primesc mai puțin decât ar primi în caz de faliment;
- b) nicio clasă și nicio creanță a unei clase nu primesc mai mult decât valoarea creanței;

c) în cazul în care o clasă de creditori defavorizată respinge planul, nicio clasă de creditori cu creanțe de rang inferior clasei defavorizate neacceptate, astfel cum rezultă din ierarhia prevăzută la alin. (2) art.191 LI, nu primește mai mult decât ar primi în caz de faliment.

Desigur, planul trebuie să respecte aspecte ce țin de legalitatea și viabilitatea prevederilor sale. Cu toate că legiuitorul nostru nu a reglementat această dispoziție în legea scrisă, în acest aspect nu poate fi ignorată, pentru că principiul legalității este o regulă esențială care impune respectarea Legii Fundamentale și a celorlalte acte normative subordonate ei.

Conform prevederilor art.204 alin. (8)L.I. în cazul în care, în termen de 4 luni din data inițierii procedurii de restructurare, instanței de insolvabilitate nu i s-a prezentat niciun plan al procedurii de restructurare acceptat de adunarea creditorilor sau dacă niciun plan nu a fost confirmat de ei, iar termenul pentru propunerea unui plan, în condițiile art.188 LI, a expirat, instanța de insolvabilitate va dispune începerea de îndată a procedurii falimentului.

Totodată, instanța de insolvabilitate are opțiunea de a refuza confirmarea planului procedurii de restructurare dacă prin hotărârea adunării creditorilor a fost ignorată o condiție esențială ce ține de conținutul planului, de modul realizării lui, de procedura de vot. De asemenea, lichiditățile debitorului nu trebuie să depășească creanțele creditorilor incluși în tabelul creanțelor validate, identificându-se o disproportionalitate evidentă între ele. Planul nu trebuie să conțină date ilegale, eronate sau fictive, fiind imperative de a fi întrunite condițiile enumerate mai sus. Un motiv de refuz al confirmării planului îl poate constitui neachitarea remunerației activității administratorului provizoriu, administratorului insolvabilității, experților și specialiștilor antrenați în proces, neachitarea altor plăți aferente, achitarea lor parțială sau altfel decât au fost stabilite în plan.

4. Executarea planului

4.1. Modul de executare a planului

Continuarea activității debitorului este prevăzută în toate legislațiile comerciale, deoarece o întrerupere totală și bruscă ar putea avea urmări negative și pentru creditorii.

Atunci când s-a instituit procedura restructurării, s-a urmărit a se asigura protecția echitabilă a creditorilor și, totodată, de a se oferi posibilități practice pentru restructurare, în acele cazuri în care interesele creditorilor și necesitățile sociale sunt mai bine servite prin menținerea în funcțiune a întreprinderii debitoare decât prin lichidarea acesteia, și să i se ofere debitorului onest posibilitatea unui nou start economic, după eșecul financiar suferit.

Din punct de vedere economic, restructurarea operațională concretizează noua strategie impredictibilă și presupune, fără a se limita la aceasta, renunțarea la unele activități, începerea unei noi activități, cesionarea parțială a fondului de comerț, cu arătarea modalităților de cesiune stabilite pe baza semnalelor culese sau a ofertelor primite, redimensionarea cheltuielilor neproductive, desemnarea bunurilor indispensabile activității și înstrăinarea celor care nu sunt necesare și chiar obstaculează desfășurarea activității comerciantului, în condițiile de rentabilizare.

Odată cu adoptarea planului procedurii de restructurare și confirmarea acestuia, activitatea debitorului se reorganizează corespunzător măsurilor stabilite prin plan. Astfel, creanțele și drepturile atât ale creditorilor, cât și ale celorlalte părți interesate vor fi modificate așa cum este prevăzut în plan.

Debitorul supus procedurii de restructurare își va conduce activitatea sub supravegherea sau sub conducerea administratorului insolvenței și în conformitate cu planul întocmit și confirmat, până când instanța de insolvență va dispune motivat fie încheierea procedurii de restructurare și luarea măsurilor pentru reinsertia debitorului în activitatea de afaceri, fie încetarea procedurii de restructurare și trece-

rea la faliment. Creanțele și drepturile creditorilor și ale celorlalte părți interesate vor fi modificate conform planului care, în cazul unei executări silite, va fi socotit ca o hotărâre definitivă împotriva debitorului.

Debitorul va fi obligat să îndeplinească, fără întârziere, schimbările de structură prevăzute în plan și va putea continua să-și administreze averea, sub supravegherea administratorului insolvenței, dacă instanța nu va dispune altfel.

4.2. Supravegherea realizării planului

Conducerea debitorului pe parcursul procedurii de restructurare se realizează de administratorul insolvenței sau de reprezentantul debitorului sub supravegherea administratorului insolvenței. Pentru a avea un tablou limpede al activității debitorului pe toată perioada procedurii de restructurare, administratorul insolvenței sau reprezentantul debitorului pus sub supravegherea administratorului insolvenței este obligat să prezinte trimestrial rapoarte comitetului de creditori asupra situației financiare a averii debitorului cu toate schimbările care au intervenit în perioada respectivă. Prezentarea respectivelor rapoarte nu afectează dreptul comitetului de creditori și al instanței de insolvență de a solicita în orice moment informații suplimentare și rapoarte pentru o perioadă mai scurtă. Odată ce au fost aprobate rapoartele de către comitetul de creditori, acestea vor fi înregistrate în instanța de insolvență, iar debitorul sau administratorul insolvenței va notifica despre aceasta toți creditorii în vederea consultării rapoartelor.

Totodată, administratorul insolvenței va prezenta și situația cheltuielilor efectuate pentru buna funcționare a activităților, în vederea recuperării acestora, situație care va fi avizată de către comitetul creditorilor. În caz de necesitate, comitetul creditorilor poate convoca adunarea creditorilor pentru a prezenta măsurile care au fost întreprinse de către debitor și/sau administratorul de insolvență, precum și efectele acestora. La aceeași adunare pot fi înaintate și alte propuneri motivate.

Administratorul insolvenței este obligat să informeze de urgență comitetul creditorilor și instanța de insolvență, atunci când depistează nereguli ce țin de obligațiile debitorului a căror executare este supravegheată sau atunci când executarea lor este imposibilă. Dacă comitetul creditorilor nu a fost desemnat, administratorul insolvenței va informa creditorii indicați în planul procedurii de restructurare.

Mai mult ca atât, planul procedurii de restructurare poate să prevadă ca, în perioada de activitate a debitorului sub supraveghere, anumite contracte ale acestuia sau ale societății absorbante să fie valabile doar după ce se obține acordul administratorului insolvenței.

De asemenea, referitor la încheierea actelor de proporții sau a actelor cu conflict de interese, debitorul trebuie să solicite neapărat acordul comitetului creditorilor sau al adunării creditorilor în modul prevăzut la art.117 LI.

În cazul în care datoriile masei apărute după intentarea procedurii de restructurare a debitorului au depășit, conform ultimului raport financiar, 20% din valoarea activelor incluse în tabelul creanțelor validate, actele juridice ulterioare care conduc la apariția a noi obligații ale debitorului se încheie, sub sancțiunea nulității, în mod exclusiv numai cu acordul comitetului creditorilor.

Ca o condiție de bază la realizarea și supravegherea planului pe întreaga perioadă a derulării lui furnizorii de utilități, cum ar fi servicii electricitate, gaze naturale, apă, servicii telefonice sau altele asemenea, nu au dreptul, în perioada de realizare a planului procedurii de restructurare, să schimbe, să refuze ori să întrerupă temporar un astfel de serviciu către debitor sau către masa debitoare în cazul în care debitorul are calitatea de consumator captiv, potrivit legii. Printr-o încheiere, instanța de insolvență poate, la cererea furnizorului, să dispună ca debitorul să constituie o cauțiune la o bancă, drept condiție pentru îndatorirea furnizorului de a-i presta servicii în timpul procedurii stabilite. Cauțiunea nu poate depăși 30% din costul serviciilor prestate debitorului și neachitate ulterior deschiderii procedurii.

4.3. Efectele nerealizării planului

În cazul în care pe parcursul realizării planului procedurii de restructurare, de către debitor nu sunt respectate prevederile lui sau planul nu este realizat în termen, comitetul creditorilor sau fiecare creditor poate înainta o nouă cerere introductivă, care va avea ca efect intrarea în faliment cu lichidarea patrimoniului debitorului fără a fi necesară dovada insolabilității lui. Adică, solicitantul urmează să facă referire doar la faptul neîndeplinirii condițiilor planului de restructurare.

Intentarea procedurii falimentului, ca o consecință a neexecutării planului, duce la revocarea acestui plan și, în acest caz, creditorii ale căror creanțe au fost stinse în urma executării planului, sunt obligați să restituie tot ce au primit. Creanțele lor sunt restabilite în tabelul creanțelor în mărime corespunzătoare.

Cu titlu de excepție a restituirii de la situația descrisă mai sus, fac parte creanțele achitate creditorilor cu creanțe de rangul întâi și doi în perioada aplicării planului (*creanțe din dăunarea sănătății sau din cauzarea morții și creanțele salariale față de angajați, cu excepția persoanelor indicate la art.247 LI, și remunerația datorată conform drepturilor de autor*). Acești creditorii nu sunt obligați la restituire.

Ca urmare a revocării planului, creanțele amânate sau eșalonate prin plan se restabilesc la scadență.

Depunerea cererii introductive nu suspendă activitatea debitorului până când instanța de judecată nu se expune prin hotărâre asupra ei. Hotărârea de respingere a unei noi cereri introductive poate fi atacată cu recurs de către creditorii. La rândul său, respingerea recursului asupra hotărârii de respingere a cererii introductive nu limitează creditorii în dreptul de a depune repetat o cerere introductivă, dacă consideră continuarea executării planului procedurii de restructurare ineficientă și, ca rezultat, poate fi pierdut patrimoniul debitorului, astfel afectând interesele creditorilor.

CAPITOLUL IX. VALORIFICAREA MASEI DEBITOARE ȘI DISTRIBUIREA ACESTEIA ÎNTRE CREDITORI

1. Valorificarea masei debitoare

1.1. Valorificarea prin vânzare a masei debitoare neafectate cu garanții

1.1.1. Aspecte generale. După stabilirea în mod definitiv a celor două mase ale patrimoniului debitorului – cea pasivă și cea activă, poate începe faza lichidării averii acestuia.

Această fază capitală a procedurii de satisfacere concursuală a creditorilor este efectuată de administratorul autorizat. Ca parte componentă a procedurii de insolvabilitate, lichidarea averii debitorului constă în transformarea activului patrimonial într-o sumă de bani ce va fi distribuită creditorilor în conformitate cu regulile stabilite de lege pentru acoperirea pasivului.

Vânzarea bunurilor masei debitoare începe imediat după finisarea procesului de inventariere și evaluare a masei debitoare, de pe urma cărora ar putea fi posibil de a stabili prețul de lichidare al bunurilor expuse comercializării, inclusiv depunerile bănești și activele nemateriale și, totodată, de a stabili suma financiară la care vânzătorul ar putea conta într-o conjunctură optimă.

Vânzarea masei debitoare este efectuată nemijlocit de către administratorul autorizat, și anume:

- administrator provizoriu – în perioada de observație (alin.(6) art.27 LI);
- lichidator – în cadrul procedurii de faliment (alin.(1) art.117 LI);
- administratorul insolvabilității – în cadrul perioadei de executare a Planului procedurii de restructurare (lit.e) alin.(3) art.190 LI).

Vânzarea bunurilor masei debitoare poate avea loc prin: licitații cu strigare (alin.(10) art.117, art.118, 119 LI), licitații cu reducere (alin.(10) art.117, art.120 LI), negocieri directe (alin.(3), (10), (11), (14) art.117, alin.(7) art.120, art.123, alin.(4) art.127 LI); concurs (alin.(10) art.117, art.122, 129 LI).

1.1.2. Vânzarea la licitație cu strigare. Pentru ca administratorul autorizat să purceadă la vânzarea bunurilor la licitații cu strigare, urmează a fi întrunite cumulativ următoarele **condiții**:

a) să fie efectuată evaluarea bunurilor expuse la licitație, dar nu mai târziu de 180 zile din data evaluării (alin.(4), (6) art.117 LI);

b) să existe hotărârea comitetului creditorilor sau a adunării creditorilor privind acordul vânzării la licitații cu strigare și privind stabilirea prețului inițial de vânzare (alin.(8) art.117 LI). În acest sens, administratorul autorizat va prezenta comitetului creditorilor sau adunării creditorilor un raport, în care va propune modul de vânzare, prețul inițial, alte condiții considerate a fi esențiale. Dacă în 15 zile din data prezentării raportului comitetul creditorilor sau adunarea creditorilor nu s-au expus sau nu aprobă propunerile, administratorul autorizat poate solicita instanței de insolvență confirmarea propunerilor. În acest caz, vânzarea masei debitoare se face sub control judecătoresc (alin.(9) art.117 LI).

Dacă sunt întrunite condițiile sus-invocate, în decursul a 10 zile de la existența hotărârii comitetului creditorilor sau a adunării creditorilor, administratorul autorizat urmează să formeze loturi de bunuri pentru a le expune la vânzare, cu stabilirea datei și locului licitației cu strigare. În acest sens, administratorul autorizat trebuie să publice **anunțul** în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și, după caz, în ziarele locale unde debitorul își are sediul sau unde sunt concentrate sediile celor mai mulți creditori, precum și în Internet sau în alt sistem electronic.

Anunțul trebuie să conțină:

a) informații despre bunurile expuse la licitația cu strigare, despre modalitatea în care se poate lua cunoștință de ele;

b) termenul de prezentare a cererilor de participare la licitația cu strigare, care expiră cu 3 zile înainte de data licitației;

c) data, ora și forma licitației;

d) modalitatea de înregistrare a participanților la licitație;

e) prețul inițial (minim) de vânzare a lotului;

f) mărimea acontului, care trebuie transferat până la depunerea cererii de participare la licitație, care nu poate fi mai mic de 2% din prețul inițial al lotului;

g) alte informații utile (rechizitele bancare pe care urmează a fi transferat acontul, adresa unde poate fi depusă cererea, actele ce urmează a fi anexate la cerere, date de contact al persoanei care înregistrează cererile).

În decursul a 15 zile din data publicării anunțului, administratorul autorizat va organiza licitația de vânzare a bunurilor la sediul administratorului autorizat sau al debitorului insolubil, sau în alt loc stabilit de administratorul autorizat.

Pentru a participa la licitație, solicitantul, după publicarea anunțului, dar cel târziu cu 3 zile înainte de data licitației, va depune o **cerere**, la care va anexa:

– documentele care identifică în modul stabilit persoana participantului;

– actele justificative ale depunerii sau transferării acontului la contul indicat în mărimea stabilită;

– procura, în cazul participării prin intermediar.

Pot participa la licitații persoane fizice din Republica Moldova, inclusiv asociații de cetățeni, persoane juridice din Republica Moldova, cetățeni străini și persoane juridice străine, precum și apatrizii.

Participanții la licitație au dreptul:

– să participe la negocieri personal sau prin intermediul reprezentanților;

- să ia cunoștința de documentele incluse în lot;
- să refuze participarea la negocieri.

Pentru desfășurarea licitației, lichidatorul va forma o **comisie** din cel puțin 3 membri. În ziua licitației, concomitent cu înmânarea biletelor de participant, lichidatorul va înregistra participanții prezenți. Înregistrarea se va încheia cu 10 minute înainte de începutul procedurii de licitare. Participanții care întârzie la înregistrare nu sunt admiși la licitație, restituindu-li-se acontul.

Licităția poate fi condusă atât de către administratorul autorizat, cât și de către terțe persoane prin încheierea contractelor. Procedura de licitație este strict reglementată de alin.(9) art.118 LI.

La încheierea licitării fiecărui lot, administratorul autorizat sau comisia de licitație va negocia direct cu adjudecatarul lotului asupra modului și a termenelor de plată, fapt care se consemnează în procesul-verbal privind rezultatele licitației, ce urmează a fi semnat și de către adjudecatarul lotului. Dacă refuză să-l semneze, se consideră că licitația nu a avut loc. În acest caz, licitația va reîncepe de la prețului oferit anterior de participant. Participantul care refuză să semneze procesul-verbal de adjudecare este privat de dreptul de a participa la această licitație, iar acontul nu i se va restitui.

Potrivit alin.(12) art.118 LI, loturile adjudecate la licitații urmează a fi achitate cu respectarea **termenelor** de:

- 10 zile lucrătoare din data semnării procesului-verbal privind rezultatul licitației, dacă achitarea se efectuează ca o sumă unică;
- 60 de zile din data semnării procesului-verbal, dacă achitarea lotului se efectuează eșalonat, cu condiția ca prima tranșă, de cel puțin 40%, să fie achitată în decurs de 10 zile lucrătoare;
- 120 de zile din data semnării procesului-verbal privind rezultatul licitației, cu condiția ca prima tranșă, de cel puțin 40%, să fi fost achitată în decurs de 10 zile lucrătoare, iar adjudecatarul nu s-a încadrat în termenul de 60 de zile să achite diferența de 60%, iar comitetul creditorilor sau adunarea creditorilor a acceptat cererea

adjudecatorului și a dat acordul la prelungirea termenului cu încă cel mult 60 de zile.

Licitația cu strigare se va considera că nu a avut loc dacă:

- a) la licitație nu s-a prezentat niciun participant;
- b) la licitație s-a prezentat un singur participant;
- c) la licitație s-au prezentat cel puțin 2 participanți, însă niciunul nu a oferit un preț egal cu valoarea prețului inițial stabilit de comitetul creditorilor sau adunarea creditorilor;
- d) licitația cu strigare a avut loc, adjudecatorul lotului a fost desemnat, însă acesta a încălcat termenul de plată a costului lotului câștigat.

1.1.3. Licitația repetată cu strigare. Bunurile nevândute la prima licitație cu strigare și nesolicitate de creditori pentru preluarea în natură în contul stingerii creanțelor vor fi expuse la licitație repetată cu strigare, la care prețul se va reduce cu 10% pentru bunurile mobile, și cu 5% - pentru bunurile imobile.

Licitația repetată cu strigare va avea loc cu respectarea aceluiași condiții ca și licitația cu strigare.

Dacă la licitația repetată cu strigare se va înregistra un singur participant, vânzarea se va efectua prin întocmirea procesului-verbal al licitației, semnat între lichidator și unicul participant.

1.1.4. Vânzarea la licitații cu reducere. Vânzarea bunurilor la licitația cu reducere are următoarele trăsături specifice:

- a) nu este necesară hotărârea comitetului creditorilor sau a adunării creditorilor. Dacă licitația repetată cu strigare nu a avut loc și niciun creditor nu a solicitat preluarea bunului în natură în contul stingerii creanțelor, administratorul autorizat va dispune imediat expunerea bunurilor la licitații cu reducere;
- b) prețul inițial al bunurilor la licitația cu reducere va fi prețul inițial al bunurilor de la licitația repetată cu strigare;
- c) pasul reducerii nu poate fi mai mare de 5% din prețul maxim (inițial);

d) licitația cu reducere poate trece în licitație cu strigare. Orice participant poate oferi oricând un preț mai mare decât cel oferit de alt participant. În acest caz, licitația va fi organizată pe baza principiilor licitației cu strigare;

e) dacă comitetul creditorilor sau adunarea creditorilor nu a stabilit limita de reducere a prețului la licitația cu reducere, reducerea prețului va continua până se ajunge la zero, după care lotul se va scoate de la licitație;

f) în cazul înscrierii unui singur participant, prețul de vânzare a lotului poate fi micșorat cu maxim 10% din prețul inițial.

Licitația cu reducere va avea loc cu respectarea aceluiași condiții ca și licitația cu strigare.

1.1.5. Vânzarea prin negocieri directe. Cazurile când administratorul autorizat poate purcede la vânzarea bunurilor masei debitoare prin negocieri directe sunt prevăzute de LI, și anume:

a) dacă la licitația cu reducere nu s-a înscris niciun participant, dacă s-a înscris un singur participant sau dacă bunurile nu au putut fi comercializate, administratorul autorizat va putea vinde bunurile prin negocieri directe la orice preț negociat și confirmat de instanța de insolvență (alin.(3) art.117 LI). La această modalitate de vânzare poate apela administratorul autorizat, cu condiția că a expirat termenul de 2 ani de valorificare a bunurilor, iar bunurile nu au putut fi vândute prin licitații. În acest caz, vânzarea prin negocieri directe se face fără acordul comitetului creditorilor sau al adunării creditorilor;

b) dacă asupra bunurilor expuse spre vânzare există un drept de preemțiune, acestea se vor vinde prin negocieri directe conform legislației civile, cu respectarea dreptului de preemțiune al titularului. În cazul în care titularul dreptului de preemțiune refuză să procure în mod prioritar bunul din masa debitoare, acest bun va fi vândut de către administratorul autorizat prin licitație cu strigare sau concurs, cu condiția ca prețul de vânzare să nu fie mai mic decât cel oferit de titularul dreptului de preemțiune (alin.(11) art.117 LI);

c) inventarul și/sau bunurile a căror valoare individuală este de până la 10 000 de lei, cu acordul comitetului creditorilor sau al adunării creditorilor, administratorul autorizat îl poate vinde fără a organiza licitații sau concursuri, prin negocieri directe în bază de contract de vânzare-cumpărare (alin.(14) art.117 LI);

d) bunurile perisabile sau bunurile supuse deprecierei iminente (alin.(6) art.27, alin.(7) art.131 LI).

Vânzarea prin negocieri directe are următoarele trăsături specifice:

a) inițiativa vânzării poate parveni atât de la administratorul autorizat, cât și de la cumpărător;

b) dacă la același bun există mai multe solicitări de cumpărare prin negocieri directe, vânzarea se va face potrivit regulilor desfășurării licitației cu strigare, iar publicarea anunțului de licitație nu este obligatorie;

c) după încheierea negocierilor, administratorul autorizat va întocmi un proces-verbal, care va cuprinde clauzele esențiale pentru încheierea contractului de vânzare-cumpărare;

d) procesul-verbal al negocierilor directe urmează a fi prezentat în decursul a 10 zile comitetului creditorilor sau adunării creditorilor, care, la rândul lor, în termen de 20 de zile, urmează să accepte sau să respingă condițiile negociate de administratorul autorizat. În cazul respingerii, administratorul autorizat va fi obligat să reînceapă negocierile directe cu noile condiții stabilite de creditorii;

e) dacă în termen de 20 de zile comitetul creditorilor sau adunarea creditorilor nu s-a pronunțat asupra clauzelor din procesul-verbal al negocierilor directe, lichidatorul poate solicita instanței de insolvență aprobarea procesului-verbal;

f) în baza clauzelor negociate între administratorul autorizat și potențialul cumpărător, acceptate de comitetul creditorilor sau adunarea creditorilor, sau de către instanța de insolvență, va fi încheiat în decursul a 10 zile un contract de vânzare-cumpărare;

g) dacă comitetul creditorilor sau adunarea creditorilor a stabilit în prealabil un preț minim de vânzare prin negocieri directe și condiții

esențiale pentru contractul de vânzare-cumpărare, iar prețul negociat nu este mai mic decât cel stabilit în prealabil, nu este necesară aprobarea comitetului creditorilor sau adunării creditorilor, administratorul autorizat urmând să încheie imediat contractul de vânzare-cumpărare.

1.1.6. Vânzarea prin concurs. Spre deosebire de celelalte moduri de vânzare a masei debitoare, vânzarea prin concurs are următoarele particularități:

a) comisia de concurs se formează de către comitetul creditorilor sau adunarea creditorilor, la propunerea administratorului autorizat;

b) prețul inițial de vânzare a bunurilor prin concurs este aprobat de comitetul creditorilor sau adunarea creditorilor, acesta se comunică comisiei de concurs, dar nu poate fi divulgat;

c) termenul de prezentare a cererilor de participare nu poate fi mai mic de 15 zile și nici mai mare de 60 de zile de la data publicării avizului;

d) participanții la concurs trebuie să depună garanții de participare, pentru fiecare obiect expus la concurs;

e) actele de participare la concurs se depun în plicuri sigilate, cu excepția documentului de plată a garanției de participare la concurs;

f) concursul se desfășoară în două etape: etapa preliminară (în care comisia de concurs determină numărul participanților și emite decizia privind admiterea ofertanților la concurs) și etapa propriu-zisă (în care se va stabili câștigătorul concursului);

g) concursul poate fi suspendat în situația când niciun ofertant nu a oferit un preț mai mare decât prețul minim stabilit de comitetul creditorilor sau adunarea creditorilor. În acest caz, comitetul creditorilor sau adunarea creditorilor se va convoca de urgență pentru confirmarea celei mai bune oferte sau pentru schimbarea condiției sau a modalității de valorificare a bunului;

h) etapa propriu-zisă a concursului începe cu anunțarea celui mai mare preț indicat în cererea participantului. Ceilalți participanți,

începând cu participantul care a oferit cel mai mic preț, își pot modifica prețul;

i) după desemnarea câștigătorului concursului, în decursul a 10 zile urmează a fi încheiat contractul de vânzare-cumpărare;

k) termenul de achitare a prețului bunului este de maxim 60 de zile (în cazul achitării în mai multe tranșe, însă prima tranșă nu trebuie să fie mai mică de 40% din preț) sau de 10 zile lucrătoare (în cazul plății unice);

l) dacă cumpărătorul încalcă termenul de achitare a prețului, administratorul autorizat nu este în drept să anuleze rezultatele concursului, ci va solicita instanței de insolvență sau instanței de arbitraj încasarea sumei restante și a penalităților sau, după caz, rezilierea contractului de vânzare-cumpărare și repararea prejudiciilor.

1.2. Valorificarea prin vânzare a masei debitoare afectate cu garanții

Vânzarea masei debitoare afectate cu garanții are loc prin licitații publice, concurs sau prin negocieri directe, care se organizează după procedura valorificării bunurilor neafectate cu garanții.

Specificul vânzării bunurilor afectate cu garanții constă în:

a) intenția de vânzare poate veni atât din partea creditorului garantat, cât și din partea administratorului autorizat. Dacă intenția vine de la creditorul garantat, acesta urmează să indice condițiile de vânzare, prețul inițial. Administratorul autorizat se poate opune condițiilor stabilite de creditorul garantat doar dacă acestea contravin legii;

b) este necesară notificarea prealabilă a creditorului garantat privind modalitatea, condițiile și prețul inițial de vânzare, dacă intenția de vânzare vine din partea administratorului autorizat. În termen de 7 zile de la primirea notificării, creditorul garantat trebuie să se expună dacă acceptă sau are o posibilitate mai avantajoasă de vânzare;

c) dacă creditorul garantat nu a răspuns în termen de 7 zile sau dacă respinge propunerea administratorului autorizat, dar nu indică

o altă posibilitate mai avantajoasă, administratorul autorizat va purcede la vânzarea bunurilor în condițiile indicate în notificare;

d) dacă bunul este grevat în favoarea mai multor creditori garanțați, este necesară notificarea tuturor creditorilor. Dacă cel puțin un creditor garantat se opune sau se oferă diferite condiții mai avantajoase, orice creditor garantat sau administratorul autorizat va sesiza instanța de insolvență pentru stabilirea modalității, condițiilor și prețului inițial de vânzare;

e) creditorul garantat va putea solicita în posesie cu ulterioara valorificare, bunul afectat cu garanție doar după expirarea termenului de 3 luni de la inițierea procedurii de vânzare.

1.3. Vânzarea întreprinderii (afacerii) debitorului

Întreprinderea (afacerea) debitorului poate fi privită atât ca subiect de drept, cât și în calitate de obiect (bun integru). Procedura de înstrăinare a complexului patrimonial unic al debitorului este reglementată de art.129 LI, precum și de art.817-822 CC. Sunt situații când debitorul insolvent constituie un complex de bunuri care, fiind separate, și-ar pierde valoarea economică. În astfel de cazuri se apelează la vânzarea întreprinderii (afacerii) debitorului ca un complex patrimonial unic prin licitații sau concurs, care se desfășoară în baza regulilor generale.

Specificul vânzării întreprinderii (afacerii) debitorului ca un complex patrimonial rezidă în următoarele:

a) decizia de a expune la vânzare întreprinderea (afacerea) debitorului ca un complex patrimonial unic aparține în exclusivitate adunării creditorilor. Comitetul creditorilor nu are astfel de prerogative;

b) în componența lotului unic intră toate tipurile de bunuri destinate activității de întreprinzător (mobile și imobile, mijloace fixe și circulante etc.), inclusiv bunurile corporale, cu excepția drepturilor și obligațiilor intransmisibile;

c) în cazul vânzării afacerii debitorului nu pot fi transmise creanțele creditorilor față de debitor incluse în tabelul definitiv, dacă legea nu stabilește altfel;

d) contractele de muncă valabile la momentul vânzării își păstrează valabilitatea, iar cumpărătorul devine succesor în drepturi și obligații de angajator;

e) dacă a fost depusă o singură cerere de participare, adunarea creditorilor poate hotărî vânzarea fără organizarea noii licitații sau a noului concurs;

f) contractul de vânzare-cumpărare a întreprinderii (afacerii) debitorului ca un complex patrimonial unic va fi încheiat în decursul a 20 de zile de la semnarea procesului-verbal privind rezultatele licitației sau concursului;

g) contractul de vânzare-cumpărare trebuie confirmat de instanța de insolvabilitate. Deși art.818 CC prevede respectarea formei autentice a contractului de vânzare-cumpărare a întreprinderii ca un complex patrimonial unic, se menționează că în cazurile înstrăinării întreprinderii (afacerii) debitorului ca un complex patrimonial unic conform legislației insolvabilității nu este necesară autentificarea notarială a acestuia, deoarece acesta va fi confirmat de instanța de insolvabilitate;

h) contractul de vânzare-cumpărare urmează a fi înregistrat la Î.S. „Camera Înregistrării de Stat”, Î.S. „Cadastru” (dacă în componența lotului intră bunuri imobile), Agenția de Stat pentru Protecția Proprietății Intelecuale (dacă în componența lotului intră bunuri corporale: mărci, brevete, drept de autor etc.), Direcția de Înregistrare a Transportului și Calificare a Conducătorilor Auto (dacă în componența lotului intră unități de transport).

1.4. Specificul vânzării unor categorii de bunuri

1.4.1. Vânzarea creanțelor pecuniare și a drepturilor litigioase.

La alin.(14) și (15) art.126 LI se prevede posibilitatea vânzării *creanțelor pecuniare* (datoriilor debitoare) și a *drepturilor litigioase*.

Potrivit art.800 CC, un drept este litigios în cazul în care este incert, contestat sau contestabil de debitor sau în cazul în care a fost intentată o acțiune ori se poate prezuma că acțiunea va fi necesară.

Vânzarea are loc prin licitații publice sau negocieri directe, care se desfășoară în baza regulilor generale.

Specificul vânzării creanțelor pecuniare și a drepturilor litigioase:

a) este necesar acordul prealabil al comitetului creditorilor sau al adunării creditorilor, care va stabili condițiile, modalitatea și prețul inițial;

b) nu este necesară evaluarea loturilor;

c) prețul inițial de vânzare nu va fi mai mic de 50% din valoarea lor de bilanț, iar la licitația repetată prețul inițial poate fi redus până la 30%;

d) dacă în termen de 90 de zile creanțele pecuniare sau drepturile litigioase nu vor fi valorificate sau dacă poate fi omis termenul de prescripție extensivă, administratorul este obligat să inițieze procedura de urmărire silită prin intermediul instanței de judecată, prin judecată arbitrală sau prin alte organe abilitate;

e) achitarea prețului de achiziție a creanțelor pecuniare sau a drepturilor litigioase urmează a fi efectuată în decursul a 30 de zile de la data încheierii contractului.

1.4.2. Vânzarea valorilor mobiliare și a cotelor de participare.

Procedura de vânzare a valorilor mobiliare ale debitorului insolubil este reglementată de art.124 LI și de Legea privind piața de capital, nr.171/2012. Evidența drepturilor de proprietate asupra valorilor mobiliare se face prin intermediul înscrierilor în conturile personale deschise pe numele deținătorilor de valori mobiliare în registrul deținătorilor de valori mobiliare, în modul stabilit de actele normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

Valorile mobiliare proprietate a debitorului insolvabil pot fi înstrăinate cu respectarea prevederilor Legii cu privire la piața de capital, nr.171/2012. În aceste cazuri, regulile de vânzare prevăzute de LI nu se vor aplica.

Debitorul insolvabil poate dispune de cote-părți în capitalele sociale ale:

– societății în nume colectiv. Vânzarea cotei de participare a membrului societății în nume colectiv poate avea loc doar după separarea unei părți din patrimoniul ei proporțional participațiunii debitorului la capitalul social pentru urmărirea acestei părți. Partea din patrimoniul societății susceptibilă separării sau valoarea ei se determină conform unui bilanț întocmit la momentul înaintării solicitării de separare. După separare, bunurile pot fi expuse la licitații publice sau negocieri directe conform regulilor generale;

– societății cu răspundere limitată. La vânzarea cotei-părți din capitalul social al societății cu răspundere limitată urmează să se respecte prevederile dreptului de preemțiune, și anume: art.152, 153 CC, art.25 al Legii privind societățile cu răspundere limitată, nr.135/2012. În acest caz, administratorul autorizat va oferi celorlalți asociați posibilitatea de a achiziționa cota-parte din capitalul social la un preț prestabilit. Dacă asociații nu și-au manifestat intenția de a achiziționa cota de participare, administratorul autorizat va putea înstrăina cota de participare la licitații publice sau negocieri directe la un preț nu mai mic decât cel oferit celorlalți asociați;

– cooperativei. La vânzarea participațiunii debitorului din cooperativă urmează a fi respectate prevederile art.177 CC. Membrului care se retrage din cooperativă i se compensează valoarea participațiunii sau i se transmite patrimoniu corespunzător participațiunii sale. Calculele se efectuează conform bilanțului de la data retragerii, iar dacă retragerea are loc pe parcursul exercițiului financiar, restituirea se face conform ultimului bilanț. Totodată, membrul cooperativei poate, dacă statutul nu prevede altfel, să înstrăineze oricând partici-

pațiunea sa către un alt membru sau un terț care urmează să devină membru, retrăgându-se astfel din cooperativă fără a cere partea sa din patrimoniu.

1.4.3. Vânzarea bunurilor perisabile sau a bunurilor supuse deprecierei iminente, a fructelor și a recoltelor. Sunt perisabile sau supuse deprecierei iminente acele bunuri care necesită condiții specifice de păstrare și au un termen de valabilitate limitat, bunuri ușor alterabile. Administratorul autorizat urmează să depună un maxim și rapid efort în vederea vânzării lor și transformării valorii lor în bani. Prerogativa administratorului autorizat de a vinde aceste categorii de bunuri este reglementată de alin.(6) art.27 și alin.(7) art.131 LI.

Astfel, administratorul provizoriu este obligat să vândă bunurile perisabile sau cele supuse deprecierei iminente, iar mijloacele bănești obținute urmează a fi depuse în bancă la contul debitorului, cu informarea debitorului și a instanței de insolvență despre aceste vânzări.

Bunurile perisabile sau cele supuse deprecierei iminente grevate cu garanții vor putea fi vândute de către administratorul autorizat în lipsa notificării creditorului garantat. În decursul a 72 de ore din momentul vânzării, administratorul autorizat va informa creditorul garantat și instanța de insolvență.

De regulă, vânzarea bunurilor perisabile sau a celor supuse deprecierei iminente se va face prin negocieri directe, care, în comparație cu licitațiile, necesită timp mai restrâns pentru formalități.

Fructele și recoltele sunt și ele bunuri perisabile și supuse deprecierei iminente, însă procedura de vânzare a lor are următoarele particularități:

- a) vânzarea se va anunța cu cel puțin 5 zile înainte la primăria de la locul debitorului și de la locul unde se va face vânzarea;
- b) administratorul autorizat poate face publicitate vânzării în ziarele locale sau republicane, după caz;

c) de preferință, vânzarea se va face în zilele nelucrătoare, zilele de târg, fie la locul aflării bunurilor, fie în târg;

d) vânzarea se va face în prezența unui delegat al comitetului creditorilor, iar dacă acesta nu s-a prezentat, atunci în lipsa lui;

e) achitarea poate fi efectuată cu cel mult 5 zile mai târziu de la semnarea procesului-verbal, cu condiția că există acordul comitetului creditorilor;

f) vânzarea poate fi efectuată prin negocieri directe la prețul curent, în situațiile prevăzute de alin.(5) art.127 LI, cu informarea obligatorie în decursul a 48 de ore a debitorului și a comitetului creditorilor;

g) administratorul autorizat va depune în contul de acumulare, în 24 de ore, mijloacele bănești obținute, prezentând instanței de insolabilitate lista bunurilor vândute și a prețului, semnată de administratorul autorizat și de cumpărător.

1.5. Alte forme de valorificare a masei debitoare

Există și alte forme de valorificare a masei debitoare, care ar aduce un beneficiu financiar debitorului, cum ar fi: locațiunea, arenda, prestarea de servicii. Vor putea fi date în locațiune și arendă acele bunuri care nu vor atrage consumarea substanței bunurilor (bunuri neconsumptibile).

Alegerea formei de valorificare este de competența comitetului creditorilor sau a adunării creditorilor. De regulă, locațiunea, arenda și prestarea de servicii vor constitui o formă de valorificare a bunurilor imobile în perioada de executare a planului procedurii de restructurare, dacă acesta conține astfel de prevederi.

2. Distribuirea masei debitoare (produsului) între creditori

2.1. Distribuirea produsului obținut din valorificarea masei debitoare

După ce masa debitoare a fost transformată în mijloace bănești, acestea urmează a fi direcționate creditorilor în vederea stingerii creanțelor validate. Distribuirea produsului obținut din valo-

rificarea masei debitoare neafectate cu garanții are următoarele particularități:

a) la fiecare 3 luni de la data începerii valorificării, administratorul autorizat va prezenta comitetului creditorilor spre aprobare un raport asupra fondurilor obținute și un plan de distribuție între creditori. Termenul poate fi prelungit cu cel mult o lună sau scurtat de către instanța de insolvență;

b) la distribuția intermediară, comitetul creditorilor va stabili cota de distribuție a creditorilor cărora urmează să li se stingă creanțele, la propunerea administratorului autorizat;

c) la distribuția intermediară, administratorul autorizat urmează să ia în considerare rezervările sumelor prevăzute de alin.(6) art.150 LI;

d) după aprobarea de către comitetul creditorilor, planul de distribuție se va depune în instanța de insolvență, administratorul autorizat fiind obligat să notifice fiecare creditor despre depunerea lui;

d) orice creditor poate contesta planul de distribuție intermediară în termen de 7 zile de la data notificării;

e) după respingerea contestației, administratorul autorizat va distribui mijloacele bănești între creditori conform planului de distribuție;

f) la distribuția finală, planul de distribuție va fi depus de administratorul autorizat direct instanței de insolvență împreună cu raportul final. În acest caz, în termen de 15 zile, instanța de insolvență va convoca adunarea finală a creditorilor. În cazul distribuției finale, examinarea raportului final și a planului de distribuție este prerogativa adunării creditorilor;

g) sumele distribuite, dar neridicate de creditori până la finalizarea procedurii vor putea fi depuse pe contul „Mijloace intrate temporar la dispoziția instanței de judecată” ori se vor stinge prin consemnare la o bancă sau notar;

h) în cazul în care, la distribuția finală se constată că bunurile debitorului nu sunt suficiente pentru acoperirea creanțelor din tabelul

definitiv consolidat, instanța de insolvență poate, prin încheiere definitivă și executorie, să autorizeze ca sumele neacoperite să fie urmărite din contul patrimoniului membrilor organelor de conducere declarate culpabile de nedepunerea cererii introductive și de comiterea acțiunilor prevăzute de art.248 LI.

Distribuirea produsului obținut, ca urmare a valorificării bunurilor afectate cu garanții, are următoarele particularități:

a) înainte de distribuire, administratorul autorizat va scade cheltuielile de validare și de valorificare, dar care nu vor depăși 10% din valoarea bunurilor grevate, iar ulterior va acoperi de îndată creanța garantată cu primul grad de prioritate. Cheltuielile de validare și valorificare constituie cheltuielile rezultate din menținerea, conservarea, luarea în posesie, evaluarea și vânzarea bunurilor, plata remunerației administratorului autorizat și a persoanelor desemnate sau angajate cu acordul comitetului creditorilor (lit.a) alin.(3) art.153 LI);

b) dacă valorificarea cauzează aplicarea, în conformitate cu prevederile Codului fiscal, a unui impozit asupra masei debitoare, cheltuielile de valorificare se vor mări cu suma acestui impozit;

c) suma rămasă va fi distribuită creditorului garantat pentru acoperirea creanței garantate.

2.2. Transmiterea masei debitoare în proprietatea creditorilor în contul stingerii creanțelor

Această modalitate de stingere a creanțelor este una nouă, care nu se regăsea în LI nr.632/2001. Preluarea masei debitoare în contul stingerii creanțelor poate fi efectuată atât după prima licitație cu strigare, cât și după licitație repetată cu strigare. Preluarea în natură a bunurilor neafectate cu garanții, ca modalitate de stingere a creanțelor, are următoarele particularități:

a) după fiecare licitație care nu a avut loc, administratorul autorizat va notifica creditorii despre posibilitatea preluării în natură a bunurilor nevândute la licitație în contul creanțelor, la prețul inițial stabilit la ultima licitație;

b) în decursul a 20 de zile de la notificare, creditorii pot accepta preluarea bunurilor în natură, expediind administratorului autorizat cererea;

c) dacă câțiva creditori pretind asupra aceluiași bun, prioritate are creditorul chirografar de clasa superioară conform ordinii prevăzute de art.43 LI;

d) dacă câțiva creditori chirografari din aceeași clasă pretind asupra aceluiași bun, prioritate are creditorul chirografar a cărui creanță este mai mare ca valoare;

e) dacă câțiva creditori chirografari din aceeași clasă au creanțe cu aceeași valoare, se va purcede la tragere la sorti, sau bunul va fi transmis în coproprietate;

f) în decursul a 5 zile de la expirarea termenului de 20 de zile de la notificări, administratorul autorizat examinează ofertele și decide care creditor are dreptul preferențial, întocmind în acest sens un proces-verbal, semnat de administratorul autorizat și creditor, care se va depune în 48 de ore la instanța de insolvență;

g) dacă creanța creditorului depășește valoarea bunului, dreptul de proprietate asupra bunului va trece la creditor doar după achitarea onorariului de succes al administratorului autorizat și semnarea Actului de ridicare a bunului adjudecat;

h) dacă valoarea bunului depășește valoarea creanței validate conform tabelului definitiv consolidat, creditorul va putea prelua bunul doar dacă în decursul a 10 zile lucrătoare va achita diferența dintre prețul și valoarea creanței și onorariul de succes al administratorului autorizat.

Procedura de preluare în natură, de către creditorul garantat, a bunurilor afectate cu garanții are loc cu respectarea cerințelor pentru preluarea bunurilor neafectate cu garanții, cu următoarele excepții:

a) aceste bunuri pot fi preluate doar la cererea creditorului garantat;

b) înainte de preluare, creditorul garantat obligatoriu va achita cheltuielile de validare și valorificare, în ordinea stabilită la alin.(1)

art.132 și la lit.a) alin.(3) art.153 LI, precum și onorariul de succes al administratorului autorizat.

2.3. Stingerea benevolă a creanțelor de către asociații (membrii, asociații) debitorului sau de către terți

La orice etapă a procesului de insolabilitate (faliment, restructurare), asociații (membrii, acționarii) debitorului sau terții sunt în drept să satisfacă creanțele tuturor creditorilor (masei, chirografari, garanți) ori să depună în contul debitorului mijloace bănești în mărimea necesară stingerii creanțelor. Procedura de stingere a creanțelor din partea asociațiilor (membrilor, acționarilor) sau a terților are următoarele particularități:

- a) oferta de executare se va înainta instanței de insolabilitate;
- b) termenul de stingere a creanțelor nu poate fi mai mare de 20 de zile din data emiterii încheierii judecătorești privind acceptarea ofertei de executare;
- c) după acceptarea de către instanța de insolabilitate, administratorul autorizat va deschide în instituție financiară conturi speciale destinate acumulării mijloacelor bănești din partea ofertantului;
- d) mijloacele bănești nu pot fi folosite în alte scopuri;
- e) în termen de 10 zile din data consemnării, administratorul autorizat va distribui mijloacele bănești creditorilor conform încheierii judecătorești;
- f) după distribuire, administratorul autorizat va depune în instanța de insolabilitate cerere de constatare a creanțelor stinse, iar instanța va adopta încheierea de acceptare a cererii, dacă corespunde exigențelor legii;
- g) stingerea integrală a creanțelor prin distribuirea mijloacelor bănești parvenite de la ofertant are ca efect încetarea procedurii de insolabilitate fără radierea debitorului. Mijloacele bănești consemnate de ofertant au statut de împrumut fără dobândă, care urmează a fi restituite în decursul unui an, calculat din data încetării procedurii de insolabilitate.

CAPITOLUL X. RĂSPUNDEREA MEMBRILOR ORGANELOR DE CONDUCERE ALE DEBITORULUI

În dependență de conduita persoanelor, caracterul prejudiciabil al faptelor, mărimea prejudiciului cauzat creditorilor sau altor participanți la procesul de insolvență în perioada de până la intentarea procesului de insolvență sau în legătură cu intentarea procesului, membrii organelor de conducere și/sau de supraveghere ale debitorului pot fi trași la răspundere patrimonială, contravențională și/sau penală, în modul stabilit de lege.

Potrivit legislației cu privire la insolvență, legislației contravenționale și penale, temeiurile angajării răspunderii contravenționale și/sau penale față de membrii organelor de conducere ale debitorului pentru fapte ce constituie contravenții sau infracțiuni, sunt următoarele:

- nedepunerea de către persoana care, în conformitate cu legislația în vigoare, are dreptul de a reprezenta debitorul (administratorii societăților comerciale, membrii organelor executive), asociații cu răspundere nelimitată și lichidatorii a cererii introductive dacă există unul din temeiurile de intentare a procesului de insolvență;
- comiterea de către membrii organelor de conducere ale debitorului a unei sau mai multor acțiuni prevăzute la art.248 alin.(1) LI, care au condus la insolvențarea debitorului (insolvențarea intenționată), precum și depunerea cererii introductive în cazul în care debitorul dispune de posibilități reale de a satisface creanțele creditorilor (insolvențarea fictivă);
- neprezentarea administratorului provizoriu în termenul stabilit de lege a documentelor activității economice și a documentelor de evidență contabilă, inclusiv a ștampilei debitorului;
- etc.

Cât privește răspunderea contravențională și/sau penală a membrilor organelor de conducere ale debitorului, aceste forme de răspundere nu constituie obiect de cercetare în prezenta lucrare, întrucât, pe de o parte, competența instanței de insolvență și a administratorului autorizat în cadrul procesului de insolvență se rezumă la sesizarea și transmiterea organelor competente a documentelor spre a fi examinate sub aspectul existenței de motive (fapte) ce ar putea angaja răspunderea contravențională și/sau penală a membrilor organelor de conducere ale debitorului, iar, pe de altă parte, procesele contravenționale și penale se desfășoară în strictă conformitate cu prevederile legislației contravenționale și penale.

În cele ce urmează vom analiza natura juridică a răspunderii patrimoniale, cercul persoanelor vizate, condițiile și cerințele impuse de lege în vederea angajării răspunderii patrimoniale față de membrii organelor de conducere ale debitorului.

1. Natura juridică a răspunderii patrimoniale. Reieșind din dispozițiile art.1398 CC, răspunderea patrimonială reprezintă o formă a răspunderii civile delictuale, care se angajează față de delincvenți în rezultatul încălcării unei obligații legale cu caracter patrimonial.

Pentru apariția răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic. Acest rol îl îndeplinește temeiul răspunderii delictuale. Temeiul răspunderii delictuale îl constituie componența delictului civil. La rândul său, componența delictului civil constituie o totalitate de elemente esențiale formulate de legiuitor, ca fiind necesare și suficiente pentru angajarea răspunderii delictuale. Componența delictului civil include următoarele elemente (condiții): prejudiciu, fapta ilicită, raportul de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu și vinovăția.

Acestea sunt condițiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale. Lipsa unei condiții, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepția cazurilor expres prevă-

zute de lege, când răspunderea delictuală se poate angaja și în lipsa unor condiții. Dacă legea modifică sau restrânge cercul condițiilor necesare pentru angajarea răspunderii delictuale, suntem în prezența unor condiții speciale, cum ar fi cazul răspunderii patrimoniale a membrilor organelor de conducere ale debitorului sub imperiul Legii insolvențabilității.

În contextul condițiilor generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale este de menționat că nu poate exista răspundere delictuală dacă nu s-a produs un prejudiciu.

Prejudiciul constituie consecințele negative cu caracter patrimonial sau nepatrimonial (moral) ale faptei ilicite, apărute ca urmare a lezării drepturilor subiective.

Raportat la insolvențabilitatea debitorului, prejudiciul constă, pentru creditorii, în insolvențabilitatea debitorului, caracterizată prin lipsa sumelor disponibile pentru plata obligațiilor lichide și exigibile către aceștia. Această stare de fapt și de drept este prejudiciabilă pentru creditorii, întrucât, de regulă, aceasta presupune nu doar imposibilitatea temporară de plată a creanțelor, ci, așa cum atestă practica, și imposibilitatea de satisfacere integrală a respectivelor creanțe.

Fapta ilicită este fapta prin care, încălcându-se normele dreptului obiectiv, se lezează drepturile subiective sau interesele persoanei. Fapta ilicită poate apărea sub forma acțiunii sau inacțiunii.

Raportat la fapta ilicită sub forma acțiunii în procesele de insolvențabilitate, în art.248 alin.(1) LI legiuitorul stabilește în mod expres și exclusiv categoriile de fapte ilicite, pentru a căror comitere membrii organelor de conducere ale debitorului și/sau alte persoane care i-au cauzat insolvențabilitatea pot fi trase la răspundere patrimonială.

Fapta ilicită apare sub forma inacțiunii în acele situații când, potrivit legii, o persoană este obligată să îndeplinească o activitate sau să săvârșească o anumită acțiune. Abținerea de la îndeplinirea acestei activități sau de la săvârșirea acțiunii prevăzute de normele imperative constituie o faptă ilicită.

Raportat la fapta ilicită sub forma inacțiunii în procesele de insolabilitate, legea determină următoarele fapte: nedepunerea, de către persoanele cu drept de administrare a debitorului în termenul și condițiile stabilite de lege a cererii de intentare a procesului de insolabilitate; netransmiterea în termenul legal, de către membrii organelor de conducere ale debitorului administratorului provizoriu a documentelor ce vizează activitatea economică și contabilă a debitorului.

Pentru antrenarea răspunderii delictuale este necesar ca între fapta ilicită și prejudiciu să existe un raport de cauzalitate.

Raportul de cauzalitate este și condiția în funcție de care se determină mărimea despăgubirii. Se repară numai prejudiciul care este consecința directă a faptei ilicite.

În contextul proceselor de insolabilitate, este de remarcat că răspunderea patrimonială a membrilor organelor de conducere ale debitorului și/sau a altor persoane care i-au cauzat insolabilitatea nu poate fi angajată fără a exista o legătură de cauzalitate între fapta ilicită săvârșită de persoanele vizate și prejudiciul produs, caracterizat prin neexecutarea integrală a creanțelor creditorilor.

Ca urmare, toate faptele ilicite săvârșite de membrii organelor de conducere ale debitorului și/sau de orice altă persoană prin intermediul cărora aceștia i-au cauzat insolabilitatea, indiferent dacă acestea reprezintă o cauză directă a prejudiciului sau doar o condiție prilej pentru săvârșirea faptei ilicite, sunt susceptibile de a conduce la antrenarea răspunderii patrimoniale față de aceste persoane.

2. Cercul persoanelor responsabile de insolabilitatea debitorului.

În ceea ce privește categoria persoanelor responsabile de insolabilitatea debitorului, în reglementarea actuală a legii legiuitorul nu a mai limitat responsabilitatea doar la membrii organelor de conducere și/sau de supraveghere ale debitorului, ci a extins categoria persoane-

lor răspunzătoare și la asociații/ acționarii debitorului¹¹, precum și la orice altă persoană, care i-au cauzat insolvabilitatea prin una sau mai multe fapte ilicite, consemnate la art. 248 alin. (1) LI.

Cu referire la membrii organelor de conducere ale debitorului, potrivit art.247 alin.(1) LI, din această categorie fac parte: debitorul persoană fizică care desfășoară activitate individuală de întreprinzător, fondatorul întreprinderii individuale sau al gospodăriei țărănești (de fermier), administratorii societăților comerciale, membrii organelor executive, membrii consiliilor de supraveghere (de observatori), lichidatorii și membrii comisiilor de lichidare, contabilii.

Totodată, alin.(2) din același articol relevă că prevederile alin.(1) se aplică persoanelor care dețineau funcțiile respective la momentul intentării procesului de insolvabilitate, precum și celor care au deținut aceste funcții pe parcursul ultimelor 24 de luni anterioare intentării procesului.

În ceea ce privește răspunderea patrimonială a asociațiilor/ acționarilor debitorului, este de menționat că, la judecarea cauzelor ce țin de intentarea procesului de insolvabilitate, legea care stabilește obligațiile asociatului (fondatorului) este Legea insolvabilității care, conform art.1 alin.(2), este aplicabilă persoanelor juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, întreprinzătorilor individuali, inclusiv titularilor de patentă de întreprinzător, societăților de asigurări, fondurilor de investiții, companiilor fiduciare, organizațiilor necomerciale, înregistrate în Republica Moldova în modul stabilit.¹²

¹¹ Pentru detalii suplimentare, a se vedea pct. 25.1-25.5 din Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție a RM cu privire la aplicarea în practica judiciară a Legii insolvabilității nr.2 din 24.03.2014

¹² A se vedea pct. 25.2 din Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție a RM cu privire la aplicarea în practica judiciară a Legii insolvabilității nr.2 din 24.03.2014

Referitor la antrenarea răspunderii patrimoniale față de alte persoane, cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolvență a debitorului, legea nu dispune cu privire la identitatea acestor persoane, astfel încât în această categorie pot fi incluse și persoanele care au acționat în calitate de *administrator de fapt* al debitorului, respectiv persoanele care, fără a îndeplini condițiile legale, au exercitat totuși atribuțiile acestei funcții.

Important de reținut că, în caz de pluralitate, răspunderea persoanelor indicate este solidară, cu condiția ca apariția stării de insolvență să fie actuală sau anterioară perioadei în care și-au exercitat mandatul ori au deținut poziția ce ar fi putut cauza insolvența debitorului. Persoanele în cauză se pot apăra de solidaritate, dacă în organele colegiale de conducere ale debitorului s-au opus actelor sau faptelor care au cauzat insolvența sau dacă au lipsit de la luarea deciziilor care au cauzat insolvența și au făcut să se consemneze, ulterior luării deciziei, opoziția lor la aceste decizii (art. 248 alin. (4) LI).

3. Condițiile și cerințele impuse de lege în vederea angajării răspunderii patrimoniale. Potrivit art.5 alin.(5) lit.f) LI, judecarea și soluționarea cererilor de tragere la răspundere patrimonială subsidiară a membrilor organelor de conducere și de supraveghere și/sau a altor persoane care au cauzat insolvența debitorului țin de competența aceluiași complet (judecător) al instanței de insolvență care are în procedură dosarul de insolvență respectiv. Astfel, în cazul în care această cerință nu este respectată, părțile interesate, precum și instanța din oficiu, vor putea ridica, pe tot parcursul judecării cauzei, excepția de necompetență a instanței privind soluționarea cauzei respective.

În conformitate cu art.248 alin.(1), (3) LI, persoanele sau organele îndreptățite să se adreseze în instanța de insolvență cu o astfel de cerere sunt: administratorul insolvenței/lichidatorul, precum și

comitetul creditorilor, în situația în care administratorul insolvenței/ lichidatorul a omis să formuleze acțiunea în cauză, iar răspunderea patrimonială amenință să se prescrie.

În ceea ce privește condițiile angajării răspunderii patrimoniale, este de menționat că, în actuala reglementare, Legea insolvenței stabilește că membrii organelor de conducere și/sau supraveghere ale debitorului, inclusiv asociații/acționarii debitorului, pot fi trași la răspundere patrimonială în vederea satisfacerii creanțelor neexecutate ale creditorilor, implicit, și scopului urmărit de lege, în cazurile prevăzute de art. 15 alin. (1) și de art. 248 alin. (1) LI.

Astfel, potrivit art.15 alin.(1) LI, în cazul insolvenței debitorului din culpa fondatorilor (membrilor) lui, a membrilor organului executiv sau a unor alte persoane care au dreptul de a da indicații obligatorii pentru debitor ori care pot influența în alt mod acțiunile debitorului (insolvență intenționată), aceștia poartă răspundere subsidiară solidară față de creditorii în măsura în care bunurile debitorului sunt insuficiente pentru executarea creanțelor creditorilor.

Conform art.248 alin.(1) LI, dacă în cadrul procesului sunt identificate persoane cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolvență a debitorului, la cererea administratorului insolvenței/ lichidatorului instanța de insolvență poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolvent să fie suportate de membrii organelor lui de conducere și/sau de supraveghere, precum și de orice altă persoană, care i-au cauzat insolvența prin una dintre următoarele acțiuni:

- a) folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal;
- b) desfășurarea unei activități comerciale în interes personal sub acoperirea debitorului;
- c) majorarea fictivă a pasivelor debitorului și/sau deturnarea (ascunderea) unei părți din activul debitorului;
- d) procurarea de fonduri pentru debitor la prețuri exagerate;

e) ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire și a ștampilei;

f) dispunerea continuării unei activități a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată;

g) dispunerea, în luna precedentă încetării plăților, de a se plăti cu preferință unui creditor în dauna celorlalți creditori;

h) nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvență conform prevederilor art.14;

i) comiterea altor acțiuni care au adus daune proprietății debitorului.

Pentru a individualiza faptele ilicite cuprinse în art.248 alin.(1) LI, vom aduce următoarele explicații.

Prin folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal se înțelege săvârșirea acelor fapte ilicite, prin care se deturneză utilizarea bunurilor și fondurilor bănești ale societății de la scopul lor firesc, într-o utilizare frauduloasă, respectiv în interes propriu sau în interesul unei terțe persoane. Fac parte din această categorie de fapte ilicite: încheierea unui contract de locațiune referitor la un bun al persoanei juridice cu plata unei chirii reduse sub prețul pieței, fără să existe pentru acest fapt motive justificative; plata unor dividende fictive etc.

Prin desfășurarea unei activități comerciale în interes personal sub acoperirea debitorului se înțelege săvârșirea acelor fapte ilicite, prin care patrimoniul debitorului este folosit în scopul obținerii de beneficii în interes propriu, și nu în interesul debitorului.

Fac parte din această categorie de fapte: obținerea unui împrumut bancar, de către unul dintre membrii organelor de conducere și/sau de către alte persoane, în folosul propriu, pentru care s-a garantat cu bunurile debitorului; efectuarea unor acte de comerț în interes propriu, a căror executare a fost garantată cu bunurile debitorului etc.

Prin majorarea fictivă a pasivelor debitorului și/sau deturnarea (ascunderea) unei părți din activul debitorului vom înțelege acele fapte ilicite de natură contabilă, prin care o parte a activului sau anumite bunuri individual determinate sunt deturnate de la destinația lor normală.

Fac parte din această categorie faptele ilicite, prin care se realizează dispariția unor acte contabile justificative, falsificarea unor acte contabile în sensul modificării destinației bunului sau a naturii bunului intrat în patrimoniul debitorului etc. Prin majorarea, în mod fictiv, a pasivului înțelegem orice fapte ilicite de natură contabilă prin care se mărește în mod fictiv pasivul patrimonial al debitorului. Fac parte din această categorie de fapte ilicite: falsificarea registrelor contabile prin introducerea unor obligații inexistente sau păstrarea unor datorii deja plătite.

Prin procurarea de fonduri pentru debitor la prețuri exagerate se înțelege săvârșirea acelor fapte, prin care membrii organelor de conducere ale debitorului, în vederea evitării sau amânării declanșării procesului de insolvabilitate, folosesc mijloace în care prestația societății conduse de aceștia este în mod vădit disproporționat de mare față de cea oferită în schimb.

Cu titlu de exemplu, în această categorie de fapte ilicite intră orice împrumut de sume contractat în condiții mai oneroase decât condițiile pieței (de exemplu, la o dobândă mult mai ridicată decât cea de pe piață).

Prin ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire și a ștampilei se înțelege săvârșirea acelor fapte ilicite, prin care se încalcă reglementările imperative ale Legii contabilității, indiferent dacă acestea reprezintă infracțiuni, contravenții sau simple delict civile.

Astfel, însuși faptul netransmiterii către administratorul provizoriu de către membrii organelor de conducere ale debitorului a do-

cumentelor contabile, a documentelor de constituire și a ștampilei, conform art.27 LI, creează o prezumție relativă a neținerii contabilității în conformitate cu legea și a legăturii de cauzalitate dintre această faptă și incapacitatea de plată a debitorului.

Prin dispunerea continuării unei activități a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată se înțelege acel ansamblu de activități care, deși sunt vădit prejudiciabile din punct de vedere financiar pentru patrimoniul debitorului, sunt continuate în mod conștient și voit de membrii organelor de conducere, cu scopul de a obține câștiguri personale.

Fac parte din această categorie de fapte ilicite: încheierea unui contract cu unul dintre membrii organelor de conducere sau cu o rudă apropiată a acestuia ori cu o societate controlată de una dintre aceste persoane, în care prestația acesteia din urmă este vădit disproporționată față de prestațiile societății la care persoana responsabilă este membru al organelor de conducere.

Prin dispunerea, în luna precedentă încetării plăților, de a se plăti cu preferință unui creditor în dauna celorlalți creditori se înțelege ansamblul faptelor, prin care membrii organelor de conducere, în luna precedentă insolvenței debitorului, plătesc sau dispun plata cu preferință a unui creditor în detrimentul celorlalți creditori.

Cererea privind antrenarea răspunderii patrimoniale a membrilor organelor de conducere, precum și a altor persoane, care prin activitatea lor au cauzat insolvența debitorului trebuie să fie introdusă în termenul de prescripție instituit de art.248 alin.(5) LI, respectiv în termen de 3 ani de la data la care a fost cunoscută sau trebuia cunoscută persoana care a cauzat starea de insolvență, dar nu mai devreme de 2 ani de la data hotărârii de intentare a procedurii de insolvență.

În ceea ce privește începutul curgerii termenului de prescripție de 3 ani, luând în calcul dispozițiile art.1424 CC, putem susține că

prescripția dreptului la acțiune în repararea unei pagube care a fost cauzată printr-o faptă ilicită începe să curgă de la data când persoana vătămată a cunoscut sau trebuia să cunoască existența prejudiciului, precum și persoana obligată să-l repare.

Raportat la acțiunea reglementată de art.248 LI, considerăm că acest moment ar putea coincide cu data aducerii la cunoștință adunării creditorilor a raportului administratorului insolvenței privind cauzele care au condus la insolvența debitorului și persoanele cărora le-ar fi imputabilă această situație. Prin urmare, data cunoașterii raportului este momentul inițial al curgerii termenului de prescripție de 3 ani.

Referitor la expirarea termenului de prescripție, este de menționat că, potrivit art.248 alin.(5) LI, acțiunea se prescrie în termen de 3 ani, dar nu mai devreme de 2 ani de la data hotărârii de intentare a procedurii de insolvență.

Așadar, indiferent de momentul inițial al curgerii termenului de prescripție, expirarea termenului de prescripție de 3 ani nu se poate produce mai devreme de 2 ani de la data hotărârii de intentare a procedurii de insolvență.

Cererea de chemare în judecată formulată în scopul antrenării răspunderii patrimoniale a membrilor organelor de conducere, precum și a altor persoane, care prin activitatea lor au cauzat insolvența debitorului, trebuie să cuprindă în mod expres identificarea exactă a acestor persoane, faptele pentru care sunt considerate a fi responsabile, precum și dovezile pe care se sprijină cererea, de exemplu: raportul administratorului insolvenței sau al lichidatorului, registrele contabile ale debitorului, alte înscrisuri, martori etc.

Atât în situația în care cererea privind antrenarea răspunderii este introdusă de administratorul insolvenței sau lichidator, cât și în cazul în care cererea este introdusă de comitetul creditorilor, aceasta este, fundamentată de regulă, pe datele și informațiile furnizate prin raportul administratorului insolvenței, prevăzut la art.114 LI, cu indicarea

faptelor ilicite pentru care ar putea fi angajată răspunderea personală patrimonială a persoanelor menționate la art. 248 alin. (1) LI.

Recurgerea la datele cuprinse în raportul administratorului insolabilității se dovedește a fi utilă și datorită faptului că acesta cuprinde o analiză complexă a situației economice a debitorului din ultimii 3 ani anteriori declanșării procesului de insolabilitate, cauzele și împrejurările care au adus debitorul în această situație, precum și, după caz, persoanele care, prin faptele lor, au condus la apariția stării de insolabilitate.

Raportul va trebui să cuprindă analiza concretă a conduitei foștilor membri ai organelor de conducere și de supraveghere ale debitorului și/sau a oricărei alte persoane care ar fi putut contribui prin faptele sale la insolabilitatea debitorului, dar și analiza circumstanțelor economico-financiare cu care societatea debitoare s-a confruntat.

Administratorul insolabilității/lichidatorul va analiza oportunitatea angajării răspunderii personale patrimoniale a membrilor organelor de conducere și de supraveghere ale debitorului prin raportare la toate faptele enumerate de art.248 alin.(1) LI.

Analiza va cuprinde cel puțin perioada suspectă de 3 ani anteriori deschiderii procedurii de insolabilitate, în care se poate cere anularea actelor și transferurilor patrimoniale frauduloase, în condițiile legii.

Pentru delimitarea cercului persoanelor vizate, respectiv pentru identificarea membrilor organelor de conducere ale debitorului din ultimii 3 ani, administratorul insolabilității/lichidatorul va solicita informații actualizate din Registrul de Stat al persoanelor juridice și Registrul de Stat al întreprinzătorilor individuali, precum și din alte registre publice în acest sens.

Membrii organelor de conducere nu răspund pentru o simplă incapacitate managerială, ci pentru săvârșirea unor fapte cu caracter ilicit, urmărind, de regulă, deturnarea activității de la realizarea

scopului pentru care a fost constituită societatea debitoare și satisfacerea unui interes personal sau al unui terț, astfel că în practică există tendința de a califica această formă a răspunderii ca având caracter delictual în toate situațiile.

Administratorul insolvenței/lichidatorul va analiza de asemenea existența legăturii de cauzalitate dintre eventuala faptă a persoanei care făcea parte din organele de conducere ale debitorului și starea de insolvență în care acesta a ajuns. Sunt îndeplinite condițiile atragerii la răspundere nu numai atunci când săvârșirea faptei a constituit o condiție determinantă a incapacității de plată a debitorului, dar și atunci când fapta ilicită a constituit numai o condiție favorizantă.

În cazul în care, la data întocmirii raportului de către administratorul insolvenței, nu pot fi analizate toate faptele prevăzute de art.248 alin.(1) LI, acesta nu va fi scutit pe parcursul procesului de insolvență să completeze raportul cu faptele ce ar putea atrage răspunderea membrilor organelor de conducere și să analizeze aceste fapte sub aspectul legăturii de cauzalitate dintre faptă și răspundere, sub condiția respectării termenului de prescripție indicat la art. 248 alin. (5) LI.

4. Măsuri asigurătorii, procedura de executare silită a patrimoniului persoanelor prevăzute la art. 248 alin. (1) LI și destinația sumelor obținute din executare. În cadrul procedurii de soluționare a cererii de antrenare a răspunderii persoanelor prevăzute la art. 248 alin. (1) LI, care, prin faptele lor, au cauzat insolvența debitorului, instanța de insolvență va putea dispune aplicarea măsurilor asigurătorii asupra bunurilor din patrimoniul persoanelor urmărite.

În acest sens, odată cu introducerea acțiunii în stabilirea răspunderii membrilor organelor de conducere și/sau a altor persoane care au cauzat insolvența debitorului, reclamanții trebuie să depună toate diligențele necesare pentru ca instanța de insolvență să

dispună aplicarea acestor măsuri asigurătorii asupra patrimoniului persoanelor vizate, pentru a evita insolvabilitatea patrimoniului persoanelor susceptibile a fi responsabile.

Reclamantul trebuie să solicite aplicarea măsurilor asigurătorii prin cererea de chemare în judecată formulată în sensul dispozițiilor art.248 alin.(1) LI, sau ulterior introducerii acțiunii (art. 249 alin. (1) LI).

De regulă, în ipoteza în care cererea de aplicare a sechestrului asigurător este admisă, instanța de insolvabilitate va dispune din oficiu aplicarea măsurilor asigurătorii asupra tuturor bunurilor aflate în patrimoniul persoanelor responsabile. Rațiunea acestei practici constă în faptul că, la momentul aplicării sechestrului, nu se poate cunoaște cu exactitate valoarea pasivului care urmează a fi suportat de către persoanele responsabile, precum nu se cunoaște nici partea (procentul) pentru care fiecare persoană va fi declarată responsabilă.

Referitor la procedura de soluționare a cererii de asigurare a acțiunii, întrucât legea nu conține o dispoziție contrară, va avea aplicabilitate regula generală, potrivit căreia judecarea cererii de asigurare a acțiunii se va soluționa de judecător fără citarea părților.

Întrucât alin.(3) art.249 LI relevă că executarea se efectuează conform Codului de executare, iar art.11 lit. b)-m) din Codul de executare nu prevede ca document executoriu hotărârea instanței de insolvabilitate, rezultă că instanța de insolvabilitate trebuie să emită în aceste cazuri titluri executorii, care vor fi prezentate la executare de către administrator, cu avansarea taxelor prevăzute de lege, ultimele fiind raportate la obligații ale masei debitoare, și anume la obligații ce rezultă din acțiunile de valorificare a masei debitoare. Astfel, în cazul pronunțării hotărârilor în temeiul art.126 alin.(12) și art.249 alin.(3) LI, instanța de insolvabilitate urmează să elibereze titlu executoriu.¹³

¹³ A se vedea pct. 26.2 din Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție a RM cu privire la aplicarea în practica judiciară a Legii insolvabilității nr.2 din 24.03.2014

În condițiile în care cererea de antrenare a răspunderii patrimoniale a membrilor organelor de conducere va fi admisă, sumele de bani ce vor rezulta din executarea patrimoniului membrilor organelor de conducere și/sau al altor persoane care au cauzat insolvabilitatea debitorului vor intra în masa debitoare și vor fi destinate, în cazul procedurii de restructurare, completării fondurilor necesare în continuarea activității debitorului, iar în caz de faliment, acoperirii pasivului (art. 249 alin. (2) LI).

Repartizarea acestor sume se va efectua de către administratorul insolvabilității/lichidator în conformitate cu legea, în temeiul Tabelului definitiv consolidat și al Planului de distribuție finală (art. 249 alin. (4) LI).

CAPITOLUL XI. ÎNCETAREA PROCESULUI DE INSOLVABILITATE

Finisarea procesului de insolvabilitate, de regulă, are loc prin hotărârea de încetare a procesului de insolvabilitate.

În dependență de forma procesului de insolvabilitate, este diferită și modalitatea de finisare (încetare) a procesului, precum și urmările încetării.

Astfel, în unele cazuri încetarea procesului este posibilă la orice stadiu al procesului de insolvabilitate. În alte cazuri încetarea este posibilă la un anumit stadiu. Uneori încetarea procesului de insolvabilitate are ca efect continuarea existenței debitorului persoană juridică; în alte cazuri, odată cu încetarea procesului, încetează și existența debitorului persoană juridică, prin lichidare și radiere din registrul corespunzător. Diferă și persoana care este în drept să solicite încetarea procesului: creditorul, debitorul, administratorul insolvabilității/lichidatorul. În unele cazuri debitorul este degrevat de orice obligații față de creditori, în altele nu.

Conform art.30 alin.(4) LI, după judecarea cererii introductive, instanța de insolvabilitate poate constata insolvabilitatea debitorului cu intentarea procedurii simplificate a falimentului ori poate intenta procedura accelerată de restructurare.

În funcție de forma procedurii de insolvabilitate, este prevăzută și procedura specifică de încetare a procesului.

1. Încetarea procesului de insolvabilitate sub formă de faliment simplificat, efecte

Procedura simplificată a falimentului se aplică subiecților indicați expres în art. 134 LI. În privința a trei subiecți, procedura simplificată a falimentului se aplică ținându-se cont de subiect, indiferent de faptul dacă el dispune ori nu de masă debitoare. În privința persoa-

nelor juridice, această procedură se aplică în cazul în care acestea nu dețin niciun bun în patrimoniul lor ori ale căror bunuri nu sunt suficiente pentru a acoperi cheltuielile procesului.

Termenul de încetare a unui astfel de proces este stabilit de legiuitor, fiind unul restrâns. Astfel lichidatorul, în termen de 15 zile de la data consolidării Tabelului definitiv al creanțelor validate sau imediat după valorificarea masei debitoare (în cazul când aceasta există), prezintă instanței de insolvabilitate spre aprobare un proiect al bilanțului de lichidare, raportul final și, după caz, actul de carență a masei debitoare.

În cazul în care dispune de masă debitoare, după ce instanța va aproba raportul final al lichidatorului, acesta va trebui să facă distribuția finală a tuturor fondurilor din patrimoniul debitorului. Cele nereclamate vor fi stinse prin consemnare și depuse la bancă or la notar. Abia după aceea, în baza unei cereri a lichidatorului, instanța va închide prin hotărâre procedura falimentului și va radia debitorul din registrul de stat al persoanelor juridice și din registrul de stat al întreprinzătorilor individuali (alin.(4) art.135 LI).

În cazul lipsei masei debitoare, instanța de insolvabilitate, odată cu aprobarea bilanțului de lichidare, adoptă o hotărâre de încetare a procesului, prin care dispune și radierea debitorului din registrul de stat în care este înscris (alin.(5) art. 135 LI).

Cu toate că legiuitorul folosește doi termeni - „încheierea procesului” și „încetarea procesului”, efectul este același: debitorul se radiază din registrul comercial și se descarcă de obligațiile pe care le avea înainte de intrarea în procedura falimentului (se sting creanțele neachitate), cu excepția cazului când este tras la răspundere subsidiară în modul prevăzut de lege.

În practică, procedura simplificată a falimentului, în termenul prevăzut de 15 zile, se finalizează foarte rar. În multe cazuri, creditorii insistă înaintarea cererilor de atragere la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere, indiferent de faptul dacă sunt

ori nu temei pentru aceasta. În alte cazuri, unii creditori insistă la continuarea procesului, invocând lipsa de diligență a lichidatorului în identificarea bunurilor debitoare. Instanța urmează să țină cont de argumentele invocate de creditori; or, de multe ori ele sunt declarative fără indicarea existenței vreunui bun concret, despre care are cunoștință că s-ar găsi în patrimoniul debitorului, și a locului aflării acestui bun. Ca urmare, finalizarea acestor cauze se tergiversează.

2. Încetarea procedurii de insolabilitate sub formă de faliment, efecte

La adunarea de raportare creditorii pot hotărî intentarea procedurii falimentului, adică a procedurii ce se aplică debitorului în vederea lichidării patrimoniului acestuia pentru stingerea pasivului.

Această procedură va înceta după terminarea distribuției finale a masei debitoare, prin hotărâre de încetare a procesului și de radiere a debitorului din registru.

De menționat că până la adoptarea hotărârii de încetare a procedurii falimentului, instanța de insolabilitate, după ce bunurile din masa debitoare au fost valorificate integral și administratorul/lichidatorul a prezentat instanței un raport final, împreună cu planul de distribuție finală, va convoca adunarea finală a creditorilor în cel mult 30 de zile de la prezentarea raportului final (art.158 LI). La această ședință de distribuție finală, după examinarea raportului final și a contestațiilor contra planului de distribuție finală, instanța va aproba raportul final al administratorului/lichidatorului, după ce acesta va trebui să facă distribuția finală a fondurilor din masa debitoare.

După aceasta administratorul/lichidatorul va prezenta un raport cu privire la distribuția masei debitoare și va solicita încetarea procesului.

Ca urmare a încetării procedurii falimentului, debitorul va fi degravat de obligațiile pe care le avea înainte de intrarea în faliment, însă sub rezerva de a nu fi găsit culpabil conform art.14, 15 și 148 LI.

Debitorul se consideră lichidat din momentul radierii.

În practică, după ce instanța întentează procesul de insolabilitate ori după ce dispune intrarea în faliment, se constată că bunurile care figurau în raportul financiar al debitorului ori care erau indicate în răspunsurile de la organe abilitate de fapt nu există ori că valoarea acestora este insuficientă pentru a acoperi cheltuielile procesului. În așa caz instanța de insolabilitate trebuie să inițieze de îndată procedura simplificată a falimentului. După caz, se va aplica procedura încetării procesului de insolabilitate sub formă de faliment simplificat.

Dacă în cazul procedurii de insolabilitate sau a procedurii falimentului, deschise la cererea debitorului, la expirarea termenului de înregistrare a cererilor de admitere a creanțelor nu a fost depusă nicio cerere, sau dacă nicio cerere de admitere ca rezultat al verificării nu s-a validat, iar contestațiile pe marginea nevalidării au fost respinse irevocabil, instanța pronunță o hotărâre de încetare a procesului și de revocare a hotărârii de intentare a procesului (art.177 LI).

Hotărârea de încetare a procesului poate fi adoptată la cererea debitorului, administratorului insolabilității/lichidatorului ori din oficiu. În acest caz încetarea procesului nu produce efectele prevăzute de art.160, dar nici prevederile art.181 LI. Deci, debitorul nu este descărcat de datoriile avute anterior intentării procedurii, însă în același timp nu se dispune nici radierea societății debitoare din registrul comercial. Operațiunile de administrare efectuate legal asupra masei debitoare își vor produce efectele, iar drepturile dobândite până la revocare rămân neatinse.

Articolul 178 LI prevede posibilitatea încetării procesului de insolabilitate cu acordul creditorilor sau din lipsa de temei de insolabilitate.

În primul caz, procesul de insolabilitate, inclusiv procedura falimentului, poate înceta la cererea debitorului dacă acesta, după expirarea termenului de înaintare a creanțelor, dispune de aprobarea tuturor creditorilor validați (alin.(1) art.178 LI). Deci, această cerere

poate fi depusă după petrecerea ședinței de validare a creanțelor. Debitorul prezintă dovada că toți creditorii, ale căror creanțe au fost validate, sunt de acord cu încetarea procesului.

În al doilea caz, procedura de insolabilitate poate fi încetată dacă debitorul garantează că după încetarea procesului nu va fi în stare de insolabilitate. Debitorul urmează să probeze lipsa temeiului de insolabilitate (dovada stingerii creanțelor, acorduri de amânare a termenelor de achitare a creanțelor, dispariția stării de supraîndatorare).

Cererea de încetare a procesului este adusă la cunoștință creditorilor și depusă la dosar. Contra unei astfel de cereri creditorii pot face opoziție în scris.

Cererea de încetare a procesului se examinează în ședință publică cu audierea solicitantului, a administratorului insolabilității/lichidatorului, a comitetului creditorilor (dacă a fost desemnat), precum și a creditorului care a făcut opoziție.

Ca urmare a încetării procesului prin prisma art.177, 178 LI, debitorul nu va fi radiat din registrul comercial și își va putea continua activitatea.

Dispozitivul hotărârii de încetare a procesului de insolabilitate reglementat de art.175, 177, 178 LI se publică conform art.7 LI. Afară de aceasta, despre data încetării procesului de insolabilitate urmează a fi notificați administratorul insolabilității/lichidatorul și membrii comitetului creditorilor.

Hotărârile de încetare a procesului prin prisma acestor articole pot fi contestate cu recurs.

3. Încetarea procesului de insolabilitate sub formă de procedură de restructurare, efecte

La adunarea de raportare creditorii pot hotărî intentarea procedurii de restructurare, care presupune întocmirea, aprobarea, implementarea și respectarea unui plan complex de măsuri în vederea

remedierii financiare și economice a debitorului și achitării datoriilor acestuia conform programului de plată a creanțelor.

Această procedură începe din momentul emiterii încheierii privind intentarea procedurii de restructurare și va înceta prin hotărâre de încetare a procedurii de restructurare și aplicarea planului față de debitor (art.206 LI). Din acest moment începe realizarea planului procedurii de restructurare. La data confirmării unui plan în cadrul procedurii de restructurare, debitorul este degrevat de diferența dintre valoarea obligațiilor pe care le avea înainte de confirmarea planului și cea prevăzută în plan. Însă procedura realizării planului de restructurare a debitorului prin continuarea activității va înceta în urma îndeplinirii tuturor obligațiilor de plată asumate în planul confirmat (alin.2, art.175 LI). Ca urmare, debitorul redevine o întreprindere normală. Dacă însă o procedură începe ca reorganizare, dar apoi devine faliment, aceasta va fi încetată conform prevederilor art.175 alin. (1) LI.

4. Încetarea procesului de insolvabilitate sub formă de restructurare accelerată, efecte

Procedura accelerată de restructurare va fi încetată prin hotărâre definitivă odată cu acceptarea de către adunarea creditorilor a planului procedurii accelerate de insolvabilitate și cu trecerea la procedura de realizare a planului confirmat..

Hotărârea se adoptă la cererea administratorului provizoriu, cu prezentarea procesului-verbal al adunării creditorilor, la care creditorii au votat (acceptat) procedura accelerată de restructurare.

Din momentul adoptării acestei hotărâri, debitorul reintră în dreptul de administrare, desfășurându-și activitatea în limitele afacerii sale obișnuite, în condițiile planului. La data confirmării planului și încetării procedurii accelerate de restructurare se sting toate creanțele născute înainte de confirmarea planului și neincluse în el.

Dispozitivul hotărârii de confirmare a planului și încetării procedurii accelerate de restructurare se publică conform art. 7 LI, fiind susceptibilă contestării cu recurs de către creditorii în decurs de 5 zile de la publicare.

În cazul în care adunarea creditorilor va adopta o hotărâre de respingere a planului procedurii accelerate de restructurare și de inițiere a procedurii falimentului sau instanța nu va confirma planul procedurii accelerate de reorganizare și va intenta procedura falimentului, procesul va fi încetat conform prevederilor art.175 alin.(1) LI.

Procedura accelerată de restructurare va fi încetată și în cazul în care instanța, respingând cererea de confirmare a planului, nu a intentat procedura falimentului. În acest caz, fiecare creditor poate să depună în instanță o nouă cerere introductivă, care, în cazul admiterii, va avea ca efect intentarea procedurii falimentului.

5. Alte modalități de încetare a procesului de insolabilitate

Cu derogare de la regula generală, LI prevede posibilitatea încetării procesului printr-o încheiere, în cazurile prevăzute la art.30 alin(5), art.149 alin.(8) și art.168 LI.

Astfel, procedura de insolabilitate poate fi încetată prin încheiere la etapa de observație, în cazul retragerii cererii introductive de către persoana care a depus-o. Încheierea de încetare a procesului poate fi adoptată până la adoptarea unei hotărâri de intentare a procesului de insolabilitate ori de respingere a cererii introductive.

Tot prin încheiere are loc încetarea procesului în cazul stingerii creanțelor validate de către asociații (membrii, acționarii) debitorului sau de către terți. Deci, această încheiere poate fi adoptată de instanța de insolabilitate după petrecerea ședinței de validare a creanțelor. Până la adoptarea încheierii de încetare a procesului de insolabilitate, instanța de insolabilitate va examina în primul rând cererea de constatare a creanțelor stinse, depusă de administratorul insolabilității/lichidator ori de ofertantul, care a dorit să stingă creanțele în mărime

deplină. Odată cu stingerea deplină a creanțelor validate, instanța de insolvență dispune încetarea procedurii de insolvență, a procedurii falimentului sau a procedurii de restructurare.

În cadrul procedurilor prevăzute de LI, poate fi încetată procedura în cazul confirmării de către instanță a tranzacției (art.168 LI), la orice stadiu de examinare a procesului. În așa caz, instanța, printr-o încheiere definitivă, confirmă tranzacția și dispune încetarea procesului.

Pentru ca tranzacția să fi confirmată de instanță, ea urmează să fie semnată de persoanele împuternicite. În perioada de observație a debitorului, hotărârea privind încheierea tranzacției se adoptă de organul lui de executare. Nu este necesară coordonarea sau aprobarea tranzacției de către administratorul provizoriu (art.163 LI). Din conținutul acestui articol reiese că acest drept se păstrează după organul executiv al debitorului chiar și în cazul ridicării dreptului debitorului de administrare. După intentarea procesului de insolvență hotărârea privind încheierea tranzacției din partea debitorului se adoptă de administratorul insolvenței ori de lichidator.

Pentru confirmarea tranzacției și încetarea procesului este necesară stingerea integrală a creanțelor de rangul întâi și doi, prevăzute la art.43 LI.

Legea insolvenței nu prevede dreptul de atac al acestor încheieri.

CAPITOLUL XII. PROCEDURA ACCELERATĂ DE RESTRUCTURARE

1. Aspecte generale privind procedura accelerată de restructurare

1.1. Depunerea cererii și intentarea procedurii

De la bun început vom menționa că această procedură este cu titlu de noutate în Legea nr.149/2012, anterior, o astfel de procedură în legislația Republicii Moldova nu a mai existat. Aceasta se caracterizează în primul rând prin scopul pe care îl urmărește, stipulat în art.218 alin.(2) LI, potrivit căreia procedura respectivă se instituie pentru salvagardarea întreprinderii aflate în dificultate financiară, continuarea activității economice, păstrarea locurilor de muncă și acoperirea creanțelor prin aplicarea unui plan.

Cererea introductivă de intentare a procedurii accelerate de restructurare o poate înainta *doar debitorul*, anexând la ea proiectul planului procedurii accelerate de restructurare și, obligatoriu, actul actualizat de inventariere a patrimoniului. Nu poate formula o astfel de cerere debitorul care, în ultimii 5 ani de până la hotărârea de deschidere a procedurii, a fost supus unei astfel de proceduri sau care la data depunerii unei astfel de cereri era deja în procedură de insolvabilitate. Cererile introductive de intentare a procedurii de insolvabilitate, depuse de creditorii împotriva debitorului în privința căruia s-a intentat procedura accelerată de restructurare, se restituie fără a fi examinate.

A doua caracteristică pentru această procedură este termenul restrâns, adică respectarea principiului celerității, inclusiv a măsurilor întreprinse.

În această ordine de idei, art. 220 Legea insolvabilității prevede un termen general de maxim 60 de zile de la depunerea cererii introductive cu anexele sus-indicate și până la adoptarea de către

instanță a hotărârii de confirmare a planului procedurii accelerate de restructurare, încetarea procedurii și trecerea la procedura de realizare a planului.

La depunerea cererii introductive, instanța de insolvență este obligată să admită cererea introductivă depusă cu respectarea condițiilor prevăzute de Codul de procedură civilă și de legea insolvenței și să inițieze procedura accelerată de restructurare. Dacă cererea introductivă a fost întocmită cu încălcarea prevederilor art.219 alin.(1) LI, cererea se restituie fără examinare.

1.2. Particularitățile înaintării, validării și contestării creanțelor

Instanța de judecată, în cel mult 3 zile lucrătoare de la depunerea cererii introductive de intentare a procedurii accelerate de restructurare, adoptă o încheiere de admitere a cererii introductive și intentarea procedurii accelerate de restructurare.

În încheiere instanța dispune:

- intentarea procedurii de restructurare accelerată;
- punerea sub observație a debitorului. În acest caz sunt doar aplicate anumite măsuri de observație pentru păstrarea bunurilor debitorului;
- desemnează administratorul provizoriu;
- numește data convocării în ședința de validare care poate fi convocată nu mai târziu de 7 zile de la expirarea termenului de 37 zile de la intentarea procedurii de restructurare accelerate;
- numește data convocării adunării de votare a planului de restructurare. Aceasta poate fi convocată nu mai târziu de 7 zile de la expirarea termenului pentru convocarea adunării de validare.

Administratorul provizoriu este obligat să prezinte un raport despre posibilitatea reală de a menține întreprinderea și despre aplicarea procedurii accelerate de restructurare sau despre imposibilitatea acesteia.

De asemenea, ultimul este obligat ca în termen de 5 zile de la data desemnării să notifice în scris toți creditorii menționați în lista,

depusă de debitor, despre intentarea procedurii de restructurare accelerată și va publica din contul debitorului, în modul stabilit de art.6 LI un aviz.

În aviz se va indica:

a) termenul-limită de depunere a referinței creditorilor la cererea introductivă de intentare a procedurii accelerate de restructurare, termenul-limită de înregistrare a cererii de admitere a creanțelor asupra patrimoniului debitorului, care vor fi de maximum 30 de zile calendaristice de la data publicării avizului, precum și despre cerințele pe care trebuie să le întrunească o creanță înregistrată pentru a fi valabilă;

b) termenul de verificare a creanțelor, de întocmire și de comunicare a tabelului de creanțe, care nu va depăși 7 zile lucrătoare de la expirarea termenului de depunere a cererilor de înaintare a creanțelor;

c) locul, data și ora adunării creditorilor de validare a creanțelor, care va avea loc în cel mult 7 zile lucrătoare de la expirarea termenului de verificare a creanțelor;

d) locul, data și ora adunării creditorilor de votare a planului procedurii accelerate de restructurare, care va avea loc în cel mult 3 zile lucrătoare de la expirarea termenului de validare a creanțelor;

e) locul unde creditorii pot lua cunoștință de proiectul planului procedurii accelerate de restructurare.

După expirarea termenului de depunere a cererilor de înaintare a creanțelor de către creditorii, administratorul provizoriu va supune verificării aceste creanțe și le va introduce într-un tabel. Tabelul este prezentat instanței de judecată care urmează să valideze creanțele, conform procedurii stabilite în Capitolul V, secțiunea 1 LI, cu excepțiile prevăzute expres pentru această procedură.

Creanțele introduse de administratorul provizoriu în tabelul creanțelor în baza datelor de evidență contabilă a debitorului și neconfirmate prin cererea de admitere a creditorului, precum și creanțele

înaintate după termenul prevăzut în avizul publicat, se atribuie de către instanța de insolvență la masa credală cu titlu provizoriu. Creanțele atribuite cu titlu provizoriu la masa credală se iau în calcul la elaborarea planului procedurii accelerate de restructurare prin rezervarea lor din masa debitoare.

Creditorii pot depune contestații cu privire la creanțe și la drepturile de preferință trecute de administratorul provizoriu în tabelul creanțelor și la cele respinse de acesta la instanța de insolvență în scris cu cel puțin două zile înainte de adunarea de votare a planului procedurii accelerate de restructurare. La adunarea de validare a creanțelor, practic instanța de insolvență va soluționa toate contestațiile depuse chiar dacă, pentru soluționarea unora, ar fi nevoie de a prezenta unele probe. Instanța poate admite aceste creanțe, în parte sau în totalitate, în mod provizoriu la masa credală pe perioada de examinare a contestației.

Admițând cu titlu provizoriu creanțele la masa credală, instanța de insolvență determină, prin încheiere irevocabilă motivată, mărimea creanțelor admise provizoriu cu care creditorul va avea dreptul să participe și să voteze (pentru sau contra) planul procedurii accelerate de restructurare și alte chestiuni de pe ordinea de zi. Dreptul de vot acordat creditorului, prin încheiere, va avea valoare și va produce efecte numai pentru adunarea de votare a planului procedurii accelerate de restructurare. Validarea ulterioară a creanței, trecută cu titlu provizoriu în tabel, care nu a participat la votarea planului, precum și respingerea cererii de validare a creanțelor trecute provizoriu cu drept de vot în tabelul de creanțe, nu pot servi temei legal pentru anularea planului procedurii accelerate de restructurare aprobat și a altor hotărâri adoptate la adunarea creditorilor.

2. Aplicarea procedurii accelerate de restructurare

2.1. Planul procedurii accelerate de restructurare, structura, conținutul

Planul procedurii accelerate de restructurare a debitorului trebuie să prezinte, în mod detaliat, situația analitică a activului și a pasivului debitorului, cauzele stării lui de dificultate financiară, de asemenea, numaidecât programul de stingere a creanțelor, care are forma unui tabel cu creanțele creditorilor și termenul de achitare.

În plan este indicat procentul preconizat de satisfacere a creanțelor, ca urmare a implementării măsurilor de redresare propuse, precum: amânări sau reeșalonări la plata creanțelor, stingerea totală sau parțială a unor creanțe sau numai a dobânzilor ori a penalităților de întârziere prin compensare, prin confuziune, prin remitere totală sau parțială a datoriei, prin novație, prin convertire a datoriilor în cote-părți din capitalul statutar al debitorului sau în acțiuni, prin convertire în acțiuni a obligațiilor și a altor titluri de valoare, prin alte modalități legale de stingere a creanțelor.

Debitorul indică în plan propunerea candidaturii administratorului insolvabilității care va supraveghea realizarea planului și remunerația lui în perioada de realizare.

2.2. Votarea și confirmarea planului

În baza tabelului de creanțe aprobat de instanța de insolvabilitate, creditorii se vor convoca în adunare. Administratorul va întocmi lista creditorilor cu drept de vot.

Adunarea creditorilor se desfășoară, de regulă, la data convocării, dar nu mai târziu de 3 zile de la adunarea de validare a creanțelor. În cazul în care adunarea creditorilor transferă chestiunile de pe ordinea de zi la o dată ulterioară, este obligatorie respectarea procedurii de notificare prevăzută la art.6 LI Adunarea creditorilor poate avea loc și fără respectarea procedurii de notificare în cazul în care credi-

torii care reprezintă întreaga valoare a creanțelor introduse în tabelul creanțelor, decid unanim ținerea ei.

Pe ordinea de zi a adunării creditorilor se înscriu cel puțin trei chestiuni pentru a fi discutate, și anume: examinarea raportului administratorului provizoriu referitor la oportunitatea restructurării debitorului, examinarea și votarea planului procedurii accelerate de restructurare, desemnarea administratorului insolabilității și constituirea comitetului creditorilor pentru perioada de restructurare a debitorului.

Administratorul, după aprobarea ordinii de zi a adunării, urmează să întocmească buletinele de vot și procesele-verbale de votare; tot el va perfecta procesul-verbal al adunării.

După audierea raportului administratorului provizoriu, adunarea creditorilor va purcede la votarea planului procedurii accelerate de restructurare pe clase de creditori în modul și în condițiile prevăzute de art.200-203 LI.

Odată cu acceptarea de către adunarea creditorilor a planului procedurii accelerate de restructurare, instanța de insolabilitate, imediat, dar nu mai târziu de 5 zile, va confirma planul prin hotărâre definitivă și va dispune încetarea procedurii accelerate de restructurare a debitorului și trecerea la procedura de realizare a planului confirmat.

Din aceasta reiese că prerogativa de acceptare a planului este a adunării creditorilor, iar cea de confirmare - a instanței de insolabilitate.

2.3. Efectele confirmării/neconfirmării planului

Drept consecință a confirmării planului de către instanța de insolabilitate, din momentul adoptării hotărârii de încetare a procedurii accelerate de restructurare și de continuare a realizării planului procedurii accelerate de restructurare, debitorul reintră în dreptul de administrare, desfășurându-și activitatea în limitele afacerii sale obișnuite, în condițiile planului.

În calitate de măsură suplimentară, planul procedurii accelerate de restructurare poate reglementa supravegherea realizării sale de către

administratorul insolvabilității desemnat de adunarea creditorilor. Dispozițiile privind supravegherea realizării planului nu sunt afectate de încetarea procedurii accelerate de restructurare a debitorului.

Din data confirmării planului procedurii accelerate de restructurare se sting toate creanțele născute înainte de confirmarea planului și neincluse în el.

Dispozitivul hotărârii de confirmare a planului și de încetare a procedurii accelerate de restructurare a debitorului se publică în conformitate cu art.7 LI se execută imediat din data pronunțării, fiind susceptibil contestării cu recurs de către creditorii în decursul a 5 zile de la publicare.

De asemenea se pot întâmpla cazuri în care instanța de insolvabilitate să nu aprobe hotărârea adunării creditorilor și să nu confirme planul procedurii accelerate de restructurare doar pe motivele indicate la art.205 LI. În cazul în care nu confirmă planul procedurii accelerate de restructurare, instanța de insolvabilitate poate dispune concomitent intentarea față de debitor a procedurii falimentului, dacă constată existența unui temei de insolvabilitate a debitorului.

Dacă, odată cu neconfirmarea planului procedurii accelerate de restructurare, instanța de insolvabilitate nu dispune intentarea procedurii falimentului față de debitor, fiecare creditor poate să depună în instanță o nouă cerere introductivă, care, în cazul admiterii, va avea ca efect intentarea procedurii falimentului.

În cazul în care, pe parcursul realizării planului procedurii accelerate de restructurare, debitorul nu respectă și încalcă condițiile planului sau termenele prevăzute în programul de stingere a creanțelor ori nu se rezervă masa debitoare pentru creanțele validate cu titlu provizoriu, atunci fiecare creditor este în drept să înainteze instanței de insolvabilitate o cerere introductivă care va genera intrarea în faliment a debitorului și lichidarea patrimoniului. Creditorul nu este obligat să demonstreze insolvabilitatea debitorului, fiind suficientă motivarea nerespectării de către debitor a planului procedurii accelerate de restructurare.

Î. S. Firma Editorial-Poligrafică „Tipografia Centrală”,
MD-2068, Chişinău, str. Florilor, 1;
Tel.: 022 43-03-60